

Datganiad Cyfrifon

2022-23

CYNNWYS

Tudalen

Cyngor Sir y Fflint:

Adroddiad Naratif	1 – 9
Datganiad Cyfrifoldebau ar gyfer y Datganiad Cyfrifon	10
Dadansoddiad Gwariant a Chyllido	11
Datganiadau Ariannol Craidd:	
Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr ar gyfer y flwyddyn yn diweddu 31 Mawrth 2023	12
Datganiad ynglŷn â'r Symudiadau yn y Cronfeydd Wrth Gefn ar gyfer y flwyddyn yn diweddu 31 Mawrth 2023	13
Y Fantolen ar 31 Mawrth 2023	14 – 15
Datganiad Llif Arian ar gyfer y flwyddyn yn diweddu 31 Mawrth 2023	16
Nodiadau ar y Datganiadau Ariannol Craidd:	
1. Nodyn I'r Dadansoddiad Gwariant a Chyllido	17 – 18
2. Incwm a Gwariant Segmentol	19
3. Incwm a Gwariant Wedi'u Dadansoddi yn OI Natur	19
4. Gwariant Gweithredol Arall	20
5. Incwm a Gwariant Ariannu a Buddsoddi	20
6. Trethiant Lleol ac Incwm Grant Amhenodol	20 – 21
7. Addasiadau rhwng y Sail Gyfrifo a'r Sail Ariannu dan y Rheoliadau	22 – 23
8. Eiddo, Peiriannau ac Offer	23 – 26
9. Eiddo Buddsoddi ac Ystâd Amaethyddol	27 – 28
10. Asedau i'w Gwerthu	29 – 30
11. Buddsoddiadau Hirdymor	30
12. Dyledwyr Hirdymor	30
13. Dyledwyr Byrdymor	31
14. Buddsoddiadau Byrdymor	31
15. Arian Parod a Chywerthoedd Arian Parod	32
16. Benthyciadau i'w Had-dalu ar gais neu o fewn 12 mis	32
17. Credydwyr	32
18. Incwm Grant	33 – 34
19. Darpariaethau	34 – 35
20. Benthycia Hirdymor	35
21. Cronfeydd Wrth Gefn y Gellir Eu Defnyddio	35 – 37
22. Cronfeydd Wrth Gefn na Ellir eu Defnyddio	38 – 40
23. Datganiad Llif Arian – Gweithgareddau Gweithredol	41
24. Datganiad Llif Arian – Gweithgareddau Buddsoddi	41
25. Datganiad Llif Arian – Gweithgareddau Ariannu	41
26. Taliadau Swyddogion (gan gynnwys Pecynnau Ymadael)	42 – 43
27. Lwfansau Aelodau	44
28. Partïon Cysylltiedig	44 – 47
29. Ffioedd Archwilio	47
30. Deddf Gwasanaethau Iechyd Cenedlaethol (Cymru) 2006	48
31. Cyllidebau cyfun ar gyfer Iechyd a Gofal Cymdeithasol	48
32. Gwasanaethau Asiantaeth	49 – 51

33. Cronfeydd eraill a Weinyddir Gan Y Cyngor	51
34. Dyled Ddigwyddiadol	51 – 52
35. Ased Digwyddiadol	52
36. Dyfarniadau Beirniadol a Rhagdybiaethau	52 – 54
37. Darpariaeth ar gyfer Ad-dalu Benthyciadau Allanol	55
38. Gwariant Cyfalaf ac Ariannu Cyfalaf	55
39. Ymrwymïadau Cyfalaf yn y Dyfodol	56
40. Prydlesu	56 – 58
41. Safonau Cyfrifo Sydd Wedi'u Cyflwyno Ond Heb Eu Mabwysiadu Eto	58
42. Offerynnau Ariannol	59 – 64
43. Pensiynau	64 – 69
44. Addasiad y cyfnod Blaenorol – Asedau Anghyfredol	69 – 72

Datganiadau Ariannol Atodol:

Cyfrif Incwm a Gwariant y Cyfrif Refeniw Tai ar gyfer y Flwyddyn yn Diweddu 31 Mawrth 2023	73
Symudiadau Datganiad y Cyfrif Refeniw Tai ar gyfer y flwyddyn yn Diweddu 31 Mawrth 2023	74
Nodiadau ar y Cyfrif Refeniw Tai ar gyfer y flwyddyn yn Diweddu 31 Mawrth 2023	74 – 76
Polisiau Cyfrifo	77 - 92
Cyfrifon Grŵp:	
Datganiadau ariannol un endid Cyngor Sir y Fflint ynghyd â'i is-gwmnïau	93 – 101
Cyngor Sir y Fflint:	102– 105
Adroddiad archwilydd annibynnol Archwilydd Cyffredinol Cymru i aelodau Cyngor Sir y Fflint	
Datganiad Llywodraethu Blynyddol	106 – 151

ADRODDIAD NARATIF

CYFLWYNIAD

Mae'r adroddiad naratif hwn yn crynhoi Datganiad Cyfrifon Cyngor Sir y Fflint ar gyfer 2023/23 ac yn rhoi manylion incwm a gwariant ar ddarpariaeth gwasanaethau ar gyfer y flwyddyn ariannol 1 Ebrill 2022 i 31 Mawrth 2023, a gwerth asedau a dyledion y cyngor ar 31 Mawrth 2023. Mae'r Cyfrifon Grŵp yn cynnwys Datganiad Ariannol y Cyngor a rhai ei is-gwmnïau o dan ei berchnogaeth lwyr, sef North East Wales Homes Ltd (NEW Homes) a Newydd Catering and Cleaning Ltd.

Mae'r Cyfrifon yn adlewyrchu effaith blwyddyn ariannol pan fu'n rhaid i'r Cyngor ymateb yn barhaus i ddylanwadau allanol arwyddocaol yn cynnwys chwyddiant a chyfraddau llog uwch, rhagolygon economaidd sy'n dirywio a'r rhyfel yn Wcráin. Fel sy'n ofynnol, paratowyd y cyfrifon yn unol â Chod Ymarfer 2022/23 ar Gadw Cyfrifon Awdurdodau Lleol sy'n seiliedig ar y Safonau Adrodd Ariannol Rhyngwladol (IFRS).

Fel bob amser, mae cynhyrchu'r set gynhwysfawr a chymhleth hon o gyfrifon wedi gofyn am ymdrech enfawr gan lawer o bobl ar draws y Cyngor, nid yn unig yn yr adran gyllid ond o fewn meysydd portffolio gwasanaethau hefyd. Roedd yr heriau parhaus cysylltiedig â phrisio asedau ar adeg o chwyddiant uchel ac effeithiau parhaus y pandemig yn golygu nad oedd y Cyngor yn gallu cwblhau'r Cyfrifon o fewn y dyddiad cau deddfwriaethol cynharach o 31 Mai 2023. Fodd bynnag, llwyddodd y Cyngor i baratoi a chyflwyno'r Cyfrifon i archwilwyr allanol y Cyngor cyn y dyddiad fframwaith a bennodd Lywodraeth Cymru sef 31 Gorffennaf 2023.

Gosododd y Cyngor ei gyllideb ar gyfer blwyddyn ariannol 2022/23 yng nghyd-destun galw cynyddol am ei wasanaethau a chynnydd mewn chwyddiant. Er gwaethaf yr heriau sylweddol hyn, llwyddodd y Cyngor i gyflawni'r holl arbedion effeithlonrwydd y cyllidwyd ar eu cyfer a llwyddodd i gyfyngu gwariant i £3.013 miliwn yn llai na'r gyllideb a gymeradwywyd, yn sgil cyfuniad o arbedion untro a dulliau rheoli arian da a oedd yn cynnwys adolygiad penodol o wariant heb fod yn hanfodol yn ystod y flwyddyn. Fodd bynnag, mae angen nodi nad yw hyn yn cynnwys effaith dyfarniadau cyflog y cytunwyd arnynt yn genedlaethol a oedd £3.826 miliwn yn fwy na'r ddarpariaeth yn y gyllideb ac a dalwyd yn uniongyrchol o'r cronfeydd wrth gefn nas clustnodwyd.

Mae'r sefyllfa refeniw derfynol, a eglurir isod, yn bwysig i drigolion a thalwyr rhent, gan ei bod yn cofnodi dim ond y gwariant hynny y mae statud yn caniatáu ei osod yn erbyn cyllideb flynyddol y Cyngor a symiau a gesglir o dreth y cyngor a rhenti. Mae'r sefyllfa refeniw derfynol yn wahanol i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr (CIES) gan fod y CIES yn cynnwys taliadau ar gyfer eitemau fel dibrisiant, amhariad, grantiau cyfalaf a thaliadau pensiwn sy'n addasiadau cyfrifo heb eu cynnwys yn y canlyniad.

Mae'r gwasanaeth cyllid yn gobeithio datblygu Datganiad Cyfrifon sydd yn fwy hygyrch i ddefnyddwyr. Mae Cyngor Sir y Fflint yn sefydliad mawr ac amrywiol ac mae'r wybodaeth sydd wedi'i chynnwys yn y Cyfrifon hyn yn dechnegol a chymhleth. Nod y datganiad naratif hwn yw darparu canllaw cyffredinol ar yr eitemau o ddiddordeb ac amlygu rhai o'r materion mwy arwyddocaol sydd wedi cyfrannu at y sefyllfa derfynol y flwyddyn ariannol a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2023.

PERFFORMIAD Y CYNGOR YN YSTOD Y FLWYDDYN

Cynllun y Cyngor yw'r ddogfen drosfwaol sy'n helpu'r Cyngor i ganolbwyntio ei adnoddau ar y meysydd cywir a chymell gwelliannau. Mae Cynllun y Cyngor 2022/23 yn nodi blaenoriaethau, camau gweithredu a mesurau'r Cyngor ar gyfer y flwyddyn i ddod a'r pethau mawr y mae'r Cyngor yn gobeithio eu cyflawni. Mae Sir y Fflint yn ymfalchio mewn bod yn gyngor sy'n perfformio'n dda ar ran ei gymunedau lleol, ac un sy'n cael ei arwain a'i gymell gan gyfres o werthoedd cymdeithasol cadarn.

Mae Cynllun y Cyngor ar gyfer 2022/23 yn gosod blaenoriaethau'r Cyngor am y flwyddyn gyda phwyslais mawr ar adfer ar ôl y pandemig a chefnogi'r mwyaf diamddiffyn, ynghyd ag ymrwymadau i fod yn Gyngor gwyrdd. Mae chwe thema i'r Cynllun, gyda phob un yn cynnwys amcanion a chamau gweithredu penodol y mae'r Cyngor yn gobeithio y byddant yn cael effaith cadarnhaol eleni ac yn y tymor hirach.

ADRODDIAD NARATIF

Cyhoeddir y cynllun ar wefan y Cyngor ac mae'n ddogfen hawdd ei defnyddio sy'n egluro'n glir pam bod pob blaenoriaeth unigol yn cael ei hystyried yn flaenoriaeth, yr hyn y mae'r Cyngor yn bwriadu ei gyflawni a sut y bydd yn mesur y llwyddiannau hynny. Mae dogfen gysylltiedig ar wahân hefyd yn cael ei chyhoeddi sy'n rhoi disgrifiad mwy manwl o'r camau gweithredu a'r cerrig milltir o ran gwneud gwelliannau neu ysgogi newid drwy gydol y flwyddyn.

Mae adroddiadau cyhoeddus sy'n mesur ein cynnydd yn erbyn y ddogfen hon yn cael eu cyhoeddi bob hanner blwyddyn, gydag adroddiad ar sefyllfa derfynol y flwyddyn yn cael ei gyflwyno i'r Cabinet ar 19 Medi 2023.

Penododd y Cyngor Bwyllgor Adfer newydd i arwain yr ail gam o adferiad ar ôl y pandemig Covid-19. Ni fwriadwyd y Pwyllgor hwn i barhau dim mwy na 12 mis felly yn y Cyfarfod Blyneddol penderfynwyd y dylid ei ddileu o'r Cyfansoddiad a bod y gwaith o oruchwylio ymdrechion adfer o hynny ymlaen yn cael ei reoli gan y Pwyllgorau Trosolwg a Chraffu.

PERFFORMIAD ARIANNOL YN YSTOD Y FLWYDDYN

Mae'r gyllideb refeniw'n trafod gwariant ac incwm dydd i ddydd y Cyngor ar eitemau fel cyflogau a thâl, costau rhedeg gwasanaethau a chostau cyllido gwariant cyfalaf. Mae'r rhaglen gyfalaf yn trafod gwariant ar gaffael asedau sylweddol a fydd yn ddefnyddiol neu'n fuddiol i'r Cyngor wrth ddarparu ei wasanaethau y tu hwnt i flwyddyn y cyfrifon, megis gwella neu adeiladu ffyrdd, adeiladau ac adeileddau eraill newydd.

Caiff y gyllideb ei monitro'n fanwl drwy gydol y flwyddyn gydag adroddiadau misol ar y sefyllfa refeniw ac adroddiadau chwarterol ar y sefyllfa gyfalaf. Mae'r Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Adnoddau Corfforaethol yn craffu ar bob adroddiad cyn iddo fynd at Gabinet y Cyngor.

Daw tua 71% o ofyniad y gyllideb ar gyfer gwasanaethau'r Cyngor gan Lywodraeth Cymru drwy Gyllid Allanol Cyfansymiol (Grant Cynnal Refeniw a Threthi Annomestig). Yn 2022/23, gwelwyd cynnydd o 9.2% yn y cyllid (cynnydd o 9.4% yng nghyfartaledd Cymru). Er gwaethaf y cynnydd, roedd y Cyngor yn wynebu pwysau costau sylweddol oherwydd ffactorau y tu hwnt i'w reolaeth megis cyfarwyddyd polisi neu ddeddfwriaeth newydd gan Lywodraeth Cymru a Llywodraeth y DU. Mae canlyniadau arwyddocaol i sefyllfa lle nad yw cyllid yn cynyddu ar yr un cyflymder â chostau a disgwylir mai dyma fydd y sefyllfa yn y blyneddoddedd i ddod, felly bydd yn parhau i fod yn ystyriaeth allweddol yn ein Strategaeth Ariannol Tymor Canolig (MTFS).

Er gwaethaf yr her ariannol hon, trwy ein cynlluniau busnes portffolio ac opsiynau ariannu corfforaethol bu modd i ni gynllunio ar gyfer gwerth £1.341 miliwn o arbedion effeithlonrwydd newydd yng nghyllideb 2022/23, gan alluogi'r Cyngor i fuddsoddi mewn blaenoriaethau fel cyllidebau ysgolion, gofal cymdeithasol a darparu adnoddau i ail-siapio gwasanaethau.

Mae'r sefyllfa ariannol derfynol gyffredinol a'r effeithiau ar lefelau'r cronfeydd wrth gefn wedi'i nodi isod.

Sefyllfa refeniw derfynol o'i chymharu â'r gyllideb

Cafodd cyllideb Cronfa'r Cyngor ar gyfer 2022/23 ei gosod ar £326.682 miliwn a chafodd ei chymeradwyo gan y Cyngor ar 15 Chwefror 2022. Cyflwynwyd gwybodaeth monitro cyllideb i'r Cabinet yn fisol drwy gydol y flwyddyn, gydag adroddiad ar y sefyllfa ariannol derfynol ar 18 Gorffennaf 2023

Seiliwyd strategaeth y gyllideb ar gyfer 2022/23 ar strategaeth drefniadol i leihau costau lle bo hynny'n bosibl er mwyn diogelu a gwarchod gwasanaethau lleol. Roedd yn cynnwys pecyn o fesurau a chynigion a oedd yn cyfuno opsiynau ariannu corfforaethol, cynigion cynlluniau busnes ar lefel portffolio, adolygiad o bwysau yn ogystal â chynhyrchu cymaint o incwm â phosibl ac adolygu cronfeydd wrth gefn a balansau.

ADRODDIAD NARATIF

	2022/23 Cyllideb	2022/23 Gwirioneddol	Amrywiad
	£000	£000	£000
Gwasanaethau Corfforaethol:			
Prif Weithredwr	1,692	1,606	(86)
Pobl ac Adnoddau	4,644	4,542	(102)
Llywodraethu	11,280	11,249	(32)
	<u>17,616</u>	<u>17,397</u>	<u>(219)</u>
Gwasanaethau Cymdeithasol	90,084	90,933	849
Tai a Chymunedau*	15,997	15,740	(257)
Strydlun a Thrafnidiaeth	39,931	40,913	982
Cynllunio, yr Amgylchedd a'r Economi	7,222	6,871	(351)
Addysg a Ieuencid	123,730	122,789	(941)
Rhaglenni Statudol	8,899	9,007	108
Gwariant net ar wasanaethau	303,478	303,650	171
Cyfrif buddsoddi a benthyciadau canolog	13,485	11,649	(1,836)
Cyllid Canolog a Chorfforaethol	7,477	6,693	(784)
Cyfanswm gwariant net	324,440	321,992	(2,449)
Cyfraniad o'r cronfeydd wrth gefn	2,242	2,242	(0)
Gofyniad Cyllideb	326,682	324,234	(2,449)
Ariannwyd gan			
Y dreth gyngor (namyn gwariant praespetau cynghorau cymuned)	94,504	95,069	(565)
Grantiau cyffredinol	176,529	176,529	0
Aiddosbarthiad ardrethi annomestig	55,650	55,650	0
Cyfanswm adnoddau	326,682	327,247	(565)
Amrywiad net - (tanwariant)	0	(3,013)	(3,013)

*Ail-enwi portffolio'n Bortffolio Tai a Chymunedau (Tai ac Asedau yn flaenorol). Mae'r symiau a ddatgelwyd yn cynnwys symiau y gellir eu priodoli i Raglen Gyfalaf ac Asedau'r gwasanaeth.

Cyfunodd y tanwariant net o £3.013 miliwn â throsglwyddiadau cyllid eraill cytunedig i greu cronfeydd refeniw wrth gefn diwedd blwyddyn o £19.162 miliwn.

Yn ystod y flwyddyn gweithredodd y Cyngor fel asiant ar ran Llywodraeth Cymru i ddosbarthu cyllid arall a oedd yn cynnwys taliadau'r Cynllun Cymorth Costau Byw a'r Cynllun Cymorth Tanwydd y Gaeaf. Sir y Fflint hefyd oedd yr awdurdod arweiniol yn ardal Gogledd Cymru ar gyfer rhaglen Profi, Orlhain a Diogelu'r GIG. Noddwyd y rhaglen gan Lywodraeth Cymru a daeth i ben ddiwedd Mawrth 2023. Mae Nodyn 32 Gwasanaethau Asiantaethau yn rhoi rhagor o wybodaeth am drefniadau o'r fath.

ADRODDIAD NARATIF

Mae'r tabl isod yn dangos sefyllfa derfynol y Cyfrif Refeniw Tai (CRT) ar gyfer y flwyddyn:

	2022/23 Cyllideb	2022/23 Gwirioneddol	Amrywiad
	£000	£000	£000
Rheoli ystadau	2,263	1,972	(292)
Gwasanaethau landlordiaid	1,265	1,318	53
Atgyweirio a Chynnal a Chadw	10,908	11,336	428
Prosiectau CRT	122	105	(17)
Cyllid a Chymorth	1,419	1,659	241
Gyfraniadau refeniw i ariannu Gwariant Cyfalaf	10,898	12,566	1,668
Gwariant net ar wasanaethau	26,875	28,956	2,081
Benthyciadau Canolog a cyfrif buddsoddi	6,723	6,551	(173)
Gwasanaethau Cefnogi	1,215	965	(250)
Cyfanswm y gwariant net	34,813	36,471	1,658
Cyfraniad gan gronfeydd wrth gefn	2,941	1,238	(1,703)
Gofyniad cyllideb	37,754	37,710	(45)
A ariennir gan			
Rhenti	(36,964)	(36,609)	354
Grantiau ac incwm arall	(791)	(1,100)	(309)
Cyfanswm yr adnoddau	(37,755)	(37,710)	45
Amrywiant net	(0)	0	0

Mae'r cyfraniad terfynol i'r cronfeydd wrth gefn o £1.238 miliwn, £1.703 miliwn yn is na'r gyllideb. Mae'r amrywiad hwn yn cynnwys gorwariant o £2.688 miliwn yn ystod y flwyddyn ar ddarpariaeth gwasanaeth a gymerwyd o'r Cronfeydd Wrth Gefn CRT Cyffredinol, llai symudiad net o £0.985 miliwn, sef y cyfraniad at y cronfeydd wrth gefn a glustnodwyd yn ystod y flwyddyn. Mae hyn yn rhoi cyfanswm cau cronfeydd wrth gefn y CRT o £6.477 miliwn (£3.786 miliwn wrth gefn cyffredinol; £2.691 miliwn o gronfeydd wrth gefn a glustnodwyd).

Cwblhawyd rhaglen Safon Ansawdd Tai Cymru ym mis Rhagfyr 2021. Y ffocws ar gyfer 2022/23 oedd cynnal y gwelliannau a wnaed i'r stoc tai drwy'r rhaglen yn ogystal ag ailgynnull y rhaglen gyfalaf. Nid yw rhaglen Safon Ansawdd Tai Cymru 2023 wedi'i rhyddhau'n ffurfiol eto ond bydd yn canolbwyntio ar effeithlonrwydd ynni, archwilio cyfleoedd datgarboneiddio a lles tenantiaid. Mae'r Tîm Gwaith Cyfalaf wedi bod yn gweithio gydag ymgynghorwyr arbenigol i baratoi strategaeth ddatgarboneiddio sy'n seiliedig ar amcanion Llywodraeth Cymru i leihau allyriadau carbon.

Gwnaed cais llwyddiannus am gyllid grant gwerth £4.384 miliwn o grant Llywodraeth Cymru ar gyfer y Rhaglen Ôl-osod er mwyn Optimeiddio (ORP) ar gyfer cychwyn rhaglen o waith ôl-osod i dreialu mesurau effeithlonrwydd ynni. Mae gwerth £1.633 miliwn o gyllid ORP wedi'i sicrhau ar gyfer 2023/24. Gofynnwyd am £2.857 miliwn yn ychwanegol i ddwyn cynllun cyfalaf ymlaen i 2022/23 sydd wedi'i dynnu i lawr o'r cronfeydd cyffredinol. Bydd y rhaglen o waith yn cael ei dwyn ymlaen i 2023/24 gyda'r gwariant i ddod o'r gronfa sydd wedi'i chlustnodi.

Mae'r Cyngor yn parhau i gymryd camau rhagweithiol i fonitro dyledion rhent oherwydd costau byw cynyddol sy'n effeithio ar allu tenantiaid i dalu eu rhent ar amser a'r potensial o golli incwm o rent tai. Fodd bynnag, er gwaethaf ymyrraeth gynnar a'r gefnogaeth a gynigiwyd i denantiaid, mae'r sefyllfa derfynol yn dangos bod ôl-ddyledion rhent net wedi cynyddu i £2.171 miliwn o gymharu â £1.610 miliwn y flwyddyn flaenorol. Mae'r CRT i yn cynnal lefel ddarbodus o gronfeydd wrth gefn a darpariaeth ar gyfer dyledion drwg a ddylai fod yn ddigon i liniaru unrhyw golledion yn y dyfodol.

ADRODDIAD NARATIF

Cyllideb, Canlyniad a Chyllido'r Rhaglen Gyfalaf

Bob blwyddyn mae'r Cyngor yn cymeradwyo rhaglen o waith cyfalaf sy'n darparu ar gyfer buddsoddi mewn asedau fel tir, adeiladau a gwella'r ffyrdd. Cymeradwywyd Rhaglen Gyfalaf o £62.543 miliwn ar gyfer 2022/23 (CRT £25.074 miliwn a Chronfa'r Cyngor £37.469 miliwn); addaswyd y ffigwr hwn yn ystod y flwyddyn i gyfanswm rhaglen derfynol o £58.830 miliwn (CRT £24.997 miliwn a Chronfa'r Cyngor £33.833 miliwn).

Cyflwynwyd gwybodaeth monitro'r rhaglen Gyfalaf i'r Cabinet bob chwarter drwy gydol y flwyddyn, gydag adroddiad ar y sefyllfa ariannol derfynol ar 18 Gorffennaf 2023.

Amlinellir y gwariant cyfalaf yn y tabl isod, wedi'i gyflwyno ar sail y 'blociau gwasanaeth' hynny a ddefnyddir gan Lywodraeth Cymru wrth gasglu data cyfalaf drwy'r Ffurflenni Canlyniadau Cyfalaf Terfynol ar gyfer yr Ystadegau Cyllid Llywodraeth Leol a gyhoeddir. Mae cynlluniau a phrosiectau'n cynnwys buddsoddiad yn stoc tai'r Cyngor fel rhan o'r cynllun i gynnal Safon Ansawdd Tai Cymru a buddsoddiad mewn ysgolion sy'n cynnwys y rhaglen Cymunedau Cynaliadwy ar gyfer Dysgu

	2022/23
	£000
Addysg	7,856
Gwasanaethau Cymdeithasol	5,459
Trafnidiaeth	5,747
Tai	26,841
Llyfrgelloedd, diwylliant a threftadaeth	3,197
Amaethyddiaeth a Physgodfeydd*	4
Chwaraeon a Hamdden	806
Gwasanaethau Amgylcheddol eraill	5,102
Aldro	55,013

* yn cynnwys draenio tir ac atal llifogydd/diogelu'r arfordir (sydd yn berthnasol i wariant y Cyngor)

Ariannwyd y rhaglen fel a ganlyn -

	2022/23
	£000
Benthyca â Chymorth	4,022
Dulliau Eraill o Fenthyca (yn cynnwys benthyciadau Salix)	4,959
Derbyniadau cyfalaf	1,428
Grantiau a chyfraniadau cyfalaf	30,344
Cronfeydd wrth gefn/Cyllid o'r cyfrif refereniw	14,261
Ariannu craidd	55,013

ADRODDIAD NARATIF

Cyfarwyddiadau Cyfalafu - Model Teulu Mockingbird

Bwriad y Cyngor yw trawsnewid ei wasanaeth maethu i gwrdd ag anghenion lleoli plant sy'n derbyn gofal ac osgoi costau cynyddol gofal allanol drwy ddatblygu 'Model Teulu Mockingbird'. Mae'r model yn atgynhyrchu 'teulu estynedig' o amgylch plant a phobl ifanc, gan hyrwyddo eu hymdeimlad o berthyn ac atal lleoliadau rhag chwalu. Bydd cost trawsnewid y gwasanaeth yn raddol dros gyfnod o 3 blynedd yn cael ei ariannu gan 'fenthyciad arloesi i arbed' di-log gan Lywodraeth Cymru a fydd yn cael ei ad-dalu o'r arbedion a gynhyrchir yn sgil y trawsnewid. Yn ystod y flwyddyn bu gwariant refereniw gwerth £0.223 miliwn a chaniatawyd cyfarwyddyd cyfalafu ar ei gyfer gan Lywodraeth Cymru fel sy'n ofynnol dan ymarfer cyfrifeg ar gyfer gwariant refereniw sydd i'w ariannu drwy fenthycia. Dechreuwyd tynnu'r benthyciad 'arloesi i arbed' i lawr yn 2020/21.

Rhaglen Tai ac Adfywio Strategol (SHARP)

Mae'r Cyngor ym mlwyddyn 7 o'i SHARP ar hyn o bryd. Mae'r cynllun uchelgeisiol hwn yn anelu at adeiladu 500 o dai newydd a fydd yn cael eu codi ar amryw o safleoedd ar draws y sir, yn gymysgedd o dai cyngor newydd a chartrefi fforddiadwy, ochr yn ochr â chomisiynu ystod o gynlluniau adfywio cysylltiedig â buddion cymunedol.

Yn ystod y flwyddyn dechreuodd gwaith datblygu ar dri safle yn y Sir, i gyd wedi'u hariannu drwy'r CRT ac yn defnyddio £1.050 miliwn o Grant Tai Cymdeithasol Llywodraeth Cymru. Cyfanswm y costau yn ystod y flwyddyn oedd £4.278 miliwn Ar gyfer 2023/24 mae gwaith datblygu ar 5 safle a fydd yn darparu 58 o dai ychwanegol. Mae posibilrwydd hefyd o brynu nifer o dai sydd eisoes yn bodoli yn y sir.

Mae cartrefi fforddiadwy'n cael eu datblygu drwy is-gwmni dan berchnogaeth lwyr y Cyngor sef NEW Homes mewn partneriaeth â'r Cyngor. Mae NEW Homes ar hyn o bryd yn berchen ar, ac yn rheoli, 173 o unedau ar draws Sir y Fflint. Mae'r rhain yn cynnwys cyfuniad o gynlluniau adeiladu newydd a ddarperir drwy gynllun SHARP y Cyngor ac eiddo a gafaalir gan ddatblygwyr drwy gytundebau Adran 106.

Bwriad Cynllun Busnes Strategol y Cyngor yw darparu 72 o unedau ychwanegol dros y tair blynedd nesaf a fydd yn codi cyfanswm yr eiddo sy'n berchen i, ac a reolir gan NEW Homes i 245 erbyn 2024/25. Mae'r Cyngor eisoes wedi cymeradwyo benthyciadau o hyd at £30.000 miliwn i NEW Homes yn ychwanegol at fenthyciad blaenorol o £7.530 miliwn a ganiatawyd. O'r cyllid hwn, mae £14.020 miliwn wedi'i ddefnyddio hyd yma, gyda'r £23.510 miliwn sy'n weddill ar gael i'w dynnu i lawr ar gyfer cynlluniau yn y dyfodol.

Benthycia

Cymerodd y Cyngor fenthyciad hirdymor gwerth £5.000 miliwn gan y Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus yn 2022/23 i ariannu cynlluniau gwariant cyfalaf, yn gynnwys adeiladu cartrefi newydd drwy SHARP a'r rhaglen Cymunedau Dysgu Cynaliadwy. Mae cyfanswm benthycia'r fantolen (hirdymor) o £290.201 miliwn yn cynnwys swm o £2.503 miliwn yn ymwneud â benthyciadau di-log gan Salix Finance Ltd, cwmni annibynnol a ariennir gan yr Ymddiriedolaeth Garbon er mwyn helpu i wella effeithlonrwydd ynni yn adeiladau'r sector cyhoeddus, a chyfanswm benthyciadau o £1.724miliwn gan Lywodraeth Cymru ar gyfer cynlluniau adfywio yng Nglannau Dyfrdwy dan y Cynllun Lleoedd Llewyrchus Llawn Addewid o fewn y Rhaglen Gyfalaf a'r benthyciad ar gyfer Model Teulu Mockingbird.

Mae gan y Cyngor ofyniad benthycia i'r dyfodol i ariannu'r Rhaglen Gyfalaf a gymeradwywyd. Bydd yn rhaid cadw hyn dan adolygiad parhaus yn ystod y flwyddyn ariannol nesaf a thu hwnt yng ngoleuni'r chwyddiant a'r cyfraddau llog uchel presennol. Roedd economi'r DU yn profi i fod yn fwy gwydn na'r disgwyl, fodd bynnag roedd dirwasgiad a diffyg twf yn 2023.

ADRODDIAD NARATIF

Y Sefyllfa Ariannol ar 31 Mawrth 2023

Cronfeydd wrth Gefn a Darpariaethau

Mae'r Cyngor yn rhoi cyllid o'r neilltu (mewn darpariaethau a chronfeydd wrth gefn ar y Fantolen) i gwrdd ag ymrwymiadau'r dyfodol a datblygiadau gwasanaeth.

Mae darpariaethau'n seiliedig ar ddigwyddiadau'r gorffennol sy'n gosod rhwymedigaeth ar y Cyngor sy'n debygol o arwain at atebolrwydd ariannol yn y dyfodol, ond mae ansicrwydd ynghylch amseriad ac union werth y rhwymedigaeth. Datgelir y darpariaethau yn Nodyn 19.

Mae'r Cyngor wedi sefydlu nifer o gronfeydd refeniw wrth gefn, sydd y tu allan i'r diffiniad o ddarpariaeth, sydd wedi'u crynhoi yn y tabl isod. Mae balans Cronfa'r Cyngor yn fesur o gronfeydd wrth gefn heb eu hymrwymo sy'n cael eu dal yn ddarvoudus gan y Cyngor i gwrdd â gofynion llif arian a digwyddiadau na ellir eu rhagweld yn y dyfodol.

	31 Mawrth 2023	Tanwariant Net	Arall	31 Mawrth 2022
	£000	£000	£000	£000
Balans cronfa'r Cyngor (heb ei glustnodi)	19,162	3,013	(2,289)	18,438
Cronfeydd wrth gefn y cyngor a glustnodwyd	23,841	0	(1,055)	24,896
Ysgolion dan reolaeth leol	6,717	0	(5,575)	12,292
Cronfeydd Wrth Gefn y Cyfrif Refeniw Tai	6,477	1,320	(81)	5,238
Cyfanswm Refeniw Wrth Gefn	56,197	4,333	(9,000)	60,864

Mae gan y Cyngor bolisi o gynnal lefel sylfaenol o gronfeydd wrth gefn o £5.769 miliwn i ddiogelu'r Cyngor yn erbyn amgylchiadau heb eu cynllunio ac nad oes modd eu rhagweld, ac mae hyn wedi'i gynnwys o fewn balans Cronfa'r Cyngor (heb ei glustnodi) yn y tabl uchod. Mae cronfeydd uwch na'r £5.769 miliwn, a elwir yn 'gronfa hapddigwyddiad' ac sy'n deillio o danwariant yn y blynyddol blaenorol, ar gael i'w hystyried drwy'r Cabinet.

Yn gynnar yn y cyfnod ymateb i'r pandemig, neilltuwyd £3.000 miliwn o'r gronfa hapddigwyddiad i ddarparu ar gyfer effeithiau posibl costau ychwanegol a cholled incwm yn deillio o'r pandemig. Roedd balans o £2.318 miliwn yn weddill ar ddechrau'r flwyddyn, cafodd £0.252 miliwn ei ddefnyddio yn ystod 2021/22, gan adael balans o £2.066 miliwn ar 31 Mawrth 2022. Cafodd £3.250 miliwn ei ychwanegu at y gronfa hapddigwyddiadau hon yng nghyllideb 2022/23 i sicrhau darpariaeth ddigonol ar gyfer parhad unrhyw gostau a cholledion incwm ychwanegol a hawliwyd yn flaenorol o'r Gronfa Galedi, a ddaeth i ben ddiwedd Mawrth 2022. Yn 2022/23 hawliwyd £1.573 miliwn o'r gronfa gan adael balans o £3.743 miliwn ar ddiwedd Mawrth 2023.

Rheoli Llif Arian

Mae'r Cyngor yn defnyddio meddalwedd pwrpasol i ragweld llif arian er mwyn pennu'r cyfnod hiraf y gellir ymrwymo cyllid yn ddarvoudus. Llunnir y rhagolygon yn ddarvoudus i leihau'r risg y gorfodir y Cyngor i fenthycu ar delerau anffafriol i gwrdd â'i ymrwymiadau ariannol. Gosodir terfynau ar fuddsoddiadau drwy gyfeirio at Gynllun Ariannol Tymor Canolig y Cyngor a rhagolygon llif arian yn Strategaeth Rheoli Trysorlys y Cyngor. Adolygir y rhagolygon llif arian yn ddyddiol at ddibenion buddsoddi ac yn wythnosol a misol at ddibenion benthycu.

Cafodd rheolaeth llif arian ei monitro'n fanwl drwy gydol y flwyddyn, gyda'r Cyngor yn gweithio mewn partneriaeth gyda sefydliadau sector cyhoeddus eraill fel Llywodraeth Cymru, a Chymdeithas Llywodraeth Leol Cymru, i sicrhau sefydlogrwydd sefyllfa'r Cyngor o ran llif arian. Bydd y gwaith yn parhau ym mlwyddyn ariannol newydd 2023/24.

ADRODDIAD NARATIF

Rhwymedigaethau Pensiwn

Mae'r diffyg yn y gronfa bensiynau o £77.723 miliwn a gofnodwyd ar y fantolen wedi gostwng £285.217 miliwn yn ystod y flwyddyn, o ganlyniad i newidiadau yn y rhagdybiaethau ariannol a ddefnyddir gan actiwari'r gronfa bensiynau. Mae'r prif newid mewn rhagdybiaethau ariannol yn ymwneud â chynnydd yn rhagdybiaeth y gyfradd ddisgownt ers y llynedd, sydd yn lleihau'r rhwymedigaeth. Pennir y rhagdybiaethau hyn gan yr actiwari ac maent yn adlewyrchu eu barn am amodau'r farchnad ar ddyddiad y fantolen.

Mae'r Cyngor yn dibynnu ar ac yn gosod sicrwydd ar grebwyll proffesiynol Actiwari Cronfa Bensiynau Clwyd a'r rhagdybiaethau a ddefnyddir i gyfrifo'r diffyg. Mae datgeliadau yn Nodyn 43 yn unol â Safon Cyfrifo Rhyngwladol 19 (IAS 19) ac yn cyfrif yn llawn am y rhwymedigaeth pensiwn, sef cyfanswm y diffyg rhacamcanol dros oes y gronfa. Nid yw IAS 19 yn cael unrhyw effaith ar lefelau Treth y Cyngor na chyllid tai, ond mae'r rhwymedigaeth yn cael effaith ar werth net y Cyngor fel sydd wedi'i adlewyrchu yng nghyfanswm y fantolen sef £667.088 miliwn (£340.592 miliwn ar 31 Mawrth 2022).

Ailbriso Asedau Anghyfredol

Mae'n rhaid ailbriso'r holl asedau Eiddo, Peiriannau ac Offer sy'n cael eu dal ar eu gwerth presennol o leiaf bob pum mlynedd. Mae'r Cyngor yn cwrdd â'r gofyniad hwn drwy ailbriso cyfran o'r portffolio asedau llawn bob blwyddyn ac yn ystod 2022/23 (trydedd flwyddyn y cylch presennol, a ddechreuodd ar 1 Ebrill 2021), cafodd 19% o asedau gweithredol nad ydynt yn anheddau eu hailbriso. Yr eithriad i'r trefniant hwn yw anheddau'r Cyngor gan eu bod i gyd wedi'u hailbriso yn 2020/21.

Mae'r Cyngor wedi ystyried effaith y pandemig ar amryw o farchnadoedd eiddo a phrisiad ei asedau ar ddyddiad y fantolen. Mae'r mwyafrif o asedau anghyfredol y Cyngor yn asedau gweithredol a ddefnyddir i ddarparu gwasanaeth ac maent yn cael eu priso yn seiliedig ar eu costau ailadeiladu. Yn ystod 2022/23 ni phrisiwyd yr holl asedau sydd i'w priso ar sail y Gost Amnewid Dibrisiedig (CAD), dim ond y rhai yn y cylch presennol sydd wedi'u hailbriso yn unol â'n polisi cyfrifo. Roedd yr asedau hynny na chawsant eu hailbriso'n destun ymarfer ailbriso ychwanegol i sicrhau nad oedd y cyfrifon wedi'u cam-ddatgan yn sylweddol ar 31 Mawrth 2023 Ymgwymerwyd â'r ymarfer ailbriso hwn oherwydd y symudiadau mewn costau adeiladu sydd yn eu tro yn effeithio ar werth cario asedau. Cynhaliwyd yr ymarfer hwn ar asedau ac anheddau CAD y Cyngor gan ddefnyddio data a gafwyd gan y Gwasanaeth Gwybodaeth am Gostau Adeiladu a'r Gofrestrfa Tir.

RHAGOLYGN ARIANNOL Y CYNGOR

Mae'r Strategaeth Ariannol Tymor Canolig yn rhagweld faint o adnoddau sy'n debygol o fod ym meddiant y Cyngor dros y 3 blynedd nesaf ac yn nodi unrhyw fylchau ariannu gan alluogi dynodi camau gweithredu penodol i fantoli'r gyllideb a rheoli adnoddau.

Mae'n amlwg fod y rhagolygon ariannol presennol ar gyfer y Cyngor, o ran cyllid Llywodraeth Cymru a chefnogaeth ar gyfer gwariant refeniw a chyfalaf, yn ansicr yn y tymor canolig. Gyda chostau ynni a chwyddiant yn effeithio'n negyddol ar yr economi ehangach (er bod Banc Lloegr yn rhagweld y bydd chwyddiant yn disgyn yn ystod 2024), bydd twf economaidd yn parhau i fod yn wan ac nid yw effeithiau Brexit a'r pandemig eto wedi gweithio eu ffordd drwy'r systemau economaidd. O'r herwydd, bydd y sefyllfa ariannol yn y dyfodol yn parhau i fod yn gyfnewidiol ac yn destun llawer o heriau yn ystod y blynyddoedd ariannol i ddod, gan gynnwys effeithiau dyfarniadau cyflog y cytunwyd arnynt yn genedlaethol. Mae'r Cyngor hefyd yn disgwyl gweld galw cynyddol am lawer o'i wasanaethau, yn benodol ym meysydd gofal cymdeithasol a digartrefedd.

Cafodd adolygiad o'r MTF5 o 2024/25 a thu hwnt ei gyflwyno i'r Cabinet ar 18 Gorffennaf 2023. Nod y diwygiad yw sefydlu llinell sylfaen gadarn o bwysau costau a fydd yn llywio gofyniad y gyllideb y bydd yn rhaid ei ddiwallu o ffynonellau cyllid cenedlaethol a lleol. Roedd setliad terfynol llywodraeth leol ar gyfer 2022/23 yn cynnwys cynnydd mynegol o 2.4% ar gyfer 2024/25, sydd ar lefel sylweddol is na'r blynyddoedd diwethaf. Cafodd hyn ei gynyddu i 3.1% fel rhan o setliad 2023/24. Bydd y Cyngor angen ystyried opsiynau i gydbwysu'r gyllideb yng ngoleuni'r ffigyrau mynegol hyn.

ADRODDIAD NARATIF

PRIF RISGIAU AC ANSICRWYDD

Mae gan y Cyngor fframwaith rheoli risg clir a chryno. Mae nifer o risgiau wedi'u nodi ar gyfer blaenoriaethau Cynllun y Cyngor a allent atal neu amharu ar ddarpariaeth lwyddiannus. Caiff y risgiau hyn eu hasesu a'u monitro'n barhaus ar y lefel briodol drwy gydol y flwyddyn. Mae rheoli risg hefyd wedi'i ymwreiddio yn ein dulliau gweithio – er enghraifft, drwy bartneriaethau, adroddiadau effeithlonrwydd cynlluniau busnes ac ym mhob adroddiad a gyflwynir i'r Cabinet neu'r Pwyllgorau Trosolwg a Chraffu.

Mae'r Pwyllgor Archwilio yn derbyn crynodeb o risgiau strategol y Cyngor ganol y flwyddyn ac ar ddiwedd y flwyddyn. Wrth symud ymlaen ac yn unol â'r Fframwaith Rheoli Risg newydd, bydd adroddiadau proffil risg rheolaidd yn cael eu rhannu ar lefel cyfarfodydd Timau Prif Swyddogion. Bydd risgiau sy'n gwaethygu coch yn cael eu hadrodd i'r Pwyllgor Trosolwg a Chraffu perthnasol a bydd y Cabinet yn cael dangosfyrddau proffil risg chwarterol.

Mae'r risgiau ariannol yn cynnwys argaeledd cyllid i sicrhau cynaliadwyedd y Cyngor a'i is-gwmnïau megis NEW Homes, Newydd a sefydliadau partner fel Hamdden a Llyfrgelloedd Aura, Ymddiriedolaeth Theatr Clwyd a Throsglwyddiadau Asedau Cymunedol.

NEWIDIADAU A NEWIDIADAU I DDOD I'R DATGANIAD CYFRIFON

Yn ystod y flwyddyn nid oes unrhyw newidiadau sylweddol wedi eu cyflwyno i Ddatganiad Cyfrifon y Cyngor.

NEWID YN Y POLISIÂU CYFRIFO

Gwnaed mân newidiadau i bolisiau cyfrifo yn ystod 2022/23 i adlewyrchu newidiadau yn y Cod Ymarfer.

RHAGOR O WYBODAETH

Mae'r Datganiad Cyfrifon ar gael ar y rhyngwryd (www.flintshire.gov.uk) gyda rhagor o wybodaeth ar y cyfrifon a chyllidebau ar gael ar gais gan y Rheolwr Cyllid Corfforaethol, Cyngor Sir y Flint, Neuadd y Sir, Yr Wyddgrug, CH7 6NA.

DATGANIAD CYFRIFOLDEBAU AR GYFER Y DATGANIAD CYFRIFON

CYFRIFOLDEBAU'R CYNGOR

Mae'n ofynnol i'r Cyngor:-

- wneud trefniadau i weinyddu ei faterion ariannol yn briodol a sicrhau bod un o'i swyddogion yn gyfrifol am weinyddu'r materion hynny. Yn yr Cyngor hwn, y Rheolwr Cyllid Corfforaethol yw hwn, fel y Prif Swyddog Cyllid;
- rheoli ei faterion i sicrhau defnydd economaidd, effeithlon ac effeithiol o'r adnoddau a diogelu ei asedau;
- cymeradwyo'r Datganiad Cyfrifon.

Llofnodwyd :

**Allan Rainford
Cadeirydd y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio**

Dyddiad :

CYFRIFOLDEBAU'R PRIF SWYDDOG CYLLID

Mae'r Prif Swyddog Cyllid yn gyfrifol am baratoi Datganiad Cyfrifon yr Cyngor yn unol â'r arferion priodol a nodwyd yng Nghod Ymarfer CIPFA/LASAAC ar Gyfrifo Awdurdod Lleol yn y Deyrnas Unedig ('y Cod').

Wrth baratoi'r Datganiad Cyfrifon, mae'r Prif Swyddog Cyllid wedi:-

- dewis polisiau cyfrifo addas a'u cymhwyso'n gyson;
- gwneud dyfarniadau a rhagamcanion a oedd yn rhesymol ac yn ddarbodus;
- cydymffurfio â'r Cod.

Mae'r Prif Swyddog Cyllid hefyd wedi:-

- cadw cofnodion cyfrifyddu cywir a'u diweddarau;
- cymryd camau rhesymol i atal a chanfod twyll ac anghysondebau eraill.

Mae'r datganiad cyfrifon yn rhoi darlun gwir a theg o sefyllfa ariannol yr Cyngor ar 31 Mawrth 2023, a'i incwm a'i wariant ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben bryd hynny.

Llofnodwyd :

**Gary Ferguson CPFA
Rheolwr Cyllid Corfforaethol (Prif Swyddog Cyllid)**

Dyddiad :

DADANSODDIAD GWARIANT A CHYLLIDO

Mae'r Dadansoddiad Gwariant a Chyllido'n dangos sut y defnyddir ac y cyllidir y gwariant blynyddol o adnoddau (grantiau llywodraeth, rhenti, treth y cyngor ac ardrethi busnes) gan awdurdodau lleol, o'i gymharu â'r adnoddau hynny a dreuliyd neu a enillwyd gan awdurdodau, yn unol â'r arferion cyfrifo a dderbynnir yn gyffredinol. Mae hefyd yn dangos sut y dyrennir y gwariant hwn ar gyfer dibenion gwneud penderfyniadau rhwng portffolios gwasanaeth y Cyngor. Mae incwm a gwariant y cyfrifir amdanynt o dan arferion cyfrifon a dderbynnir yn gyffredinol yn cael eu cyflwyno'n fwy llawn yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

2022/23

	Portffolio Net		Gwariant Net a		Gwariant Net -	
	Alldro Terfynol a Adroddwyd	Addasiadau ar gyfer Symudiadau (i)/o Gronfeydd wrth gefn wedi'u clustnodi	godir ar Gronfeydd wrth gefn Cronfa'r Cyngor/Cronfeydd CRT	Addasiadau rhwng Sail Cyllid a Chyfrifo	Datganiad	
					Incwm a	
					Gwariant Cynhwysfawr	
£000	£000	£000	£000	£000	£000	
Prif Weithredwyr	1,606	0	1,606	217		1,823
Addysg ac Ieuenctid	122,789	7,052	129,841	15,814		145,655
Llywodraethu	10,684	912	11,596	2,886		14,482
Tai a Chymunedau*	15,740	(1,519)	14,221	(5,605)		8,616
Pobl ac Adnoddau	4,542	15	4,557	916		5,473
Cynllunio, yr Amgylchedd a'r Economi	6,871	253	7,124	1,683		8,807
Gwasanaethau Cymdeithasol	90,933	(405)	90,528	6,244		96,772
Rhaglenni Statudol	9,008	209	9,217	(548)		8,669
Strydlun a Thrafnidiaeth	40,913	518	41,431	7,825		49,256
Cyllid Corfforaethol a Chanolog	20,583	1,883	22,466	(18,073)		4,393
Cyfrif Refeniw Tai (CRT)	(1,320)	82	(1,238)	(24,513)		(25,751)
Cost gwasanaethau	322,349	9,000	331,349	(13,154)		318,195
Incwm a gwariant arall	(326,682)	0	(326,682)	9,787		(316,895)
(Gwarged)/diffyg ar ddarpariaeth gwasanaethau	(4,333)	9,000	4,667	(3,367)		1,300
Cronfa'r Cyngor/Cronfeydd wrth Gefn CRT Agoriadol			60,864			
Gwarged / (Diffyg) Refeniw yn y flwyddyn						
Cronfa'r Cyngor			(5,906)			
CRT			1,238			
Cronfa'r Cyngor/Cronfeydd wrth gefn yr CRT wrth gau			56,196			

*Ail-enwi portffolio'n Bortffolio Tai a Chymunedau (Tai ac Asedau yn flaenorol). Mae'r symiau a ddatgelwyd yn cynnwys symiau y gellir eu priodoli i Raglen Gyfalaf ac Asedau'r gwasanaeth.

2021/22

	Portffolio Net		Gwariant Net a		Wedi'i ailbennu	
	Alldro Terfynol a Adroddwyd	Addasiadau ar gyfer Symudiadau (i)/o Gronfeydd wrth gefn wedi'u clustnodi	godir ar Gronfeydd wrth gefn Cronfa'r Cyngor/Cronfeydd CRT	Addasiadau rhwng Sail Cyllid a Chyfrifo	Gwariant Net -	
					Datganiad	
					Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	
£000	£000	£000	£000	£000	£000	
Prif Weithredwyr	2,243	54	2,297	178		2,475
Addysg ac Ieuenctid*	115,257	(6,154)	109,103	4,455		113,558
Llywodraethu	9,820	(1,773)	8,047	3,203		11,250
Tai ac Asedau	13,601	(1,084)	12,517	(6,555)		5,962
Pobl ac Adnoddau	4,466	(122)	4,344	673		5,017
Cynllunio, yr Amgylchedd a'r Economi	5,614	(7)	5,607	1,111		6,718
Gwasanaethau Cymdeithasol	77,152	89	77,241	12,566		89,807
Rhaglenni Statudol*	7,018	726	7,744	(2,593)		5,151
Strydlun a Thrafnidiaeth	32,513	(1,365)	31,148	7,360		38,508
Cyllid Corfforaethol a Chanolog*	24,061	(1,779)	22,282	(16,959)		5,323
Cyfrif Refeniw Tai (CRT)*	1,971	(301)	1,670	(42,777)		(41,107)
Cost gwasanaethau*	293,716	(11,716)	282,000	(39,338)		242,662
Incwm a gwariant arall	(297,457)	0	(297,457)	(6,314)		(303,771)
(Gwarged)/diffyg ar ddarpariaeth gwasanaethau*	(3,741)	(11,716)	(15,457)	(45,652)		(61,109)
Cronfa'r Cyngor/Cronfeydd wrth Gefn CRT Agoriadol			45,407			
Gwarged / (Diffyg) Refeniw yn y flwyddyn						
Cronfa'r Cyngor			17,127			
CRT			(1,669)			
Cronfa'r Cyngor/Cronfeydd wrth gefn yr CRT wrth gau			60,865			

*Wedi'i ailbennu. Gweler nodyn 44.

DATGANIAD INCWM A GWARIANT CYNHWYSFAWR

Mae'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr yn dangos cost cyfrifyddu yn ystod y flwyddyn o ddarparu gwasanaethau yn unol â'r arferion cyfrifyddu a dderbynnir yn gyffredinol, yn hytrach na'r swm i'w ariannu o drethiant lleol. Mae Awdurdodau yn codi trethi i dalu am wariant yn unol â'r rheoliadau; gall hyn fod yn wahanol i gost cyfrifyddu. Mae'r sefyllfa trethiant wedi'i dangos yn y Datganiad Symudiadau yn y Cronfeydd Wrth Gefn.

Nodyn	2022/23			Wedi'i ailbennu 2021/22		
	Gwariant	Incwm	Gwariant Net	Gwariant	Incwm	Gwariant Net
	Gros	Gros		Gros	Gros	
Service Expenditure Analysis	£000	£000	£000	£000	£000	£000
Prif Weithredwyr	1,888	(65)	1,823	2,543	(68)	2,475
Addysg ac Ieuenctid*	182,391	(36,736)	145,655	155,654	(42,096)	113,558
Llywodraethu	16,581	(2,099)	14,482	15,095	(3,845)	11,250
Tai a Chymunedau**	46,884	(38,268)	8,616	43,581	(37,619)	5,962
Pobl ac Adnoddau	5,998	(525)	5,473	5,399	(382)	5,017
Cynllunio, yr Amgylchedd a'r Economi	15,873	(7,066)	8,807	14,865	(8,147)	6,718
Gwasanaethau Cymdeithasol	127,562	(30,790)	96,772	125,419	(35,612)	89,807
Rhaglenni Statudol*	11,464	(2,795)	8,669	7,631	(2,480)	5,151
Strydlun a Thrafnidiaeth	74,770	(25,514)	49,256	71,528	(33,020)	38,508
Cyllid Corfforaethol a Chanolog*	6,905	(2,511)	4,394	8,447	(3,124)	5,323
CRT*	13,082	(38,833)	(25,751)	(2,888)	(38,219)	(41,107)
Cost Gwasanaethau*	503,398	(185,202)	318,196	447,274	(204,612)	242,662
Gwariant Gweithredol Arall	4		33,316			30,301
(Incwm) a Gwariant Cyllido a Buddsoddi	5		16,687			17,897
Trethiant ac (Incwm) Grant Amhenodol	6		(366,899)			(351,969)
(Arian Dros Ben)/diffyg ar ddarpariaeth gwasanaethau*	3		1,300			(61,109)
(Arian dros ben)/diffyg ar ailbriso asedau anghyfredol*			(15,505)			(96,020)
(Arian dros ben)/diffyg ar ailbriso asedau ariannol ar gael i'w gwerthu			0			0
(Enillion) neu golledion actiwaraidd ar asedau a rhwymedigaethau pensiwn			(312,290)			(88,346)
Cyfanswm (Incwm) a Gwariant Cynhwysfawr			(326,495)			(245,475)

*Wedi'i ailbennu. Gweler nodyn 44.

**Ail-enwi portffolio'n Bortffolio Tai a Chymunedau (Tai ac Asedau yn flaenorol). Mae'r symiau a ddatgelwyd yn cynnwys symiau y gellir eu priodoli i Raglen Gyfalaf ac Asedau'r gwasanaeth.

DATGANIAD SYMUDIADAU YN Y CRONFEYDD WRTH GEFN

Mae'r Datganiad Symudiadau yn y Cronfeydd Wrth Gefn yn dangos y symudiadau yn ystod y flwyddyn yn amrywiol gronfeydd wrth gefn y Cyngor, wedi'u dadansoddi yn 'gronfeydd y gellir eu defnyddio' (h.y. y rhai y gellir eu defnyddio i ariannu gwariant neu leihau trethi lleol) a chronfeydd eraill.

Mae'r llinell Cyfanswm Incwm a Gwariant Cynhwysfawr yn dangos gwir gost economaidd darparu gwasanaethau'r Cyngor - mae mwy o fanylion i'w gweld yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr. Mae'r rhain yn wahanol i'r symiau statudol sy'n berthnasol i Falans Cronfa'r Cyngor a'r CRT at ddibenion sefydlu treth y cyngor a rhent.

Mae'r Cynnydd/Lleihad yn y flwyddyn yn dangos Balans Cronfa'r Cyngor Statudol a'r Balans CRT cyn unrhyw drosglwyddiadau dewisol i neu o'r cronfeydd wrth gefn a glustnodwyd.

	Nodyn	Cyfanswm						
		Balans Cronfa'r Cyngor £000	Balans Cronfa CRT £000	Cronfa Wrth Gefn Derbyniad au Cyfalaf £000	Cronfa Wrth Gefn Derbyniada u Cyfalaf £000	Cronfeydd Wrth Gefn y Gellir eu Defnyddio £000	Cronfeydd Wrth Gefn na Ellir eu Defnyddio £000	Cyfanswm Cronfeydd Wrth Gefn y Cyngor £000
Ar 31st Mawrth 2022		55,626	5,239	17,958	15,043	93,866	246,726	340,592
Yn Symudiadau mewn Cronfeydd Wrth Gefn y Flwyddyn								
Cyfanswm Incwm a Gwariant Cynhwysfawr		(29,191)	27,891	0	0	(1,300)	327,795	326,495
Addasiadau rhwng y Sail Gyfrifo a'r Sail Ariannu dan y Rheoliadau	7	23,285	(26,653)	1,190	99	(2,079)	2,079	0
Cynnydd / (gostyngiad) yn y flwyddyn		(5,906)	1,238	1,190	99	(3,379)	329,874	326,495
Ar 31st Mawrth 2023		49,720	6,477	19,149	15,142	90,488	576,600	667,088

	Nodyn	Wedi'i ailbennu						
		Balans Cronfa'r Cyngor £000	Balans Cronfa CRT £000	Cronfa Wrth Gefn Derbyniad au Cyfalaf £000	Cronfa Wrth Gefn Derbyniada u Cyfalaf £000	Cronfeydd Wrth Gefn y Gellir eu Defnyddio £000	Cronfeydd Wrth Gefn na Ellir eu Defnyddio £000	Cyfanswm Cronfeydd Wrth Gefn y Cyngor £000
Ar 31st Mawrth 2021		38,499	6,908	15,490	14,426	75,323	19,793	95,116
Yn Symudiadau mewn Cronfeydd Wrth Gefn y Flwyddyn								
Cyfanswm Incwm a Gwariant Cynhwysfawr*		16,886	44,224	0	0	61,110	184,366	245,476
Addasiadau rhwng y Sail Gyfrifo a'r Sail Ariannu dan y Rheoliadau*	7	241	(45,893)	2,468	617	(42,567)	42,567	0
Cynnydd / (gostyngiad) yn y flwyddyn		17,127	(1,669)	2,468	617	18,543	226,933	245,476
Ar 31st Mawrth 2022		55,626	5,239	17,958	15,043	93,866	246,726	340,592

*Wedi'i ailbennu. Gweler nodyn 44.

MANTOLEN

		31 Mawrth 2023		31 Mawrth 2022	
	Nodyn	£000	£000	£000	£000
ASEDAU ANGHYFREDOL					
Eiddo, Peiriannau ac Offer	8				
Anheddau'r Cyngor		301,283		274,122	
Tir ac Adeiladau Eraill		471,600		454,643	
Cerbydau, Peiriannau, Dodrefn ac Offer		20,212		19,581	
Asedau dros ben		4,319		5,880	
Asedau Isadeiledd		156,994		157,785	
Asedau Cymunedol		5,408		4,921	
Asedau sy'n cael eu hadeiladu ar hyn o bryd		16,160		12,125	
		<u>975,976</u>		<u>929,057</u>	
Cyfanswm eiddo, peiriannau ac offer			975,976		929,057
Eiddo Buddsoddi ac Ystâd Amaethyddol	9		29,092		27,694
Buddsoddiadau Hirdymor	11		3,659		3,730
Dyledwyr Hirdymor	12		11,999		12,050
			<u>1,020,726</u>		<u>972,531</u>
CYFANSWM ASEDAU ANGHYFREDOL			1,020,726		972,531
 ASEDAU CYFREDOL					
Rhestrau Eiddo		713		651	
Dyledwyr Byrdymor (darpariaeth lleihad mewn gwerth net)	13	79,110		71,409	
Buddsoddiadau Byrdymor	14	5,054		5,001	
Arian Parod a Chywerthoedd Arian Parod	15	27,607		43,657	
Asedau i'w Gwerthu	10	306		383	
			<u>112,790</u>		<u>121,101</u>
CYFANSWM ASEDAU CYFREDOL			112,790		121,101
 DYLEDION CYFREDOL					
Benthyciadau i'w Had-dalu ar gais neu o fewn 12 mis	16	(19,908)		(18,036)	
Credydwyr Byrdymor	17	(56,861)		(63,022)	
Darpariaeth ar gyfer absenoldebau cronedig	19	(6,722)		(5,563)	
Dyledion gohiriedig	40	(621)		(591)	
Derbyniadau Grantiau Ymlaen Llaw	18	(3,737)		(6,697)	
Darpariaethau	19	(52)		(45)	
			<u>(87,901)</u>		<u>(93,954)</u>
CYFANSWM DYLEDION CYFREDOL			(87,901)		(93,954)
 DYLEDION ANGHYFREDOL					
Credydwyr Hirdymor	17	(1,140)		(1,389)	
Benthyca Hirdymor	20	(290,201)		(289,517)	
Dyledion gohiriedig	40	(2,128)		(2,748)	
Darpariaethau	19	(1,067)		(957)	
Dyledion Hirdymor Eraill	43	(77,723)		(362,940)	
Derbyniadau Grantiau Ymlaen Llaw	18	(6,268)		(1,535)	
			<u>(378,527)</u>		<u>(659,086)</u>
CYFANSWM DYLEDION ANGHYFREDOL			(378,527)		(659,086)
 ASEDAU NET					
			<u>667,088</u>		<u>340,592</u>

MANTOLEN

	Nodyn	31 Mawrth 2023		Wedi'i ailbennu 31 Mawrth 2022	
		£000	£000	£000	£000
CRONFEYDD WRTH GEFN Y GELLIR EU DEFNYDDIO					
Cronfa Wrth Gefn Derbyniadau Cyfalaf		19,149		17,959	
Grantiau Cyfalaf heb eu Cymhwyso		15,142		15,043	
Cronfa'r Cyngor		19,162		18,438	
Cronfeydd Wrth Gefn sydd wedi'u Clustnodi	21	30,558		37,187	
CRT		6,477		5,239	
CYFANSWM CRONFEYDD WRTH GEFN Y GELLIR EU DEFNYDDIO			90,488		93,866
CRONFEYDD WRTH GEFN NA ELLIR EU DEFNYDDIO					
Y Gronfa Adbriso Wrth Gefn*	22	200,081		192,915	
Cyfrif Addasiadau Cyfalaf*	22	465,567		427,276	
Cyfrif Addasiadau Offerynnau Ariannol	22	(4,652)		(5,011)	
Y Gronfa Bensïynau Wrth Gefn	22	(77,723)		(362,940)	
Derbyniadau Cyfalaf Gohiriedig		49		49	
Cyfrif Absenoldebau Cronedig	22	(6,722)		(5,563)	
CYFANSWM CRONFEYDD WRTH GEFN NA ELLIR EU DEFNYDDIO			576,600		246,726
CYFANSWM CRONFEYDD WRTH GEFN			667,088		340,592

*Wedi'i ailbennu. Gweler nodyn 44.

Mae'r Fantolen yn dangos gwerth yr asedau a'r dyledion sy'n cael eu cydnabod gan yr Awdurdod. Mae asedau net yr Awdurdod (asedau llai dyledion) yn cael eu cyfateb gan y cronfeydd wrth gefn y mae'r Awdurdod yn eu dal. Adroddir ynglŷn â chronfeydd wrth gefn mewn dau gategori.

- Cronfeydd wrth gefn defnyddiadwy h.y. y cronfeydd wrth gefn hynny y gall yr awdurdod eu defnyddio i ddarparu gwasanaethau, yn amodol ar yr angen i gadw lefel ddarbodus o gronfeydd wrth gefn ac ar unrhyw gyfyngiadau statudol ar eu defnydd (er enghraifft y Gronfa Derbyniadau Cyfalaf Wrth Gefn na ellir ei defnyddio ond i gyllido gwariant cyfalaf neu ad-dalu dyled).
- Cronfeydd andefnyddiadwy - y cronfeydd hynny na all y Cyngor eu defnyddio i ddarparu gwasanaethau, yn cynnwys cronfeydd wrth gefn sy'n dal enillion a cholledion sydd heb eu gwireddu (er enghraifft y Gronfa Adbriso Wrth Gefn), ble y deuai symiau ar gael i ddarparu gwasanaeth dim ond os gwerthir yr asedau; a chronfeydd wrth gefn sy'n dal gwahaniaethau amseru a gaiff eu dangos yn y llinell 'Addasiadau rhwng y sail gyfrifo a'r sail gyllido o dan reoliadau'

DATGANIAD LLIF ARIAN

Mae'r Datganiad Llif Arian yn dangos newidiadau mewn arian parod ac elfennau sy'n cyfateb i arian parod sy'n perthyn i'r Cyngor yn ystod y cyfnod yr adroddir yn ei gylch. Mae'r datganiad yn dangos sut y mae'r Cyngor yn cynhyrchu ac yn defnyddio arian parod ac elfennau sy'n cyfateb i arian parod, drwy ddsbarthu llifoedd arian yn weithgareddau gweithredu, buddsoddi ac ariannu. Mae swm y llifoedd arian net sy'n deillio o weithgareddau gweithredu yn ddangosydd allweddol o ran y graddau y caiff gweithrediadau'r Cyngor eu cyllido drwy drethi ac incwm grant neu gan y sawl sy'n derbyn gwasanaethau'r Cyngor. Mae gweithgareddau buddsoddi yn cynrychioli'r graddau y darparwyd all-lifoedd arian ar gyfer adnoddau y bwriedir iddynt gyfrannu at y modd y bydd y Cyngor yn darparu gwasanaethau yn y dyfodol. Mae llifoedd arian sy'n deillio o weithgareddau ariannu'n ddefnyddiol o ran rhagweld hawliadau ar lifoedd arian yn y dyfodol gan ddarparwyr cyfalaf (h.y. arian a fenthyciwyd) i'r Cyngor.

Adroddir y datganiad llif arian gan ddefnyddio'r dull anuniongyrchol, lle mae gwarged neu ddiffyg net ar ddarparu gwasanaethau yn cael ei addasu ar gyfer effeithiau trafodion o natur nad yw'n arian parod, unrhyw ohiriadau neu Groniadau o dderbyniadau arian parod gweithredu yn y gorffennol neu yn y dyfodol neu daliadau, ac eitemau o refferiw neu gost sy'n gysylltiedig â buddsoddi neu ariannu llif arian.

	Nodyn	2022/23		Wedi'i ailbennu 2021/22	
		£000	£000	£000	£000
Gwarged neu (ddiffyg) net ar ddarparu gwasanaethau*		(1,300)		61,109	
Addasiad i warged neu ddiffyg ar ddarparu gwasanaethau ar gyfer symudiadau anariannol*		33,351		46,465	
Addasiad ar gyfer eitemau a gynhwysir yn y gwarged neu ddiffyg net ar ddarparu gwasanaethau sy'n weithgareddau buddsoddi neu ariannu		<u>(33,034)</u>		<u>(45,485)</u>	
All-lif arian parod net o weithgareddau gweithredu	23		(983)		62,089
Llif arian parod net o weithgareddau buddsoddi	24	(17,004)		(12,590)	
Llif arian parod net o weithgareddau ariannu	25	<u>1,937</u>		<u>(42,925)</u>	
Cynnydd / (Gostyngiad) net mewn arian parod a chyfwerth ag arian parod			<u>(15,067)</u>		<u>(55,515)</u>
Arian parod a chyfwerth ag arian parod ar ddechrau'r cyfnod adrodd	15		43,657		37,083
Arian parod a chyfwerth ag arian parod ar ddiwedd y cyfnod adrodd	15		27,607		43,657

*Wedi'i ailbennu. Gweler nodyn 44.

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

CYFLWYNIAD I'R NODIADAU

Mae'r datganiadau ariannol wedi cael eu paratoi'n unol â'r Cod Ymarfer ar gyfer Cadw Cyfrifon Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2022/23 (y Cod) a pholisïau cyfrifo'r Cyngor. Mae'r nodiadau canlynol yn amlinellu'r wybodaeth ategol i gynorthwyo darllenwyr y cyfrifon.

1. NODYN I'R DADANSODDIAD GWARIANT A CHYLLIDO

Mae'r addasiadau rhwng y sail cyllido a chyfrifo o fewn y Dadansoddiad Gwariant a Chyllido'n cael ei egluro mewn mwy o fanylder isod:

Addasiadau o Gronfa'r Cyngor / CRT i gyrraedd Symiau Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	2022/23			Cyfanswm Addasiadau £000
	Addasiad ar gyfer Dibenion Cyfalaf	Addasiad ar gyfer Dibenion Budd Gweithwyr	Addasiadau Eraill	
	£000	£000	£000	
Nodyn	a	b	c	
Prif Weithredwyr	0	217	0	217
Addysg ac Ieuenctid	12,622	4,617	(1,425)	15,814
Llywodraethu	1,500	867	518	2,885
Tai a Chymunedau*	3,971	740	(10,315)	(5,604)
Pobl ac Adnoddau	0	915	1	916
Cynllunio, yr Amgylchedd a'r Economi	1,498	969	(784)	1,683
Gwasanaethau Cymdeithasol	1,993	4,910	(660)	6,243
Rhaglenni Statudol	(183)	16	(380)	(547)
Strydlun a Thrafnidiaeth	7,593	2,010	(1,778)	7,825
Cyllid Corfforaethol a Chanolog	608	1,405	(20,086)	(18,073)
CRT	(6,395)	1,022	(19,140)	(24,513)
Cost gwasanaethau	23,207	17,688	(54,049)	(13,154)
Incwm a gwariant arall o'r Dadansoddiad Gwariant a Chyllido	(27,828)	10,543	27,072	9,787
Gwahaniaethau rhwng Gronfa'r Cyngor / CRT a Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr dros ben / diffy	(4,621)	28,231	(26,977)	(3,367)

*Ail-enwi portffolio'n Bortffolio Tai a Chymunedau (Tai ac Asedau yn flaenorol). Mae'r symiau a ddatgelwyd yn cynnwys symiau y gellir eu priodoli i Raglen Gyfalaf ac Asedau'r gwasanaeth.

Wedi'i ailbennu

Addasiadau o Gronfa'r Cyngor / CRT i gyrraedd Symiau Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	2021/22			Cyfanswm Addasiadau £000
	Addasiad ar gyfer Dibenion Cyfalaf	Addasiad ar gyfer Dibenion Budd Gweithwyr	Addasiadau Eraill	
	£000	£000	£000	
Nodyn	a	b	c	
Prif Weithredwyr	0	178	0	178
Addysg ac Ieuenctid*	2,008	3,532	(1,085)	4,455
Llywodraethu	1,946	712	545	3,203
Tai ac Asedau	4,136	459	(11,150)	(6,555)
Pobl ac Adnoddau	0	675	(2)	673
Cynllunio, yr Amgylchedd a'r Economi	1,167	959	(1,015)	1,111
Gwasanaethau Cymdeithasol	9,376	3,649	(459)	12,566
Rhaglenni Statudol*	276	(2,558)	(311)	(2,593)
Strydlun a Thrafnidiaeth	7,054	1,395	(1,089)	7,360
Cyllid Corfforaethol a Chanolog*	(630)	1,946	(18,275)	(16,959)
CRT*	(20,352)	693	(23,118)	(42,777)
Cost gwasanaethau	4,981	11,640	(55,959)	(39,338)
Incwm a gwariant arall o'r Dadansoddiad Gwariant a Chyllido	(41,660)	9,438	25,908	(6,314)
Gwahaniaethau rhwng Gronfa'r Cyngor / CRT a Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr dros ben / diffy	(36,679)	21,078	(30,051)	(45,652)

*Wedi'i ailbennu. Gweler nodyn 44.

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

a. Addasiadau at Ddibenion Cyfalaf

Mae'r golofn hon yn ychwanegu addasiadau cyfrifo cyfalaf heb eu hadrodd yn alldro terfynol y portffolio, ond sy'n ofynnol yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr gan y Cod Ymarfer ac yn cynnwys; dibrisiad, lleihad, colledion ailbriso, amorteiddiad a gwariant cyfalaf a gyllidir o gyfalaf o dan statud (REFCUS).

Mae enillion a cholledion net wrth waredu asedau nad ydynt yn gyfredol (a gynhwysir o fewn gwariant gweithredu eraill) a grantiau cyfalaf a chyfraniadau (a gynhwysir o fewn trethiant ac incwm grant a gwariant amhenodol), yn cael eu hadrodd yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr ond nid yn yr adroddiad alldro terfynol, ac felly'n cael eu cynnwys yn yr addasiadau cyfrifo cyfalaf.

b. Addasiadau ar gyfer Dibenion Buddion Gweithwyr

Mae'r golofn hon yn ychwanegu addasiadau cyfrifo'n gysylltiedig â Buddion Gweithwyr IAS 19 nad ydynt yn cael eu hadrodd yn alldro terfynol y portffolio, ond sy'n ofynnol yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr gan y Cod Ymarfer ac yn cynnwys; addasiadau pensiwn - cael gwared ar gyfraniadau pensiwn gweithwyr a wnaed i gronfeydd pensiwn yn ystod y flwyddyn, a'i ddisodli gyda chostau'r gwasanaeth cyfredol a'r gorffennol (sef y budd a gyfrifwyd a enillwyd yn ystod y flwyddyn), a symudiad darpariaeth absenoldebau a gasglwyd (sef y gost gyfrifo o hawliadau absenoldeb a enillir gan weithwyr, ond heb eu cymryd cyn diwedd y flwyddyn, sy'n cael eu dwyn ymlaen i'r flwyddyn ariannol nesaf).

Mae'r treuliau gweinyddol a'r llog net ar yr ymrwymiad budd net a ddiffinnir (wedi'u cynnwys o fewn gwariant a chyllido gweithredu arall ac incwm a gwariant buddsoddi yn eu tro) yn cael eu hadrodd yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr, ond nid yn yr adroddiad alldro terfynol, ac felly'n cael eu cynnwys o fewn addasiadau cyfrifo budd gweithwyr.

c. Addasiadau Eraill

Mae'r golofn hon yn cynnwys yr holl addasiadau cyfrifo eraill sy'n ofynnol yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr gan y Cod Ymarfer, nad ydynt yn cael eu hadrodd mewn alldro terfynol portffolio ac yn cynnwys; grantiau cyfalaf a dderbyniwyd i gyllido REFCUS, cael gwared ar daliadau i refeniw i gyllido cynlluniau cyfalaf, cael gwared ar ddyletswydd statudol i ariannu gwariant cyfalaf (Darpariaeth Isafswm Refeniw) ac aildrefnu dyledion.

Yn ogystal, mae'r golofn hefyd yn cynnwys addasiadau i drafodion a adroddwyd o fewn alldro terfynol y portffolio, y mae'r Cod yn ei gwneud yn ofynnol i gael eu hadrodd o dan y llinell Cost Gwasanaethau o fewn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr ac yn cynnwys; incwm a gwariant yn gysylltiedig ag eiddo buddsoddi (wedi'u cynnwys o fewn cyllido ac incwm buddsoddi a gwariant), llog yn daladwy a'r llog a'r incwm buddsoddi (a gynhwysir o fewn incwm cyllido a buddsoddi a gwariant).

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

2. INCWM A GWARIANT SEGMENTOL

Mae'r incwm a gwariant a adroddir ar sail segmentol yn cael eu cynnwys yn y golofn 'Aldro Terfynol Portfolio Net' yn y Dadansoddiad Gwariant a Chyllido a ddadansoddir isod:

	Refeniw gan		Refeniw o Draffodion gyda Segmentau		Refeniw Ilog		Traul Ilog	
	Gwsmeriaid Allanol		Gweithredu Eraill					
	2022/23	2021/22	2022/23	2021/22	2022/23	2021/22	2022/23	2021/22
	£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000
Prif Weithredwyr	(65)	(68)	0	0	0	0	0	0
Addysg ac Ieuencid	(4,920)	(4,222)	(2,012)	(2,437)	0	0	0	0
Llywodraethu	(1,785)	(1,920)	(1,145)	(1,077)	0	0	0	0
Tai a Chymunedau*	(6,536)	(4,152)	(529)	(463)	0	0	0	0
Pobl ac Adnoddau	(328)	(304)	(686)	(184)	0	0	0	0
Cynllunio, yr Amgylchedd a'r	(2,976)	(3,187)	(225)	(227)	0	0	0	0
Gwasanaethau Cymdeithasol	(11,746)	(10,761)	(136)	(76)	0	0	0	0
Rhaglenni Statudol	(2,795)	(2,411)	0	0	0	0	0	0
Strydlun a Thrafnidiaeth	(25,504)	(23,757)	(914)	(877)	0	0	0	0
Cyllid Corfforaethol a Chanolog	(4,147)	(9,626)	0	0	(1,508)	(548)	8,417	8,441
CRT	(38,519)	(37,841)	0	0	0	0	4,902	4,909
	(99,321)	(98,249)	(5,647)	(5,341)	(1,508)	(548)	13,319	13,350

*Ail-enwi portfolio'n Portfolio Tai a Chymunedau (Tai ac Asedau yn flaenorol). Mae'r symiau a ddatgelwyd yn cynnwys symiau y gellir eu priodoli i Raglen Asedau'r gwasanaeth.

3. INCWM A GWARIANT WEDI'U DADANSODDI YN ÔL NATUR

Mae Incwm a Gwariant a adroddir o fewn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr yn cael eu dadansoddi fel a ganlyn:

Natur y treuliau	Wedi'i ailbennu	
	2022/23	2021/22
	£000	£000
Gwariant		
Treuliau Bddion gweithwyr	239,858	214,641
Treuliau gwasanaeth eraill	251,638	237,693
Dibrisiad, amorteiddiad ac amhariad*	24,282	5,043
Taliadau Ilog	13,592	13,674
Archebion ac ardollau	32,663	31,262
(Elw) neu golled wrth waredu asedau anghyfredol	(174)	(1,730)
(Elw) neu golled wrth waredu eiddo buddsoddi	(56)	(210)
	561,803	500,373
Incwm		
Ffioedd, taliadau ac incwm gwasanaeth arall	(92,449)	(89,474)
Grantiau a chyfraniadau	(296,882)	(313,690)
Llog ac incwm buddsoddi	(8,401)	(4,901)
Incwm o dreth y cyngor a chyfraddau annomestig	(162,771)	(153,417)
	(560,503)	(561,482)
Gwarged neu ddiffyg ar ddarpariaeth gwasanaethau*	1,300	(61,109)

*Wedi'i ailbennu. Gweler nodyn 44.

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

4. GWARIANT GWEITHREDOL ARALL

	2022/23	2021/22
	£000	£000
Praesept – Mae Heddlu Gogledd Cymru a Chomisiynydd Trosedd	20,653	19,869
Praeseptau eraill – cyngorau cymuned	3,196	3,111
Tâl - Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru	8,814	8,282
Enillion net ar werthu asedau anghyfredol	(174)	(1,730)
Treuliau gweinyddu ar y ddyled buddiannau diffiniedig net	827	769
	33,316	30,301

5. INCWM A GWARIANT ARIANNU A BUDDSODDI

	2022/23	2021/22
	£000	£000
Llog yn daladwy a thaliadau tebyg	13,592	13,674
Colledion buddsoddi a Gwariant Buddsoddi	1,795	741
Llog net ar y ddyled buddiannau diffiniedig net	9,716	8,669
Llog ac Incwm buddsoddi	(8,400)	(4,901)
Enillion net ar waredu eiddo buddsoddi	(55)	(210)
Symudiad yn y golled credyd disgwylidig ar asedau ariannol	39	(76)
	16,687	17,897

6. TRETHI AC INCWM AMHENODOL O GRANTIAU

	2022/23	2021/22
	£000	£000
Incwm Treth y Cyngor	(107,121)	(102,099)
Cyfraddau annomestig	(55,650)	(51,318)
Grantiau llywodraeth heb eu neilltuo	(176,529)	(158,832)
Grantiau Cyfalaf a chyfraniadau	(27,599)	(39,720)
	(366,899)	(351,969)

Treth y Cyngor

Mae pob eiddo domestig wedi'i gynnwys yn Rhestr Brisio Treth y Cyngor a gyhoeddir ac a gynhelir gan Asiantaeth y Swyddfa Brisio sy'n rhan o Gyllid a Thollau ei Mawrhydi. Mae pob eiddo wedi'i osod mewn un o naw band eiddo (Band A i Band I) yn dibynnu ar werth yr annedd yn y farchnad agored ar 1 Ebrill 2003 (a elwir fel arall fel y dyddiad prisio). Mae degfed band (A-) ar gael i'r trethdalwyr hynny sy'n byw mewn eiddo band 'A' ac yn gymwys i dderbyn gostyngiad ar sail anabledd.

Mae Treth y Cyngor yn daladwy yn seiliedig ar fand prisio'r eiddo a bennir gan Asiantaeth y Swyddfa Brisio. Cyfrifir costau gros drwy rannu cyfanswm gofynion incwm y Cyngor Sir, Comisiynydd yr Heddlu a Throsedd Gogledd Cymru a'r Cyngorau Tref/Cymuned yn unol â sylfaen Treth y Cyngor.

Y sylfaen dreth yw cyfanswm yr eiddo ym mhob band sydd wedi'u haddasu i droi'r rhif yn gyfwerth â Band 'D', a'i addasu ar gyfer eithriadau, gostyngiadau ac anwybyddiadau. Yn ogystal, rhoddir ystyriaeth o fewn y sylfaen dreth i ddyledion drwg neu amheus. Y sylfaen dreth ar gyfer 2022/23 oedd 65,194 eiddo a gyfatebir i fand 'D' (65,026 yn 2021/22).

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

Praesept Cyngor Sir y Fflint ar gyfer eiddo band 'D' yn 2022/23 oedd £1,449.58 (£1,394.50 yn 2021/22). Roedd biliau Treth y Cyngor yn seiliedig ar y lluosyddion canlynol ar gyfer bandiau A- i I:-

Band	A-	A	B	C	D	E	F	G	H	I
Lluosydd	5/9	6/9	7/9	8/9	9/9	11/9	13/9	15/9	18/9	21/9
Nifer o anheddau Band 'D' cyfatebol	9.31	2,328.17	6,295.33	16,209.56	11,921.74	12,277.83	10,236.42	4,975.83	1,116.50	444.50

Mae ychwanegiadau praeseptau eraill i hysbysiadau Treth y Cyngor 2022/23 yn cynnwys praesept yr Heddlu a Throseddau Cymru Comisiynydd Gogledd o £20.653 miliwn (£19.869 miliwn yn 2021/22) a 34 Cyngor Tref a Chymuned sydd, gyda'i gilydd, â phraeseptau gwerth £3.196 miliwn (£3.111 miliwn yn 2021/22).

Dadansoddiad o'r enillion net o Dreth y Cyngor:

	2022/23 £000	2021/22 £000
Treth y Cyngor a gasglwyd	119,749	114,529
(Cynnydd)/Gostyngiad yn y ddarpariaeth drwgddyledion	(78)	15
Cynllun Lleihau Treth Cyngor	(11,796)	(11,747)
Llai - Symiau wedi'u dileu	(754)	(698)
	<u>107,121</u>	<u>102,099</u>
Llai - Daladwy I Heddlu Cymru a Throseddau Chomisiynydd Gogledd	(20,653)	(19,869)
Llai - Taladwy i Gyngorau Tref a Chymuned	(3,196)	(3,110)
	<u>83,272</u>	<u>79,120</u>

Trethi Annomestig

Trefnir Ardrethi Annomestig yn genedlaethol. Mae'r llywodraeth yn gosod y lluosydd, sef 53.5c ar gyfer pob eiddo yn 2022/23 (53.5c yn 2021/22). Mae'r Cyngor yn gyfrifol am gasglu'r trethi yn ei ardal ac fe'u telir wedyn i'r gronfa Ardrethi Annomestig a weinyddir gan Lywodraeth Cymru.

Mae Llywodraeth Cymru yn dosbarthu derbyniadau cronfa'r Ardrethi Annomestig i awdurdodau lleol yn seiliedig ar swm sefydlog y pen o'r boblogaeth. Incwm Ardrethi Annomestig 2022/23 a dalwyd i'r pwll oedd £61.251 miliwn ar ôl rhyddhad a darpariaethau (£64.781 miliwn yn 2021/22), yn seiliedig ar werth trethadwy diwedd blwyddyn o £146.586 miliwn (£146.600 miliwn yn 2021/22).

Dadansoddiad o'r enillion net o Dreth y Cyngor:

	2022/23 £000	2021/22 £000
Trethi Annomestig wedi'u casglu	58,610	50,297
Llai - wedi'i dalu i mewn i'r gronfa Trethi Annomestig	(61,251)	(64,781)
Llai - Cost casglu	(350)	(350)
(Cynnydd)/Gostyngiad yn y ddarpariaeth drwgddyledion	(64)	302
Cynlluniau rhyddhad	3,055	14,532
	<u>0</u>	<u>0</u>
Derbyniadau o'r gronfa	55,650	51,318
	<u>55,650</u>	<u>51,318</u>

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

7. NEWIDIADAU RHWNG Y SAIL GYFRIFO A'R SAIL GYLLIDO O DAN REOLIADAU

Mae'r nodyn hwn yn manylu'r addasiadau a wneir i'r cyfanswm incwm a gwariant cynhwysfawr a gydnabyddir gan y Cyngor yn ystod y flwyddyn, yn unol ag arfer cyfrifa priodol, i gyrraedd yr adnoddau a nodir gan ddarpariaethau statudol sydd ar gael i'r Cyngor fodloni gwariant referniw a chyfalaf yn y dyfodol.

	Cronfeydd Wrth Gefn y Gellir eu Defnyddio				Cronfeydd Wrth Gefn Na Eilir eu Defnyddio
	Balans Cronfa'r Cyngor £000	Cronfa Wrth Gefn Derbyniada u Cyfalaf CRT £000	Grantiau Cyfalaf heb eu Cymhwyso £000	Grantiau Cyfalaf heb eu Cymhwyso £000	
2022/23					
Addasiadau sy'n ymwneud â'r Cyfrif Addasiadau Cyfalaf:					
<i>Gwrthdroad eitemau sydd wedi eu debydu a'u credydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr:</i>					
Y tâl a godir am ddibrisio ac amharu ar asedau anghyfredol	13,301	(6,444)	0	0	(6,857)
Colledion ailbriso Eiddo, Peiriannau ac Offer	11,352	49	0	0	(11,401)
Symudiadau yng ngwerth marchnad yr Eiddo Buddsoddi	(3,292)	0	0	0	3,292
Amortieiddio asedau anniriaethol	0	0	0	0	0
Grantiau cyfalaf a chyfraniadau a gymhwyswyd	0	0	0	(30,344)	30,344
REFCUS	4,950	0	0	0	(4,950)
Addasiadau Cyfrifo Benthyciad Meddal	(177)	0	0	0	177
Symiau'r asedau anghyfredol a ddi-ddymwyd wrth waredu neu werthu fel rhan o'r enillion/colledion wrth waredu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	2,332	31	0	0	(2,362)
<i>Cynnwys eitemau nad ydynt wedi eu debydu na'u credydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr:</i>					
Darpariaeth statudol ar gyfer ariannu buddsoddiadau cyfalaf	(4,436)	(1,610)	0	0	6,046
Gwariant Cyfalaf y codir tâl yn erbyn Cronfa'r Cyngor a Balansau'r CRT	(1,695)	(12,566)	0	0	14,261
Addasiadau'n ymwneud â'r Cyfrif Grantiau Cyfalaf Heb eu Cymhwyso:					
Grantiau cyfalaf a chyfraniadau heb eu cymhwyso a gredydwyd i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	(22,810)	(7,633)	0	30,442	0
Addasiadau sy'n ymwneud â'r Cyfrif Derbyniadau Cyfalaf:					
Trosglwyddiad enillion gwerthiannau arian parod a gredydwyd fel rhan o'r enillion/colledion wrth waredu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	(2,487)	(105)	2,813	0	(221)
Defnydd o'r Gronfa Derbyniadau Cyfalaf Wrth Gefn i ariannu gwariant cyfalaf newydd neu ad-dalu dyled	0	0	(1,622)	0	1,622
Addasiadau sy'n ymwneud â'r Cyfrif Addasiadau Offerynnau Ariannol:					
Swm y mae costau cyllid a godir i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr yn wahanol i gostau cyllid sy'n daladwy yn y flwyddyn yn unol â gofynion statudol	(359)	0	0	0	359
Addasiadau sy'n ymwneud â'r Gronfa Bensiynau					
Gwrthdroad eitemau yn ymwneud â buddiannau ymddeol sydd wedi eu debydu neu'u credydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	50,585	2,997	0	0	(53,582)
Cyfraniadau pensiwn y cyflogwr a thaliadau uniongyrchol i bensiynwyr sy'n daladwy yn y flwyddyn	(25,109)	(1,400)	0	0	26,509
Addasiad yn ymwneud â'r Cyfrif Absenoldeb Cronedig:					
Y swm y mae taliadau swyddogion a godir i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr ar sail croniedau yn wahanol i'r taliadau sy'n daladwy yn y flwyddyn yn unol â gofynion statudol	1,131	28	0	0	(1,159)
Addasiadau sy'n ymwneud â'r Cyfrif Derbyniadau Cyfalaf Gohiriedig:					
Trosglwyddiad o'r Gronfa Derbyniadau Cyfalaf Gohiriedig Wrth Gefn i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	0	0	0	0	0
Addasiadau rhwng y Sail Gyfrifo a'r Sail Ariannu dan y Rheoliadau	23,285	(26,653)	1,190	99	2,079

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

	Wedi'i ailbennu				Cronfeydd Wrth Gefn Na Ellir eu Defnyddio
	Cronfeydd Wrth Gefn y Gellir eu Defnyddio				
	Balans Cronfa'r Cyngor £000	CRT £000	Cronfa Wrth Gefn Derbyniada u Cyfalaf £000	Grantiau Cyfalaf heb eu Cymhwyso £000	
2021/22					
Addasiadau sy'n ymwneud â'r Cyfrif Addasiadau Cyfalaf:					
Gwrthdroad eitemau sydd wedi eu debydu a'u credydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr:					
Y tâl a godir am ddibrisio ac amharu ar asedau anghyfredol*	6,827	(17,273)	0	0	10,446
Colledion ailbrisio Eiddo, Peiriannau ac Offer*	14,120	(3,078)	0	0	(11,042)
Symudiadau yng ngwerth marchnad yr Eiddo Buddsoddi	(1,903)	0	0	0	1,903
Amorteidio asedau anniriaethol	2	0	0	0	(2)
Grantiau cyfalaf a chyfraniadau a gymhwyswyd	0	0	0	(42,476)	42,476
REFCUS	4,383	0	0	0	(4,383)
Addasiadau Cyfrifo Benthyciad Meddal	(39)	0	0	0	39
Symiau'r asedau anghyfredol a ddiwyddwyd wrth waredu neu werthu fel rhan o'r enillion/colledion wrth waredu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	321	81	0	0	(402)
Cynnwys eitemau nad ydynt wedi eu debydu na'u credydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr:					
Darpariaeth statudol ar gyfer ariannu buddsoddiadau cyfalaf	(4,434)	(1,559)	0	0	5,993
Gwariant Cyfalaf y codir tâl yn erbyn Cronfa'r Cyngor a Balansau'r CRT	(1,765)	(16,620)	0	0	18,385
Addasiadau'n ymwneud â'r Cyfrif Grantiau Cyfalaf Heb eu Cymhwyso:					
Grantiau cyfalaf a chyfraniadau heb eu cymhwyso a gredydwyd i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	(34,548)	(8,545)	0	43,093	0
Addasiadau sy'n ymwneud â'r Cyfrif Derbyniadau Cyfalaf:					
Trosglwyddiad enillion gwerthiannau arian parod a gredydwyd fel rhan o'r enillion/colledion wrth waredu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	(2,223)	(120)	2,604	0	(262)
Defnydd o'r Gronfa Derbyniadau Cyfalaf Wrth Gefn i ariannu gwariant cyfalaf newydd neu ad-dalu dyled	0	0	(185)	0	185
Addasiadau sy'n ymwneud â'r Cyfrif Addasiadau Offerynnau Ariannol:					
Swm y mae costau cyllid a godir i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr yn wahanol i gostau cyllid sy'n daladwy yn y flwyddyn yn unol â gofynion statudol	(359)	0	0	0	359
Addasiadau sy'n ymwneud â'r Gronfa Bensiynau					
Gwrthdroad eitemau yn ymwneud â buddiannau ymdeol sydd wedi eu debydu neu'u credydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	43,065	2,601	0	0	(45,666)
Cyfraniadau pensiwn y cyflogwr a thaliadau uniongyrchol i bensiynwyr sy'n daladwy yn y flwyddyn	(23,651)	(1,272)	0	0	24,923
Addasiad yn ymwneud â'r Cyfrif Absenoldeb Cronedig:					
Y swm y mae taliadau swyddogion a godir i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr ar sail croniedau yn wahanol i'r taliadau sy'n daladwy yn y flwyddyn yn unol â gofynion statudol	445	(108)	0	0	(337)
Addasiadau sy'n ymwneud â'r Cyfrif Derbyniadau Cyfalaf Gohiriedig:					
Trosglwyddiad o'r Gronfa Derbyniadau Cyfalaf Gohiriedig Wrth Gefn i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	0	0	49	0	(49)
Addasiadau rhwng y Sail Gyfrifo a'r Sail Ariannu dan y Rheoliadau*	241	(45,893)	2,468	617	42,567

*Wedi'i ailbennu. Gweler nod yn 44.

8. EIDDO, PEIRIANNAU AC OFFER

Mae eiddo, peiriannau ac offer yn cynnwys anheddau cyngor, tir ac adeiladau eraill, cerbydau, peiriannau, dodrefn ac offer sy'n cael eu dal, meddiannu, eu defnyddio neu eu contractio i'w defnyddio ar ran y Cyngor, neu eu defnyddio wrth ddarparu gwasanaethau. Mae'r rhain yn cynnwys anheddau ac eiddo tai eraill, adeiladau swyddfeydd, ysgolion, llyfrgelloedd, canolfannau chwaraeon a phyllau nofio, cartrefi preswyl/canolfannau dydd, depos a gweithdai, adeiladau mynwentydd, meysydd parcio oddi ar y stryd, cerbydau, peiriannau mecanyddol, darnau a gosodiadau ac offer arall.

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

Asedau cymunedol y mae'r Cyngor yn bwriadu dal ei afael ynddynt am yr hir dymor, nad oes iddynt unrhyw oes ddefnyddiol benodadwy a gallai hynny, yn ogystal, gyfyngu ar sut y gellir eu gwaredu. Asedau nad oes fawr o obaith eu gwerthu neu eu defnyddio at ddibenion eraill e.e. parciau a manau agored, meysydd hamdden, manau chwarae a thir mynwentydd.

Mae prisiau asedau'r Cyngor yn seiliedig ar ganllawiau gan RICS Red Book Global. O ganlyniad, llai o sicrwydd - a graddau uwch o fod yn ofalus - dylid ei atodi i'n prisiad yn wahanol i'r arfer. Mae symudiadau sylweddol wedi bod mewn costau adeiladu yn ystod y flwyddyn, sydd wedi cael effaith ar werth cario asedau. Mae ymarfer ailbrisiu ychwanegol wedi cael ei gwblhau ar brisiau asedau presennol i sicrhau nad yw'r Cyfrifon yn cael eu cam-ddatgan yn sylweddol ar 31 Mawrth 2023. Cwblhawyd yr ymarfer ar asedau ac anheddau Costau Adnewyddu Dibrisiedig y Cyngor gan ddefnyddio ffynonellau data Gwasanaeth Gwybodaeth Cost Adeilad a'r Gofrestrfa Tir.

Symudiadau 2022/23

	Anheddau'r Cyngor a Garejys	Tir ac Adeiladau Eraill	Cerbydau, Peiriannau, Dodrefn ac Offer	Asedau Dros Ben	Asedau Cymunedol	Asedau sy'n cael eu hadeiladu ar hyn o bryd	Cyfanswm
	£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000
Cost neu Brisiad							
Ar 1 Ebrill 2022	274,181	471,252	36,755	7,254	4,921	12,125	806,488
Ychwanegiadau a Caffaeliadau	19,820	9,945	5,029	0	195	9,059	44,048
Cynnydd Ailbrisiu / (gostyngiad) a gydnabyddir yn y Gronfa Ailbrisiu	(250)	4,324	0	0	0	0	4,074
Cynnydd Ailbrisiu / (gostyngiad) a gydnabyddir yn y Gwarged / Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau	6,906	(1,117)	0	(431)	0	0	5,358
Asedau Datgydnabod	(31)	(1,478)	(6,112)	(653)	(453)	0	(8,727)
Aiddosbarthiadau	0	443	0	(688)	745	0	500
Symudiadau eraill yn y gost neu brisiad	682	4,342	0	0	0	(5,024)	0
Ar 31 Mawrth 2023	301,308	487,711	35,672	5,482	5,408	16,160	851,741
Dibrisiad a Lleihad mewn Gwerth Cronedig							
Ar 1 Ebrill 2022	(59)	(16,609)	(17,174)	(1,374)	0	0	(35,216)
Tâl dibrisiant	(4,978)	(16,088)	(4,398)	(34)	0	0	(25,498)
Dibrisiad wedi'i ysgrifennu allan i'r Gronfa Adbrisiu	22	12,654	0	0	0	0	12,676
Dibrisiad wedi'i ysgrifennu allan i'r Arian Dros Ben/Diffyg ar Ddarpariaeth Gwasanaethau	4,958	1,863	0	0	0	0	6,821
Amhariadau ddileu i'r Gronfa Ailbrisiu	80	4,163	0	0	0	0	4,243
Namau a gydnabyddir yn y Gronfa Ailbrisiu	(49)	(5,439)	0	0	0	0	(5,488)
Gwrthdroi Namau a gydnabuwyd yn y Gwarged / Diffyg	22,380	5,469	0	0	0	0	27,849
Amhariadau ysgrifennu allan i Gwarged / Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau	(2,324)	(1,590)	0	0	0	0	(3,914)
Namau a gydnabyddir yn y Gwarged / Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau	(20,055)	(2,012)	0	0	0	0	(22,067)
Asedau wedi'i dad-gydnabod	0	1,478	6,112	0	0	0	7,590
Asedau hailddosbarthu (i) / o Dal i'w Gwerthu	0	0	0	245	0	0	245
Ar 31 Mawrth 2023	(25)	(16,111)	(15,460)	(1,163)	0	0	(32,759)
Y Fantolen ar 31 Mawrth 2023	301,283	471,600	20,212	4,319	5,408	16,160	818,982
Y Fantolen ar 1 Ebrill 2022	274,122	454,643	19,581	5,880	4,921	12,125	771,272
Natur Deiliad Asedau							
Perchen	301,283	471,600	18,164	4,319	5,408	16,160	816,934
Prydles Ariannol	0	0	2,048	0	0	0	2,048
Ar 31 Mawrth 2023	301,283	471,600	20,212	4,319	5,408	16,160	818,982

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

Wedi'i ailbennu

Symudiadau 2021/22

	Anheddau'r Cyngor a Garejys £000	Tir ac Adeiladau Eraill £000	Cerbydau, Peiriannau, Dodrefn ac Offer £000	Asedau Dros Ben £000	Asedau Cymunedol £000	Asedau sy'n cael eu hadeiladu ar hyn o bryd £000	Cyfanswm £000
Cost neu Brisiad							
Ar 1 Ebrill 2021	254,253	392,183	33,140	7,283	4,902	21,082	712,843
Ychwanegiadau a Caffaeliadau	20,756	21,814	5,963	0	19	7,493	56,045
Cynnydd Ailbriso / (gostyngiad) a gydnabyddir yn y Gronfa Ailbriso*	274	91,908	0	(104)	0	0	92,078
Cynnydd Ailbriso / (gostyngiad) a gydnabyddir yn y Gwarged / Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau*	(1,021)	(48,949)	0	(166)	0	0	(50,136)
Asedau Datgydnabod	(81)	(1,725)	(2,348)	(243)	0	0	(4,397)
Ailddosbarthiadau	0	(429)	0	484	0	0	55
Symudiadau eraill yn y gost neu brisiad	0	16,450	0	0	0	(16,450)	0
Ar 31 Mawrth 2022*	274,181	471,252	36,755	7,254	4,921	12,125	806,488
Dibrisiad a Lleihad mewn Gwerth Cronedig							
Ar 1 Ebrill 2021	(22,011)	(60,943)	(14,981)	(1,345)	0	0	(99,280)
Tâl dibrisiant	(4,968)	(13,327)	(4,541)	(34)	0	0	(22,870)
Dibrisiad wedi'i ysgrifennu allan i'r Gronfa Adbriso	97	8,080	0	23	0	0	8,200
Dibrisiad wedi'i ysgrifennu allan i'r Arian Dros Ben/Diffyg ar Ddarpariaeth Gwasanaethau	9,999	41,799	0	0	0	0	51,798
Amhariadau ddileu i'r Gronfa Ailbriso	10	682	0	244	0	0	936
Namau a gydnabyddir yn y Gronfa Ailbriso	(31)	(5,164)	0	0	0	0	(5,195)
Gwrthdroi Namau a gydnabuwyd yn y Gwarged / Diffyg	0	1,645	0	16	0	0	1,661
Amhariadau ysgrifennu allan i Gwarged / Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau	16,845	8,727	0	(13)	0	0	25,559
Namau a gydnabyddir yn y Gwarged / Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau	0	0	0	0	0	0	0
Asedau wedi'i dad-gydnabod	0	1,725	2,348	0	0	0	4,073
Asedau hailddosbarthu (i) / o Dal i'w Gwerthu	0	167	0	(265)	0	0	(98)
Ar 31 Mawrth 2022	(59)	(16,609)	(17,174)	(1,374)	0	0	(35,216)
Y Fantolen ar 31 Mawrth 2022	274,122	454,643	19,581	5,880	4,921	12,125	771,272
Y Fantolen ar 1 Ebrill 2021	232,242	331,240	18,159	5,938	4,902	21,082	613,563
Natur Deiliad Asedau							
Perchen	274,122	454,643	16,987	5,880	4,921	12,125	768,678
Prydles Ariannol	0	0	2,594	0	0	0	2,594
Ar 31 Mawrth 2022	274,122	454,643	19,581	5,880	4,921	12,125	771,272

*Wedi'i ailbennu. Gweler nodyn 44.

Mae asedau isadeiledd yn asedau diymwad, gwariant a ellir ei adennill drwy barhau i ddefnyddio'r ased a grëwyd, h.y. nid oes modd ei werthu neu ei ddefnyddio at ddibenion eraill. Mae'r rhain yn cynnwys priffyrdd, llwybrau troed, pontydd, cyfleusterau dŵr a draenio ac amddiffynfeydd arfordirol.

Mae'r Cod yn dynodi pan mae cydran o ased isadeiledd yn cael ei disodli, bod swm cario (h.y. gwerth llyfr net) yr hen gydran yn cael ei ddadgydnabod er mwyn osgoi cyfrif ddwywaith a bod y gydran newydd yn cael ei hadlewyrchu yn swm cario'r ased isadeiledd. Oherwydd anawsterau ymarferol wrth gymhwyso cyfrifo cydrannau ar gyfer adnabod a dadgydnabod cydrannau newydd asedau isadeiledd, yn bennaf oherwydd cyfyngiadau data, nid yw'r Cyngor wedi gallu cydymffurfio â'r gofyniad i asesu gwerth llyfr net y gydran a amnewidiwyd a bydd wedi trin swm y gydran a amnewidiwyd fel sero. Y rheswm dros hyn yw bod y cyfansoddiad sydd wedi'i newid yn cael ei ystyried i fod wedi'i ddarfod yn llwyr ar y pwynt y mae'n cael ei newid.

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

Cyhoeddodd CIPFA ddiweddariad i'r Cod ym mis Tachwedd 2022 sy'n cynnwys rhyddhad dros dro fel nad yw'n ofynnol i awdurdodau lleol adrodd ar y gwerth llyfr gros a'r dibrisiant cronedig ar gyfer asedau isadeiledd. Yn unol â'r Rhyddhad Dros Dro a gynigir gan y Diweddariad i'r Cod ar asedau isadeiledd, nid yw'r nodyn hwn yn cynnwys datgelu cost gros a dibrisiant cronedig ar gyfer asedau isadeiledd oherwydd bod arferion adrodd hanesyddol a diffygion gwybodaeth canlyniadol yn golygu na fyddai hyn yn cynrychioli'r sefyllfa asedau yn gywir i ddefnyddwyr y datganiadau ariannol.

Asedau Isadeiledd	2022/23	2021/22
	£000	£000
Ar 1 Ebrill	157,785	157,494
Ychwanegiadau	5,944	6,856
Dibrisiant	(6,735)	(6,565)
Ar 31 Mawrth	156,994	157,785

Mae'r Cyngor wedi pennu, yn unol â Rheoliad 24L Rheoliadau Awdurdodau Lleol (Cyllid Cyfalaf a Chyfrifyddu) (Cymru) (Diwygio) 2003 bod y swm cario i gael ei ddad-gydnabod ar gyfer asedau isadeiledd pan mae gwariant disodli yn ddim.

Mesuriad Gwerth Teg o Asedau Dros Ben

Mae manylion asedau dros ben y Cyngor a gwybodaeth am yr hierarchaeth gwerth teg ar 31 Mawrth fel a ganlyn:

Dyfnbrisiau mewn marchnadoedd gweithredol ar gyfer asedau sy'n union yr un fath (Lefel 1)	£000	Mewnbynau gweladwy arwyddocaol eraill (Lefel 2)	£000	Mewnbynau anweladwy arwyddocaol eraill (Lefel 3)	£000	Gwerth teg ar 31 Mawrth £000
2022/23 Asedau Dros Ben	0	800	800	3,519	3,519	4,319
2021/22 Asedau Dros Ben	0	2,136	2,136	3,744	3,744	5,880

Mae trosglwyddiadau rhwng gwahanol lefelau o'r hierarchaeth gwerth teg wedi digwydd yn ystod y flwyddyn i wybodaeth gymharol nad yw ar gael eleni ar gyfer asedau tebyg mewn marchnadoedd tebyg.

Wrth amcangyfrif gwerth teg asedau dros ben y Cyngor, mae defnydd uchaf a gorau'r eiddo wedi'i gymryd i ystyriaeth.

Mae gofyn i'r Cyngor ddatgelu sut mae'r defnydd uchaf a gorau yn wahanol i'r defnydd presennol. Yn unol â'u triniaeth fel asedau dros ben, mae nifer o'r asedau hyn yn wag ar hyn o bryd; yn yr achosion hyn nid yw'r defnydd presennol yn ddefnydd uchaf a gorau.

Trwy ddefnyddio technegau prisio priodol, mae prisiwr y Cyngor wedi cynyddu'r defnydd a wneir o fewnbynau perthnasol hysbys a lleihau'r defnydd a wneir o fewnbynau anweladwy.

Y technegau prisio a ddefnyddir i fesur gwerth teg asedau dros ben yw dull y farchnad a'r dull incwm. Roedd prisiwr y Cyngor o'r farn bod y seiliau hyn yn briodol oherwydd:-

(i) Dull y farchnad – mae defnyddio prisiau a gwybodaeth a data perthnasol eraill a gynhyrchwyd gan drafodion y farchnad yn adlewyrchu gwerth yr ased sy'n daladwy gan y farchnad.

(ii) Dull incwm – mae defnyddio'r dull hwn yn adlewyrchu disgwyliadau'r farchnad ar gyfer llif arian sy'n dderbyniadwy gan yr ased hwnnw yn y dyfodol.

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

9. EIDDO BUDDSODDI AC YSTÂD AMAETHYDDOL

	2022/23	2021/22
	£000	£000
Cost neu Brisiad		
Ar 1 Ebrill	27,735	25,213
Ailddosbarthiadau	(500)	664
Ychwanegiadau	71	41
Mae cynnydd Ailbriso/(Gostyngiad) i Gwarged/Diffyg	3,005	1,879
Addasiadau Eraill	(1,148)	(62)
Ar 31 Mawrth	29,163	27,735
Dibrisiant a Lleihad mewn Gwerth		
Ar 1 Ebrill	41	24
Ailddosbarthiadau	245	0
Gwrthdychiad namau a gydnabyddir yn y Gwarged / Diffyg	(286)	(24)
Nam / Dibrisiant	71	41
Ar 31 Mawrth	71	41
Y Fantolen ar 31 Mawrth	29,092	27,694

Mesuriad Gwerth Teg ar gyfer Eiddo Buddsoddi

Mae manylion eiddo buddsoddi'r Cyngor a gwybodaeth am yr hierarchaeth gwerth teg ar 31 Mawrth fel a ganlyn:

	Dyfnbrisiau mewn marchnadoedd gweithredol ar gyfer asedau sy'n union yr un fath (Lefel 1) £000	Mewnbynnau gweladwy arwyddocaol eraill (Lefel 2) £000	Mewnbynnau anweladwy arwyddocaol eraill (Lefel 3) £000	Gwerth teg ar 31 Mawrth £000
2022/23				
Ystadau Masnachol a Diwydiannol	0	0	15,311	15,311
Ystâd Amaethyddol - Ffermydd	0	11,380	0	11,380
Ystâd Amaethyddol - Tir Pori	0	0	2,401	2,401
	0	11,380	17,712	29,092
2021/22				
Ystadau Masnachol a Diwydiannol	0	0	12,803	12,803
Ystâd Amaethyddol - Ffermydd	0	11,615	0	11,615
Ystâd Amaethyddol - Tir Pori	0	0	3,276	3,276
	0	11,615	16,079	27,694

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

Ni chafwyd unrhyw drosglwyddiadau rhwng gwahanol lefelau o'r hierarchaeth gwerth teg yn ystod y flwyddyn ac ni fu unrhyw newid yn y technegau prisio a ddefnyddiwyd yn ystod y flwyddyn ar gyfer eiddo buddsoddi.

Wrth amcangyfrif gwerth teg eiddo buddsoddi'r Cyngor, defnydd uchaf a gorau'r eiddo yw eu defnydd presennol.

Mesurir gwerth teg eiddo buddsoddi'r Cyngor yn flynyddol ar bob dyddiad adrodd. Yn 2022/23 prisiwyd ffermydd a thyddynnod y Cyngor gan brisiwr allanol, a phrisiwyd y gweddill gan briswyr mewnol y Cyngor.

Caiff yr holl brisiadau eu gwneud yn unol â'r fethodoleg a'r seiliau amcangyfrif a osodir yn safonau proffesiynol y Sefydliad Brenhinol Syrfewyr Siartredig. Mae tîm prisio'r Cyngor yn gweithio'n agos â swyddogion ariannol ar holl faterion prisio.

Technegau Prisio a ddefnyddir i bennu Gwerth Teg Lefel 2 a 3 ar gyfer Eiddo Buddsoddi

Mewnbynnau gweladwy arwyddocaol eraill - Lefel 2

Prisiwyd ffermydd a thyddynnod y Cyngor gan brisiwr annibynnol allanol yn unol â gofynion Gwerth Teg SAARh 13, gan ddefnyddio dull y farchnad ar gyfer asedau tebyg ond gan adlewyrchu amgylchiadau penodol pob ased e.e. gwag neu â thenantiaeth bresennol. Ystyriwyd bod yr hierarchaeth prisio Lefel 2 yn briodol a rhoddwyd manylion y cymaryddion marchnad fel rhan o'r adroddiad prisio. Roedd y technegau prisio hefyd yn ystyried y defnydd uchaf a gorau gan adlewyrchu'r hyn sy'n ffisegol bosibl neu'n cael ei ganiatáu gan y gyfraith.

Mewnbynnau gweladwy arwyddocaol eraill - Lefel 3

Y technegau prisio a ddefnyddir i fesur gwerth teg tir pori a thir moel yw dull y farchnad a'r dull incwm. Roedd prisiwr y Cyngor o'r farn bod y seiliau hyn yn briodol oherwydd:-

(i) Dull y farchnad – mae defnyddio prisiau a gwybodaeth a data perthnasol eraill a gynhyrchwyd gan drafodion y farchnad yn adlewyrchu gwerth yr ased sy'n daladwy gan y farchnad.

(ii) Dull incwm – mae defnyddio'r dull hwn yn adlewyrchu disgwyliadau'r farchnad ar gyfer llif arian sy'n dderbyniadwy gan yr ased hwnnw yn y dyfodol.

Trwy ddefnyddio technegau prisio priodol dan yr amgylchiadau a lle'r oedd data digonol ar gael, mae prisiwr y Cyngor wedi cynyddu'r defnydd a wneir o fewnbynnau perthnasol hysbys a lleihau'r defnydd a wneir o fewnbynnau anweladwy. Roedd y technegau prisio tir pori a thir moel yn adlewyrchu mewnbwn Lefel 3 oherwydd diffyg data'r farchnad a oedd ar gael i brisiwr y Cyngor.

Y technegau prisio a ddefnyddir i fesur gwerth teg ystadau masnachol a diwydiannol yw'r dull incwm (ar gyfer asedau) a dull y farchnad (ar gyfer tir gwag). Roedd prisiwr y Cyngor o'r farn bod y seiliau hyn yn briodol oherwydd:-

(i) Dull incwm – mae defnyddio'r dull hwn yn adlewyrchu disgwyliadau'r farchnad ar gyfer llif arian sy'n dderbyniadwy gan yr ased hwnnw yn y dyfodol.

(ii) Dull y farchnad – mae defnyddio prisiau a gwybodaeth a data perthnasol eraill a gynhyrchwyd gan drafodion y farchnad yn adlewyrchu gwerth yr ased sy'n daladwy gan y farchnad.

Fodd bynnag, y prif ddull a ddefnyddiwyd i brisio unedau masnachol a diwydiannol oedd gwybodaeth a data presennol y Cyngor ei hun a oedd yn adlewyrchu ffactorau megis twf rhent, lefelau deiliadaeth, lefelau dyledion drwg a chostau rhwymedigaethau trwsio a chynnal a chadw. Gan hynny, hierarchaeth prisio unedau masnachol a diwydiannol y Cyngor yw Lefel 3 gan fod y dull prisio'n defnyddio mewnbynnau anweladwy a gwneir hynny ar yr un sail wrth brisio'r ased ag a ddefnyddir gan gyfranogwyr y farchnad.

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

10. ASEDAU A GÂNT EU DAL I'W GWERTHU

	Anheddau'r Cyngor a Garejys £000	Eiddo, Peiriannau ac Offer £000	Eiddo Buddsoddi £000	Cyfanswm £000
Ar 1 Ebrill 2022	0	308	75	383
Ychwanegiadau	0	0	0	0
Asedau newydd eu dosbarthu fel rhai a ddelir i'w gwerthu	0	0	0	0
Asedau newydd eu dad-ddosbarthu fel rhai a ddelir i'w gwerthu	0	0	0	0
Aiddosbarthiadau Net	0	0	0	0
Namau	0	0	0	0
Enillion Adbriso	0	0	0	0
Colledion Adbriso	0	0	0	0
Adbrisiadau net	0	0	0	0
Asedau a werthwyd	0	(77)	0	(77)
Ar 31 Mawrth 2023	0	231	75	306

	Anheddau'r Cyngor a Garejys £000	Eiddo, Peiriannau ac Offer £000	Eiddo Buddsoddi £000	Cyfanswm £000
Ar 1 Ebrill 2021	0	471	550	1,021
Ychwanegiadau	0	0	0	0
Asedau newydd eu dosbarthu fel rhai a ddelir i'w gwerthu	0	0	0	0
Asedau newydd eu dad-ddosbarthu fel rhai a ddelir i'w gwerthu	0	(146)	(475)	(621)
Aiddosbarthiadau Net	0	(146)	(475)	(621)
Namau	0	0	0	0
Enillion Adbriso	0	0	0	0
Colledion Adbriso	0	0	0	0
Adbrisiadau net	0	0	0	0
Asedau a werthwyd	0	(17)	0	(17)
Ar 31 Mawrth 2022	0	308	75	383

Mesuriad Gwerth Teg Asedau sy'n cael eu Dal i'w Gwerthu

Mae manylion asedau'r awdurdod sy'n cael eu dal i'w gwerthu a gwybodaeth am yr hierarchaeth gwerth teg ar 31 Mawrth fel a ganlyn:

	Dyfnbrisiau mewn marchnadoedd gweithredol ar gyfer asedau sy'n union yr un fath (Lefel 1) £000	Mewnbynnau gweladwy arwyddocaol eraill (Lefel 2) £000	Mewnbynnau anweladwy arwyddocaol eraill (Lefel 3) £000	Gwerth teg ar 31 Mawrth £000
2022/23 Asedau sy'n cael eu dal i'w gwerthu	0	0	306	306
2021/22 Asedau sy'n cael eu dal i'w gwerthu	0	0	383	383

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

Ni chafwyd unrhyw drosglwyddiadau rhwng gwahanol lefelau o'r hierarchaeth gwerth teg yn ystod y flwyddyn ac ni fu unrhyw newid yn y technegau prisio a ddefnyddiwyd yn ystod y flwyddyn ar gyfer Asedau a gânt eu Dal i'w Gwerthu.

Wrth amcangyfrif gwerth teg asedau'r Cyngor sy'n cael eu dal i'w gwerthu, mae defnydd uchaf a gorau'r eiddo wedi'i gymryd i ystyriaeth.

Mae gofyn i'r Cyngor ddatgelu sut mae'r defnydd uchaf a gorau yn wahanol i'r defnydd presennol. Mae nifer o asedau sy'n cael eu dal i'w gwerthu yn wag ar hyn o bryd ac yn aros i gael eu gwaredu; yn yr achosion hyn nid y defnydd presennol yw'r defnydd uchaf a gorau.

Mewnbynnau gweladwy arwyddocaol eraill - Lefel 3

Y technegau prisio a ddefnyddir i fesur gwerth teg asedau sy'n cael eu dal i'w gwerthu yw dull y farchnad a'r dull incwm. Roedd prisiwr y Cyngor o'r farn bod y seiliau hyn yn briodol oherwydd:-

(i) Dull y farchnad – mae defnyddio prisiau a gwybodaeth a data perthnasol eraill a gynhyrchwyd gan drafodion y farchnad yn adlewyrchu gwerth yr ased sy'n daladwy gan y farchnad.

(ii) Dull incwm – mae defnyddio'r dull hwn yn adlewyrchu disgwyliadau'r farchnad ar gyfer llif arian sy'n dderbyniadwy gan yr ased hwnnw yn y dyfodol.

Trwy ddefnyddio technegau prisio priodol, mae prisiwr y Cyngor wedi cynyddu'r defnydd a wneir o fewnbynnau perthnasol hysbys a lleihau'r defnydd a wneir o fewnbynnau anweladwy.

11. BUDDSODDIADAU TYMOR HIR -

	31 Mawrth 2023	31 Mawrth 2022
	£000	£000
Cartrefi Gogledd Ddwyrain Cymru (NEW Homes)	3,659	3,730
	<u>3,659</u>	<u>3,730</u>

12. DYLEDWYR HIRDY MOR

	31 Mawrth 2023	31 Mawrth 2022
	£000	£000
Benthyciadau adnewyddu a gwella	1,699	1,725
Benthyciadau prynwyr tro cyntaf	100	100
Dyddodion Tai fforddiadwy	50	50
Gwaith strydoedd preifat	50	49
Benthyciad i NEW Homes	10,100	10,126
	<u>11,999</u>	<u>12,050</u>

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

13. DYLEDWYR BYRDY MOR

	31 Mawrth 2023	31 Mawrth 2022
	£000	£000
Rhenti Tai	2,125	2,044
Treth y Cyngor	5,133	4,629
Grantiau	31,691	30,617
Gordaliadau budd-dal	1,607	1,746
Trethiant	6,348	5,202
Trethi Annomestig	4,121	2,057
Benthyca	131	133
Taliadau ymlaen llaw	8,595	8,155
Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru (NWEAB)	7,214	4,756
Arall	11,991	10,439
GIG - Profi, Olrhain, Diogelu	382	1,099
GIG	3,107	3,882
	82,445	74,759
Lwfans ar gyfer colledion amhariad a Cholledion Credyd Disgwyliedig	(3,335)	(3,350)
	79,110	71,409

Dadansoddiad o oed dyledion Treth y Cyngor:

	31 Mawrth 2023	31 Mawrth 2022
	£000	£000
0-1 oed	2,841	2,387
1-2 oed	1,070	1,271
2-3 oed	671	538
3-4 oed	302	204
4-5 oed	112	103
5+ oed	137	126
	5,133	4,629

14. BUDDSODDIADAU BYRDY MOR

	31 Mawrth 2023	31 Mawrth 2022
	£000	£000
Buddsoddiadau (3 mis - 365 diwrnod)	5,000	5,000
Llog a Gronnwyd	54	1
	5,054	5,001

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

15. ARIAN PAROD A SYMIAU CYFWERTH AG ARIAN PAROD

	31 Mawrth 2023	31 Mawrth 2022
	£000	£000
Arian parod	947	584
Arian parod - Cyfrifon Galw	29,087	30,510
Chywerthoedd arian parod - Adneuron Tymor Byr	0	14,701
Dyled arian parod	(2,427)	(2,138)
	27,607	43,657

16. BENTHYCIADAU I'W HAD-DALU AR GAIS NEU O FEWN 12 MIS

	31 Mawrth 2023	31 Mawrth 2022
	£000	£000
Llog cronedig ar fenthyca hirdymor allanol	2,896	2,876
Benthyciad Aeddfedu	2,262	2,400
Blwydd-daliadau / Rhandaliadau Cyfartal Prif ad-daliadau benthyciad	2,253	1,970
Benthyciadau Effeithlonrwydd Ynni (gan Salix Finance Ltd)	487	501
Mockingbird (Benthyciad Arloesi i Gynilo)	0	288
Tymor Byr benthyca allanol	12,000	10,000
Llog cronedig ar benthyciadau allanol yn y tymor byr	10	1
	19,908	18,036

17. CREDYDWYR

	31 Mawrth 2023	31 Mawrth 2022
	£000	£000
Byrdymor		
Rhenti a dderbynnir ymlaen llaw	448	437
Treth y Cyngor a dderbynnir ymlaen llaw a chyfrifon mewn credyd	1,714	1,592
Blaendal	438	365
Taliadau ymlaen llaw	6,191	6,747
Taliadau ymlaen llaw - Cynllun Brys ar gyfer Bysiau	5,150	16,128
Cysylltiedig â chyflogeion	7,402	7,912
Arall	35,518	29,841
	56,861	63,022
Hirdymor		
Blaendal	398	412
Taliadau ymlaen llaw	593	977
Arall	149	0
	1,140	1,389

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

18. INCWM GRANT

Credydodd y Cyngor y grantiau a'r cyfraniadau canlynol i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr:

	2022/23 £000	2021/22 £000
Credydwyd i Drethiant ac Incwm Grant Amhenodol		
Grant Cynnal Refeniw	176,529	155,460
Grant Cefnogaeth Refeniw Ychwanegol	0	2,832
Cyllid ar gyfer diffyg casglu Treth y Cyngor	0	540
Cyfanswm Grantiau Llywodraeth heb eu Neilltuo	176,529	158,832
Llywodraeth Cymru:		
Lwfans Atgyweiriadau Mawr	4,978	4,968
Grant Cyfalaf Cyffredinol	2,772	7,236
Cymunedau Dysgu Cynaliadwy (ysgolion yr 21ain ganrif gynt)	259	3,371
Ysgolion yr 21ain Ganrif - Cyfrwng Cymraeg	0	2,086
Y Gronfa Tai â Gofal (y Gronfa Gofal Integredig gynt)	415	1,409
Grant Gwella Ysgolion	2,524	2,524
Cronfa Teithio Llesol	1,283	1,144
Grant Cyfalaf Cynnig Gofal Plant	1,635	2,691
Canolfan Gymunedol Queensferry	0	1,993
Optimeiddio ôl-osod	1,399	2,985
Prydau Ysgol Am Ddim	1,767	1,262
Grant Cyfalaf Cynnig Gofal Plant - Glanrafon	0	1,060
Anghenion Dysgu Ychwanegol	1,010	0
Grant Ffocws Cymunedol	1,010	0
Grantiau Eraill Llywodraeth Cymru*	3,734	3,647
Cyngor Celfyddydau Cymru	4,302	1,200
Grantiau Cyfalaf a chyfraniadau eraill	511	2,144
Cyfanswm Grantiau Cyfalaf a chyfraniadau	27,599	39,720
	204,128	198,552

*Mae 2021/22 yn cynnwys y Gronfa Drafnidiaeth Leol (£0.566 miliwn) a Grant Isadeiledd Mewn Ysgolion Hwb (£0.740 miliwn) a ddatgelwyd ar wahân yn 2021/22.

Gredydwyd i'r Gwasanaethau

Llywodraeth Cymru

Grant Cymorth Tai	7,682	7,215
Ôl 16	5,385	5,531
Grant Gwella Addysg	5,925	7,008
Grant Plant a Chymunedau	6,419	5,874
Amddifadedd Disgyblion	5,674	5,025
Tocynnau Teithio Rhatach	1,349	1,582
Y Gronfa Integreiddio Ranbarthol (y Gronfa Gofal Integredig gynt)	6,035	3,748
Grant Addysg AL	6,834	9,572
Prosiect Trin Gwastraff Gweddilliol Gogledd Cymru	0	5,620
Gweithlu Gwasanaethau Cymdeithasol a Chynaliadwyedd	1,951	2,167
Cronfa Adfer Gofal Cymdeithasol	0	2,772
Pwysau Gofal Cymdeithasol	0	2,167
Cronfa Caledi COVID-19	1,793	10,350
Grant Rheoli Gwastraff Cynaliadwy	742	1,037
Grant Dewisol Costau Byw	0	1,149
Cynllun Ymateb Wcraïn	2,092	0
Arall*	10,107	12,395
Adran Gwaith a Phensiynau	25,973	27,234
Cyfraniadau GWE	1,131	1,732
Grantiau a Chyfraniadau Eraill	3,662	2,960
	92,754	115,138

*Mae 2021/22 yn cynnwys y Cynllun Brys ar gyfer Bysiau (0.291 miliwn) a ddatgelwyd ar wahân yn 2021/22.

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

Grantiau a Chyfraniadau a Dderbyniwyd Ymlaen Llaw

Mae'r Cyngor wedi derbyn nifer o grantiau a chyfraniadau nad ydynt eto wedi'u cydnabod fel incwm, gan eu bod ag amodau ynghlwm wrthynt. Bydd angen dychwelyd yr arian i'r rhoddwr grant os nad yw'r gofynion yn cael eu bodloni. Mae'r balansau ar ddiwedd y flwyddyn fel a ganlyn:

	31 Mawrth 2023 £000	31 Mawrth 2022 £000
Byrdymor		
Grantiau Refeniw	1,974	2,646
Grantiau Cyfalaf - NWEAB	1,425	3,625
Cyfraniadau Cyfalaf	99	205
Cyfraniadau Refeniw	239	221
	3,737	6,697
Hirdymor		
Grantiau Cyfalaf - NWEAB	5,401	888
Cyfraniadau Refeniw	365	397
Cyfraniadau Cyfalaf	502	250
	6,268	1,535

19. DARPARIAETHAU

Y symiau a nodir fel darpariaethau yw'r amcangyfrifon gorau o wariant sy'n angenrheidiol i setlo'r rhwymedigaethau cyfredol.

	31 Mawrth 2023 £000	Ychwanegiadau £000	Gwariant a dynnir £000	Symiau gwrthdroi £000	Gwahardd Disgownt £000	31 Mawrth 2022 £000
Rhwymedigaethau cyfredol						
(A) Ôl-ofal hen safleoedd tirlenwi	52	7	0	0	0	45
	52	7	0	0	0	45
Rhwymedigaethau Anghyfredol						
(A) Ôl-ofal hen safleoedd tirlenwi	1,067	89	0	0	21	957
	1,067	89	0	0	21	957

(A) Mae ôl-ofal o hen safleoedd tirlenwi'n darparu ar gyfer costau ôl-ofal amgylcheddol ar gyfer hen safleoedd gwaredu gwastraff yn Standard a Brookhill, Bwcle, wedi ei rannu dros ddyled gyfredol a dyled anghyfredol. Mae'r costau arfaethedig wedi eu hymgorffori mewn gweithredoedd perfformiad gyda Chyfoeth Naturiol Cymru (Asiantaeth yr Amgylchedd gynt). Mae'r gweithredoedd yn ffurfio sail rhwymedigaeth gyfreithiol y Cyngor i ariannu'r ôl-ofal am 60 mlynedd o ddyddiad cau'r safle tirlenwi. Mae'r ddarpariaeth yn cael ei diwygio trwy fynegeoio blynyddol yn unol â'r Mynegai Prisiau Manwerthu, ac yn cael ei hadolygu ar gyfer digonolrwydd. Mae'r ddarpariaeth yn cyfateb i'r rhwymedigaeth gyfreithiol a gynhwysir yn y gweithredoedd perfformiad.

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

Absenoldebau Cronedig

Darpariaeth ychwanegol ar y fantolen yw'r ddarpariaeth ar gyfer absenoldebau cronedig. Mae absenoldebau digolledol cronedig byrdymor yn cyfeirio at fuddiannau y mae gweithwyr yn eu derbyn fel rhan o'u contract cyflogaeth, hawliad sy'n cronni wrth iddynt ddarparu gwasanaethau i'r Cyngor. Y budd mwyaf arwyddocaol dan y pennawd hwn yw hawl i wyliau blynyddol y mae cyflogeion yn cronni wrth iddynt weithio. Mae'r Cod yn ei gwneud yn ofynnol i gost darparu gwyliau a buddion tebyg gael eu cydnabod pan fydd gweithwyr yn cyrraedd cam yn eu gwasanaeth sy'n cynyddu eu hawl i absenoldebau digolledol i'r dyfodol. O ganlyniad, mae'n ofynnol i'r Cyngor gronni ar gyfer gwyliau blynyddol a enillwyd ond na chymerwyd erbyn 31 Mawrth bob blwyddyn. Mae'r Llywodraeth wedi cyhoeddi rheoliadau sy'n mynnu bod awdurdodau lleol i ariannu hawl i wyliau blynyddol a budd-daliadau eraill pan fyddant yn cael eu defnyddio, yn hytrach na phan maent yn cael eu hennill gan weithwyr. Caiff symiau eu trosglwyddo i'r Cyfrif Absenoldebau Cronedig nes caiff y buddiannau eu defnyddio.

20. BENTHYCIADAU TYMOR HIR

Dadansoddiad	Cyfraddau Llog		31 Mawrth 2023	31 Mawrth 2022
	Lleiafswm %	Uchafswm %	£000	£000
Yn ol math o Fenthyciad (Cyfradd Sefydlog)				
Salix Finance (Effeithlonrwydd Ynni)		Di-log	2,503	2,890
Llywodraeth (PWL B)	1.16	9.50	267,024	266,540
Sefydliadau ariannol eraill	4.48	4.58	18,950	18,950
Llywodraeth Cymru		Di-log	1,724	1,137
			290,201	289,517
Yn ol cyfnod aeddfedu				
Rhwng 1 a 2 flynedd			6,985	4,994
Rhwng 2 a 5 mlynedd			18,089	16,839
Rhwng 5 a 10 mlynedd			36,525	31,634
Mwy na 10 mlynedd			228,602	236,050
			290,201	289,517

21. CRONFEYDD WRTH GEFN Y GELLIR EU DEFNYDDIO

Mae'r Cyngor yn cadw nifer o gronfeydd wrth gefn ar y Fantolen. Mae rhai yn cael eu dal am resymau statudol, mae angen rhai i gydymffurfio ag arfer cyfrifeg priodol ac mae eraill wedi'u sefydlu yn wirfoddol i glustnodi adnoddau ar gyfer cynlluniau gwario yn y dyfodol. Mae'r symudiadau yn y cronfeydd wrth gefn y gellir eu defnyddio wedi'u nodi yn y Datganiad ynglŷn â'r Symudiadau yn y Cronfeydd wrth Gefn ac yn Nodyn 7.

Mae arian wrth gefn wedi'i glustnodi yn cynnwys y canlynol:-

- Balansau gwasanaeth - yn cynrychioli adrannau gwasanaeth sy'n dwyn cyllid heb ei wario ymlaen i'w ddefnyddio yn y flwyddyn ariannol nesaf a mathau perthnasol penodol eraill o incwm / tanwariant o natur unwaith yn unig sy'n ymestyn dros fwy nag un flwyddyn i bwrpas penodol.
- Balansau ysgolion – mae'r swm hwn yn cynrychioli elfen o falansau a ryddhawyd dan gynllun dirprwyo cyllidebau i ysgolion a oedd heb ei wario ar ddiwedd y flwyddyn ariannol.
- Yswiriant Wrth Gefn – yswiriant wrth gefn amrywiol gan gynnwys Cronfa Yswiriant Fewnol y Cyngor i fodloni costau hunan yswiriant islaw lefelau dros ben polisi unigol.
- Ysgolion Llyfr Sieciau - arian wrth gefn ar gyfer mân wahaniaethau oherwydd amseroedd gwahanol mewn ysgolion sy'n gweithredu eu cyfrifon banc eu hunain.
- Hawliadau Cyflogaeth – i ariannu costau amcangyfrifedig cyflogwyr yn erbyn y Cyngor.

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

- Ymyrraeth Ysgolion - Arian wrth gefn gan ysgolion i gefnogi ysgolion yn dilyn arolygon Estyn a hefyd i gywiro unrhyw wallau ac anghysondebau mewn fformiwla cyllid.
- Disodli Hwb TGC Ysgolion - mae ysgolion yn rhoi arian o'r neilltu ar gyfer disodli offer TGCh yn 2026/27 fel rhan o delerau ac amodau grant TGCh HwB Llywodraeth Cymru.
- Prydau Ysgol am Ddim - arian wrth gefn i leihau'r risg i gyllideb Prydau Ysgol am Ddim yn y dyfodol gyda chynnydd mewn cymhwysedd a newidiadau i'r sector cynradd gan gyflwyno darpariaeth gynhwysol.
- Hyfforddeion Sir y Fflint – cronfa wrth gefn i ariannu rhaglen Hyfforddeion Sir y Fflint.
- Costau Gweithlu - cronfeydd wrth gefn cronedig i gyllido costau gweithlu unwaith yn unig pellach.
- Buddsoddi mewn Newid Sefydliadol - arian wrth gefn wedi'i gronni i ariannu costau ailfodelu gwasanaethau a phrosiectau 'Buddsoddi i Arbed'
- Ffioedd Dylunio – cronfa wrth gefn a grëwyd i liniaru colled incwm o'r Rhaglen Gyfalaf
- Diffyg Incwm Rhent – cronfa wrth gefn wedi'i chreu i liniaru'r incwm a gollir o rentu eiddo diwydiannol.
- Etholiadau'r Sir – arian wrth gefn i ariannu costau etholiadau'r dyfodol.
- Strategaeth Gwasanaeth Cwsmeriaid – i alluogi bod y Strategaeth Gwasanaethau Cwsmeriaid yn cael ei chyflwyno. Bydd hyn yn cynnwys gwelliannau i'r Canolfannau sy'n Cysylltu, gwella cyfleusterau hunanwasanaethu a buddsoddi mewn meddalwedd newydd.
- Gweinyddwyr TGCh - i ddarparu cymorth ariannol yn y dyfodol i ddisodli gweinyddwyr o fewn ysgolion. Mae'r fenter yn cynnwys ymestyn bywyd defnydd y gweinyddwyr presennol.
- HwB Seilwaith TG - i gefnogi seilwaith TGCh Ysgolion.
- Ymchwiliad COVID-19 - cronfa wrth gefn i ariannu staff sydd ynghlwm â'r Ymholiad COVID-19, mae'n ofyniad cyfreithiol i'r Cyngor ymateb i unrhyw geisiadau mewn perthynas â'r Ymchwiliad hwn yn brydlon.
- Newid Sefydliadol/ADM - cefnogi costau gosod cychwynnol a chefnogaeth dechnegol ariannol ar gyfer arian at raid unrhyw faterion ariannol sy'n codi o ganlyniad i weithredu dulliau darparu gwasanaeth gwahanol.
- Cynllun Datblygu Lleol – cyllid i dalu costau sy'n gysylltiedig â chadarnhau ac yna gweithredu'r Cynllun Datblygu Lleol - ar ôl ei fabwysiadu
- Ffermydd Solar - i ariannu gwaith cynnal a chadw parhaus Ffermydd Solar - a'n galluogi i ail-fuddsoddi mewn Cynlluniau Effeithlonrwydd Ynni.
- Ffioedd goruchwyllo – mae'r gronfa wrth gefn hon yn cael ei defnyddio ar gyfer gwaith y Tîm Rheoli Datblygiadau mewn gwaith goruchwyllo datblygiadau tai, mewn cysylltiad â mabwysiadu ffyrdd a/neu waith cysylltiedig arall a ystyrir yn hanfodol.
- Incwm Ffi Weinyddol Cartrefi Cynnes - cronfa er mwyn cefnogi a rhoi adnoddau i'r galw am wasanaethau'r Tîm Ynni Cartrefi Cynnes yn eu gwaith yn cyflwyno gwelliannau arbed ynni i'r rhai sy'n dioddef tlodi tanwydd.
- Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru - cyfran CSFf o gronfeydd wrth gefn cydbwyllogor Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru a gedwir gan Gyngor Sir Gwynedd.
- Gwaredu Gwastraff – defnyddir y gronfa hon yn bennaf i ariannu cyfraniad Cyngor Sir y Fflint i Bartneriaeth Trin Gwastraff Gweddilliol Gogledd Cymru.
- Cynnal a chadw yn ystod y gaeaf - arian wrth gefn wedi'i drefnu os digwydd cyfnodau maith o dywydd difrifol dros y gaeaf.
- Meysydd Parcio - rhannu incwm Meysydd Parcio a neilltuwyd ar gyfer gwaith/gwelliannau yng nghanol tref yr Wyddgrug yn unol â chytundeb Cyngor Tref Yr Wyddgrug.

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

- Cronfa Mantais Gymunedol – Prosiect Trin Gwastraff Gweddilliol Gogledd Cymru – Cyfraniadau gan Bartneriaeth Prosiect Trin Gwastraff Gweddilliol Gogledd Cymru a Wheelabrator Technologies Inc i ariannu prosiectau sydd o fudd i'r amgylchedd yn ardal Sir y Fflint. Dros dro, mae'n cael ei ddefnyddio fel 'Cronfa Adferiad Gymunedol' i helpu cymunedau lleol yn ardal Glannau Dyfrdwy oherwydd effeithiau pandemig Covid-19.
- Tywydd Difrifol - arian wrth gefn wedi'i sefydlu os digwydd tywydd difrifol fel llifogydd a difrod gwynt gan stormydd.
- Cynllun 20mya - i dalu am y costau sy'n gysylltiedig â chyflwyno'r terfynau cyflymder 20mya newydd ar draws y Sir.
- Ton 4 Plas Derwen - disodli'r offer gafodd ei gaffael drwy'r cyllid ton a bodloni unrhyw safonau digidol newydd yn unol â thelerau ac amodau cyllid grant HwB.
- Grantiau a Chyfraniadau – grantiau a chyfraniadau amrywiol gan ddarparwyr allanol y dylid eu gwario yn unol â chyfyngiadau defnyddio.

Mae'r symudiadau rhwng y cronfeydd wrth gefn a glustnodwyd wedi'u crynhoi yn y tabl isod:-

	Balans ar 31 Mawrth 2021	Trosglwyddiadau Allan 2021/22	Trosglwyddiadau i Mewn 2021/22	Balans ar 31 Mawrth 2022	Trosglwyddiadau Allan 2022/23	Trosglwyddiadau i Mewn 2022/23	Balans ar 31 Mawrth 2023
	£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000
Balansau gwasanaeth	4,140	(2,360)	2,917	4,697	(1,672)	3,159	6,184
Balansau ysgolion	6,902	(9,604)	14,994	12,292	(13,591)	8,016	6,717
Yswiriant Wrth Gefn	2,224	(819)	731	2,136	(557)	622	2,201
Ysgolion Llyfr Sieciau	4	0	0	4	(4)	0	0
Hawliadau Cyflogaeth	125	(15)	0	110	0	0	110
Ymyrraeth Ysgolion	427	(272)	336	491	(364)	579	706
Disodli Hwb TGC Ysgolion	0	0	263	263	0	263	526
Prydau Ysgol am Ddim	0	0	115	115	(85)	0	30
Hyfforddeion Sir y Fflint	613	(15)	99	697	(134)	0	563
Costau Gweithlu	1,043	(165)	0	878	(35)	0	843
Buddsoddi mewn Newid Sefydliadol	1,465	(247)	400	1,618	(267)	0	1,351
Ffoedd Dylunio	170	0	80	250	0	0	250
Diffyg Incwm Rhent	31	(18)	0	13	(13)	106	106
Etholiadau'r Sir	236	(29)	85	292	(272)	55	75
Capita Un	19	(19)	0	0	0	0	0
Strategaeth Gwasanaeth Cwsmeriaid	22	0	0	22	0	0	22
Gweinyddwyr TGCh	0	0	85	85	0	85	170
HwB Seilwaith TG	0	(85)	413	328	(15)	0	313
Ymchwiliad COVID-19	0	0	0	0	(18)	160	142
Newid Sefydliadol/ADM	33	0	241	274	0	600	874
Cynllun Datblygu Lleol	242	0	0	242	(127)	0	115
Ffermydd Solar	0	0	0	0	0	63	63
Ffoedd goruchwyllo	49	0	0	49	0	0	49
Incwm Ffi Weinyddol Cartrefi Cynnes	322	(113)	89	298	0	18	316
NWEAB	92	0	118	210	0	121	331
Gwaredu Gwastraff	24	(3)	28	49	(116)	116	49
Cynnal a chadw yn ystod y gaeaf	250	0	0	250	(180)	180	250
Meysydd Parcio	45	0	0	45	0	43	88
Cronfa Mantais Gymunedol – Prosiect Trin Gwastraff Gweddilliol Gogledd Cymru	230	(24)	245	451	0	232	683
Tywydd Difrifol	0	(20)	270	250	0	0	250
Cynllun 20mya	0	0	0	0	0	111	111
Ton 4 Plas Derwen	0	0	2	2	0	2	4
Grantiau a Chyfraniadau	5,730	(2,884)	7,930	10,776	(7,273)	3,563	7,066
	24,438	(16,692)	29,441	37,187	(24,723)	18,094	30,558

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

22. CRONFEYDD WRTH GEFN NA ELLIR EU DEFNYDDIO

Mae'r balansau ar gyfer cronfeydd wrth gefn na ellir eu defnyddio fel a ganlyn:

Cronfa Adbriso Wrth Gefn

Mae'r Gronfa Adbriso Wrth Gefn yn cynnwys enillion y Cyngor a ddeilliodd o'r cynnydd yng ngwerth ei eiddo, peiriannau ac offer. Caiff y balans ei leihau pan gaiff asedau ag enillion cronol eu:

- hadbriso i lawr neu eu gwanhau gan golli'r enillion
- defnyddio i ddarparu gwasanaethau gan golli'r enillion drwy ddibrisio, neu
- gwerthu gan wireddu'r enillion.

Mae'r gronfa wrth gefn adbriso yn cofnodi enillion adbriso nas gwireddwyd ers 1 Ebrill 2007, sef y dyddiad y crëwyd y gronfa. Mae'r gronfa'n cael ei chyfateb gan asedau anghyfredol o fewn y Fantolen - nid yw'r adnoddau ar gael at ddibenion cyllido.

	2022/23		Wedi'i ailbennu 2021/22	
	£000	£000	£000	£000
Balans Ar 1 Ebrill		192,915		102,569
Adbriso asedau yn uwch*	45,729		107,351	
Adbriso asedau yn is a cholledion nam ddim yn cael eu talu o'r Gweddill/Diffyg Darpariaeth Gwasanaethau	<u>(30,224)</u>		<u>(11,332)</u>	
Gwarged neu (ddiffyg) ar adbriso asedau nad ydynt yn gyfredol nas postwyd at y gwarged/ diffyg ar ddarparu gwasanaethau		15,505		96,019
Gwahaniaeth rhwng dibrisiad gwerth teg a dibrisiad cost hanesyddol	(8,060)		(5,532)	
Enillion cronedig ar asedau a werthwyd neu a waredwyd	<u>(279)</u>		<u>(141)</u>	
Swm a ddiddymwyd yn y Cyfrif Addasiadau Cyfalaf		(8,339)		(5,673)
Balans ar 31 Mawrth*		<u>200,081</u>		<u>192,915</u>

*Wedi'i ailbennu. Gweler nodyn 44.

Cyfrif Addasiadau Offerynnau Ariannol

Mae'r Cyfrif Addasiadau Offerynnau Ariannol yn darparu mecanwaith cydbwysu rhwng y gwahanol gyfraddau y mae enillion a cholledion (fel premiymau ar dalu dyledion yn gynnar) yn cael eu cydnabod dan y Cod ac yn ofyniad statudol ar gyfer cronfa'r Cyngor. Unwaith eto, mae'r gronfa'n cael ei chyfateb gan fenthyciadau a buddsoddiadau yn y Fantolen, ac nid yw'r adnoddau ar gael at ddibenion cyllido.

	2022/23		2021/22	
	£000	£000	£000	£000
Balans Ar 1 Ebrill		(5,011)		(5,371)
Cyfan y premiymau a gafwyd yn y blynyddoedd ariannol blaenorol i'w codi ar y balans Cronfa'r Cyngor yn unol â'r gofynion statudol	<u>359</u>		<u>360</u>	
Swm y mae costau cyllid a godir i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr yn wahanol i gostau cyllid sy'n daladwy yn y flwyddyn yn unol â gofynion		359		360
Balans ar 31 Mawrth		<u>(4,652)</u>		<u>(5,011)</u>

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

Y Gronfa Bensiynau

Mae'r Gronfa Bensiynau Wrth Gefn yn gyfrif addasiadau sy'n cynnwys y gwahaniaeth amseru sy'n deillio o'r gwahanol drefniadau ar gyfer buddiannau ar ôl cyflogaeth ac ar gyfer ariannu buddion yn unol â'r darpariaethau statudol.

Mae'r Cyngor yn rhoi cyfrif am fuddiannau ôl gyflogaeth yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr – mae'r buddiannau'n cael eu hennill gan weithwyr sy'n cronni blynyddoedd o wasanaeth. Mae'r dyledion sy'n cael eu cydnabod yn y cyfrifon yn cael eu diweddarau i adlewyrchu chwyddiant, newid rhagdybiaethau ac adenillon buddsoddi ar unrhyw adnoddau a neilltuwyd i dalu'r costau.

Mae trefniadau statudol yn ei gwneud yn ofynnol i ariannu buddiannau a enillwyd wrth i'r Cyngor wneud cyfraniad y cyflogwr i'r gronfa bensiwn neu dalu unrhyw bensiwn y mae'n gyfrifol amdano yn uniongyrchol. Felly, mae balans debyd y Gronfa Bensiwn Wrth Gefn yn dangos diffyg sylweddol yn y manteision a enillwyd gan weithwyr y gorffennol a'r presennol a'r adnoddau y mae'r Cyngor wedi'u neilltuo i'w diwallu. Bydd y trefniadau statudol yn sicrhau bod arian wedi'i neilltuo erbyn amser talu'r buddion.

	2022/23 £000	2021/22 £000
Balans Ar 1 Ebrill	(362,940)	(430,543)
Enillion ar asedau'r cynllun	(66,432)	81,745
Enillion a (Cholledion) Actiwaraid	378,678	6,576
Taliadau net i warged / diffyg ar ddarparu gwasanaethau	(53,582)	(45,667)
Cyfraniadau cyflogwyr sy'n daladwy i'r cynllun	26,509	24,924
Cyfran Cyngor Sir y Fflint o ail-fesuriadau ased budd-dal pensiwn net diffiniedig yn ymwneud â NWEAB	44	25
Balans ar 31 Mawrth	<u>(77,723)</u>	<u>(362,940)</u>

Cyfrif Absenoldebau Cronedig

Mae'r Cyfrif Absenoldebau Cronedig yn cynnwys y gwahaniaethau fyddai'n codi fel arall ar falans Cronfa'r Cyngor sy'n deillio o absenoldebau a enillwyd, ond na chymerwyd yn ystod y flwyddyn, e.e. hawl gwyliau blynyddol a gariwyd drosodd ar 31 Mawrth. Mae trefniadau statudol yn ei gwneud yn ofynnol bod yr effaith ar falans Cronfa'r Cyngor wedi'i niwtralu gan drosglwyddiadau i neu o'r cyfrif.

	2022/23 £000	£000	2021/22 £000	£000
Balans Ar 1 Ebrill	(5,563)		(5,226)	
Setlo neu ganslo'r cronid a wnaed ar ddiwedd y flwyddyn flaenorol	5,563		5,226	
Symiau cronedig ar ddiwedd y flwyddyn bresennol	<u>(6,722)</u>		<u>(5,563)</u>	
Y swm y mae taliadau swyddogion a godir i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr ar sail cronidau yn wahanol i'r taliadau sy'n daladwy yn y flwyddyn yn unol â gofynion statudol		(1,159)		(337)
Balans ar 31 Mawrth		<u>(6,722)</u>		<u>(5,563)</u>

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

Cyfrif Addasiadau Cyfalaf

Mae'r Cyfrif Addasiadau Cyfalaf yn amsugno'r gwahaniaethau amser sy'n deillio o'r gwahanol drefniadau cyfrifo ar gyfer defnyddio asedau anghyfredol ac ar gyfer ariannu caffael, adeiladu neu wella'r asedau hynny dan ddarpariaethau statudol. Mae cost caffael, adeiladu neu wella'n cael eu debydu o'r cyfrif gan fod dibrisiad, colledion lleihad gwerth ac amorteiddiadau'n cael eu codi ar y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr (gyda phostiadau cysoni o'r Gronfa Adbriso Wrth Gefn i drosi ffigyrau gwerth teg i sail cost hanesyddol). Mae'r cyfrif yn cael ei greydu gyda'r symiau a neilltuwyd gan y Cyngor ar gyfer costau caffael, adeiladu a gwella.

Mae'r cyfrif yn cynnwys enillion a cholledion cronedig ar eiddo buddsoddi ac enillion adbriso cronedig ar eiddo, peiriannau ac offer cyn 1 Ebrill 2007, y dyddiad y crëwyd y Gronfa Adbriso ar gyfer enillion o'r fath.

Mae Nodyn 7 yn darparu manylion ffynhonnell yr holl drafodion sy'n rhan o'r cyfrif, ac eithrio'r rhai sy'n cynnwys y Gronfa Adbriso wrth gefn.

	2022/23		Wedi'i ailbennu 2021/22	
	£000	£000	£000	£000
Balans Ar 1 Ebrill		427,276		358,266
Gwrthroad eitemau mewn perthynas â gwariant cyfalaf sydd wedi eu debydu a'u credydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr:				
- Y tâl a godir am ddibrisio ac amharu ar asedau anghyfredol*		(6,858)		10,447
- Colledion adbriso ar Eiddo, Peiriannau ac Offer *		(11,401)		(11,042)
- Symudiadau yng ngwerth marchnad yr Eiddo Buddsoddi a ddebydwyd neu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr		3,292		1,903
- Amorteiddio asedau anniriaethol		0		(2)
- REFCUS		(4,950)		(4,383)
- Addasiadau Cyfrifo Benthyciad Meddal		177		39
- Symiau o asedau nad ydynt yn gyfredol a ddilëwyd ar waredu neu werthu fel rhan o'r enillion / colled ar waredu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr		(2,362)		(402)
		<u>(22,102)</u>		<u>(3,440)</u>
Addasu symiau a adawyd allan o'r Gronfa Adbriso Wrth Gefn		<u>8,340</u>		<u>5,673</u>
Swm net a adawyd allan o gost asedau anghyfredol yn ystod y flwyddyn*		(13,762)		2,233
Ariannu Cyfalaf a ddefnyddiwyd yn ystod y flwyddyn:				
- Defnyddio'r gronfa derbyniadau cyfalaf i ariannu gwariant cyfalaf		1,428		0
- Grantiau cyfalaf a chyfraniadau a greydwyd i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr sydd wedi cael eu cymhwyso i ariannu cyfalaf		30,344		42,476
- Darpariaeth statudol ar gyfer ariannu buddsoddiadau cyfalaf a godir yn erbyn Cronfa'r Cyngor a'r CRT		6,046		5,993
- Gwariant Cyfalaf y codir tâl yn erbyn Cronfa'r Cyngor a Balansau'r CRT		14,261		18,385
- Defnyddio'r gronfa derbynebau cyfalaf i ad-dalu dyled		195		185
Addasiadau dyledwyr tymor hir - Ad-daliadau Benthyciad		(221)		(263)
		52,053		66,777
Balans ar 31 Mawrth*		<u>465,567</u>		<u>427,276</u>

*Wedi'i ailbennu. Gweler nodyn 44.

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

23. DATGANIAD LLIF ARIAN – GWEITHGAREDDAU BUDDSODDI

Mae'r llifoedd arian parod net yn sgil gweithgareddau gweithredol yn cynnwys yr elfennau llog canlynol:

	2022/23	2021/22
	£000	£000
Llog a gafwyd	1,458	449
Llog a dalwyd	(13,542)	(13,655)

24. DATGANIAD LLIF ARIAN – GWEITHGAREDDAU BUDDSODDI

	2022/23	2021/22
	£000	£000
Prynu eiddo, peiriannau ac offer, eiddo buddsoddi ac asedau anniriaethol	(50,063)	(62,942)
Prynu buddsoddiadau tymor byr a thymor hir.	(5,000)	(5,000)
Taliadau eraill ar gyfer gweithgareddau buddsoddi	0	(444)
Elw o werthiant eiddo, peiriannau ac offer, eiddo buddsoddi ac asedau anniriaethol.	2,592	2,441
Elw o fuddsoddiadau tymor byr a thymor hir	5,000	10,000
Derbynebaw eraill o weithgareddau buddsoddi	30,467	43,355
Llifoedd arian net o Weithgareddau Gweithredol	<u>(17,004)</u>	<u>(12,590)</u>

25. DATGANIAD LLIF ARIAN – GWEITHGAREDDAU BUDDSODDI

	2022/23	2021/22
	£000	£000
Derbynebaw arian parod o fenthyca tymor byr a thymor hir	17,400	20,745
Taliadau i leihau'r ddyled sy'n weddill mewn perthynas â phrydlesau ariannol	(590)	(587)
Ad-dalu benthyca tymor byr a thymor hir	(14,873)	(63,083)
Llif arian net o weithgarwch ariannu	<u>1,937</u>	<u>(42,925)</u>

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

26. TÂL SWYDDOGION

Uwch Dâl Cyflogeion

Mae Rheoliadau Cyfrifon ac Archwiliad (Cymru) 2014 (fel y'i diwygiwyd) yn gofyn am ddatgeliad (mewn bandiau o £5,000) o nifer y cyflogeion y mae eu taliadau - pob symiau a delir neu a dderbynnir gan y gweithiwr cyflogedig, gan gynnwys taliadau ar derfynu cyflogaeth, lwfansau treul sy'n daladwy i dreth, a'r arian gwerth y budd-daliadau - yn fwy na £60,000 (gan gynnwys gweithwyr rhan amser neu swyddog a gaiff ei gyflogi dros dro. Tâl wedi'i grosio). Nid yw'r gwerthoedd band yn cynnwys cyfraniadau pensiwn cyflogwyr. Mae colofnau ar gyfer ysgolion yn cynnwys yr holl ysgolion a gynhelir gan gynnwys Ysgolion Gwirfoddol a Gynorthwyr ac Ysgolion Sefydledig.

Band Taliadau Cydnabyddiaeth	2022/23		2021/22	
	Dim ysgolion Nifer	Ysgolion Nifer	Dim ysgolion Nifer	Ysgolion Nifer
£60,000 - £64,999	23	36	18	37
£65,000 - £69,999	2	25	0	25
£70,000 - £74,999	3	17	5	10
£75,000 - £79,999	2	9	0	3
£80,000 - £84,999	0	2	0	3
£85,000 - £89,999	0	1	0	6
£90,000 - £94,999	0	6	0	4
£95,000 - £99,999	0	3	0	1
£100,000 - £104,999	0	1	0	0
£105,000 - £109,999	0	0	0	0
£110,000 - £114,999	0	0	0	0
£115,000 - £119,999	0	0	0	1
£120,000 - £124,999	0	1	0	0
	30	101	23	90

Mae rhai swyddi a lenwir yn cael eu talu yn unol â thelerau ac amodau Soulbury a gytunwyd yn genedlaethol. Gall Cyrff Llywodraethu ddefnyddio eu doethineb wrth osod cyflogau Penaethiaid o fewn terfynau Tâl ac Amodau Athrawon Ysgol 2015.

Mae Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2014 (fel y'i diwygiwyd) hefyd yn mynnu datgelu'r manylion tâl unigol ar gyfer cyflogeion hŷn drwy'r post lle mae'r cyflog rhwng £60,000 a £150,000 ac enw lle mae'r cyflog yn fwy na £150,000. Uwch-weithwyr cyflogedig at ddibenion datgelu yw'r Prif Weithredwr, Prif Swyddogion, Swyddogion Statudol a'r personau y mae'r Prif Weithredwr yn uniongyrchol gyfrifol amdanynt.

Mae cyflogau tîm y Prif Weithredwr a'r Prif Swyddog wedi'u gosod gan y Cyngor llawn yn unol â Datganiad ar Bolisiau Tâl y Cyngor (ar gael ar wefan y Cyngor). Nid yw cyfraddau tâl wedi amrywio o gwbl yn ystod y flwyddyn oni bai am gynnydd chwyddiant ar gyfer gweithredu cyflogau blynyddol a gytunwyd yn genedlaethol i gynrychioli'r cynnydd mewn cost byw. Ni dderbyniodd y Prif Swyddogion unrhyw fonysau, lwfansau treuliau trethadwy, taliadau iawndal na buddion trethadwy eraill.

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

Teitl Swydd	2022/23			2021/22		
	Nodyn	Taliadau Cydnabyddiaeth	Cyfraniad Pensiwn y Cyflogwr	Taliadau Cydnabyddiaeth	Cyfraniad Pensiwn y Cyflogwr	£
		£	£	£	£	£
Prif Weithredwr	1 & 2	135,564	31,993	114,297	26,974	
Prif Swyddog Llywodraethu	2 & 3	110,289	26,028	106,604	25,159	
Prif Swyddog Addysg ac Ieuenctid		102,407	24,168	100,482	23,714	
Prif Swyddog Gwasanaethau Cymdeithasol		102,407	24,168	101,217	23,887	
Prif Swyddog, Cynllunio, yr Amgylchedd a'r Economi		102,407	24,168	100,482	23,714	
Prif Swyddog Gwasanaethau Stryd a Thrafnidiaeth	4	94,504	22,303	84,588	19,963	
Prif Swyddog Tai a Chymunedau	5	67,603	15,954	0	0	
Rheolwr Cyllid Corfforaethol (Swyddog Adran 151)		77,824	18,366	75,899	17,912	
Rheolwr Corfforaethol - Pobl a Datblygu Sefydliad		77,824	18,366	76,438	18,039	
Rheolwr Corfforaethol - Rhaglen Gyfalaf ac Asedau	6	73,444	17,333	54,015	12,748	
		944,273	222,847	814,022	192,110	

Nodyn 1 : Dyddiad cychwyn cyflogaeth 1 Tachwedd 2021. Tâl cyn 1 Tachwedd 2021 yn ymwneud â rôl fel Prif Swyddog Tai ac Asedau

(y Portfolio Tai a Chymunedau bellach).

Nodyn 2 : Nid yw cydnabyddiaeth ariannol yn cynnwys unrhyw symiau a ddaw i law ar gyfer Rolau Swyddog Canlyniadau a Dirprwy Swyddog Canlyniadau mewn etholiadau (costau ar gyfer etholiadau lleol, rhanbarthol a chenedlaethol a refferenda wedi'i ad-dalu gan Lywodraeth berthnasol yn seiliedig ar fformiwla talu gosodedig cenedlaethol).

Nodyn 3 : Mae taliadau cydnabyddiaeth yn cynnwys symiau a dderbynnir ar gyfer swyddi Clerc Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru (£7,883 2022/23 £6,122 2021/22), trefniant dan gontract gwasanaeth sydd wedi bod yn ei le ers sawl blwyddyn (costau wedi'u had-dalu).

Nodyn 4 : Dyddiad cychwyn cyflogaeth 1 Mehefin 2021. Mae tâl cyn 1 Mehefin 2021 yn ymwneud â rôl flaenorol.

Nodyn 5 : Dyddiad dechrau cyflogaeth: 4 Gorffennaf 2022. Rôl yn wag 1 Tachwedd 2021 - 3 Gorffennaf 2022.

Nodyn 6 : Rôl newydd wedi'i chreu 1 Mawrth 2022. Tâl wedi'i ddatgelu yn 2021/22 yn ymwneud â'r rôl flaenorol.

Mae Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2014 (fel y'i diwygiwyd) hefyd yn mynnu bod y gymhareb tâl cydnabyddiaeth rhwng y Prif Weithredwr ac enillydd cyflog cyfwerth â llawn amser canolrifol yn cael eu datgelu (£22,786); ar gyfer 2022/23 roedd hwn yn 1:5:95 (ar gyfer 2021/22 roedd hefyd yn 1:6:41).

Pecynnau Gadael

Mae'n ofynnol i'r Cyngor ddatgelu (mewn bandiau £20,000 hyd at £100,000 a £50,000 bandiau wedi hynny) nifer y pecynnau gadael a gytunwyd a chost y pecynnau i'r Cyngor yn y flwyddyn ariannol. Costau gadael yr oedd y Cyngor wedi ymrwmo iddynt ar 31 Mawrth 2023, ond talwyd ar ôl y dyddiad hwn, hefyd wedi eu cynnwys yn y datgeliad ar gyfer 2022/23. Mae gwybodaeth wedi'i chynnwys ar gyfer bob ysgol a gynhelir gan gynnwys Ysgolion Gwirfoddol a Gynorthwyr ac Ysgolion Sefydledig.

Mae'r cyfansymiau a ddatgelir yn cynnwys taliadau a roddwyd i'r unigolyn ac unrhyw daliadau gan y Cyngor i'r gronfa bensiwn pan fydd gweithiwr yn ymddeol yn gynnar heb ostyngiad actiwaraid mewn pensiwn yn unol â Pholisi lawndal Yn Ôl Disgresiwn y Cyngor.

Band Cost Pecyn Gadael	Colli swydd Gorfodol		Ffyrdd Eraill o Adael y Cytunwyd Arnynt		Cyfanswm Pecynnau Gadael yn ôl Band		Cyfanswm Pecynnau Gadael ym Mhob Band	
	2022/23	2021/22	2022/23	2021/22	2022/23	2021/22	2022/23	2021/22
	Nifer	Nifer	Nifer	Nifer	Nifer	Nifer	£	£
£0 - £20,000	29	4	0	0	29	4	40,080	40,934
£20,001 - £40,000	2	1	0	1	2	2	53,738	45,331
£40,001 - £60,000	0	0	0	0	0	0	0	0
£60,001 - £80,000	0	0	0	0	0	0	0	0
£80,001 - £100,000	0	0	0	0	0	0	0	0
£100,001 - £150,000	0	0	0	0	0	0	0	0
£150,001 - £200,000	0	1	0	0	0	1	0	164,229
	31	6	0	1	31	7	93,818	250,494

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

27. LWFANSAU AELODAU

Roedd y Cyngor wedi talu'r lwfansau a chostau canlynol i Aelodau yn ystod y flwyddyn:

	2022/23	2021/22
	£000	£000
Cyflogau	1,711	1,414
Treuliau Aelodau	48	26
	1,759	1,440

28. PARTIÖN CYSYLLTIEDIG

Mae'r Cyngor yn gorfod datgelu trafodion materol gyda phartiön cysylltiedig – cyrff neu unigolion sydd â'r potensial i reoli neu ddylanwadu ar y Cyngor, neu i'w rheoli neu eu dylanwadu gan y Cyngor. Mae datgelu'r trafodion hyn yn caniatáu darllenwyr i asesu'r graddau y gallai'r Cyngor fod wedi'i gyfyngu yn ei allu i weithredu'n annibynnol neu efallai â'r gallu i gyfyngu ar allu parti arall i ymdrin yn rhydd â'r Cyngor.

Cymru a'r Llywodraeth Ganolog

Mae gan Lywodraeth Cymru ddylanwad sylweddol drwy ddeddfwriaeth a chyllid grant - mae'n gyfrifol am ddarparu'r fframwaith statudol y mae'r Cyngor yn gweithredu ynddo, yn darparu'r mwyafrif o'i gyllid ar ffurf grantiau, ac yn rhagnodi telerau sawl trafodyn sydd gan y Cyngor â phartiön eraill fel biliau treth y cyngor a budd-daliadau tai. Mae grantiau a dderbyniwyd gan Lywodraeth Cymru ac adrannau llywodraeth eraill wedi'u nodi yn y dadansoddiad pynciol yn Nodyn 6 a 18.

Aelodau:

Mae gan Aelodau'r Cyngor reolaeth uniongyrchol dros bolisiau ariannol a gweithredol y Cyngor.

Mae cyfanswm y lwfansau a dalwyd i Aelodau wedi'u dangos yn nodyn 27. Mae'r Cyngor yn penodi aelodau i rai cyrff elusennol a gwirfoddol allanol neu mae Aelodau wedi datgan cysylltiad â sefydliadau, cyrff cyhoeddus ac awdurdodau. Mae cyfanswm y trafodion gyda chyrff dan y pennawd hwn fel a ganlyn:

	2022/23	2021/22
	£000	£000
Taliadau	4,458	7,664
Derbynebaw	121	3
Symiau sy'n ddyledus gan y Cyngor	4	36
Symiau sy'n ddyledus i'r Cyngor	6	180

Mae trafodion sy'n fwy na £0.100 miliwn i'w gweld isod:

Nifer yr Aelodau sy'n datgan buddiant		Llog	Talwyd		Symiau sy'n ddyledus gan y Cyngor		Symiau sy'n ddyledus i'r Cyngor	
2022/23	2021/22		2022/23	2021/22	2022/23	2021/22	2022/23	2021/22
			£000	£000	£000	£000	£000	£000
0	1	Chymdeithas Tai Wales and West	0	2,076	0	0	0	0
0	1	Chymdeithas Tai Clwyd Alyn / Pennaf	0	4,390	0	0	0	174
2	1	Uned Ddiogelwch Cam-Drin Domestig	337	297	0	0	0	0
1	2	Chanolfan Cyngor ar Bopeth	488	459	0	0	0	0
1	2	Thrafnidiaeth Gymunedol Y Gororau	190	166	0	0	0	0
0	1	Chyngor Gwirfoddol Lleol Sir Y Fflint	0	198	0	0	0	0
5	3	Theatr Clwyd	3,372	2,358	0	414	118	692

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

Mae Aelodau wedi datgan cysylltiad neu berthynas mewn cwmnïau neu fusnesau a allai fod wedi ymwneud â'r Cyngor. Mae cyfanswm y taliadau a wnaed i gwmnïau dan y pennawd hwn fel a ganlyn:

	2022/23	2021/22
	£000	£000
Taliadau	167	283
Derbynebau	8	8
Symiau sy'n ddyledus gan y Cyngor	3	8
Symiau sy'n ddyledus i'r Cyngor	1	0

Mae trafodion sy'n fwy na £0.100 miliwn i'w gweld isod:

Nifer yr Aelodau sy'n datgan buddiant			Talwyd	
2022/23	2021/22	Llog	2022/23	2021/22
			£000	£000
1	1	Cwmni dylunio ac argraffu	118	154

Mae cysylltiadau personol pob Aelod yn cael eu cofnodi yn y Gofrestr Gyhoeddus o Gysylltiadau Aelodau, yn unol â'r gyfraith a Chod Ymddygiad y Cyngor. Mae'r gofrestr ar gael ar wefan y Cyngor.

Swyddogion

Gellir gweld Tâl Uwch Swyddogion yn Nodyn 26. Mae Uwch Swyddogion wedi datgan yn ôl y galw a lle bo'n briodol, gysylltiad neu berthynas mewn cwmni, corff gwirfoddol, elusennol, neu gyhoeddus sy'n derbyn taliadau gan y Cyngor. Mae'r unig ddatganiad yr oedd angen ei gynnwys wedi'i nodi o dan 'Trosglwyddo Asedau Cymunedol (CAT)' isod.

Mae'r holl ddatganiadau gan Uwch Swyddogion yn cael eu cefnogi gan gofnodion yn y gofrestr buddiannau ar gyfer Uwch Swyddogion sy'n galluogi'r Cyngor i gymryd camau priodol i reoli'r buddiannau.

Trosglwyddo Asedau Cymunedol (CAT)

Mae gan nifer o Aelodau ac Uwch Swyddogion diddordeb mewn grwpiau cymunedol lleol sy'n cyfranogi yng nghynllun CAT y Cyngor. Mae'r cynllun yn cynnwys trosglwyddo prydles (ar werth enwol) asedau penodol y Cyngor, i sefydliadau gyda phwrpas cymunedol sy'n bwriadu defnyddio'r asedau er budd y gymuned leol. Mae'r asedau wedi aros ar fantolen y Cyngor a gyda gwerth net ar bapur cyfun o £14.143 miliwn (£10.476 miliwn yn 2021/22).

Mewn rhai amgylchiadau mae'r Cyngor wedi, neu'n bwriadu, cyhoeddi grantiau cyfalaf ar gyfer unrhyw waith cyfalaf angenrheidiol. Y trafodion gyda'r grwpiau hyn yw:

	2022/23	2021/22
	£000	£000
Grantiau a ddyfarnwyd	305	335
Taliadau	67	48
Symiau sy'n ddyledus gan y Cyngor	5	4
Symiau sy'n ddyledus i'r Cyngor	3	3

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

Mae trafodion sy'n fwy na £0.100 miliwn i'w gweld isod:

Nifer yr Uwch Swyddogion yn datgan diddordeb Llog			Grantiau a dalwyd		Taliadau eraill		Yn ddyledus gan y Cyngor	
2022/23	2021/22		2022/23	2021/22	2022/23	2021/22	2022/23	2021/22
			£000	£000	£000	£000	£000	£000
1	1	Yn briod â chyfarwyddwr Cambrian Aquatics	71	152	20	11	3	4

Cwmnïau Cysylltiedig

Mae gan y Cyngor dri is-gwmni dan berchnogaeth, NEW Homes, Newydd Arlwyo a Glanhau Ltd, a Chynyrchiadau Theatr Clwyd Ltd. Mae'r rhain yn gwmnïau cyfyngedig gan gyfranddaliadau ac wedi'u cynnwys yn ffin cyfrifo grŵp y Cyngor. Mae gan NEW Homes gyfleuster benthycu â'r Cyngor, ac ar 31 Mawrth 2023 cyfanswm hwn oedd £13.451 miliwn (£13.645 miliwn ar 31 Mawrth 2022).

Trafodion eraill gyda thrafodion cysylltiedig yw:

	2022/23	2021/22
	£000	£000
Taliadau	7,393	7,243
Derbynebaw	229	427
Symiau sy'n ddyledus gan y Cyngor	196	182
Symiau sy'n ddyledus i'r Cyngor	227	194

Cronfa Bensiynau Clwyd

Y Cyngor yw'r awdurdod gweinyddu ar gyfer Cronfa Bensiwn Clwyd. Mae manylion y trafodion gyda Chronfa Bensiwn Clwyd i'w cael yng nghyfrifon Cronfa Bensiwn Clwyd sydd ar gael yn www.clwydpensionfund.org.uk.

Comisiynydd Heddlu a Throsedd Gogledd Cymru, Awdurdod Tân Gogledd Cymru a Chynghorau Tref / Cymuned

Mae Comisiynwyr yr Heddlu a Throsedd ac Awdurdodau Tân ac Achub yn pennu eu ffioedd eu hunain i drethdalwyr y cyngor sydd wedyn yn cael eu cynnwys yn y bil treth y cyngor – mae'r taliadau hyn yn cael eu hadnabod fel y praesept. Cyfanswm y praeseptau a dalwyd i Swyddfa Comisiynydd Heddlu a Throsedd Gogledd Cymru oedd £20.653 miliwn (£19.869 miliwn yn 2021/22).

Cyfanswm yr ardollau a dalwyd i Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru oedd £8.814 miliwn (£8.282 miliwn yn 2021/22). Cyfanswm praeseptau yn cynnwys praeseptau mynwentydd wedi'u talu i 34 o gynghorau cymuned/tref oedd £3.205 miliwn (£3.122 miliwn yn 2021/22).

Trafodion eraill gyda'r cyrff hyn yw:

	Comisiynydd Heddlu a Throsedd Gogledd Cymru		Awdurdod Tân Gogledd Cymru		Cynghorau Cymuned	
	2022/23	2021/22	2022/23	2021/22	2022/23	2021/22
	£000	£000	£000	£000	£000	£000
Taliadau	24	24	348	34	23	75
Derbynebaw	331	216	46	21	514	508
Symiau sy'n ddyledus i'r Cyn	56	22	0	0	132	98

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

Bwrdd Iechyd Lleol Prifysgol Betsi Cadwaladr (gweithgareddau gofal iechyd cysylltiedig)

	2022/23	2021/22
	£000	£000
Taliadau	1,423	851
Derbynebaw	11,570	14,787
Symiau sy'n ddyledus gan y Cyngor	1,380	1,761
Symiau sy'n ddyledus i'r Cyngor	5,439	5,859

Cydbwyllgor Addysg Cymru

	2022/23	2021/22
	£000	£000
Taliadau	224	380
Symiau sy'n ddyledus gan y Cyngor	325	347

Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru

	2022/23	2021/22
	£000	£000
Taliadau	151	124
Derbynebaw	623	1,372
Symiau sy'n ddyledus gan y Cyngor	0	5
Symiau sy'n ddyledus i'r Cyngor	38	2

29. FFOEDD ARCHWILIO

Darparwyd gwasanaethau archwilio allanol gan Archwilio Cymru.

	2022/23	2021/22
	£000	£000
Ffoedd ar gyfer y cyfrifon	234	204
Ffoedd ar gyfer Gwaith Archwilio Perfformiad	104	104
Ffoedd ar gyfer grantiau	38	37
	<u>376</u>	<u>345</u>

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

30. DEDDF GWASANAETHAU IECHYD CENEDLAETHOL (CYMRU) 2006

Mae gan y Cyngor gytundeb gyda Chyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam a Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr, yn unol ag Adran 33 Deddf y Gwasanaeth Iechyd Gwladol (Cymru) 2006, er mwyn darparu gwasanaeth cyfarpar cymunedol integredig dan drefniant cronfa gyfun. Mae'r gwasanaeth yn cael ei ddarparu drwy staff Cyngor Sir y Fflint (fel partner lletyol) o Uned 3, Ystâd Ddiwydiannol Penarlâg, Penarlâg, Sir y Fflint.

	2022/23	2021/22
Partneriaeth	£000	£000
Gwariant Gros	1,266	1,295
Incwm Gros	(1,301)	(1,251)
(Gweddill) / diffyg ar gyfer y flwyddyn	(35)	44
Cyfraniad at y Gyllideb		
Cyngor Sir y Fflint	318	306

Mae Uned 3 yn eiddo i Gyngor Sir y Fflint (50.25%) a Chyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam (49.75%). Mae'r safle wedi'i gynnwys ym Mantolen Cyngor Sir y Fflint:-

	Gros	Net	
	£000	£000	%
Cyngor Sir y Fflint	572	554	50.25
Cyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam	567	548	49.75
	1,139	1,102	100.00

31. CYLLIDBAU CYFUN AR GYFER IECHYD A GOFAL CYMDEITHASOL

O dan reoliad 19(1) Rheoliadau Trefniadau Partneriaeth (Cymru) 2015, cytunwyd ar drefniant cyllideb gyfun rhwng awdurdodau lleol Gogledd Cymru a Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr mewn perthynas â darparu llety cartrefi gofal i bobl hŷn. Daeth y trefniant i rym ar 1 Ebrill 2019. Cyngor Sir Ddinbych yw'r awdurdod arweiniol. Mae'r trafodion ar gyfer Cyngor Sir y Fflint yn unig wedi'u cynnwys yn llinell Gwasanaethau Cymdeithasol y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

	2022/23	2021/22
	£000	£000
Cartrefi Gofal I Bobl Hyn		
Gwariant		
Costau'r Cartref Gofal	111,032	98,982
	111,032	98,982
Cyllid		
Cyngor Sir Dinbych	(10,236)	(9,340)
Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy	(15,864)	(14,221)
Cyngor Sir y Fflint	(10,556)	(10,095)
Cyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam	(14,434)	(15,317)
Cyngor Gwynedd	(11,214)	(9,143)
Cyngor Sir Ynys Môn	(5,708)	(5,209)
Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr	(43,020)	(35,657)
	(111,032)	(98,982)
(Gwarged) / Diffyg wedi'i drosglwyddo i'r Gronfa	0	0

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

32. GWASANAETHAU ASIANTAETH

Mae Cyngor Sir y Fflint yn un o wyth partner Asiantaeth Cefnfyrrdd Gogledd a Chanolbarth Cymru, y partneriaid eraill yw Cyngorau Ynys Môn, Conwy, Sir Ddinbych, Gwynedd, Wrecsam, Powys a Ceredigion. Mae Portffolio Strydwedd a Chludiant Cyngor Sir y Fflint yn ymgymryd â gwaith cefnfyrrdd ar ran Asiantaeth Cefnfyrrdd Gogledd a Chanolbarth Cymru ar gyfer Llywodraeth Cymru. Mae ad-daliadau am waith a wnaed dan y Cytundeb Asiantaeth Priffyrdd yn dod i £4.052 miliwn (£3.063 miliwn yn 2021/22).

Mae Llywodraeth Cymru wedi darparu cyllid i Gyngorau Cymru i ddarparu benthyciadau ailgylchu o dan y Cynllun Troi Tai yn Gartrefi er mwyn atgyweirio eiddo sydd wedi bod yn wag ers amser hir, gyda'r nod o gael defnydd ohonyn nhw unwaith eto. Cânt eu trin fel trefniadau asiantaeth yn Natganiad Cyfrifon y Cyngor. Rhoddwyd cyfran o'r arian am byth i'r Cyngor. Mae cyllid hefyd wedi'i ddarparu yn ymwneud â Gwella Tai a Benthyciad Eiddo Gwag ar gyfer gwaith gwneud eiddo preswyl yn saff, cynnes a/neu ddiogel, a'r arian i'w ddychwelyd rhwng 7 ac 12 mlynedd. Mae arian ychwanegol hefyd wedi'i dderbyn i gefnogi adfywio canol y dref yn Sir y Fflint. Dylid dychwelyd yr arian hwn ymhen 13 mlynedd.

	Benthyciadau a roddwyd		Ad-dalwyd	
	2022/23	2021/22	2022/23	2021/22
	£000	£000	£000	£000
Troi Tai yn Gartrefi - Cyfran 1af	0	5	25	250
Gwella Tai a Benthyciad Eiddo Gwag	361	233	119	65
Adfywio Canol y Dref	0	0	0	0

Mae Cyngor Sir y Fflint yn gweithredu fel asiant ar ran cwmnïau yn casglu ffioedd dŵr a charthffosiaeth gan denantiaid sy'n byw mewn tai sy'n eiddo i'r Cyngor. Mae Cyngor Sir y Fflint hefyd yn casglu yswiriant cynnwys tŷ ar gyfer eiddo tenantiaid os ydynt yn dymuno. Mae'r Cyngor hefyd yn asiant ar gyfer casglu ffioedd gwresogi gan denantiaid sy'n byw mewn adeiladau cymunedol sy'n eiddo i'r Cyngor.

Ffioedd	Casglwyd	Casglwyd
	2022/23	2021/22
	£000	£000
Dŵr a Charthffosiaeth	2,987	2,923
Yswiriant Cynnwys Aelwydydd	63	66
Gwresogi	115	120

Gweithredodd y Cyngor fel asiant ar ran rhanbarth Gogledd Cymru ar gyfer y grantiau canlynol. Mae cyfran bob grant sy'n berthnasol i Gyngor Sir y Fflint ac sydd wedi'u cynnwys yn Natganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr y Cyngor hefyd wedi'u nodi. Cafodd £16.128 miliwn o gyllid ar gyfer y Cynllun Brys ar gyfer Bysiau ei gario drosodd o 2021/22 fel derbynneb ymlaen llaw. Ni chafodd £5.150 miliwn o'r cyllid hwn ei wario ac mae wedi cael ei ddwyn ymlaen ym Mantolen y Cyngor fel derbynneb ymlaen llaw.

Teitl y grant	Disgrifiad	Arian a dderbyniwyd		Cyfran Cyngor Sir y Fflint		Tâl gweinyddu a dderbyniwyd	
		2022/23	2021/22	2022/23	2021/22	2022/23	2021/22
		£000	£000	£000	£000	£000	£000
Grant Cefnogi Gwasanaethau Bysiau	Cymorth i wasanaethau bws a chludiant cymunedol.	6,102	6,150	558	558	48	47
Cynllun Brys ar gyfer Bysiau	Cadw gweithredwyr bysiau lleol mewn busnes yn ôl reffeni a gollwyd oherwydd y pandemig.	0	14,294	994	388	100	18
Prof. Orlhain, Diogelu	Sicrhau y gellir profi pobl yn gyflym ac olrhain cyswllt diweddar gydag unrhyw un sy'n profi'n positif.	3,011	8,664	1,436	2,154	62	134

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

Mae Cyngor Sir y Fflint yn gweithredu fel asiant ar ran Llywodraeth Cymru ac adrannau eraill, wrth dderbyn a dosbarthu grantiau amrywiol. Crynhoir y rhain yn y tabl isod:

Teitl y grant	Disgrifiad	Arian a dderbyniwyd		Tâl gweinyddu a dderbyniwyd	
		2022/23 £000	2021/22 £000	2022/23 £000	2021/22 £000
Grant Gofal Plant	Cyllid i ddarparu gofal plant am ddim i rieni sy'n gweithio a gyda phlant 3-4 oed. Gweinyddwyd ar ran Sir y Fflint, Wrecsam a Sir Ddinbych.	9,639	8,767	337	292
Cynllun Cymorth Gofal Plant Coronafeirws	Cyllid i ddarparu cymorth gofal plant cyn-ysgol i weithwyr allweddol a phlant diamddiffyn yn ystod pandemig COVID-19. Gweinyddwyd ar ran Sir y Fflint, Wrecsam a Sir Ddinbych.	0	781	0	0
Cydnabyddiaeth Ariannol o'r Cynllun Gweithiwr Gofal Cymdeithasol	£1,498 (£735 2021/22) o dâl i weithwyr gofal a gyflogwyd mewn rolau cymwys.	5,462	4,084	1	2
Arian i gefnogi cartrefi gofal gyda mwy o brofi	Arian i gartrefi gofal i gefnogi addasiadau ffisegol ac ar gyfer amser staff i wneud profion COVID ychwanegol	0	272	0	0
Cynllun gwella'r Tâl Salwch Statudol	Ychwanegu at y Tâl Salwch Statudol i fod yn gyflog llawn i weithwyr gofal pan na allant weithio oherwydd COVID-19	154	207	0	0
Cynllun Taliadau Cefnogi Hunan-ynysu	Taliad o £500/£750 i unigolion sy'n hunan-ynysu o ganlyniad i gysylltiad/cysylltiad posibl gyda COVID-19.	396	1,624	100	72
Grantiau Cymorth i Fusnesau - amrywiol	Grantiau i gefnogi busnesau yn ystod y cau dros gyfnod clo – swm yn seiliedig ar werth trethiannol.	0	3,648	0	197
Cronfa Adferiad Diwylliannol Cymorth i Fusnesau – Cymorth llawrydd	£2,500 o grantiau ar gael i gefnogi gweithwyr llawrydd yn y sector ddiwylliannol a effeithiwyd gan COVID-19.	0	68	0	0
Cronfa Cadernid Economaidd	Darparu cymorth ariannol i fusnesau sy'n wynebu heriau gweithredol ac ariannol a achosir gan y cyfyngiadau COVID-19. Roedd y gronfa yn cefnogi busnesau gyda llif arian i'w helpu i oroesi canlyniadau economaidd y cyfyngiadau ar waith.	0	763	0	20
Colled incwm	Colled incwm a hawliwyd ar ran Cambrian Aquatics, Hamdden a Llyfrgelloedd Aura, Arlwyo a Glanhau NEWydd, Canolfan Hamdden Treffynnon a'r Gwasanaeth	90	1,657	0	0
Tanwydd Gaeaf	£200 (£100 2021/22) o dâl i aelwydydd cymwys i ddarparu cefnogaeth tuag at dalu eu biliau tanwydd gaeaf ar y grid.	3,095	1,323	60	126
Cynllun Cymorth Costau Byw	Cyllid i gefnogi aelwydydd ar draws Cymru sy'n wynebu argyfwng costau byw digynsail, o ganlyniad i gynnydd sylweddol mewn biliau ynni a chostau byw.	6,871	0	233	0
Cefnogaeth Ariannol ar gyfer Gofalwyr Di-dâl	Taliadau i ofalwyr di-dâl sy'n derbyn Lwfans Gofalwyr.	848	0	21	0
Cynllun Cymorth Biliau Ynni - Cyllid Amgen	Cyllid i ddarparu cefnogaeth i aelwydydd nad ydynt yn gymwys ar gyfer y Cynllun Cymorth Biliau Ynni awtomatig (£400 gan gyflenwyr ynni).	552	0	0	0

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

Teitl y grant	Disgrifiad	Arian a dderbyniwyd		Tâl gweinyddu a dderbyniwyd	
		2022/23 £000	2021/22 £000	2022/23 £000	2021/22 £000
Taliad Tanwydd Amgen - Cronfa Amgen	Cyllid i ddarparu taliadau i aelwydydd sy'n defnyddio tanwydd amgen ac nad oes ganddynt berthynas uniongyrchol gyda chyflenwr trydan i dderbyn taliad drwy'r prif gynllun.	285	0	0	0
Cynllun Ymateb Wcráin - taliad cymorth brys o £200 a taliad o £350 i'r rhai sy'n rhoi llety	Taliad o £200 fesul unigolyn o Wcráin sy'n cyrraedd a £350 fesul unigolyn o Wcráin bob mis i'r rhai sy'n rhoi llety.	148	0	0	0

Gwariodd y Cyngor £0.006 miliwn yn 2022/23 o'r £1.295 miliwn a gafodd ei gario drosodd o 2021/22 ar gyfer Grantiau Cymorth i Fusnesau. Cafodd y balans a oedd yn weddill ei dalu i Lywodraeth Cymru.

Ni chafodd £0.003 miliwn o'r cyllid a dderbyniwyd ar gyfer y Cynllun Cymorth Costau Byw, £0.552 miliwn o'r cyllid a dderbyniwyd ar gyfer Cyllid Amgen y Cynllun Cymorth Biliau Ynni a £0.285 miliwn o'r cyllid a dderbyniwyd ar gyfer y Gronfa Amgen Taliadau Tanwydd ei wario ac felly mae'r cyllid hwn wedi cael ei gario drosodd ym Mantolen y Cyngor fel derbynebau ymlaen llaw.

Rhoddodd y Cyngor hefyd 50% (100% yn 2021/22) o ryddhad ardrethi annomestig i'r sectorau manwerthu, hamdden a lletygarwch. Ariannwyd y rhyddhad ardrethi hwn gan Lywodraeth Cymru ac ni effeithiwyd ar yr hyn a dderbyniodd y Cyngor o'r gronfa ardollau annomestig. Roedd y cyfanswm a dderbyniodd y Cyngor o'r gronfa ardrethi annomestig yn £55.650 miliwn (£51.318 miliwn yn 2021/22), ac roedd £3.055 miliwn (£14.532 miliwn yn 2021/22) o hwnnw'n arian i ad-dalu'r Cyngor am y rhyddhad ardrethi hwn. Derbyniodd y Cyngor £0.014 miliwn (£0.015 miliwn yn 2021/22) hefyd gan Lywodraeth Cymru er mwyn gweinyddu'r rhyddhad hwn.

33. CRONFEYDD ERAILL A WEINYDDIR GAN Y CYNGOR

Mae portffolio'r Gwasanaethau Cymdeithasol – Adain Gwasanaethau Cymdeithasol i Oedolion, yn cadw cyfrifon banc unigol ar gyfer defnyddwyr gwasanaeth sy'n byw yn y gymuned nad ydynt yn gallu rheoli eu materion ariannol; mae aelodau unigol o'r tîm Dirprwyaeth yn cael eu cymeradwyo i weithredu fel penodai corfforaethol gyda'r Adran Gwaith a Phensiynau ar gyfer pob defnyddiwr gwasanaeth. Y cyfanswm a ddelir gan y Cyngor ar 31 Mawrth 2023 oedd £6.588 miliwn, mewn 382 o gyfrifon ar wahân (£5.997 miliwn mewn 365 o gyfrifon yn 2021/22).

Mae'r Gwasanaethau Cymdeithasol ar gyfer yr Adain Oedolion hefyd yn rheoli cyfrifon banc mewn perthynas ag Eiddo Byw â Chymorth lle mae defnyddwyr gwasanaeth yn byw. Defnyddir y cyfrifon banc i dderbyn budd-daliadau tai a chaiff unrhyw daliadau mewn perthynas â'r eiddo eu talu o'r cyfrif banc hwn h.y. rhent a chyfleustodau. Y cyfanswm yn y 46 o gyfrifon hyn ar 31 Mawrth 2023 oedd £0.530 miliwn (£0.436 miliwn yn 2021/22).

34. DYLEDION DIGWYDDIADOL

Yn unol â darpariaethau Rhan 2A Deddf Diogelu'r Amgylchedd 1990, a Strategaeth Arolygu Tir Halogedig y Cyngor, bydd safleoedd o fewn y Sir yn cael eu hystyried a bydd cyflwr pob un yn cael ei asesu maes o law. Gall yr asesiadau ddod i'r casgliad bod y Cyngor yn gyfrifol am ymgymryd ag unrhyw waith adfer angenrheidiol neu gyfran o unrhyw waith.

Mae'r Cyngor yn cydnabod y bydd unrhyw daliadau a wneir yn y dyfodol gan Municipal Mutual Insurance (MMI) yn cael eu gwneud ar gyfradd ostyngedig o 75% ac mae wedi creu cronfa wrth gefn wedi'i chlustnodi i ariannu'r rhan o'r 25% sy'n weddill y bydd angen i'r Cyngor ei ariannu mewn unrhyw hawliad a setlir yn y dyfodol. Mae rhagweld hawliadau yn y dyfodol yn ansicr oherwydd natur aneglur nifer o'r hawliadau y mae MMI yn parhau i'w derbyn. Mae'r ardoll yn destun adolygiad o leiaf unwaith bob 12 mis gan weinyddwr y cynllun.

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

Sir y Flint yw'r corff deddfwriaethol sy'n olynu Cyngor Sir Clwyd mewn unrhyw achosion yn ymwneud â honiadau o gam-drin. Mae nifer o hawliadau yn parhau i ddod gan gyn-blant mewn gofal neu blant sy'n cael mynediad at wasanaethau ieuencid. Weithiau, ni all y Cyngor hawlio tâl gan yr yswirwyr a, bryd hynny, mae'n bosibl y bydd angen i'r Cyngor ariannu hawliadau llwyddiannus.

Mae'r Cyngor wedi sefydlu amrywiaeth o fodolau darparu gwasanaeth amgen sydd wedi cynnwys trosglwyddiad gweithwyr y Cyngor i ddarparwyr gwasanaeth newydd. Mae'r Cyngor wedi rhoi gwarantâu pensiwn i gwmni Newydd Catering and Clearing Ltd, Aura Leisure and Libraries Ltd, Canolfan Hamdden Treffynnon ac Ymddiriedolaeth Theatr Clwyd. Mae'r gwarantâu hyn yn golygu os na all y cyrff hyn ddiwallu eu rhwymedigaethau pensiwn rywbryd yn y dyfodol, y bydd y Cyngor yn cymryd cyfrifoldeb drostynt.

Mae nifer fach o denantiaid y Cyngor yn hawlio yn ei erbyn am gyflwr gwael eu tai. Yn seiliedig ar ganlyniadau'r achosion mae'n bosibl y bydd gofyn i'r Cyngor dalu pob un, rhai neu ddim o'r hawliadau.

Ar unrhyw adeg, bydd y Cyngor a'i yswirwyr yn ymateb i nifer o hawliadau yswiriant. Efallai y bydd yn rhaid i'r Cyngor dalu'r holl hawliadau hyn, rhai ohonynt neu ddim ohonynt. Mae gan y Cyngor gronfa wrth gefn wedi'i chlustnodi o'r neilltu i ariannu'r costau hyn wrth iddynt ddod yn ddyledus i'w talu.

Mae apêl wedi'i gyflwyno i'r Cyngor mewn perthynas â rhybudd atal sŵn. Bydd yr achos yn cael ei glywed yn y flwyddyn ariannol nesaf ac o ganlyniad mae'n bosibl y bydd yn rhaid i'r Cyngor dalu'r cyfan, rhywfaint neu ddim o'r hawliad.

Mae'r Cyngor yn asesu canlyniad a goblygiadau tebygol Dyfarniad diweddar gan y Goruchaf Lys a allai gael effaith ariannol yn sgil y posibilrwydd o ddiwygiad i'r cyfrifiadau tâl gwyliau ar gyfer gweithwyr oriau afreolaidd, gan gynnwys y rhai sydd â chontract i weithio yn ystod y tymor yn unig.

35. ASED AU DIGWYDDIADOL

Mae Adran 106 Deddf Cynllunio Gwlad a Thref 1990 yn caniatáu cytundebau cyfreithiol fel rhan o ganiatâd cynllunio sy'n ymrwymo'r datblygwr i wneud gwaith neu gyfraniadau mewn ffyrdd eraill tuag at amrywiaeth o isadeiledd neu wasanaethau. Mae cynllun tai fforddiadwy o'r enw 'Ecwiti a Rennir' yn ymrwymiad o'r fath; mae'r datblygwr yn gwneud nifer o'r eiddo ar gael i'w prynu gan y rheiny ar y gofrestr tai fforddiadwy am 70% o werth y farchnad. Mae'r 30% sy'n weddill yn cael ei drosglwyddo i'r Cyngor ar ffurf pridiant cyfreithiol yn erbyn yr eiddo. Ar unrhyw adeg yn y dyfodol gall perchennog y tŷ brynu cyfran 30% y Cyngor neu werthu'r eiddo. Dylid ceisio gwerthu'r eiddo yn y lle cyntaf i bobl ar y gofrestr tai fforddiadwy. Os nad yw'r eiddo wedi'i werthu o fewn cyfnod penodol, gellir ei werthu ar y farchnad agored. Mae'n debygol y bydd y Cyngor yn cael budd o'r cytundebau hyn yn y dyfodol ar ffurf derbyniadau cyfalaf, fodd bynnag, mae'n rhaid defnyddio'r dderbynneg ar gyfer darparu tai fforddiadwy.

36. DYFARNIADAU BEIRNIADOL A RHAGDYBIAETHAU

Wrth baratoi'r Datganiad Cyfrifon, mae'r Cyngor wedi gorfod gwneud penderfyniadau, amcangyfrifon a rhagdybiaethau ar gyfer eitemau penodol sy'n effeithio ar ei bolisiâu ac wedi adrodd ar lefelau asedau, rhwymedigaethau, incwm a threuliau. Mae'r amcangyfrifon a'r rhagdybiaethau cysylltiedig wedi'u seilio ar brofiad hanesyddol, tueddiadau cyfredol a ffactorau perthnasol eraill sy'n cael eu hystyried i fod yn rhesymol ac yn cael eu defnyddio i lywio'r sail ar gyfer dyfarniadau am werthoedd cario asedau a dyledion, lle nad yw'r rhain ar gael yn rhwydd o ffynonellau eraill. Fodd bynnag, gan na ellir pennu'r rhain â sicrwydd, gallai'r canlyniadau gwirioneddol fod yn wahanol i'r rhagdybiaethau a'r amcangyfrifon.

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

Mae'r amcangyfrifon cyfrifeg sylweddol o fewn y Datganiad Cyfrifon yn ymwneud ag asedau anghyfredol a lleihad mewn gwerth asedau ariannol. Mae rhagdybiaethau a thybiaethau sylfaenol yn cael eu hadolygu'n rheolaidd. Mae newidiadau mewn amcangyfrifon cyfrifeg o ganlyniad i'r asesiad o statws presennol a buddion a rhwymedigaethau a ddisgwylir yn y dyfodol gydag asedau a rhwymedigaethau wedi eu hadlewyrchu yn addasiadau o'r swm a gynhelir o ased neu rwymedigaeth, neu raddfa defnydd ased. Mae newidiadau i amcangyfrifon cyfrifeg yn cael eu cydnabod yn y cyfnod mae'r amcangyfrif yn cael ei adolygu os yw'r adolygiad yn effeithio ar y cyfnod yn unig, neu yng nghyfnod yr adolygiad a chyfnodau yn y dyfodol os yw'r adolygiad yn effeithio ar gyfnodau presennol a'r dyfodol.

Y dyfarniadau cyfrifeg beirniadol a nodwyd gan y Cyngor sy'n cael effaith sylweddol ar y datganiadau ariannol yw:

- Lefelau Ariannu'r Llywodraeth yn y dyfodol a Lefelau Wrth Gefn - Mae lefel uchel o ansicrwydd ynglŷn â lefelau ariannu ar gyfer awdurdodau lleol yn y dyfodol, ac yn enwedig, derbyn referniw penodol a grantiau cyfalaf. Mae'r Cyngor wedi neilltuo symiau mewn darpariaethau, balansau gweithio a chronfeydd wrth gefn y mae'n credu sy'n briodol yn seiliedig ar amgylchiadau lleol, gan gynnwys ei gyllideb gyffredinol, risgiau, cadernid yr amcangyfrifon cyllideb, mentrau mawr ar y gweill, rhagdybiaethau cyllideb, arian wrth gefn a darpariaethau eraill wedi'u clustnodi ac enw da'r Cyngor o ran rheolaeth ariannol.
- Darpariaethau - Mae'n ofynnol i'r Cyngor fynegi barn wrth asesu a ddylai dyled bosibl gael ei chyfrif fel darpariaeth neu ddyled ddigwyddiadol. Mae'r Cyngor hefyd yn ymarfer yr hawl i gyfrifo lefel darpariaethau; maent yn cael eu mesur ar amcangyfrif gorau'r Cyngor o'r costau gofynnol i setlo'r rhwymedigaeth ar ddyddiad y Fantolen.
- Eiddo Buddsoddi - Mae'r Cyngor yn dosbarthu eiddo buddsoddi yn unol â gofynion y Cod Ymarfer, sef bod asedau'n cael eu dal ar gyfer incwm rhentu adbrisiant cyfalaf yn unig. Mae asesu eiddo fel hyn yn golygu rhoi dyfarniadau a allai gael eu dehongli mewn gwahanol ffyrdd.
- Prisiadau Asedau - Mae'r Cyngor yn prisio ei Stoc Dai drwy amcangyfrif y 'Gwerth Defnydd Presennol - Tai Cymdeithasol'. Y fethodoleg brisio a gymhwyswyd yw'r Gwerth Meddiant Gwag Wedi'i Addasu (a elwir yn Ddull Goleufa). Ar hyn o bryd nid oes canllawiau yng Nghymru sy'n diffinio cydrannau'r fethodoleg hon yn benodol, mae rhai ohonynt yn dibynnu ar ddyfarniadau proffesiynol sy'n benodol i amgylchiadau lleol.

Mae'r dull yn prisio'r ased yn seiliedig ar werth teg (gwerth y farchnad) gan dybio 'meddiant gwag' yr ased sydd yna'n cael ei addasu i adlewyrchu defnydd o'r ased ar gyfer tai cymdeithasol gyda thenant cyfredol. Egwyddorion tanategol y dull hwn yw:

- Caiff ased cynrychioladol ei defnyddio fel arfer fel sail i brisio cyfres o asedau tebyg.
- Penderfynir ar Werth Teg yr ased (gwerth y farchnad) o dystiolaeth ynglŷn â gwerthiant eiddo cymharol. Mae hyn yn rhoi gwerth 'meddiant gwag'.
- Addasir gwerth y farchnad gan ffactor i adlewyrchu'r gwahaniaeth rhwng rhenti / arenillion y sector preifat a rhenti / arenillion y sector tai cymdeithasol. Y bwriad y tu ôl i hyn yw adlewyrchu'r llifioedd arian gwahaniaethol a fyddai'n digwydd rhwng y ddau fath o landlord o ystyried fod tenant eisoes yn yr eiddo a bod unrhyw werth datblygol yn cael ei anwybyddu wrth i barhad y defnydd presennol gael ei gymryd yn ganiataol.
- Cyfrif am drefniadau sy'n cynnwys prydles (prydlesi corfforedig) - yn ystod 2016/17, gwnaeth y Cyngor drefniant lle byddai cyflenwad a gwaith cynnal a chadw pob cerbyd, ynghyd â rheoli fflyd, yn cael eu gwneud gan Wasanaethau Fflyd Hanfodol (EFS). Mae'r Cyngor wedi adolygu'r canllaw cyfrifo addas, wedi ceisio cyngor proffesiynol, ac wedi dod i'r casgliad bod y trefniant hwn yn cynnwys prydlesi gweithredu corfforedig.
- Trosglwyddo Asedau Cymunedol (CAT) - Mae'r cynllun yn cynnwys trosglwyddo prydles (ar werth enwol) asedau penodol y Cyngor, i sefydliadau gyda phwrpas cymunedol sy'n bwriadu defnyddio'r asedau er budd y gymuned leol. Mae cytundebau'r brydles wedi'u hystyried; er bod risg a gwobrau gweithredol yn trosglwyddo i'r grŵp cymunedol, mae'r Cyngor o'r farn bod risg a gwobrau perchnogaeth yn aros gyda'r Cyngor ac felly mae gwerth yr asedau wedi aros ar Fantolen y Cyngor.

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

- Prydlesi eiddo Theatr Clwyd a hamdden a llyfrgelloedd - yn cynnwys trosglwyddo prydles asedau Cyngor penodol i sefydliadau elusennol, nid er elw, sy'n gyfrifol am reoli Theatr Clwyd a'r mwyafrif o ganolfannau hamdden a llyfrgelloedd a oedd yn cael eu gweithredu'n uniongyrchol yn flaenorol gan y Cyngor. Mae cytundebau'r brydles wedi'u hystyried; er bod risg a gwobrau gweithredol yn trosglwyddo i'r sefydliad elusennol, mae'r Cyngor o'r farn bod risg a gwobrwyo perchnogaeth yn aros gyda'r Cyngor ac felly mae gwerth yr asedau wedi aros ar Fantolen y Cyngor. Mae dosbarthiad yr asedau hefyd wedi aros yn gyson ag ymdriniaeth y flwyddyn flaenorol. Cânt eu cydnabod fel Eiddo, Offer a Pheiriannau gweithredol, sy'n unol â'r dosbarthiad mwyaf addas i ddefnyddio'r asedau wrth eu cymharu â diffiniadau eraill asedau er enghraifft asedau dros ben ac asedau buddsoddiad.

Y prif ffynonellau allweddol o ansicrwydd amcangyfrif a nodwyd gan y Cyngor sy'n cael effaith sylweddol ar y datganiadau ariannol yw:

- Rhwymedigaethau Buddiannau Ymddeol - mae'r Cyngor yn cydnabod ac yn datgelu ei rwymedigaeth buddiannau ymddeol yn unol â mesur a gofynion "Buddiannau Gweithwyr" SCRh 19. Mae amcangyfrif o'r ddyled bensiwn net er mwyn talu pensiynau yn dibynnu ar nifer o ddyfarniadau ac amcangyfrifon cymhleth sy'n ymwneud â chyfradd y gostyngiad a ddefnyddir, y gyfradd y rhagwelir y bydd cyflogau'n codi, newid mewn oedrannau ymddeol, cyfraddau marwoldeb a'r adenillion disgwylidig ar asedau'r gronfa bensiynau. Mae cwmni o actiwariaid yn ymwneud â hyn i ddarparu cyngor arbenigol i'r Cyngor ynglŷn â'r rhagdybiaethau i'w defnyddio. Gwelir manylion pellach sy'n asesu sensitifrwydd amcangyfrifon yn Nodyn 43.
- Lleihad yng Ngwerth Asedau Ariannol - Mae'r Cyngor yn darparu ar gyfer amhariad ei symiau sy'n daladwy yn seiliedig ar oedran, math a pha mor adenilladwy yw pob dyled. Mae amcangyfrif rhesymol ar gyfer dyledion amheus a cholledion credyd disgwylidig wedi'u cwmpasu o fewn cyfrifon y Cyngor ar ddyddiad y Fantolen, fodd bynnag yn y sefyllfa economaidd sydd ohoni nid oes sicrwydd y bydd lwfans o'r fath yn ddigonol.
- Eiddo, Peiriannau ac Offer - Mae asedau'n cael eu dibrisio dros eu hoes ddefnyddiol ac yn adlewyrchu materion megis lefel y gwaith atgyweirio a chynnal a chadw a fydd yn cael eu gwneud mewn perthynas â mathau unigol o asedau, cost adnewyddu a chynnal a chadw tybiedig, amcangyfrif o oes ddefnyddiol heb ddarfod yr ased.
- Defnyddir technegau prisio i bennu gwerth teg asedau dros ben, asedau sy'n cael eu dal i'w gwerthu ac eiddo buddsoddi. Mae hyn yn cynnwys datblygu amcangyfrifon a thybiaethau sy'n cyd-fynd â sut y byddai cyfranogwyr y farchnad yn prisio asedau tebyg. Cyhyd ag sy'n bosibl, mae tybiaethau'n seiliedig ar ddata gweladwy. Os nad oes data gweladwy ar gael defnyddir y wybodaeth orau sydd ar gael. Gan hynny, gall gwerthoedd teg amcangyfrifol amrywio o brisiau gwirioneddol a fyddai'n cael eu cyflawni mewn trafodion hyd braich ar y dyddiad adrodd.
- COVID-19 a Phrydain yn gadael yr Undeb Ewropeaidd a mewnfudiad Rwsia yn Wcráin – Mae'r ffactorau hyn yn parhau i greu ansicrwydd ym mhrisiadau asedau'r Cyngor ac atebolrwydd pensiwn ym Mantolen y Cyngor yn sgil ansefydlogrwydd yn y marchnadoedd ariannol ac ansicrwydd yn rhagolygon yr economi, amharu ar y gadwyn gyflenwi a phrisiau ynni uwch. Ar hyn o bryd nid oes dim tystiolaeth i ddynodi y gallai hyn amharu ar asedau'r Cyngor neu fod angen newid y gyfradd ostyngiad a ddefnyddiwyd i gyfrifo'r atebolrwydd pensiwn. Caiff hyn ei adolygu'n rheolaidd. Mae manylion pellach yr effaith ar brisio'r pensiwn ar gael yn Nodyn 43.

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

37. DARPARIAETH AR GYFER AD-DALU BENTHYCIADAU ALLANOL

Mae Adran 22 Rheoliadau Awdurdodau Lleol (Cyllid a Chyfrifo Cyfalaf) (Cymru) (Diwygiad) 2008 yn ei gwneud yn ofynnol i'r Cyngor roi isafswm darpariaeth refeniw o'r neilltu mewn perthynas ag ariannu gwariant cyfalaf a grëwyd y flwyddyn honno neu mewn unrhyw flwyddyn ariannol cyn y flwyddyn honno.

	2022/23 £000	2021/22 £000
Cronfa'r Cyngor	4,436	4,434
CRT	1,610	1,559
Neilltuwyd o'r Derbyniadau Cyfalaf	195	185
	6,241	6,178

38. GWARIANT A CHYLLIDO CYFALAF

Mae cyfanswm y gwariant cyfalaf yn y flwyddyn wedi'i nodi yn y tabl isod (gan gynnwys gwerth yr asedau a gafaelwyd dan brydlesi ariannol), ynghyd â'r adnoddau a ddefnyddiwyd i'w ariannu. Pan ariennir gwariant cyfalaf yn y dyfodol drwy daliadau i refeniw gan fod asedau'n cael eu defnyddio gan y Cyngor, mae'r gwariant yn golygu bod cynnydd yn y gofyniad cyllido cyfalaf, mesuriad o'r gwariant cyfalaf a wnaed yn hanesyddol gan y Cyngor nad yw wedi'i ariannu eto. Roedd gofyniad cyllid cyfalaf y Cyngor ar 31 Mawrth 2023 yn £355.311 miliwn (£352.570 miliwn ar 31 Mawrth 2022).

	2022/23 £000	2021/22 £000
Buddsoddiad Cyfalaf		
Eiddo, peiriannau ac offer	49,992	62,901
Investment properties	71	41
REFCUS	4,950	4,965
	55,013	67,907
Ffynonellau Cyllid		
Derbyniadau cyfalaf	(1,428)	0
Grantiau cyfalaf a chyfraniadau	(30,344)	(42,476)
Cronfeydd Cyfalaf / Gwariant Cyfalaf o'r Cyfrif Refeniw	(14,261)	(18,385)
	(46,032)	(60,861)
Cynnydd/(lleihad) yn y gofyniad cyllido cyfalaf	8,981	7,046
Cynnydd mewn benthyca â chymorth	4,022	4,040
Cynnydd mewn benthyca arall (digymorth)	4,959	3,006
	8,981	7,046

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

39. YMRWYMIADAU CYFALAF YN Y DYFODOL

O 31 Mawrth 2023, mae'r Cyngor wedi ymrwymo i nifer o gontractau adeiladu neu wella Eiddo, Peiriannau a Chyfarpar yn 2023/24 a'r dyfodol. Mae'r prif ymrwymadau, sy'n fwy na £1.000 miliwn, i'w gweld isod:

Manylion Y Contract	Swm y contract £000	Taliadau hyd 31 Mawrth 2023 £000	Balans yn Eithriadol £000
Cronfa'r Cyngor			
Ailddatblygu Theatr Clwyd	37,800	1,936	35,864
Darparu Cyfleusterau Gofal Plant Blynyddoedd Cynnar	7,118	6,745	373
B5129 – Cynllun Lon Fysiau Shotton.	3,735	15	3,720
	<u>48,653</u>	<u>8,696</u>	<u>39,957</u>
CRT			
Rhaglen Tai ac Adfywio Strategol (SHARP)	4,958	4,496	462
- Ffordd Hiraethog & Ffordd Pandarus, Mostyn	4,958	4,496	462
	<u>53,611</u>	<u>13,192</u>	<u>40,419</u>

Yn ogystal â'r ymrwymadau a restrwyd yn y tabl uchod, mae gan y Cyngor nod strategol o fodloni targed Llywodraeth Cymru i gael holl dai cymdeithasol i Safon Ansawdd Tai Cymru (SATC). Mae cynlluniau gwaith SATC y Cyngor yn unol â'r Strategaeth Rheoli Asedau wedi cael eu tendro ac mae atodlenni prisio wedi cael eu cytuno gyda chontractwyr. Nid yw'r Cyngor o dan unrhyw ymrwymiad i adnewyddu unrhyw nifer o dai yn amodol.

40. PRYDLESU

Rhenti Prydlesai

Prydlesi Ariannol

Mae'r Cyngor wedi caffael nifer o gerbydau, peiriannau ac offer dan brydlesi ariannol. Mae'r asedau a gaffaelwyd dan y prydlesi hyn wedi'u cynnwys fel eiddo, peiriannau ac offer yn y Fantolen gyda'r symiau net canlynol £2.048 miliwn (£2.594 miliwn 2021/22).

Mae'r Cyngor wedi ymrwymo i wneud taliadau isafswm dan y prydlesau hyn sy'n cynnwys setlo'r ymrwymiad hirdymor ar gyfer y llog ar yr eiddo, peiriannau ac offer mae'r Cyngor wedi'u caffael, a chostau prydlesau ariannol a fydd yn daladwy gan y Cyngor yn y blynyddoedd i ddod tra mae'r ymrwymiad yn parhau i fod angen ei dalu. Mae isafswm taliadau'r prydlesau'n cynnwys y symiau canlynol.

	31 Mawrth 2023 £000	Ad-dalwyd £000	Newydd £000	31 Mawrth 2022 £000
Rhwymedigaethau prydles ariannol (gwerth net presennol yr isafswm taliadau prydles):				
Cyfredol	621	30	0	591
Anghyfredol	2,128	(620)	0	2,748
	<u>2,749</u>	<u>(590)</u>	<u>0</u>	<u>3,339</u>
Costau cyllid sy'n daladwy yn y blynyddoedd i ddod	525	(274)	0	799
Isafswm taliadau prydles	<u>3,274</u>	<u>(864)</u>	<u>0</u>	<u>4,138</u>

Isafswm taliadau prydles - y swm lleiaf y disgwylir i brydlesai dalu ar brydles yn ystod oes y brydles

Rhwymedigaeth prydles ariannol - elfen gyfalaf yr isafswm taliadau prydles

Costau cyllid - elfen log yr isafswm taliadau prydles

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

Bydd isafswm taliadau prydles a dyledion prydles ariannol yn daladwy dros y cyfnodau canlynol:

	Isafswm Taliadau Prydles		Rhwymedigaethau Prydles Ariannol	
	31 Mawrth 2023	31 Mawrth 2022	31 Mawrth 2023	31 Mawrth 2022
	£000	£000	£000	£000
Dim mwy nag un flwyddyn	841	864	621	591
Mwy nag un flwyddyn ond dim mwy na phum	2,433	3,169	2,128	2,645
Mwy na phum mlynedd	0	105	0	103
	3,274	4,138	2,749	3,339

Prydlesi Gweithredu

Mae rhent prydles gweithredol a dalwyd wedi eu manylu isod:

Dosbarthiad Asedau	2022/23	2021/22
	£000	£000
Tir	65	67
Adeiladau	174	159
Contract Fflyd EFS	3,020	3,025
Cerbydau, peiriannau ac offer	541	565
	3,800	3,816

Y taliadau prydles isafswm yn y dyfodol sy'n ddyledus dan brydlesi gweithredu yw:

	Tir	Adeiladau	Contract Fflyd EFS	Cerbydau, Peiriannau ac Offer	Cyfans wm
	£000	£000	£000	£000	£000
Dim mwy nag un flwyddyn	40	143	1,539	412	2,134
Mwy nag un flwyddyn ond dim mwy na phum mlynedd	154	185	0	479	818
Mwy na phum mlynedd*	1,167	848	0	101	2,116
	1,361	1,176	1,539	992	5,068

* Cyfrifir unrhyw gyntdeb penagored hyd at 2034/35 yn unol ag oes cyfartalog cyffredinol y prydlesi hiraf

Yn ystod 2016/17, gwnaeth y Cyngor drefniant lle byddai cyflenwad a gwaith cynnal a chadw pob cerbyd, ynghyd â rheoli fflyd, yn cael eu gwneud gan EFS. Ystyrir bod y trefniant hwn yn cynnwys prydlesi corfforedig, felly mae taliadau i'r EFS yn cael eu cynnwys yn y ffigurau uchod. Nid yw'n cael ei ystyried yn ymarferol hollti'r rhaniadau yn elfennau prydles ac nid yn brydles, felly mae cyfanswm y taliadau'n cael eu dangos. Mae'r ffigurau wedi'u haddasu i adlewyrchu'r ffaith bod EFS yn ad-dalu'r Cyngor o dan y trefniant hwn, ar gyfer prydlesi presennol cerbydau nes iddynt ddod i ben.

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

Rhenti Prydleswr

Prydlesi Gweithredu

Mae'r Cyngor yn prydlesu eiddo dan brydlesi gweithredu. Yn 2022/23, cyfanswm y rhenti prydlesi a dderbyniwyd oedd £2.453 miliwn (£2.467 miliwn yn 2021/22).

Yr isafswm taliadau prydles sy'n dderbyniadwy dan brydlesi gweithredu yn y dyfodol yw:

	Tir £000	Adeiladau £000	Cyfanswm £000
Dim mwy nag un flwyddyn	390	1,995	2,385
Mwy nag un flwyddyn ond dim mwy na phum mlynedd	1,787	7,583	9,370
Mwy na phum mlynedd*	26,679	13,322	40,001
	28,856	22,900	51,756

*Cyfrifir unrhyw gytundeb penagored hyd at 2034/35 yn unol ag oes cyfartalog cyffredinol y prydlesi hiraf

Prydlesi Ariannol

Nid yw'r Cyngor yn darparu prydles ar unrhyw eiddo ar brydles ariannol.

41. SAFONAU CYFRIFO SYDD WEDI'U CYFLWYNO OND HEB EU MABWYSIADU ETO

Mae'r Cod Ymarfer ar Gyfrifyddu Awdurdodau Lleol yn y DU 2023/24 wedi cyflwyno'r newidiadau, y diwygiadau a'r dehongliadau canlynol i'r safonau cyfredol. Mae'r newidiadau hyn yn orfodol ar gyfer cyfnodau cyfrifyddu'r Cyngor sy'n dechrau ar neu ar ôl 1 Ebrill 2023 neu gyfnodau diweddarach ac efallai y bydd angen gwneud newidiadau i bolisiau cyfrifo yng nghyfrifon y flwyddyn nesaf, ond mae'r Cyngor wedi dewis peidio â'u mabwysiadu'n gynnar.

- SAARh 16 (Prydlesi) – yn orfodol ar gyfer cyfnodau cyfrifeg ar neu ar ôl 1 Ebrill 2024. Mae'r Cyngor wedi penderfynu peidio mabwysiadu SAARh 16 yn 2023/24 ac felly nid oes angen datgelu yn natganiadau ariannol 2022/23.
- SCRh 8 (Diffiniad Amcangyfrifon Cyfrifeg) - Addasiadau i SCRh 8 a gyflwynwyd ym mis Chwefror 2021
- SCRh 1 (Datgan Polisiâu Cyfrifyddu) - Addasiadau i SCRh 1 a Datganiad Ymarfer SAARh 2
- SCRh 12 (Trethi Incwm) - Treth Ohiriedig mewn perthynas ag Asedau a Rhwymedigaethau sy'n codi o Un Taliad (Diwygiadau i SCRh 12) a gyflwynwyd ym mis Mai 2021.
- SAARh 3 (Cyfuniadau Busnes) - Diweddarau Cyfeiriad at y Fframwaith Cysyniadol (Diwygiadau i SAARh 3) a gyflwynwyd ym mis Mai 2020.

Ni ddisgwylir i'r newidiadau hyn gael effaith sylweddol ar ddatganiadau ariannol y Cyngor.

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

42. OFFERYNNAU ARIANNOL

Mae offerynnau ariannol sydd wedi'u cynnwys ar y Fantolen yn cynnwys y dyledion ariannol a'r asedau canlynol:

Mae Credydwy Byrdymor (nodyn 17) yn cynnwys £21.343 miliwn arall (£33.181 miliwn yn 2021/22) nad yw'n cwrdd â'r diffiniad angenrheidiol i'w gynnwys fel offeryn ariannol. Nid oes unrhyw Gredydwy hirdymor yn cwrdd â'r diffiniad angenrheidiol i'w gynnwys fel offeryn ariannol.

Mae Credydwy Byrdymor (nodyn 13) yn cynnwys £63.686 miliwn arall (£56.141 miliwn yn 2021/22) nad yw'n cwrdd â'r diffiniad angenrheidiol i'w gynnwys fel offeryn ariannol.

	Tymor Hir		Cyfredol	
	31 Mawrth 2023	31 Mawrth 2022	31 Mawrth 2023	31 Mawrth 2022
	£000	£000	£000	£000
Rhwymedigaethau ariannol ar gost wedi'i amorteiddio				
Prif	290,202	289,517	17,002	15,158
Llog a Gronnwyd	0	0	2,906	2,878
Fenthyciadau	290,202	289,517	19,908	18,036
Dyled arian parod	0	0	2,427	2,138
Arian parod ac arian cyfwerth ag	0	0	2,427	2,138
Phrydlesau Ariannol	2,128	2,748	621	591
Dyledion gohiriedig	2,128	2,748	621	591
Masnachu Derbyniadwy	0	0	35,518	29,841
O Fewn Credydwy	0	0	35,518	29,841
Cyfanswm Dyledion Ariannol*	292,330	292,265	58,474	50,606

*Y cyfanswm a ddatgelwyd o ran dyled ariannol yn natganiad cyfrifon 2021/22 oedd £293.222 miliwn (hirdymor) a £50.651 miliwn (cyfredol).

Roedd hyn yn cynnwys Darpariaeth Ôl Ofalaeth Tirlenwi o £0.957 miliwn (hirdymor) a £0.045 miliwn (cyfredol) Cam-fyngwyd hyn fel Offeryn Ariannol.

Asedau ariannol ar gost wedi'i amorteiddio

Prif	3,659	3,730	5,000	5,000
Llog a Gronnwyd	0	0	54	1
Buddsoddiadau	3,659	3,730	5,054	5,001
Arian parod a chywerthoedd arian parod	0	0	29,947	45,651
Llog a Gronnwyd	0	0	87	144
Arian parod a chywerthoedd arian parod	0	0	30,034	45,795
Symiau Masnachu Derbyniadwy	49	48	15,424	15,268
Benthyciadau	11,950	12,002	0	0
O Fewn Dyledwy	11,999	12,050	15,424	15,268
Cyfanswm yr Asedau Ariannol	15,658	15,780	50,512	66,064

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

Yn y llinell arian a chyfwerth ag arian ar y fantolen mae asedau a dyledion ariannol yn cael eu gosod yn erbyn:-

	31 Mawrth 2023	31 Mawrth 2022
	Cyfanswm	Cyfanswm
	Net	Net
	£000	£000
Asedau ariannol-cyfrifon banc mewn credyd	30,034	45,795
Rhwymedigaethau ariannol - gorddrafft arian paroc	(2,427)	(2,138)
Adroddwyd sefyllfa net ar y Fantolen	27,607	43,657

Benthyciadau Meddal Materol

Benthyciadau meddal yw'r rhai hynny a roddir ar gyfraddau is na'r farchnad i gefnogi blaenoriaethau gwasanaeth y Cyngor. Ystyrir bod y benthyciadau i NEW Homes i adeiladu cartrefi fforddiadwy i'w rhentu yn Sir y Fflint yn fenthyciadau meddal. Y symudiadau ym malansau benthyciadau meddal materol yn ystod y flwyddyn yw:

	2022/23	2021/22
	£000	£000
Swm dwyn ymlaen agoriadol benthyciadau	10,259	9,893
Benthyciadau newydd a wnaed yn y	0	582
Addasiad gwerth teg ar adnabyddiad	0	(138)
Llog wedi cronni	(2)	5
Symiau a ad-dalwyd	(128)	(185)
Symudiadau mewn symiau disgownt	102	102
	10,231	10,259

Cafodd benthyciadau meddal eu prasio drwy roi disgownt ar y taliadau cytundebol ar gyfradd amcangyfrifedig y farchnad ar gyfer benthyciad tebyg. Pennwyd cyfradd llog y farchnad gan ddefnyddio arweiniad Cymorth Gwladwriaethol y Comisiwn Ewropeaidd.

Mae'r enillion a'r colledion a gydnabuwyd yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr mewn perthynas ag offerynnau ariannol fel a ganlyn:

	2022/23		2021/22	
	Rhwymedigaethau Ariannol	Asedau Ariannol	Rhwymedigaethau Ariannol	Asedau Ariannol
	Mesurir ar Gost Amorteiddiedig		Mesurir ar Gost Amorteiddiedig	
	£000	£000	£000	£000
Treuliau llog	(13,592)	0	(13,674)	0
Llog sy'n daladwy a thaliadau tebyg	(13,592)	0	(13,674)	0
Incwm llog	0	1,510	0	550
Llog ac incwm buddsoddiadau	0	1,510	0	550
Elw/(colled) net ar gyfer y flwyddyn	(13,592)	1,510	(13,674)	550

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

Gwerth Teg Asedau a Dyledion ar Gost wedi'i Hamorteiddio

Mae asedau ariannol a phob ymrwymiad ariannol nad ydynt yn ddeilliannol yn cael eu cario ar y Fantolen ar gost wedi'i hamorteiddio. Mae eu gwerthoedd teg yn y tabl isod wedi'u hamcangyfrif drwy gyfrifo gwerth net presennol y ffrydiau arian parod cytundeb sy'n weddill fel yr oedd ar 31 Mawrth 2023, gan ddefnyddio'r dulliau a'r tybiaethau canlynol:

- Mae benthyciadau gan y Cyngor wedi'u prasio trwy roi gostyngiad ar gyfer y llif arian cytundebol dros oes gyfan yr offeryn ar y gyfradd farchnad briodol i fenthyciadau i awdurdodau lleol.
- Mae cyfraddau gostyngiad ar gyfer benthyciadau "Opsiw'n Benthyciwr Opsiw'n Benthycwr" (LOBO) wedi eu gostwng i adlewyrchu gwerth y dewisiadau creiddiol. Mae maint y gostyngiad wedi ei gyfrifo yn defnyddio meddalwedd perchnogol.
- Mae gwerthoedd teg ymrwymiaidau prydlesau ariannol wedi'u cyfrifo drwy ostwng llifoedd arian dan gyfundeb yn yr arenillion bond corfforaethol ar y raddfa AA briodol.
- Nid yw ad-daliad cynnar yn cael ei gydnabod ar gyfer unrhyw offeryn ariannol.
- Cymerir bod gwerth teg offerynnau byrdymor, yn cynnwys taladwyon masnachu a symiau i'w derbyn, tua'r un faint â'r swm cario o ystyried yr amgylchedd cyfraddau llog isel a sefydlog.

Cyfrifir y gwerthoedd teg fel a ganlyn, esbonnir yr hierarchaeth gwerth teg ym Mholisiau Cyfrifo'r Cyngor.

	Lefel Gwerth Teg	31 Mawrth 2023		31 Mawrth 2022	
		Swm i'w gario £000	Gwerth Teg £000	Swm i'w gario £000	Gwerth Teg £000
Rhwymedigaethau Ariannol					
Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus	2	271,540	260,929	270,910	339,304
LOBO	2	18,950	20,552	18,950	24,992
Symiau Taladwy Brydles	3	2,748	2,894	3,339	3,864
		293,238	284,375	293,199	368,160
Asedau ariannol					
Tystysgrifau Adneuon	2	0	0	0	0

Mae gwerth teg Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus yn uwch na'r swm a gariwyd oherwydd bod portffolio benthyciadau'r Cyngor yn cynnwys nifer o fenthyciadau sefydlog lle mae'r gyfradd llog sy'n daladwy yn uwch na'r cyfraddau sydd ar gael ar gyfer benthyciadau tebyg ar ddyddiad y Fantolen. Mae'r ymrwymiad hwn i dalu llog uwch na chyfraddau presennol y farchnad yn cynyddu'r swm y byddai'n rhaid i'r Cyngor ei dalu petai'r benthyciwr yn gofyn, neu'n cytuno i ad-dalu'r benthyciad yn gynt. Mae'r un peth yn wir am LOBOs, gyda'r cyfraddau llog yn uwch na'r cyfraddau Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus a oedd ar gael ar ddyddiad y fantolen, gan arwain at werth teg uwch.

Mae'r Cyngor yn derbyn Benthyciadau gan y cynllun Salix Energy Efficiency a ddarperir gan Lywodraeth Cymru mewn partneriaeth â Salix Finance a'r Ymddiriedolaeth Garbon i ddarparu benthyciadau di-log. Nid yw'r Cyngor yn cyfrif y benthyciadau hyn fel benthyciadau meddal oherwydd nid yw'r addasiad gwerth teg yn sylweddol. Defnyddiwyd y dull hwn hefyd ar gyfer benthyciadau eraill Llywodraeth Cymru.

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

Datgelu natur a maint y risgiau sy'n deillio o offerynnau ariannol

Mae'r Cyngor yn cydymffurfio â Chod Ymarfer Rheoli Trysorlysoedd CIPFA a Chod Darbodus ar gyfer Cyllid Cyfalaf mewn Awdurdodau Lleol, y ddau wedi'u hadolygu yn Rhagfyr 2021.

Yn unol â Chod Rheoli Trysorlys, mae'r Cyngor yn cymeradwyo Strategaeth Rheoli Trysorlys cyn dechrau bob blwyddyn ariannol. Mae'r Strategaeth yn amlinellu'r paramedrau ar gyfer rheoli'r risgiau sy'n gysylltiedig ag offerynnau ariannol. Mae'r Cyngor hefyd yn cynhyrchu Ymarferion Rheoli Trysorlys sy'n manylu ar y trefniadau ymarferol i'w dilyn er mwyn rheoli'r risgiau hyn.

Mae'r Strategaeth Rheoli Trysorlys yn cynnwys Strategaeth Fuddsoddi yn unol â Chanllaw i Lywodraeth Leol ar Fuddsoddi, gan Lywodraeth Cymru. Mae'r Canllaw yn amlygu y dylid rhoi blaenoriaeth i sicrwydd a hylifedd, yn hytrach na chynnyrch. Mae Strategaeth Rheoli Trysorlys y Cyngor a'i Ymarferion Rheoli Trysorlys yn gobeithio cyflawni cydbwysedd addas rhwng risg a dychwelyd a chost. Mae'r arferion yn cynnwys risgiau ariannol megis, risg credyd, risg hylifedd a risg marchnad.

Mae gweithgareddau'r Cyngor yn ei adael yn agored i amryw o risgiau ariannol.

- Risg credyd – y posibilrwydd y bydd eraill yn methu â thalu'r symiau sy'n ddyledus i'r Cyngor.
- Risg hylifedd – y posibilrwydd na fydd gan y Cyngor arian ar gael i gyflawni ei ymrwymiad i wneud taliadau.
- Risg y farchnad - y posibilrwydd y gallai'r Cyngor wynebu colled ariannol o ganlyniad i newidiadau mewn mesurau fel cyfraddau llog a symudiadau ar y farchnad stoc.

Mae rhaglen rheoli risg gyffredinol y Cyngor yn canolbwyntio ar natur anrhagweladwy'r marchnadoedd ariannol ac mae'n ceisio lleihau unrhyw effaith bosib' ar yr adnoddau sydd ar gael i ariannu gwasanaethau. Mae rheoli risg yn cael ei wneud gan dîm trysorlys canolog, dan bolisiau a gymeradwyir gan Gyngor Sir y Fflint yn y Datganiad Polisi a Strategaeth. Mae Sir y Fflint yn darparu egwyddorion ysgrifenedig ar gyfer rheoli risg cyffredinol, yn ogystal â pholisiau ysgrifenedig ar feysydd penodol fel risg cyfraddau llog, risg credyd a buddsoddi arian dros ben.

Risg - Rhwymedigaethau

Mae'r Cyngor wedi codi cyllid tymor hir naill ai drwy fenthycia gan y Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus neu'r farchnad drwy LOBO.

- PWLB – Mae'r ddyled hon ar gyfradd sefydlog, felly mae perygl cyfradd llog. Os bydd y cyfraddau'n disgyn yn y dyfodol, bydd y Cyngor yn talu mwy na chyfradd bresennol y farchnad, ond, ystyrir ei bod yn fwy o fudd cael sicrwydd cyllideb ar daliadau llog y dyfodol mewn amgylchedd cyfradd llog isel. Mae dewis yn Strategaeth Rheoli Trysorlys 2022/23 i gael dyled sy'n £100.000 miliwn newidiol os tybir bod hynny'n briodol. Rheolir risg hylifedd drwy'r proffil aeddfedu dyled a dangosydd darbodus nad yw'n caniatáu mwy nag 20% o ddyled i gyrraedd aeddfedrwydd mewn unrhyw flwyddyn.
- LOBO - Mae gan bob LOBO gyfradd llog sefydlog rhwng 12 a 23 mis ac yna gyfradd sefydlog bellach ar gyfer y cyfnod y benthyciad. Fodd bynnag gall y benthyciwr alw'r benthyciad yn ôl ar ôl cyfnod penodol o amser. Defnyddir LOBO oherwydd bod ganddynt gyfradd llog is na Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus a chaiff hyn ei gydbwysu yn erbyn y risgiau o ran cyfraddau'n codi a gorfod ad-dalu'r benthyciad, sy'n arwain at risg ail-ariannu ar adeg o gyfraddau llog uwch. Mae swm LOBO wedi'i gyfyngu i £100.000 miliwn o fenthycia tymor hir.

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

Risgiau - benthyciadau a symiau derbyniadwy

Buddsoddiadau hirdymor -

- Cyfeirir at fuddsoddiadau o fwy na 1 blwyddyn fel buddsoddiadau amhenodol oherwydd y risg ychwanegol o ran cyfraddau llog. Mae terfyn o £5.000 miliwn ar gyfer buddsoddiadau hirdymor a gweithdrefnau ychwanegol i'w hawdurdodi gan y Rheolwr Cyllid Corfforaethol.
- Mae adneuron gyda banciau a chymdeithasau adeiladu yn cynnwys rhywfaint o risg credyd ac mae hyn yn cael ei reoli yn defnyddio tri asiantaeth sgorio. Mae'r Cyngor yn defnyddio'r meini prawf canlynol, ac mae buddsoddiadau yn cael eu gwneud yn amodol ar y cyfyngiadau ariannol a'r cyfyngiadau amser a ddangosir.

Sector	Terfyn amser	Terfyn cyd-barti	Terfyn sector
Llywodraeth y DU	50 mlynedd	Diderfyn	n/a
Awdurdodau lleol ac endidau eraill y llywodraeth	25 mlynedd	£4miliwn	Diderfyn
Buddsoddiadau sicredig*	25 mlynedd	£3miliwn	Diderfyn
Banciau (ansicredig)*	13 mis	£3miliwn	Diderfyn
Cymdeithasau adeiladu (ansicredig)*	13 mis	£3miliwn	Diderfyn
Darparwyr cofrestredig (ansicredig)*	5 mlynedd	£2miliwn	Diderfyn
Cronfeydd marchnad arian*	n/a	£4miliwn	Diderfyn
Cronfeydd cyfun strategol	n/a	£1miliwn	£5miliwn
Ymddiriedolaethau buddsoddi eiddo tirol	n/a	£1miliwn	£1miliwn
Buddsoddiadau eraill*	5 mlynedd	£2miliwn	£10miliwn

* Isafswm statws credyd: Bydd buddsoddiadau'r Trysorlys yn y sectorau sydd wedi'u marcio â seren yn cael eu gwneud dim ond gydag endidau nad yw eu statws credyd hirdymor isaf a gyhoeddwyd yn is nag A-. Os yw ar gael, defnyddir y statws credyd sy'n berthnasol i'r buddsoddiad penodol neu ddsbarth penodol o fuddsoddiad, fel arall defnyddir statws credyd y cyd-barti. Fodd bynnag, nid yw penderfyniadau buddsoddi fyth yn cael eu gwneud ar sail statws credyd yn unig, a bydd yr holl ffactorau perthnasol eraill gan gynnwys cyngor allanol yn cael eu hystyried.

Mae'r dadansoddiad isod yn dangos yr effaith ariannol mewn achos o gynnydd neu ostyngiad o 1% mewn cyfraddau llog yn seiliedig ar fenthyciad net o 31 Mawrth 2023.

Effaith cynnydd o 1% yn y gyfradd

£000

Blwyddyn 1	Blwyddyn 2	Blwyddyn 3
(152)	(124)	(77)

Effaith gostyngiad o 1% yn y gyfradd

£000

Blwyddyn 1	Blwyddyn 2	Blwyddyn 3
298	314	267

Symiau derbyniadwy eraill

Mae'n ofynnol i gwsmeriaid wneud trefniadau i dalu arian sy'n ddyledus i'r Cyngor, ar sail eu gallu i dalu. Gofynnir i gwsmeriaid lenwi ffurflen asesiad ariannol a chadarnhau'n ysgrifenedig y swm y cytunwyd arno a'r dyddiad y bydd y trefniant yn dechrau. Mae gofyn iddynt hefyd roi gwybod i swyddogion y Cyngor am amgylchiadau mewn perthynas â'u gallu i dalu y maent yn dymuno i'r swyddogion eu hystyried wrth wneud yr asesiad.

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

Benthyciadau i Is-gwmniau

Mae'r Cyngor wedi ymrwymo i ddarparu tai fforddiadwy newydd ar draws y sir i fynd i'r afael â'r prinder tai a nodwyd. Mae benthyciad wedi'i ganiatáu i NEW Homes i adeiladu tai fforddiadwy i'w gosod ar rent yn y Fflint ar gyfraddau llog is na'r farchnad. Bydd y benthyciad yn cael ei ad-dalu o renti. Mae NEW Homes yn eiddo llwyr i'r Cyngor ac mae gan y Cyngor lefel uchel o reolaeth dros ei weithredoedd, gyda'r Cabinet yn gorfod cymeradwyo ei gynllun busnes bob blwyddyn. Mae'r holl asedau sy'n eiddo i NEW Homes yn cael eu darparu fel sicrwydd yn erbyn y benthyciad ac ar ddyddiad y fantolen roedd gwerth yr asedau'n fwy na'r benthyciad. Mae hyn oll yn lliniaru y erbyn y risg credyd posibl pe na bai NEW Homes yn cyflawni ei ddyletswydd i ad-dalu'r benthyciad.

43. PENSIYNAU

Pensiynau – Athrawon

Mae athrawon a gyflogir gan y Cyngor yn aelodau o Gynllun Pensiwn Athrawon; cynllun aml-gyflogwr â buddion diffiniedig sy'n darparu buddion penodol i athrawon ar eu hymddeoliad. At ddibenion cyfrifyddu caiff ei drin fel cynllun cyfraniadau diffiniedig gan nad yw'r Cyngor yn gallu nodi ei gyfran o'r asedau a'r rhwymedigaethau gyda digon o ddibynadwyedd. Nid yw'r Cynllun wedi'i gyllido ac mae'r Adran Addysg yn defnyddio cronfa ddybiannol i gyfrifo cyfradd gyfraniadau cyflogwyr.

Mae'r Cyngor yn cyfrannu at y cynllun drwy wneud cyfraniadau ar sail canran cyflogau pensiynadwy athrawon. Yn 2022/23 talodd y Cyngor £14.244 miliwn (£13.391 miliwn yn 2021/22), sy'n cynrychioli 23.68% (cyfartaledd) o dâl pensiynadwy athrawon (23.68% yn 2021/22). Amcangyfrifir y bydd cyfraniad 2023/24 yn £15.526 miliwn, sef 27.67% o dâl pensiynadwy athrawon.

Nid yw'r Cyngor yn atebol i'r cynllun dros unrhyw rwymedigaeth endidau arall dan y cynllun.

Yn ogystal, mae'r Cyngor yn gyfrifol am yr holl daliadau pensiwn sy'n ymwneud â'r buddiannau y mae wedi'u dyfarnu yn ôl disgrisiwn yn dilyn ymddeoliadau cynnar (h.y. ychwanegu blynyddoedd), ynghyd â'r cynnydd cysylltiedig, y tu allan i delerau'r cynllun athrawon. Maent yn cael eu cyfrifo ar sail buddiannau diffiniedig fel y manylir yn yr adran ganlynol.

Pensiynau – Gweithwyr Eraill

Fel rhan o delerau ac amodau cyflogaeth ei swyddogion, mae'r Cyngor yn gwneud cyfraniadau at gost buddiannau ar ôl cyflogaeth. Mae swyddogion a gyflogir gan y Cyngor yn aelodau o Gynllun Pensiwn Llywodraeth Leol, Cronfa Bensiynau Clwyd, a weinyddir yn lleol gan Gyngor Sir y Fflint. Mae hwn yn gynllun â buddion diffiniedig a gaiff ei gyllido, sy'n golygu bod y Cyngor a gweithwyr yn talu cyfraniadau i mewn i gronfa, a gyfrifir ar lefel a fwriedir i gydbwysu dyledion pensiynau gydag asedau buddsoddi.

Mae trefniadau ar gyfer rhoi buddiannau â disgrisiwn ar ôl ymddeol wrth ymddeol yn gynnar yn drefniant buddiannau diffiniedig na chaiff ei ariannu, lle caiff dyledion eu cydnabod pan gaiff y buddiannau eu rhoi. Nid oes unrhyw asedau wedi'u cynllunio i dalu'r rhwymedigaethau pensiwn hyn.

Mae Cronfa Bensiynau Clwyd yn cael ei gweithredu dan y fframwaith rheoleiddio ar gyfer Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol a chyfrifoldeb Panel Cronfa Bensiynau Clwyd yw trefniadau llywodraethu'r cynllun. Gosodir y polisi yn unol â Rheoliadau'r Gronfa Bensiwn.

Prif risgiau'r cynllun i'r Cyngor yw'r tybiaethau hirhoedledd, newidiadau statudol i'r cynllun, newidiadau strwythurol i'r cynllun (h.y. codi arian ar raddfa fawr o'r cynllun), newidiadau i chwyddiant, llog bondiau a pherfformiad y buddsoddiadau ecwiti a ddelir gan y cynllun.

Mae gwybodaeth bellach am gyfrifon Cronfa Bensiwn Clwyd ar gael yn Adroddiad Blynyddol Cronfa Bensiynau Clwyd sydd ar gael yn www.clwydpensionfund.org.uk.

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

Trafodion yn ymwneud â Buddiannau Ymddeol

Mae cost buddiannau ymddeol wedi'i chydabod yng nghost net gwasanaethau pan gânt eu hennill gan weithwyr, yn hytrach na phan gaiff y buddiannau eu talu yn y pendraw fel pensiynau. Fodd bynnag, mae'r tâl y mae angen ei wneud yn erbyn Treth y Cyngor yn seiliedig ar yr arian sy'n daladwy yn y flwyddyn, felly caiff cost wirioneddol buddiannau ymddeol ei wrthdroi yn y Datganiad ynglŷn â'r Symudiadau yn y Cronfeydd Wrth Gefn. Mae'r trosglwyddiadau sydd wedi'u gwneud yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr a'r Datganiad am Symudiadau yn y Cronfeydd Wrth Gefn yn ystod y flwyddyn fel a ganlyn:

	Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol		Trefniadau buddion dewisol	
	2022/23 £000	2021/22 £000	2022/23 £000	2021/22 £000
Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr				
Dadansoddiad o Wariant Gwasanaethau -				
Costau cyfredol darparu gwasanaethau	42,897	38,530	0	0
Costau darparu gwasanaeth yn y gorffennol/(elw)	37	20	0	0
Cwtogiadau	107	250	0	0
Selliadau	0	(2,571)	0	0
Gwariant Gweithredu Arall				
Treuliau gweinyddu	827	769	0	0
Incwm a Gwariant Cyllido a Buddsoddi				
Treuliau llog net	8,628	7,810	1,086	859
Tâl net ar y gweddill/diffyg wrth ddarparu gwasanaethau -	52,496	44,808	1,086	859
Incwm a Gwariant Cynhwysfawr Arall				
Ailfesur rhwymedigaeth y buddion diffiniedig net -				
Elw ar asedau'r cynllun	(66,432)	81,745	0	0
Elw a (cholled) actwaraidd - ennill neu golli profiad	(129,204)	(3,092)	(3,054)	(117)
Elw a (cholled) actwaraidd - rhagdybiaethau demograffig	34,046	8,727	1,510	340
Elw a (cholled) actwaraidd - rhagdybiaethau ariannol	466,108	861	9,272	(143)
Cyfran Cyngor Sir Y Flint o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr arall sy'n ymwneud â NWEAB	44	25	0	0
Tâl net ar incwm a gwariant cynhwysfawr arall -	304,562	88,266	7,728	80
Tâl Net Cynhwysfawr o Incwm a Gwariant -	357,058	133,074	8,814	939
Datganiad ynglŷn â'r Symudiadau yn y Cronfeydd Wrth Gefn				
Gwrthdroi taliadau a wnaed ar y gweddill/diffyg wrth ddarparu gwasanaethau ar gyfer buddion ymddeol yn unol ag IAS 19	(52,496)	(44,808)	(1,086)	(859)
Gwir swm a godwyd ar falans cronfa'r Cyngor ar gyfer pensiynau yn ystod y flwyddyn				
Cyfraniad cyflogwyr sy'n dyladwy i'r cynllun	23,579	22,146	2,856	2,921
Rhan Cyngor Sir y Flint o ffioedd NWEAB yn erbyn balans Cronfa'r Cyngor o fewn blwyddyn	74	(143)	0	0
Debyd/(credyd) net i'r symudiad yn y datganiad o gronfeydd wrth gefn	(28,843)	(22,805)	1,770	2,062

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

Aседau Pensiynau a Rhwymedigaethau mewn perthynas â Buddiannau Ymddeol cydnabyddedig yn y Fantolen

Mae'r swm sydd wedi'i gynnwys yn y Fantolen yn codi o rwymedigaeth y Cyngor mewn perthynas â'i gynlluniau buddion diffiniedig fel a ganlyn:

	Gwerth y rhwymedigaethau presennol		Gwerth Teg asedau		Ymrwymiad net sy'n deillio o rwymedigaeth buddion diffiniedig	
	2022/23 £000	2021/22 £000	2022/23 £000	2021/22 £000	2022/23 £000	2021/22 £000
Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol	(825,989)	(1,145,430)	778,979	822,818	(47,010)	(322,612)
Trefniadau buddion dewisol	(30,713)	(40,210)	0	0	(30,713)	(40,210)
	(856,702)	(1,185,640)	778,979	822,818	(77,723)	(362,822)
Cyfran Cyngor Sir y Flint o'u rhwymedigaeth yn ymwneud â NWEAB					0	(118)
					(77,723)	(362,940)

Mae cyfanswm y rhwymedigaethau yn adlewyrchu'r ymrwymadau tymor hir gwaelodol sydd gan y Cyngor mewn perthynas â buddiannau ymddeol sy'n ddyledus.

Cysoni gwerth presennol dyledion y cynllun:-

	Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol		Trefniadau buddion dewisol	
	2022/23 £000	2021/22 £000	2022/23 £000	2021/22 £000
1 Ebrill	1,145,430	1,117,797	40,210	42,352
Costau cyfredol darparu gwasanaethau	42,897	38,530	0	0
Costau llog	31,745	23,118	1,086	859
Cyfraniadau gan gyfranogwyr y cynllun	6,381	5,912	0	0
(Elw) a cholled actwaraidd - ennill neu golli profiad	129,204	3,092	3,054	117
(Elw) a cholled actwaraidd - rhagdybiaethau demograffig	(34,046)	(8,727)	(1,510)	(340)
(Elw) a cholled actwaraidd - rhagdybiaethau ariannol	(466,108)	(861)	(9,272)	143
Buddion a dalwyd	(29,658)	(28,139)	(2,855)	(2,921)
Costau darparu gwasanaethau yn y gorffennol	37	20	0	0
Cwtogiadau	107	250	0	0
Setliadau	0	(5,562)	0	0
31 Mawrth	825,989	1,145,430	30,713	40,210

Cysoniad o'r gwerth presennol rhwymedigaethau'r cynllun:-

	2022/23 £000	2021/22 £000
1 Ebrill	822,818	729,606
Incwm llog	23,117	15,308
Treuliau gweinyddu	(827)	(769)
Elw ar asedau'r cynllun	(66,432)	81,745
Cyfraniadau'r cyflogwr	23,580	22,146
Cyfraniadau gan gyfranogwyr y cynllun	6,381	5,912
Buddion a dalwyd	(29,658)	(28,139)
Setliadau	0	(2,991)
31 Mawrth	778,979	822,818

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

Mae'r ffigyrau setliad a fanylir yn y tablau blaenorol yn cynrychioli trosglwyddo staff o Gyngor Sir y Fflint i Ymddiriedolaeth Theatr Clwyd.

Mae asedau'r Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol yn cynnwys y categorïau canlynol:-

	2022/23		2021/22	
	£000	£000	£000	£000
Buddsoddiadau ecwiti:				
Byd-Eang dyfynedig*	45,181		88,041	
Marchnadoedd Datblygol*	39,728		74,054	
		84,909		162,095
 Bondiau:				
Tramor Arall	79,456		82,282	
Buddsoddiadau a yrrir gan rwymedigaethau*	214,219		209,819	
		293,675		292,101
 Eiddo:				
DU*	41,286		41,141	
Tramor	6,232		8,228	
		47,518		49,369
 Arian Parod:				
Offerynnau Arian Parod	34,275		26,330	
		34,275		26,330
 Arall:				
Cronfeydd Mantoli	56,086		53,483	
Ecwiti Preifat	101,267		87,219	
Isadeiledd	45,181		39,495	
Coed ac Amaeth	3,895		4,114	
Credyd Preifat	21,032		17,279	
Gronfa Twf Amrywiol	91,141		91,333	
		318,602		292,923
		778,979		822,818

* Dosbarth ased sydd â phris marchnad wedi'i ddyfynnu mewn marchnad weithredol.

Mae'r cynllun yn cadw ymrwymadau mewn amrywiaeth o offerynnau ariannol sydd yn ei amlygu i amrywiaeth o risgiau ariannol gan gynnwys risg credyd, risg cyd-barti, risg hylifedd, risg y farchnad a risg y gyfradd gyfnewid. Adolygir gweithdrefnau rheoli risg yn flynyddol ac maent yn canolbwyntio ar natur anrhagweladwy'r marchnadoedd ariannol ac ar weithredu cyfyngiadau i leihau'r risgiau hyn. Mae'r polisi presennol yn ceisio gostwng y risg drwy arallgyfeirio buddsoddiadau ar draws dosbarthiadau ased, rhanbarthau buddsoddi a rheolwyr cronfeydd.

Sail ar gyfer Amcangyfrif Asedau ac Ymrwymadau

Mae dyledion wedi'u hasesu ar sail actiwaraidd gan ddefnyddio'r dull credyd uned a ragamcanir, amcangyfrif o'r pensiynau a fydd yn daladwy mewn blynyddoedd i ddod yn dibynnu ar ragdybiaethau am gyfraddau marwolaeth, lefelau cyflog ac ati. Mae'r rhwymedigaethau wedi'u hasesu gan Mercer Human Resource Consulting, cwmni annibynnol o actiwariaid; ac mae amcangyfrifon ar gyfer y Cyngor Sir yn seiliedig ar brisiad llawn diweddaraf y cynllun ar 31 Mawrth 2022. Mae'r tybiaethau arwyddocaol a ddefnyddiwyd gan yr actiwari fel a ganlyn:-

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

	Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol		Trefniadau buddion dewisol	
	2022/23	2021/22	2022/23	2021/22
Rhagdybiaethau Marwolaeth				
Hirhoedledd pensïynwyr cyfredol 65 oed -				
Dynion	21.4bl	22.5bl	21.4bl	22.5bl
Merched	23.8bl	24.9bl	23.8bl	24.9bl
Hirhoedledd pensïynwyr 65 oed yn y dyfodol -				
Dynion	22.9bl	24.0bl	n/a	n/a
Merched	25.6bl	26.9bl	n/a	n/a
Cyfradd Chwyddiant (Mynegai Prisiau Defnyddwyr)	2.7%	3.4%	2.7%	3.5%
Cyfradd cynnydd mewn cyflogau	4.0%	4.7%	n/a	n/a
Cyfradd cynnydd mewn pensïynau	2.8%	3.5%	2.8%	3.6%
Cyfradd gostwng rhwymedigaethau'r cynllun	4.8%	2.8%	4.9%	2.8%

Mae amcangyfrif y rhwymedigaeth buddiannau diffiniedig yn sensitif i'r rhagdybiaethau actiwaraid a nodir yn y tabl uchod. Mae'r dadansoddiadau sensitifrwydd isod wedi'u cyfrifo trwy newid rhagdybiaethau perthnasol, gan dybio bod yr holl newidynnau eraill yn aros yr un fath. Nid yw'r dull hwn o reidrydd yn realistig gan fod rhai rhagdybiaethau yn gysylltiedig; er enghraifft, os yw'r senario yn dangos chwyddiant uwch na'r disgwyl, efallai y byddai'n rhesymol disgwyl y byddai'r cynnyrch nominal ar fondiau corfforaethol hefyd yn uwch. Fodd bynnag, mae'r dadansoddiad yn ynysu un effaith o un arall.

	£000
Ymrwymiad net sy'n deillio o rwymedigaeth buddion diffiniedig	(77,723)
<u>Darlun o'r ddyled net - newidiadau yn y rhagdybiaethau actiwaraid/enillion ar fuddsoddiad</u>	
Hirhoedledd (cynnydd mewn 1 flwyddyn)	(95,718)
Cyfradd Chwyddiant (cynnydd o 0.1%)	(113,419)
Cyfradd cynnydd mewn cyflogau (cynnydd o 0.1%)	(70,745)
Cyfradd gostwng (cynnydd o 0.1%)	(11,608)
Newid yn Enillion Buddsoddi 22/23 (cynnydd o 1%)	(57,475)
Newid yn Enillion Buddsoddi 22/23 (lleihad o 1%)	(73,111)

Effaith ar Lifoedd Arian

Mae'r rheoliadau sy'n llywodraethu'r cynllun yn gofyn am brisiad actiwaraid pob tair blynedd. Mae cyfraniadau ar gyfer pob cyflogwr wedi'u pennu gan ystyried eu hamgylchiadau unigol. Mae'r rheoliadau yn ei gwneud yn ofynnol i'r cyfraniadau gael eu pennu gyda golwg ar dargedu diddyledrwydd y cynllun, ac mae'r darpariaethau manwl wedi'u nodi yn Natganiad Strategaeth Cyllido Cronfa Bensiwn Clwyd. Cafodd y prisiad diweddaraf ei wneud ar 31 Mawrth 2022, a dangosodd ddiffyg asedau yn erbyn rhwymedigaethau o £125.000 miliwn ar y dyddiad hwnnw; sy'n cyfateb i lefel ariannu o 105%. Mae cyflogwyr y cynllun yn talu cyfraniadau ychwanegol am gyfnod o 12 mlynedd.

Cyfanswm y cyfraniadau y disgwylir y cânt eu gwneud i Gynllun Pensiwn Llywodraeth Leol gan y Cyngor yn y flwyddyn at 31 Mawrth 2024 yw £22.907 miliwn.

Hyd y rhwymedigaeth buddiannau diffiniedig ar gyfer aelodau'r Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol yw 17 mlynedd, 2022/23 (17 mlynedd yn 2021/22).

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

Effaith Dyfarniad 'McCloud'

Mae'r Llywodraeth wedi derbyn fod angen unioni yn ymwneud â dyfarniad McCloud o ran pob Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol, a chyhoeddwyd ymgynghoriad ym mis Gorffennaf 2020 gan gynnwys unioni posibl ar gyfer Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol. Nodwedd allweddol yr unioni arfaethedig oedd ymestyn y cynllun cyflog terfynol cynhaliol i grŵp ehangach o aelodau ar gyfer gwasanaeth hyd at 31 Mawrth 2022. Mae amcangyfrif o effaith dyfarniad McCloud wedi ei gynnwys yng nghyfrifon y Cyngor ers 2018/19 yn unol ag ymgynghoriad y Llywodraeth. Nid yw'r Cyngor na'i actiwari yn rhagweld gwneud addasiad pellach o ran McCloud.

COVID-19/Wcráin

Mae ansefydlogrwydd sylweddol mewn marchnadoedd ariannol ers dechrau'r pandemig COVID-19. Er gwaethaf cyfnod o sefydlogrwydd cymharol, mae'r sefyllfa yn Wcráin wedi achosi rhagor o ansefydlogrwydd, ac wedi cael effaith ar gadwyni cyflenwi a chwyddiant yn fyd-eang. Mae hyn wedi arwain at oblygiadau ar gyfer gwerth asedau, a bydd unrhyw newidiadau i farchnadoedd yn cael eu hadlewyrchu yn y ffigurau cyfrifo. Dros yr un cyfnod, mae ansefydlogrwydd hefyd wedi ymestyn i fondiau. Gan fod y tybiaethau ar gyfer dibenion cyfrifeg yn seiliedig ar elw bondiau, bydd hyn hefyd yn effeithio ar atebolrwydd cyfrifeg. Ynglŷn ag effaith COVID-19 ar farwolaethau, barn yr actiwari yw nad yw'n bosibl ar hyn o bryd i lunio unrhyw gasgliadau ystyrlon ar effaith bosibl COVID-19 ar gyfraddau marwolaeth wrth symud ymlaen felly ni fyddai'n briodol gwneud unrhyw addasiadau i dybiaethau marwolaeth ar hyn o bryd.

44. ADDASIAD Y CYFNOD BLAENOROL - ASED AU ANGHYFREDOL

Addasiad 1

Yn 2021/22, cynhaliodd y Cyngor ymarfer ailbriso i sicrhau nad oedd prisiadau anheddau ac asedau CAD y Cyngor wedi cael eu cam-ddatgan gan ddefnyddio ffynonellau data Gwasanaeth Gwybodaeth Cost Adeilad a'r Gofrestrfa Tir.

Cwblhawyd yr ymarfer hwn yn ystod y flwyddyn, a chafodd y swm adbriso asedau yn uwch a bostiwyd drwy'r Gronfa Adbriso Wrth Gefn ei orddatgan. Dylai'r symiau adbriso asedau yn uwch fod wedi cael eu postio i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr i ddechrau, gan ddefnyddio unrhyw golledion neu amhariad blaenorol, cyn postio unrhyw symiau gweddilliol i'r Gronfa Adbriso Wrth Gefn ar y Fantolen. (Mae'r addasiad mewn perthynas ag asedau Cronfa'r Cyngor yn £15.219 miliwn a £13.949 miliwn ar gyfer asedau'r CRT).

Addasiad 2

Roedd nifer o Asedau Anghyfredol wedi eu nodi gyda Chronfa Adbriso Wrth Gefn a balans debyd cronedig (colledion hanesyddol ac amhariadau) wedi eu cyfrif yn y Cyfrif Addasiadau Cyfalaf.

Yn unol â'r Cod Ymarfer ar Gyfrifeg Awdurdod Lleol ni all y balansau hyn fodoli ar yr un pryd. (Mae'r addasiad yn £14.489miliwn i'r balansau agoriadol 2021/22 ac addasiadau yn ystod y flwyddyn o £9.671miliwn).

Yn unol â Chod Ymarfer ar gyfer Cadw Cyfrifon Awdurdodau Lleol, mae'r Cyngor wedi ailddatgan datganiadau ariannol 2021/22 (a amlinellir isod) ac mae'r addasiadau wedi'u cymhwysu at nodiadau'r cymharydd yn y Datganiad o Gyfrifon drwyddo draw. Mae gweithdrefnau 2022/23 wedi eu diweddarau.

Mae'r effaith net ar y datganiadau ariannol a'r nodiadau cysylltiedig yn ddim.

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr

	Gwariant Gros				Gwariant Net			
	Cyfrifon	Addasiad	Addasiad	Cyfrifon	Cyfrifon	Addasiad	Addasiad	Cyfrifon
	2021/2022			2021/2022				2021/2022
	Gwreiddiol	1	2	Wedi'u	Gwreiddiol	1	2	Wedi'u
£000	£000	£000	Hailbennu	£000	£000	£000	Hailbennu	
Dadansoddiad Gwariant Gwasanaeth								
Prif Weithredwyr	2,543	0	0	2,543	2,475	0	0	2,475
Addysg ac Ieuenctid	158,200	(11,498)	8,952	155,654	116,104	(11,498)	8,952	113,558
Llywodraethu	15,095	0	0	15,095	11,250	0	0	11,250
Tai ac Asedau	43,511	0	70	43,581	5,892	0	70	5,962
Pobl ac Adnoddau	5,399	0	0	5,399	5,017	0	0	5,017
Cynllunio, yr Amgylchedd a'r Economi	14,828	0	37	14,865	6,681	0	37	6,718
Gwasanaethau Cymdeithasol	125,419	0	0	125,419	89,807	0	0	89,807
Rhaglenni Statudol	10,733	(3,756)	654	7,631	8,253	(3,756)	654	5,151
Strydlun a Thrafnidiaeth	71,570	0	(42)	71,528	38,550	0	(42)	38,508
Cyllid Corfforaethol a Chanolog	8,412	35	0	8,447	5,288	35	0	5,323
CRT	11,061	(13,949)	0	(2,888)	(27,158)	(13,949)	0	(41,107)
Cyfanswm	466,771	(29,168)	9,671	447,274	262,159	(29,168)	9,671	242,662
(Arian Dros Ben)/diffyg ar ddarpariaeth gwasanaethau					(41,612)	(29,168)	9,671	(61,109)
(Arian dros ben)/diffyg ar ailbriso asedau anghyfredol					(115,517)	29,168	(9,671)	(96,020)

Dadansoddiad Gwariant a Chyllido

Addasiadau rhwng Sail Cyllid a Chyfrifo

	Cyfrifon	Addasiad	Addasiad	Cyfrifon
	2021/2022			2021/2022
	Gwreiddiol	1	2	Wedi'u
	£000	£000	£000	Hailbennu
Prif Weithredwyr	178	0	0	178
Addysg ac Ieuenctid	7,001	(11,498)	8,952	4,455
Llywodraethu	3,203	0	0	3,203
Tai ac Asedau	(6,625)	0	70	(6,555)
Pobl ac Adnoddau	673	0	0	673
Cynllunio, yr Amgylchedd a'r Economi	1,074	0	37	1,111
Gwasanaethau Cymdeithasol	12,566	0	0	12,566
Rhaglenni Statudol	509	(3,756)	654	(2,593)
Strydlun a Thrafnidiaeth	7,402	0	(42)	7,360
Cyllid Corfforaethol a Chanolog	(16,994)	35	0	(16,959)
CRT	(28,828)	(13,949)	0	(42,777)
Cost gwasanaethau	(19,841)	(29,168)	9,671	(39,338)
Incwm a gwariant arall	(6,314)	0	0	(6,314)
(Gwarged)/diffyg ar ddarpariaeth gwasanaethau	(26,155)	(29,168)	9,671	(45,652)

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

Nodyn 1. Nodyn I'r Dadansoddiad Gwariant a Chyllido

Addasiad ar gyfer Dibenion Cyfalaf

	Cyfrifon 2021/2022 Gwreiddiol £000	Addasiad 1 £000	Addasiad 2 £000	Cyfrifon 2021/2022 Wedi'u Hailbennu £000
Prif Weithredwyr	0	0	0	0
Addysg ac Ieuenctid	4,554	(11,498)	8,952	2,008
Llywodraethu	1,946	0	0	1,946
Tai ac Asedau	4,066	0	70	4,136
Pobl ac Adnoddau	0	0	0	0
Cynllunio, yr Amgylchedd a'r Economi	1,130	0	37	1,167
Gwasanaethau Cymdeithasol	9,376	0	0	9,376
Rhaglenni Statudol	3,378	(3,756)	654	276
Strydlun a Thrafnidiaeth	7,096	0	(42)	7,054
Cyllid Corfforaethol a Chanolog	(665)	35	0	(630)
CRT	(6,403)	(13,949)	0	(20,352)
Cost gwasanaethau	24,478	(29,168)	9,671	4,981
Incwm a gwariant arall o'r Dadansoddiad Gwariant a Chyllido	(41,660)	0	0	(41,660)
Gwahaniaethau rhwng Gronfa'r Cyngor / CRT dros ben / diffyg a Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr dros ben / diffyg	(17,182)	(29,168)	9,671	(36,679)

	Cyfrifon 2021/2022 Gwreiddiol £000	Addasiad 1 £000	Addasiad 2 £000	Cyfrifon 2021/2022 Wedi'u Hailbennu £000
Y Fantolen				
Y Gronfa Adbrisió Wrth Gefn	226,902	(29,168)	(4,818)	192,915
Cyfrif Addasiadau Cyfalaf	393,289	29,168	4,818	427,276
Datganiad Llif Arian				
Gwarged neu (ddiffyg) net ar ddarparu gwasanaethau	41,612	29,168	(9,671)	61,109
Addasiad i warged neu ddiffyg ar ddarparu gwasanaethau ar gyfer symudiadau anariannol	65,962	(29,168)	9,671	46,465
Nodyn 3. Incwm a Gwariant Wedi'u Dadansoddi yn OI Natur				
Dibrisiad, amorteiddiad ac amhariad	24,540	(29,168)	9,671	5,043
Nodyn 22. Cronfeydd Wrth Gefn na Ellir eu Defnyddio				
Y Gronfa Adbrisió Wrth Gefn				
Balans Ar 1 Ebrill	117,058	0	(14,489)	102,569
Adbrisió asedau yn uwch	126,929	(29,168)	9,591	107,351
Adbrisió asedau yn is a cholledion nam ddim yn cael eu talu o'r Gweddill/Diffyg Darpariaeth Gwasanaethau	(11,412)	0	80	(11,332)
Cyfrif Addasiadau Cyfalaf				
Balans Ar 1 Ebrill	343,777	0	14,489	358,266
Y tâl a godir am ddibrisió ac amharu ar asedau anghyfredol	(2,150)	21,278	(8,682)	10,447
Colledion adbrisió ar Eiddo, Peiriannau ac Offer	(17,943)	7,890	(989)	(11,042)
Incwm a Gwariant CRT				
Dibrisiant ac amhariad yng nghyswllt asedau nad ydynt yn rhai cyfredol	(6,402)	(13,949)	0	(20,351)

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

Datganiad ynglŷn â'r Symudiadau yn y Cronfeydd Wrth Gefn

	Balans Cronfa'r Cyngor				Balans y CRT				Cyfanswm y Cronfeydd Wrth Gefn Na ellir eu Defnyddio			
	Cyfrifon		Cyfrifon		Cyfrifon		Cyfrifon		Cyfrifon		Cyfrifon	
	2021/2022	Addasiad	Addasiad	Wedi'u	2021/2022	Addasiad	Addasiad	Wedi'u	2021/2022	Addasiad	Addasiad	Wedi'u
	Gwreiddiol	1	2	Hailbennu	Gwreiddiol	1	2	Hailbennu	Gwreiddiol	1	2	Hailbennu
£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000
Cyfanswm Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	11,338	15,219	(9,671)	16,886	30,275	13,949	0	44,224	203,863	(29,168)	9,671	184,366
Addasiadau rhwng y Sail Gyfrifo a'r Sail Ariannu dan y Rheoliadau	5,789	(15,219)	9,671	241	(31,944)	(13,949)	0	(45,893)	23,070	29,168	(9,671)	42,567
Nodyn 7. Addasiadau rhwng y Sail Gyfrifo a'r Sail Ariannu dan y Rheoliadau												
Y tâl a godir am ddibrisio ac amharu ar asedau anghyfredol	8,614	(10,469)	8,682	6,827	(6,464)	(10,809)	0	(17,273)	(2,150)	21,278	(8,682)	10,446
Colledion ailbriso Eiddo, Peiriannau ac Offer	17,881	(4,750)	989	14,120	62	(3,140)	0	(3,078)	(17,943)	7,890	(989)	(11,042)

Nodyn 8. Eiddo, Peiriannau ac Offer

	Cyfrifon 2021/2022				Cyfrifon 2021/2022			
	Gwreiddiol		Addasiad 1		Addasiad 2		Wedi'u Hailbennu	
	Anheddau'r	Tir ac	Anheddau'r	Tir ac	Anheddau'r	Tir ac	Anheddau'r	Tir ac
	Cyngor a	Adeiladau	Cyngor a	Adeiladau	Cyngor a	Adeiladau	Cyngor a	Adeiladau
Garejys	Eraill	Garejys	Eraill	Garejys	Eraill	Garejys	Eraill	
£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000	
Cynnydd Ailbriso / (gostyngiad) a gydnabyddir yn y Gronfa Ailbriso	14,223	97,456	(13,949)	(15,219)	0	9,671	274	91,908
Cynnydd Ailbriso / (gostyngiad) a gydnabyddir yn y Gwarged / Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau	(14,970)	(54,497)	13,949	15,219	0	(9,671)	(1,021)	(48,949)

DATGANIAD INCWM A GWARIANT Y CYFRIF REFENIW TAI

Mae Datganiad Incwm a Gwariant y CRT yn dangos y gost economaidd yn ystod y flwyddyn o ddarparu gwasanaethau yn unol â'r arferion cyfrifyddu a dderbynnir yn gyffredinol, yn hytrach na'r swm i'w ariannu o renti a grantiau'r llywodraeth. Mae awdurdodau'n codi rhenti i dalu am wariant yn unol â'r fframwaith deddfwriaethol; gallai hyn fod yn wahanol i'r gost gyfrifyddu. Dangosir y cynnydd neu'r gostyngiad yn y flwyddyn, ar y sail y mae'r rhenti yn cael eu codi, yn Natganiad Symudiadau'r Cyfrif Refeniw Tai.

	2022/23		Wedi'i ailbennu 2021/22	
	£000	£000	£000	£000
Gwariant				
Atgyweirio a chynnal a chadw		10,868		9,605
Rheoli a goruchwyllo		6,218		5,593
Gwasanaethau Arbenigol		1,902		1,780
Rhenti, ardrethi, trethi a thaliadau eraill		161		145
Dibrisiant ac amhariad yng nghyswllt asedau nad ydynt yn rhai cyfredol*		(6,395)		(20,351)
Costau rheoli dyledion		38		41
Cynnydd yn y ddarpariaeth ar gyfer drwgddyledion		290		299
		<u>13,082</u>		<u>(2,888)</u>
Incwm				
Rhenti anheddau (gros)	36,783		36,093	
Rhenti safleoedd heblaw anheddau (gros)	<u>347</u>		<u>379</u>	
		37,130		36,472
Taliadau am wasanaethau a chyfleusterau		985		1,350
Ad-dalu costau		404		0
Cyfraniad tuag at wariant		<u>314</u>		<u>397</u>
		<u>38,833</u>		<u>38,219</u>
Cost net gwasanaethau y CRT fel y mae wedi ei gynnwys yn natganiad incwm a gwariant cynhwysfawr yr awdurdod cyfan*		(25,751)		(41,107)
Gwariant Gweithredu Eraill				
Rhwyd (elw) / colled ar waredu asedau cyfredol		(74)		(39)
Gwaith gweinyddol, treuliau ar y rhwymedigaeth budd diffiniedig net		49		45
Ariannu a Buddsoddi Incwm a Gwariant				
Llog taladwy a thaliadau tebyg		4,902		4,909
Llog ar y rhwymedigaeth budd diffiniedig net		554		483
Symudiad mewn colledion credyd disgwylidig ar asedau ariannol		62		30
Trethiant Lleol ac (Incwm) Grant Amhenodol				
Grantiau Cyfalaf a Chyfraniadau sy'n Dderbyniadwy		(7,633)		(8,545)
Cyfanswm (gwarged)/diffyg ar Ddatganiad Incwm a Gwariant y CRT*		<u>(27,891)</u>		<u>(44,224)</u>

*Wedi'i ailbennu. Gweler nodyn 44.

CYFRIF REFENIW TAI - DATGANIAD YNGLŶN Â'R SYMUDIADAU YN Y CRONFEYDD WRTH GEFN A NODIADAU I'R DATGANIAD INCWM A GWARIANT

Mae'r datganiad hwn yn dangos sut mae'r arian dros ben / diffyg ar Ddatganiad Incwm a Gwariant y CRT ar gyfer y flwyddyn yn cysoni i'r arian dros ben / diffyg ar gyfer y flwyddyn ar y CRT statudol.

	Nodyn (o nodiadau craidd)	2022/23 £000	Wedi'i ailbennu 2021/22 £000
Ar 1 Ebrill		5,239	6,908
Gwarged/(diffyg) ar ddatganiad incwm a gwariant y CRT		27,891	44,224
Cyfanswm incwm a gwariant cynhwysfawr		27,891	44,224
Addasiadau rhwng y sail gyfrifyddu a'r sail gyllido dan reoliadau	7	(26,653)	(45,893)
Cynnydd/(gostyngiad) yn ystod y flwyddyn ar y CRT		1,238	(1,669)
Ar 31 Mawrth		6,477	5,239

*Wedi'i ailbennu. Gweler nodyn 44.

1. DEDDFWRIAETH

Mae'r CRT, yn unol â Deddf Llywodraeth Leol a Thai 1989, yn adlewyrchu rhwymedigaeth statudol i roi cyfrif ar wahân am ddarpariaeth tai awdurdod lleol. Mae'n dangos yr elfennau mawr o wariant refeniw tai - cynnal a chadw, ad-daliadau rhent, gweinyddu - a chostau ariannu cyfalaf, a sut mae'r rhain yn cael eu bodloni drwy rent, cymhorthdal ac incwm arall.

2. STOC TAI

Y math a nifer o anheddau oedd:-

	31 Mawrth 2023 Nifer	31 Mawrth 2022 Nifer
Tai	4,107	4,107
Fflatiau	1,408	1,402
Maisonettes	10	10
Byngalos	1,805	1,805
	7,330	7,324

3. ÔL-DDYLEDION RHENT

Mae cyfanswm y rhenti yn cynnwys, yn ogystal â'r elfen rhent sylfaenol, y symiau sy'n ddyledus am filiau dŵr / carthffosiaeth, ffioedd gwresogi, yswiriant cartref, trwyddedau teledu cymunedol a TAW ar rai rhenti garejis. Ni ellir nodi'r elfennau rhent unigol hyn ar wahân i'r cyfanswm cyfan.

	31 Mawrth 2023 £000	31 Mawrth 2022 £000
Dadansoddiad o ôl-ddyledion		
Rhent		
Tenantiaid cyfredol	2,028	1,546
Cyn-denantiaid	143	64
	2,171	1,610

NODIADAU AR DDATGANIAD INCWM A GWARIANT Y CYFRIF REFENIW TAI

	2022/23	2021/22
	£000	£000
Darpariaeth ar gyfer colledion oherwydd amhariadau (drwgddyledion)		
Darpariaeth agoriadol	611	578
Dilewyd yn ystod y flwyddyn	(284)	(289)
Cynnydd yn y ddarpariaeth	347	322
	674	611

4. CYFRIFYDDU ASED AU NAD YDYNT YN ASED AU CYFREDOL

Gwariant Cyfalaf a Chyllido

Roedd gwariant cyfalaf y CRT fel a ganlyn:-

	2022/23	2021/22
	£000	£000
Anheddau'r Cyngor	19,814	20,751
Asedau dan Adeiladu	4,096	1,949
Offer	1,087	1,155
	24,997	23,855

Ariannwyd fel a ganlyn:-

	2022/23	2021/22
	£000	£000
Cyfraniadau a Grantiau Cyfalaf	9,203	5,521
Cyfraniadau Refeniw	12,566	16,620
Benthyca	3,228	1,714
	24,997	23,855

Lwfans Atgyweiriadau Mawr

Cynhwysir yng nghyfanswm y cyfraniadau a'r grantiau cyfalaf y swm a ddyrannwyd ar gyfer atgyweiriadau mawr yn 2022/23, sef £4.978 miliwn (£4.968 miliwn yn 2021/22). Mae'r ffigwr yn y dyraniad MRA wedi'i gynnwys ar linell Trethu ac Incwm Grant Amhenodol yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr. Cafodd y grant hwn gan Lywodraeth Cymru ei ddefnyddio'n llawn yn 2022/23 i ariannu gwariant cyfalaf cymwys.

Derbyniadau Cyfalaf

Gwireddwyd derbyniadau cyfalaf drwy werthu anheddau, gwerthu tir, gwerthu perchnogaeth a rennir:-

	2022/23	2021/22
	£000	£000
Sales Perchnogaeth a Rennir	105	93
Gwerthu tir	0	75
	105	168

NODIADAU AR DDATGANIAD INCWM A GWARIANT Y CYFRIF REFENIW TAI

Dibrisiad

Darperir ar gyfer dibrisiant llinell syth ar bob ased ac iddo oes ddefnyddiol gyfyngedig, nad yw'n ased cyfredol yn y CRT, ac eithrio tir nad oes modd ei ddibrisio. Seilir ar brisiadau mantolen net agoriadol 2022/23 (rhestr brisio namyn dibrisiant cronus) gan ragdybio nad oes dim gwerthoedd gweddilliol.

	2022/23 £000	2021/22 £000
Anheddau	4,958	4,946
Garejys	19	22
Tir ac Adeiladau Eraill	111	115
Peiriannau a chyfarpar	418	344
	5,506	5,427

Colledion Amhariad a Gwariant Refeniw a Ariennir o Gyfalaf Trwy Statud

Cyfrifwyd cyfanswm addasiad amhariad CRT o £20.056 miliwn yn 2022/23 (£20.662 miliwn yn 2021/22). Ni chyfrifwyd unrhyw wariant refeniw a gyllidwyd gan gyfalaf o dan statud yn 2022/23 (£0 miliwn yn 2021/22).

5. CYFRAN CYFRIF REFENIW TAI O GYFRANIADAU I / WRTH GEFN PENSIYNAU

Mae cost buddiannau ymddeol wedi'i chydabod yng nghost net gwasanaethau pan gânt eu hennill gan weithwyr, yn hytrach na phan gaiff y buddiannau eu talu yn y pendraw fel pensiynau. Fodd bynnag, mae'r tâl sy'n ofynnol i'r CRT yn seiliedig ar gyfraniadau cyflogwyr yn y flwyddyn, felly caiff cost wirioneddol buddiannau ymddeol ei gwrthdroi yn y datganiad ynglŷn â'r symudiadau yn y cronfeydd wrth gefn.

Mae'r trafodion CRT yn y datganiad incwm a gwariant cynhwysfawr a'r datganiad ynglŷn â'r symudiadau yn y cronfeydd wrth gefn yn ystod y flwyddyn fel a ganlyn:-

	2022/23 £000	2021/22 £000
Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr		
Dadansoddiad Gwariant Gwasanaeth -		
Cost gwasanaeth cyfredol	2,394	2,073
Gwariant Gweithredol Arall -		
Costau gweinyddol	49	45
Cyllido a Buddsoddi, Incwm a Gwariant		
Gwariant llog net	554	483
Cyfanswm Tâl CRT	2,997	2,601
Symudiadau yn y Datganiad Cronfeydd wrth gefn		
Dadwneud taliadau net ar ddarpariaeth gwasanaethau ar gyfer budd-daliadau ymddeol yn unol â IAS 19	(2,997)	(2,601)
Swm gwirioneddol a godwyd yn erbyn y CRT cydbwysu ar gyfer pensiynau yn y flwyddyn:		
Cyfraniadau cyflogwyr sy'n daladwy i'r cynllun	1,400	1,272

DATGANIAD O BOLISIŌAU CYFRIFO

Egwyddorion Cyffredinol

Mae'r Datganiad Cyfrifon yn crynhoi trafodion ariannol y Gronfa ar gyfer blwyddyn ariannol 2022/23 a'i sefyllfa diwedd blwyddyn ar 31 Mawrth 2023. Mae'n ofynnol i'r Cyngor baratoi Datganiad Cyfrifon Blynyddol yn unol â Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2014 (fel y'i diwygiwyd) sy'n gofyn bod y cyfrifon yn cael eu paratoi yn unol ag arferion cyfrifyddu priodol. Mae'r arferion hyn yn cynnwys yn bennaf y Cod a gefnogir gan y Safonau Adrodd Ariannol Rhyngwladol (IFRS). Y confensiwn cyfrifyddu sydd wedi'i fabwysiadu'n bennaf yn y Datganiad Cyfrifon yw cost hanesyddol wedi'i addasu drwy ailbriso categorïau penodol o asedau heb fod yn gyfredol ac offerynnau ariannol.

Croniadau Incwm a Gwariant

Caiff cyfrifon refeniw a chyfalaf y Cyngor eu paratoi ar sail cronïadau. Caiff symiau eu cynnwys yn y cyfrifon terfynol i ddangos incwm a gwariant yn ystod y flwyddyn am nwyddau a dderbyniwyd a gwaith a wnaed, ond na chafwyd arian/nad ydynt wedi'u talu amdanynt erbyn 31 Mawrth 2023. Lle bo incwm a gwariant wedi'u cydnabod ond arian parod heb ei dderbyn neu ei dalu, cofnodir dyledwr neu gredydwr ar gyfer y swm perthnasol ar y Fantolen. Yn benodol, cofnodir cyflenwadau fel gwariant lle maent wedi'u defnyddio. Os oes bwlch rhwng dyddiad derbyn y cyflenwadau a'u defnyddio, cânt eu cario fel stocrestrau ar y Fantolen.

Costau Benthycu

Mae'r Cyngor wedi dewis mabwysiadu'r addasiad i'r Cod mewn perthynas ag IAS 23 sy'n caniatáu i gostau benthycu perthnasol i asedau cymwys fod yn dreuliau yn hytrach na'u cyfalafu. Felly caiff yr holl gostau benthycu eu cydnabod fel treuliau wrth iddynt ddigwydd.

Derbyniadau Cyfalaf

Mae Derbyniadau Cyfalaf yn codi o waredu asedau eiddo ac ad-dalu blaendaliadau, ac maent yn cael eu cyfrif amdanynt ar sail cronïadau; caiff symiau nad ydynt yn fwy na £0.010 miliwn o unrhyw warediad eu trin fel incwm refeniw, yn unol â rheoliadau cyfalaf. Mae balans y derbyniadau nad ydynt wedi'u defnyddio at ddibenion ariannu cyfalaf wedi'i gynnwys yn y fantolen fel derbyniadau cyfalaf defnyddiadwy.

Arian Parod a Symiau Cyfwerth ag Arian Parod

Mae arian parod yn cael ei gynrychioli gan arian mewn llaw ac adneuo gyda sefydliadau ariannol sydd yn ad-daladwy heb gosb gyda rhybudd o ddim mwy na 24 awr. Mae cywerthoedd arian parod yn fuddsoddiadau hylifol iawn sy'n aeddfedu mewn tri mis neu lai o'r dyddiad caffael ac yn trosi'n hawdd i symiau hysbys o arian parod gyda risg ansylweddol o newid mewn gwerth.

Yn y Fantolen a'r Datganiad Llif Arian, mae arian parod a chywerthoedd arian parod yn cael eu dangos fel symiau net o orddrafftiau banc sy'n cael eu talu pan ofynnir amdanynt ac maent yn rhan annatod o reoli arian y Cyngor.

Codi ar Refeniw ar gyfer Asedau nad ydynt yn Gyfredol

Codir y symiau canlynol ar y Portffolios Gwasanaeth, i gofnodi cost dal asedau sefydlog yn ystod y flwyddyn:-

- Dibrisiad i'w briodoli i'r asedau a ddefnyddir gan y gwasanaeth perthnasol;
- Colledion ailbriso ac amhariad ar werth asedau a ddefnyddir gan y gwasanaeth lle nad oes unrhyw enillion cronedig yn y Gronfa Adbriso Wrth Gefn y gellir dileu colledion yn eu herbyn.
- amorteiddio asedau annirweddol i'w priodoli i'r gwasanaeth.

DATGANIAD O BOLISIAU CYFRIFO

Nid yw'n ofynnol i'r Cyngor godi treth y cyngor i ariannu dibrisiad, ailbrisiad a cholledion amhariad neu amorteiddio. Fodd bynnag, mae gofyn iddo roi cyfraniad ariannol o refeniw tuag at leihad yn ei ofyniad benthycy cyffredinol cyfwerth â swm a gyfrifir ar sail ddarbodus wedi'i bennu gan y Cyngor yn unol â'r canllawiau statudol. Felly caiff dibrisiant, ailbrisiad a cholledion amhariad eu disodli gan gyfraniad i falans y Gronfa Gyffredinol - MRP - ar ffurf trafodyn addasu yn y Cyfrif Addasu Cyfalaf ar y Datganiad Symudiad Cronfeydd Wrth Gefn ar gyfer y gwahaniaeth rhwng y ddau.

Caiff MRP y Cyngor ei gyfrifo'n unol â Datganiad Polisi 2016/17 fel y'i cytunwyd gan y Cyngor yn Chwefror 2016, a'i ddiwygio ym mis Mehefin 2016, Chwefror 2017, Mawrth 2018 a Mawrth 2021, sy'n cael ei osod yn unol â Chanllaw Llywodraeth Cymru ar MRP. Mae polisi' Cyngor fel a ganlyn:

- Codi 2% o'r ddyled Cronfa'r Cyngor sy'n weddill, fel y'i pennwyd ar 31 Mawrth 2017, ar wariant cyfalaf cyn 1 Ebrill 2008 a gwariant cyfalaf wedi'i ariannu gan fenthycy â chymorth rhwng 1 Ebrill 2008 a 31 Mawrth 2016 gan ddefnyddio'r dull blwydd-dal.
- Bydd gwariant cyfalaf ar neu ar ôl 1 Ebrill 2008 a ariennir gan fenthycy darbodus, gwariant cyfalaf ar neu ar ôl 1 Ebrill 2016 a ariennir gan fenthycy â chymorth, a'r holl wariant cyfalaf yn y dyfodol a ariennir gan ddyled yn cael ei ad-dalu drwy dâl blyneddol i Gronfa'r Cyngor yn seiliedig ar oes ddefnyddiol ddisgwyliedig yr ased gan ddefnyddio'r dull blwydd-dal.
- Codi 2% o ddyled y Cyfrif Refeniw Tai sy'n weddill, wedi'i osod ar 31 Mawrth 2021, ar wariant cyfalaf cyn y dyddiad hwn gan ddefnyddio'r dull blwydd-dal, ac o 1 Ebrill 2021 ymlaen gan ddefnyddio'r dull blwydd-dal dros nifer briodol o flynyddoedd, yn dibynnu ar y cyfnod o amser mae'r gwariant cyfalaf yn debygol o gynhyrchu buddion.
- Bydd derbyniadau cyfalaf a dderbynnir gan NEW Homes yn cael ei roi o'r neilltu i ad-dalu benthyciadau i NEW Homes sydd wedi'u dosbarthu'n wariant cyfalaf mewn statud.

Yn ogystal, gall y Cyngor dalu neu ddisodli'r benthyciadau'n gynt na'r hyn a drefnwyd yn wreiddiol, fel rhan o'i strategaeth rheoli dyledion, yn dibynnu ar amodau'r farchnad ar y pryd, risgiau a buddion ariannol. Mae dadansoddiad o'r MRP a godwyd am y flwyddyn wedi'i nodi yn Nodyn 37.

Buddion Gweithwyr

Buddion sy'n daladwy yn ystod cyflogaeth

Buddion gweithwyr tymor byr yw'r rhai y disgwylir iddynt gael eu talu o fewn 12 mis o ddiwedd y flwyddyn. Maent yn cynnwys buddion fel tâl a chyflogau, gwyliau blyneddol â thâl ac absenoldeb salwch â thâl ar gyfer gweithwyr cyfredol, ac fe'u cydnabyddir fel costau am wasanaethau yn ystod y flwyddyn pan fydd gweithwyr yn darparu gwasanaeth i'r Cyngor. Gwneir cronriad ar gyfer cost hawliau gwyliau (neu unrhyw fath o absenoldeb, e.e. amser hyblyg, amser mewn llaw) a enillir gan weithwyr ond nad ydynt wedi'u cymryd cyn diwedd y flwyddyn, y gall gweithwyr eu dwyn ymlaen i'r flwyddyn ariannol nesaf.

Caiff y cronriad ei godi ar Warged neu Ddiffyg yn Narpariaeth y Gwasanaethau, (ond yna caiff ei wrthdroi drwy'r Datganiad ynglŷn â'r Symudiadau yn y Cronfeydd Wrth Gefn) fel bod buddiannau gwyliau'n cael eu codi ar refeniw yn y flwyddyn ariannol y mae'r absenoldeb gwyliau'n digwydd.

Buddion Terfynu Swydd

Mae Buddion Terfynu Swydd yn symiau sy'n daladwy o ganlyniad i benderfyniad gan y Cyngor i derfynu cyflogaeth swyddog cyn y dyddiad ymddeol arferol neu benderfyniad swyddog i dderbyn diswyddiad gwirfoddol yn lle'r buddion hynny. Maent yn cael eu codi ar sail cronriadau pan nad oes modd i'r Cyngor bellach dynnu'r cynnig ar gyfer y buddiannau hynny neu pan fydd y Cyngor yn cydnabod costau ar gyfer ailstrwythuro.

DATGANIAD O BOLISIAU CYFRIFO

Pan fydd buddion terfynu swydd yn cynnwys ychwanegu at bensiwn, mae darpariaethau statudol yn gofyn bod y swm sy'n daladwy gan y Cyngor i'r gronfa pensiwn neu bensiwnwr yn y flwyddyn yn cael ei godi ar Gronfa'r Cyngor, nid y swm a gyfrifir yn unol â safonau cyfrifo perthnasol. Yn y Datganiad Symudiadau yn y Cronfeydd Wrth Gefn, mae angen dyraniadau i ac o'r Gronfa Bensiwnau Wrth Gefn i gael gwared ar ddebydau a chredydau tybiannol ar gyfer buddion pensiwn wrth ddod â swydd i ben, a'u disodli gyda debydau ar gyfer yr arian parod a delir i'r gronfa pensiwnau a'r pensiwnwyr ac unrhyw symiau o'r fath sy'n daladwy ond nad ydynt wedi'u talu ar ddiwedd y flwyddyn.

Buddiannau ar ôl gyflogaeth

Mae gweithwyr y Cyngor yn aelodau o ddau gynllun pensiwn ar wahân:-

- Y Cynllun Pensiwn Athrawon, a weinyddir gan Bensiwnau Athrawon Capita ar ran yr Adran Addysg (DfE).
- Y Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol, Cronfa Bensiwn Clwyd (a weinyddir gan Gyngor Sir y Fflint).

Mae'r cynlluniau yn rhoi buddion diffiniedig i aelodau (cyfandaliadau ymdeol a phensiwnau) a enillir wrth iddynt weithio i'r Cyngor.

Fodd bynnag, mae'r trefniadau ar gyfer y cynllun athrawon yn golygu na ellir fel arfer pennu'r rhwymedigaeth am y buddion hyn yn benodol ar y cyngor. Felly, caiff y cynllun ei gyfrif fel pe bai'n gynllun cyfraniadau diffiniedig ac nid oes unrhyw rwymedigaeth am daliadau buddion y dyfodol wedi'i gydnabod yn y Fantolen. Codir y cyfraniadau cyflogwr sy'n daladwy ar bensiwnau athrawon yn y flwyddyn ar y llinell gwasanaeth portffolio Addysg ac Ieuenctid.

Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol

Caiff Cynllun y Llywodraeth Leol ei gyfrif fel cynllun buddion wedi'u diffinio:-

- Mae rhwymedigaethau'r gronfa pensiwn sydd i'w priodoli i'r Cyngor yn cael eu cynnwys yn y Fantolen ar sail actiwaraid gan ddefnyddio dull gwiriad credyd cost actiwaraid amcanol - asesiad o'r taliadau yn y dyfodol a fydd yn cael eu gwneud mewn perthynas â buddion ymdeol a enillwyd hyd yma gan weithwyr, yn seiliedig ar ragdybiaethau ynghylch cyfraddau marwolaeth, cyfraddau trosiant gweithwyr ac ati, a rhagamcanion enillion gweithwyr presennol.
- Mae dyledion yn cael eu gostwng i'w gwerth ar brisiau cyfredol yn defnyddio cyfradd ddisgownt sy'n seiliedig ar arenillion y farchnad ar y dyddiad adrodd ar fondiau corfforaethol ansawdd uchel.
- Mae asedau Cronfa Bensiwn Clwyd a briodolir i'r Cyngor yn cael eu cynnwys yn y Fantolen yn ôl eu gwerth teg, fel y'i pennir gan actiwari'r Gronfa.
- Mae'r newid yn y dyledion pensiwn net yn cael ei ddadansoddi'n wyth cydran:-
  - Cost gwasanaeth cyfredol – y cynnydd mewn rhwymedigaethau o ganlyniad i flynyddoedd o wasanaeth a enillir eleni - wedi'i ddyrannu yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr i'r gwasanaethau roedd y gweithwyr yn gweithio iddynt.
  - Cost gwasanaeth y gorffennol – y cynnydd mewn rhwymedigaethau sy'n codi o benderfyniadau'r flwyddyn gyfredol y mae eu heffeithiau'n ymwneud â blynyddoedd o wasanaeth a enillwyd mewn blynyddoedd blaenorol – wedi'i debydu i'r Gwarged neu'r Diffyg ar Ddarpariaeth Gwasanaethau yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr
  - Enillion neu golledion ar setliadau a chwtogiadau - canlyniad camau i ryddhau'r Cyngor rhag dyledion neu ddigwyddiadau sy'n gostwng gwasanaeth neu groniad buddion gweithwyr a ddisgwylir yn y dyfodol - wedi'u debydu neu eu credydu i'r Gwarged neu'r Diffyg ar Ddarpariaeth Gwasanaethau yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

DATGANIAD O BOLISIĀU CYFRIFO

- Llog net ar y rhwymedigaeth buddion diffiniedig net – cost y llog net i'r Cyngor, y newid yn ystod y cyfnod sy'n codi o dreigl amser – a ddebydir i'r llinell Incwm a Gwariant Ariannu a Buddsoddi yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr. Cyfrifir hyn fel llog ar ddyledion pensiwn namyn y llog ar asedau. Caiff gwerth y dyledion ei gyfrifo drwy ddisgowntio'r taliadau buddiannau a ddisgwylir yn y dyfodol ar gyfer y cyfnod rhwng y dyddiad talu disgwyliedig a'r dyddiad y pennir eu gwerth. Y llog ar asedau yw'r llog ar asedau sy'n cael eu dal ar ddechrau'r cyfnod a'r llif arian sy'n digwydd yn ystod y cyfnod, a gyfrifir gan ddefnyddio'r gyfradd ostyngol ar ddechrau'r flwyddyn.
- Costau gweinyddu – nid yw costau rhedeg y gronfa a briodolir i'r Cyngor yn cynnwys costau rheoli buddsoddiadau – a ddebydir i'r llinell Gwariant Gweithredu Arall yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.
- Adenillion ar asedau cynlluniau - ac eithrio symiau a gynhwyswyd mewn llog net ar y ddyled buddiannau diffiniedig net – codir ar y Gronfa Bensiynau.
- Enillion a cholledion actiwaraidd – newidiadau yn y rhwymedigaeth pensiynau net sy'n codi oherwydd nad ydyw digwyddiadau wedi cyd-daro â rhagdybiaethau a wnaed yn y prisiad actiwaraidd diwethaf neu oherwydd bod yr actiwariad wedi diweddarau eu rhagdybiaethau - wedi'u codi i'r Gronfa Bensiwn Wrth Gefn.
- Cyfraniadau wedi'u talu i Gronfa Bensiwn Clwyd – arian parod wedi'i dalu fel cyfraniadau cyflogwr i'r gronfa bensiwn i setlo dyledion; ni chyfrifir am hyn fel traul.

Mewn perthynas â buddion ymddeol, mae darpariaethau statudol yn gofyn bod y swm sy'n daladwy gan y Cyngor i'r gronfa bensiwn neu bensiwnwr yn y flwyddyn yn cael ei godi ar falans Cronfa'r Cyngor/CRT, nid y swm a gyfrifir yn unol â safonau cyfrifo perthnasol.

Yn y Datganiad Symudiadau Mewn Cronfeydd Wrth Gefn, mae angen dyraniadau i ac o'r Gronfa Bensiynau Wrth Gefn i ddileu'r debydau a'r credydau tybiannol ar gyfer buddion ymddeol pensiwn a'u disodli â debydau am yr arian a dalwyd i'r gronfa bensiynau a phensiynwyr ac unrhyw symiau o'r fath sy'n daladwy ond heb eu talu ar ddiwedd y flwyddyn. Mae'r balans negyddol sy'n codi ar y Gronfa Bensiynau wrth Gefn felly'n mesur yr effaith fuddiol ar Gronfa'r Cyngor / CRT o orfod cyfrif am fuddion ymddeol ar sail llif arian yn hytrach nag fel buddion a enillir gan weithwyr.

Buddiannau â Disgresiwn

Mae gan y Cyngor hefyd bwerau cyfyngedig i ddyfarnu buddion ymddeol yn ôl disgresiwn, mewn achosion o ymddeoliadau cynnar. Mae unrhyw rwymedigaethau yr amcangyfrifir iddynt godi o ganlyniad i ddyfarniad i unrhyw aelod o staff (gan gynnwys athrawon) yn cael eu cronni yn ystod blwyddyn y penderfyniad i wneud y dyfarniad, ac yn cael ei gyfrif amdano drwy ddefnyddio'r un polisiâu ag sy'n gymwys i'r Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol.

Digwyddiadau Ar ôl y Cyfnod Adrodd

Digwyddiadau ar ôl dyddiad y Fantolen yw'r digwyddiadau hynny, boed ffafriol neu anffafriol, sy'n digwydd rhwng diwedd y cyfnod rhoi gwybod a'r dyddiad yr awdurdodir cyhoeddi'r Datganiad Cyfrifon. Gellir nodi dau fath o ddigwyddiad:-

- Y rhai hynny sy'n darparu tystiolaeth o amodau a oedd yn bodoli ar ddiwedd y cyfnod adrodd – mae'r Datganiad Cyfrifon yn cael ei addasu i adlewyrchu digwyddiadau o'r fath.
- Y rhai hynny sy'n nodi amodau a gododd ar ôl y cyfnod adrodd - nid yw'r Datganiad Cyfrifon yn cael ei addasu i adlewyrchu digwyddiadau o'r fath, ond lle byddai categori o ddigwyddiadau yn cael effaith faterol, datgelir yn y nodiadau natur o ddigwyddiadau a'u heffaith ariannol amcangyfrifedig.

DATGANIAD O BOLISIAU CYFRIFO

Mesur Gwerth Teg

Mae'r Cyngor yn mesur rhai o'i asedau nad ydynt yn ariannol megis asedau dros ben ac eiddo buddsoddi a rhai offerynnau ariannol am werth teg ar bob dyddiad adrodd. Gwerth teg yw'r pris a fyddai'n cael ei dderbyn wrth werthu ased neu a fyddai'n cael ei dalu i drosglwyddo atebolrwydd mewn trafodyn trefnus rhwng cyfranogwyr y farchnad ar y dyddiad mesur. A chymryd bod:

- Trafodion yn digwydd yn y brif farchnad, neu'r farchnad fwyaf manteisiol
- Prisiau'n cael eu gosod gan gyfranogwyr y farchnad sy'n gweithredu er eu lles economaidd gorau
- Asedau nad ydynt yn ariannol yn cael eu defnyddio am eu defnydd uchaf a gorau i'r prynwr a'r gwerthwr

Mae'r Cyngor yn defnyddio technegau prisio sy'n briodol o dan yr amgylchiadau ac y mae data digonol ar eu cyfer, gan gynyddu'r defnydd a wneir o fewnbynnau gweladwy perthnasol a lleihau'r defnydd o fewnbynnau anweladwy.

Mae'r mewnbynnau i'r technegau prisio o ran asedau a rhwymedigaethau lle mae'r gwerth teg yn cael ei fesur neu ei ddatgan yn natganiadau ariannol y Cyngor yn cael eu categorio yn yr hierarchaeth gwerth teg, fel a ganlyn:-

- Mewnbynnau Lefel 1 – dyfynbrisiau (heb eu haddasu) mewn marchnadoedd gweithredol ar gyfer asedau neu rywmedigaethau sy'n union yr un fath y gall y Cyngor gael mynediad atynt ar y dyddiad mesur
- Mewnbynnau Lefel 2 – mewnbynnau heblaw am y dyfynbrisiau a gynhwysir yn Lefel 1 sy'n weladwy ar gyfer yr ased neu'r rhwymedigaeth, naill ai'n uniongyrchol neu'n anuniongyrchol
- Mewnbynnau Lefel 3 – mewnbynnau anweladwy ar gyfer yr ased neu'r ddyled

Offerynnau Ariannol

Offeryn ariannol yw contract sy'n creu ased ariannol i un endid a dyled ariannol neu offeryn ecwiti i endid arall. Nid yw trafodion digyfnawid, megis y rheiny sy'n ymwneud â threthi a grantiau llywodraeth, yn arwain ar yr angen am offerynnau ariannol.

Rhwymedigaethau Ariannol

Mae rhwymedigaeth ariannol yn golygu gorfodaeth i drosglwyddo buddiannau economaidd a reolir gan y Cyngor ac y gellir ei chynrychioli gan orfodaeth gytundebol i ddarparu arian parod neu asedau ariannol gydag endid arall sydd o bosibl yn anffafriol i'r Cyngor.

Mae rhwymedigaethau ariannol yn cael eu cydnabod ar y Fantolen pan mae'r Cyngor yn dod yn barti i ddarpariaethau cytundebol offeryn ariannol, ac maent yn cael eu mesur i gychwyn ar werth teg ac yn cael eu cario ar eu cost amorteiddio. Mae taliadau blynyddol i'r llinell Incwm a Gwariant Ariannu a Buddsoddi yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr, ar gyfer y llog sy'n daladwy, yn seiliedig ar swm cario'r rhwymedigaeth, wedi'i luosi gan y gyfradd llog effeithiol ar gyfer yr offeryn. Mae hyn yn golygu mai'r swm a gyflwynir yn y Fantolen yw'r prif swm sy'n ad-daladwy (ynghyd â llog cronedig) a'r llog a godir ar y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr yw'r swm sy'n daladwy yn y flwyddyn yn ôl y cytundeb benthycg.

Mae'r enillion a cholledion ar adbrynu neu setlo benthyciadau yn gynnar yn cael eu credydu a'u debydu i'r llinell Incwm a Gwariant Ariannu a Buddsoddi yn Natganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr yn y flwyddyn adbrynu/setliad. Fodd bynnag, lle mae adbrynu'n digwydd fel rhan o ailstrwythuro'r portffolio benthyciadau sy'n cynnwys addasu neu gyfnewid offerynnau sy'n bodoli eisoes, mae'r premiwm neu'r disgownt yn cael ei dynnu o, neu ei ychwanegu at gost wedi'i amorteiddio'r benthyciad newydd neu wedi'i addasu, ac mae'r effaith ar y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr yn cael ei ledaenu dros oes y benthyciad drwy addasu'r gyfradd log effeithiol.

DATGANIAD O BOLISIÂU CYFRIFO

Pan godir premiymau neu ddisgowntiau ar y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr, mae rheoliadau yn caniatáu i'r effaith ar Falans Cronfa'r Cyngor gael ei ledaenu dros y blynyddoedd i ddod. Mae gan y Cyngor bolisi o ledaenu'r enillion neu'r golled dros y tymor a oedd yn weddill ar y benthyciad yn erbyn y premiwm a oedd yn daladwy neu'r disgownt a oedd yn dderbyniadwy pan gafodd ei ad-dalu. Mae'r cysoniad o'r symiau a godwyd ar y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr i'r gost net sy'n ofynnol yn erbyn Balans Cronfa'r Cyngor yn cael ei reoli gan drosglwyddiad i neu o'r Cyfrif Addasu Offerynnau Ariannol yn y Datganiad Symudiadau Mewn Cronfeydd Wrth Gefn.

Asedau Ariannol

Ased ariannol yw hawl i fuddiannau economaidd yn y dyfodol a reolir gan y Cyngor a gynrychiolir gan arian neu offerynnau eraill neu rwymedigaeth dan gontract i dderbyn arian neu ased ariannol arall.

Mae asedau ariannol yn cael eu dosbarthu ar sail ymdriniaeth dosbarthu a mesur sy'n adlewyrchu model busnes y Cyngor ar gyfer dal yr asedau ariannol a'u nodweddion llif arian. Mae tri phrif ddsbarth o asedau ariannol sy'n cael eu mesur ar:

- gost wedi'i amorteiddio
- gwerth teg drwy elw neu golled a
- gwerth teg drwy incwm cyffredinol arall

Model busnes y Cyngor yw dal buddsoddiadau i gasglu llif arian contractiol. Caiff asedau ariannol felly eu dosbarthu fel costau wedi'u hamorteiddio. Caiff asedau ariannol felly eu dosbarthu fel costau wedi'u hamorteiddio.

Asedau Ariannol wedi'u Mesur ar Gost wedi'i Amorteiddio

Caiff asedau ariannol wedi'u mesur ar gost wedi'i amorteiddio eu cydnabod ar y Fantolen pan fydd y Cyngor yn dod yn barti i ddarpariaethau cytundebol offeryn ariannol ac yn cael eu mesur i gychwyn ar werth teg. Byddant wedyn yn cael eu mesur ar eu cost wedi'i amorteiddio. Mae credydau blynyddol i'r llinell Incwm a Gwariant Ariannu a Buddsoddi yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr am log derbyniadwy'n seiliedig ar swm cario'r ased wedi'i luosi gyda'r gyfradd llog effeithiol ar gyfer yr offeryn. Mewn perthynas â'r rhan fwyaf o asedau ariannol sy'n cael eu dal gan y Cyngor, mae hyn yn golygu mai'r swm yn y Fantolen yw'r prif swm derbyniadwy sydd i'w dalu (+llog cronedig) a llog wedi'i gredu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr yw'r swm derbyniadwy ar gyfer y flwyddyn a nodwyd yng nghytundeb y benthyciad.

Mae'r Cyngor wedi caniatáu benthyciadau i is-gwmni sy'n eiddo llwyr iddo, sef NEW Homes am gyfraddau is na'r farchnad (benthyciadau meddal). Pan gaiff benthyciadau meddal eu rhoi i is-gwmnïau, caiff y gwahaniaeth ei gofnodi fel Buddsoddiad Hirdymor Ychwanegol ym Mantolen endid sengl y Cyngor am werth cyfredol y llog a fydd wedi'i flaenori dros oes yr offeryn, gan arwain at gost wedi'i amorteiddio is na'r prif swm sydd i'w dalu. Caiff llog ei gredu i'r llinell Incwm a Gwariant Ariannu a Buddsoddi yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr ar gyfradd llog uwch na'r gyfradd sy'n dderbyniadwy gan NEW Homes, gyda'r gwahaniaeth yn cynyddu cost wedi'i amorteiddio'r benthyciad ym Mantolen endid sengl y Cyngor. Mae darpariaethau statudol yn gofyn mai effaith benthyciadau meddal ar Falans Cronfa'r Cyngor yw'r llog derbyniadwy ar gyfer y flwyddyn ariannol. Caiff cysoniad symiau wedi'u credu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr (ar y gyfradd llog effeithiol uwch) i'r gyfradd llog cytundebol derbyniadwy angenrheidiol yn erbyn Balans Cronfa'r Cyngor ei reoli drwy drosglwyddiad drwy'r Cyfrif Addasiad Cyfalaf yn y Datganiad Symudiadau Mewn Cronfeydd wrth Gefn.

Mae unrhyw enillion neu golledion sy'n codi o ddatgydnabod yr ased yn cael eu credu neu eu debydu i'r llinell Incwm a Gwariant Ariannu a Buddsoddi yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

Mae asedau ariannol wedi'u dal ar gost wedi'i amorteiddio'n cael eu dangos net o golled lwfans sy'n adlewyrchu'r tebygolrwydd ystadegol na fydd y benthyciwr neu'r dyledwr yn gallu diwallu eu hymrwymadau cytundebol i'r Cyngor.

DATGANIAD O BOLISIŌAU CYFRIFO

Caiff Colledion Amhariad eu cyfrifo i adlewyrchu'r disgwyliad na fydd llifoedd arian parod y dyfodol o bosibl yn digwydd oherwydd diffygddal ar ran y benthyciwr. Mae'r Cyngor yn defnyddio'r model colledion credyd disgwylidig ar ei holl asedau ariannol sy'n cael eu dal ar gost wedi'i amorteiddio. Mae'r model colledion credyd disgwylidig hefyd yn berthnasol i dderbyniadau prydles. Mae gan asedau ariannol y Cyngor nodweddion risg cyffredin. Mae'r asesiad ar y cyd o'r colledion credyd disgwylidig ar gyfer y portffolio asedau ariannol yn seiliedig ar fatrics sy'n defnyddio data diffygddal hanesyddol ar gyfer y portffolio, wedi'i addasu gyda gwybodaeth leol berthnasol i addasu'r cyfraddau colledion ac unrhyw wybodaeth ychwanegol ar gyfer dosbarthiadau penodol o asedau ariannol lle gallai'r risg credyd gynyddu. Cyfrifir y lwfans colledion fel cynnyrch cronus y matrics hwn.

Grantiau Llywodraeth a Chyfraniadau

Pa un a ydynt yn cael eu talu fel ernes, mewn rhandaliadau neu fel ôl-ddyledion, cydnabyddir grantiau'r llywodraeth a chyfraniadau trydydd parti a rhoddion yn ddyledus i'r Cyngor pan mae sicrwydd rhesymol:-

- Y bydd y Cyngor yn cydymffurfio â'r amodau sydd ynghlwm â'r taliadau, ac
- Y derbynir y grantiau neu'r cyfraniadau.

Ni chaiff symiau sy'n cael eu cydnabod yn ddyledus i'r Cyngor eu credydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr hyd nes bydd yr amodau sydd ynghlwm â'r grant neu'r cyfraniad wedi'u bodloni. Amodau yw rhagnodiadau sy'n mynnu bod manteision economaidd neu botensial gwasanaeth sy'n cael eu gwireddu o ganlyniad i'r grant neu'r cyfraniad yn cael eu defnyddio gan y derbynnydd fel y rhagnodwyd, neu rhaid eu dychwelyd i'r trosglwyddwr.

Mae arian sy'n cael ei roi fel grantiau a chyfraniadau lle nad yw'r amodau perthnasol wedi'u bodloni'r cael eu cario yn y Fantolen fel credydwyr (Derbyn Grantiau Ymlaen Llaw).

Pan fo'r amodau wedi'u bodloni, mae'r grant neu'r cyfraniad yn cael ei gredydu i'r llinell gwasanaeth berthnasol (grantiau refeniw a chyfraniadau y gellir eu priodoli), neu Drethiant ac Incwm Grant nad ydyw'n Benodol (grantiau refeniw heb eu neilltuo a phob grant cyfalaf) yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

Lle credydir grantiau cyfalaf i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr, cânt eu gwrthdroi o Falans Cronfa'r Cyngor yn y Datganiad Symudiadau Mewn Cronfeydd Wrth Gefn. Lle nad yw grant wedi'i ddefnyddio eto i ariannu gwariant cyfalaf, caiff ei glustnodi i Gronfa Wrth Gefn Grantiau Cyfalaf Heb eu Cymhwyso. Lle bydd wedi'i gymhwyso, caiff ei glustnodi i'r Cyfrif Addasu Cyfalaf. Trosglwyddir symiau yng Nghronfa Wrth Gefn Grantiau Cyfalaf Heb eu Cymhwyso i'r Cyfrif Addasu Cyfalaf unwaith y byddant wedi'u defnyddio i ariannu gwariant cyfalaf.

Asedau Treftadaeth

Asedau treftadaeth yw'r asedau hynny y mae'r Cyngor yn bwriadu eu cadw mewn ymddiriedolaeth ar gyfer cenedlaethau'r dyfodol oherwydd eu cysylltiadau diwylliannol, amgylcheddol neu hanesyddol. Mae asedau hanesyddol y Cyngor yn cynnwys adeiladau hanesyddol, casgliadau archifau (swyddfa cofnodion) a chasgliadau amgueddfeydd.

Adeiladau Hanesyddol

Mae adeiladau hanesyddol y Cyngor wedi'u lleoli yn bennaf ym Mharc Treftadaeth Dyffryn Maes Glas. Mae adeiladau hanesyddol yn cael eu dosbarthu fel rhai gweithredol neu anweithredol.

DATGANIAD O BOLISIAU CYFRIFO

Gweithredol

Os yw adeilad, yn ogystal â chael ei ddal oherwydd ei nodweddion treftadaeth, yn cael ei ddefnyddio ar gyfer gweithgareddau eraill neu i ddarparu gwasanaethau eraill yna mae'n cael ei brisio yn yr un modd ag adeiladau eraill o'r math hwnnw ac yn cael ei gyfrif yn ased gweithredol.

Anweithredol

Os yw adeilad yn cael ei ddal oherwydd ei nodweddion treftadaeth yn unig; yna mae'n cael ei brisio yn unol â FRS 30 (Asedau Treftadaeth). Rhoddwyd ystyriaeth i ddsbarthiad a gwerth yr asedau hyn ar sail eu defnydd presennol ac unrhyw ddefnydd arall posibl. Nid yw'r rhan fwyaf o'r rhain yn gofyn am werth marchnad ac o ystyried eu natur ni ellir rhoi gwerth o'r fath arnynt ar sail costau adnewyddu; oherwydd hynny, lle cedwir cofnodion, ystyrir bod eu prisio ar sail cost hanesyddol yn briodol. Wrth gyfrifo'r asedau hyn, cydnabyddir y caffaelwyd y rhan fwyaf ohonynt cyn dyddiad bodolaeth yr awdurdod gweinyddol cyfredol (h.y. cyn ad-drefnu Llywodraeth Leol yn 1996) a bod hynny felly'n atal casglu gwybodaeth gywir ynghylch costau hanesyddol at ddibenion cyfrifo.

Casgliadau:-

Archifau'r Sir

Mae'r archifau, sy'n amrywio o un darn o bapur i filoedd o ddogfennau, yn cael eu cadw dan amrywiaeth o dermau, y rhai mwyaf cyffredin yw adnau (benthyciad tymor hir), rhodd neu bryniant.

Mae'r rhan fwyaf o archifau yn cael eu cadw ar adnau. Nid oes ymgais wedi'i gwneud i bennu gwerth arian parod neu yswiriant y dreftadaeth hanesyddol a diwylliannol unigryw, er mewn achosion lle prynwyd archifau, mae'n bosibl bod cofnod o'u gwerth ar adeg eu gwerthu'n bodoli. Byddai prisio holl asedau yn cymryd cryn dipyn o amser, adnoddau ac arian, ac ni fyddai unrhyw werth marchnad a roddir ar yr asedau hyn yn adlewyrchiad cywir o werth yr asedau i dreftadaeth y Sir, h.y. pe baent yn cael eu colli ni fyddai'n bosibl cael rhai yn eu lle na'u hailgreu/ailgodi. Am y rheswm hwn felly, nid yw'r Cyngor yn cydnabod yr asedau hyn ar y Fantolen.

Mae nifer fechan o eitemau yn arteffactau yn hytrach na deunydd dogfennol sy'n ffurfio mwyafrif helaeth y daliadau, ac fel y cyfryw yn eithriadau. Mae'r Cyngor yn ystyried ei bod yn briodol yswirio'r arteffactau er nad yw'n berchen arnynt; eu gwerth yswirio hanesyddol yw £174,415 ac nid ystyrir bod hyn yn faterol i ddibenion adrodd/datgelu.

Amgueddfa'r Sir

Mae casgliad amgueddfa'r Sir yn cynnwys oddeutu 6,800 o eitemau neu grwpiau o eitemau. O'r rhain mae oddeutu 260 yn cael eu harddangos yn Amgueddfa'r Wyddgrug, 200 yn Amgueddfa Bwcle a grŵp o oddeutu 580 o eitemau ar fenthyg i Ymddiriedolaeth Dyffryn Maes Glas. Mae'r gweddill mewn storfa oddi ar y safle. Rhoddion yw mwyafrif helaeth yr eitemau yn y casgliad. Nid yw'n bosib prisio'r rhan fwyaf o'r casgliad oherwydd natur amrywiol ac unigryw'r eitemau. Nid yw dulliau prisio confensiynol yn ddigon dibynadwy a byddai cost prisio'r eitemau hyn yn anghymesur o ran y manteision a fyddai i'w cael yn sgil hynny. Fel gyda chasgliad Archifau'r Sir, nid yw'r Cyngor yn cydnabod yr asedau hyn ar y Fantolen. Rheolir casgliadau'r amgueddfeydd gan Hamdden a Llyfrgelloedd Aura o dan CLG er eu bod yn parhau i fod o dan berchnogaeth CSFf.

Asedau Anniriaethol

Asedau anniriaethol yw asedau nad ydynt yn ariannol a heb sylwedd ffisegol. Mae gwariant ar asedau anniriaethol yn cael ei gyfalafu dim ond lle disgwylir y bydd buddiannau economaidd y dyfodol yn llifo i'r Cyngor, neu lle bydd potensial gwasanaeth yn cael ei ddarparu i'r Cyngor, a lle gellir mesur cost yr ased yn ddibynadwy.

DATGANIAD O BOLISIAU CYFRIFO

Gall gwariant datblygu, neu drwyddedau meddalwedd a brynwyd, fodloni'r diffiniad o ased anniriaethol pan fydd mynediad at fuddion economaidd yn y dyfodol yn cael ei reoli gan y Cyngor, naill ai drwy ddalffa neu warchodaeth gyfreithiol; mae lefel gwariant de minimis o £0.020 miliwn na fydd gofynion cyfrifyddu cyfalaf yn cael ei chymhwyso oddi tani wedi'i sefydlu.

Caiff asedau anniriaethol eu cario ar gost wedi'i hamorteiddio. Mae swm dibrisiedig ased anniriaethol yn cael ei amorteiddio dros ei oes ddefnyddiol i linellau gwasanaeth perthnasol yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr. Mae amorteiddio yn cychwyn yn y flwyddyn lawn gyntaf yn dilyn caffael/ychwanegiad.

Yr oes ddefnyddiol a ddefnyddir yn gyffredin ar gyfer amorteiddio yw:-

	Blynyddoedd
Trwyddedau Meddalwedd	5
Gwariant datblygu	7

Os yw gwariant ar asedau anniriaethol yn gymwys fel gwariant cyfalaf at ddibenion statudol, ni chaniateir i gostau amorteiddio gael effaith ar Falans Cronfa'r Cyngor, a gan hynny maent yn cael eu tynnu'n ôl o Falans Cronfa'r Cyngor yn y Datganiad Symudiadau Mewn Cronfeydd Wrth Gefn a'u rhoi yn y Cyfrif Addasiadau Cyfalaf.

Taliadau Llog

Mae llog allanol sy'n daladwy yn cael ei godi ar y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr, ynghyd ag amorteiddiad yr enillion a'r colledion ar ail-brynu neu setliad cynnar benthyciadau a dducwyd ymlaen yn y Fantolen.

Stocrestrau

Mae stocrestrau wedi'u cynnwys yn y fantolen ar lefel isaf y gost neu'r gwerth net gwireddadwy. Mae cost pob stocrestr yn cael ei mesur mewn ffordd wahanol; y mesuriadau a ddefnyddir mewn perthynas â phrif stocrestrau'r Cyngor yw:-

- Depo Alltami (Tiroedd a chynnal a chadw cerbydau a halen craig) Cyfartaledd pwysau
- Depo Alltami (tanwydd fflyd) Cyntaf i mewn, cyntaf allan

Mae'r holl stoc arall yn cael ei fesur yn seiliedig ar eu cost.

Buddsoddiadau

Dangosir y buddsoddiadau yn y fantolen yn ôl gwerth teg (gwerth y farchnad) ar gyfer pob dosbarth o offeryn ariannol.

Mae adneuon a buddsoddiadau tymor byr yn cael eu cynnwys efo arian parod a chywerthoedd arian parod, yn hytrach na buddsoddiadau tymor byr, os ydynt yn aeddfedu o fewn 3 mis o ddyddiad eu caffael, dan IAS 7.

Eiddo Buddsoddiad

Eiddo buddsoddiad yw'r rhai hynny a ddefnyddir ar gyfer ennill rhent a/neu adbrisiant cyfalaf yn unig. Nid yw'n cwrdd â'r diffiniad os defnyddir yr eiddo mewn unrhyw ffordd i hwyluso darpariaeth gwasanaethau neu gynhyrchu nwyddau neu os yw wedi'i ddal i'w werthu.

DATGANIAD O BOLISIAU CYFRIFO

Caiff eiddo buddsoddiad ei fesur i ddechrau yn ôl y gost ac yn ôl gwerth teg ar ôl hynny, sef y pris a fyddai wedi cael ei dderbyn i werthu ased o'r fath mewn trafodiad trefnus rhwng cyfranogwyr y farchnad ar y dyddiad mesur. Fel ased heb fod yn ariannol mae eiddo buddsoddiad yn cael ei fesur ar y defnydd uchaf a gorau.

Ni chaiff eiddo eu dibrisio ond fe'u hail-brisir yn flynyddol yn ôl amgylchiadau'r farchnad ar ddiwedd y flwyddyn. Mae enillion neu golledion yn cael eu postio i'r llinell Incwm a Gwariant Ariannu a Buddsoddi yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr. Mae'r un driniaeth yn berthnasol i enillion a cholledion ar waredu.

Fodd bynnag, nid yw'r trefniadau statudol yn caniatáu i enillion a cholledion ailbrisio a gwaredu gael effaith ar Falans Cronfa'r Cyngor. Felly caiff enillion a cholledion eu gwrthdroi allan o Falans Cronfa'r Cyngor yn y Datganiad Symudiad Mewn Cronfeydd Wrth Gefn a'u postio i'r Cyfrif Addasiadau Cyfalaf (ac ar gyfer unrhyw dderbyniadau gwerthiant dros £0.010miliwn, i'r Gronfa Derbyniadau Cyfalaf Wrth Gefn).

Mae rhent a dderbynnir mewn perthynas ag eiddo buddsoddiad yn cael ei gredydu i'r llinell Incwm Ariannu a Buddsoddi ac yn arwain at gynnydd ym Malans Cronfa'r Cyngor.

Cyd-bwyllgorau

Mae'r Cyngor yn cydnabod ar y Fantolen yr asedau y mae'n eu rheoli a'r rhwymedigaethau sy'n dod o weithgaredd unrhyw wasanaeth a ddarperir ar y cyd â phartion eraill. Mae'n adlewyrchu ei wariant a chyfran yr incwm y mae'n ei ennill o hynny yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

Prydlesau

Prydlesau Ariannol

Er mwyn i brydles fod yn brydles ariannol, mae'n rhaid i'r Cyngor gario bron y cyfan o'r risgiau a'r gwobrau a ddaw yn sgil perchnogaeth. Ceir pum sefyllfa y gall, yn unigol neu gyda'i gilydd, arwain at brydles ariannol. Sef:

- y brydles yn trosglwyddo perchnogaeth yr ased yn i'r prydlesi cyn diwedd cyfnod y brydles
- y prydlesai yn cael cynnig prynu'r ased am bris y disgwylir iddo fod yn is na'r gwerth teg er mwyn sicrhau y byddai'r cynnig yn cael ei dderbyn
- mae cyfnod y brydles ar gyfer y rhan fwyaf o oes economaidd yr ased
- gwerth presennol yr isafswm taliadau prydles yn cyfateb i o leiaf bron y cyfan o werth teg yr ased ar brydles (mae'r Cyngor wedi penderfynu bod 'bron y cyfan' yn cyfateb i 90%, yn ôl cyngor eu hymgynghorwyr prydles annibynnol), ac
- ased a brydlesir yn ased o natur arbenigol a dim ond y prydlesai sy'n gallu ei ddefnyddio heb wneud addasiadau mawr.

Lle bo bron y cyfan o risgiau a gwobrau perchenogaeth ased ar brydles yn cael eu cario gan y Cyngor, caiff yr ased ei gofnodi fel eiddo, peiriant neu offer a chydabyddir y ddyled gyfatebol.

Mae'r gwerth y mae'r ddau yn cael eu cydnabod yn is na gwerth teg yr ased neu werth presennol yr isafswm taliadau prydles, wedi'u gostwng yn defnyddio cyfradd llog sy'n berthnasol i'r les. Mae'r gyfradd llog perthnasol yn cynhyrchu cyfradd llog gyfnodol gyson ar y ddyled sy'n weddill.

DATGANIAD O BOLISIÂU CYFRIFO

Mae'r eiddo, y peiriannau neu'r offer a gaffaelwyd dan brydlesau cyllid yn cael eu dibrisio dros oes yr ased yn unol â'r polisi cyfrifo dibrisiant. Mae'r ased a'r ddyled yn cael eu cydnabod ar ddechrau'r brydles, ac yn cael eu dad-gydnabod pan fydd y ddyled yn cael ei rhyddhau, canslo neu ddibennu.

Mae'r rhent blynyddol yn cael ei rannu rhwng ad-dalu'r ddyled a chostau ariannol. Mae costau ariannol blynyddol yn cael eu cyfrifo yn defnyddio'r gyfradd llog sy'n berthnasol i'r ddyled sy'n weddill.

Prydlesau Gweithredu

Mae prydlesau nad ydynt yn bodloni diffiniad prydlesau ariannol yn cael eu cyfrif fel prydlesau gweithredu. Mae rhenti prydlesau gweithredu yn cael eu codi ar gyfrifon referniw, ar sail cronïadau, ar sail llinell syth dros gyfnod y brydles.

Mar prydlesau eiddo yn cael eu dosbarthu a'u cyfrifo fel prydlesau tir ac adeiladau unigol.

Addasiadau Cyfnodau Blaenorol, Newidiadau mewn Polisiâu Cyfrifo ac Amcangyfrifon a Gwallau

Gall addasiadau cyfnodau blaenorol godi o ganlyniad i newid mewn polisiâu cyfrifo neu i gywiro gwall materol. Caiff newidiadau mewn amcangyfrifon cyfrifo eu cyfrif yn y dyfodol, h.y. yn y blynyddoedd presennol a'r dyfodol y mae'r newid yn effeithio arnynt ac nid ydynt yn arwain at addasiad cyfnod blaenorol.

Ni wneir newidiadau i bolisiâu cyfrifo oni bai bod angen drwy arferion cyfrifo cywir neu pan fo'r newid yn darparu gwybodaeth fwy dibynadwy neu berthnasol am effaith trafodion, digwyddiadau eraill ac amodau ar sefyllfa ariannol neu berfformiad ariannol y Cyngor. Pan gaiff newid ei wneud, caiff ei wneud yn ôl-weithredol (oni nodir yn wahanol) drwy addasu balansau agoriadol a symiau cymharol ar gyfer y cyfnod blaenorol fel pe bai'r polisi newydd wedi'i ddefnyddio bob amser.

Caiff gwallau materol yn ffigurau'r cyfnod blaenorol eu cywiro'n ôl-weithredol drwy addasu balansau agoriadol a symiau cymharol ar gyfer y cyfnod blaenorol.

Eiddo, Peiriannau ac Offer

Caiff asedau sydd â sylwedd ffisegol ac y'u cedwir i'w defnyddio i gynhyrchu neu gyflenwi nwyddau neu wasanaethau, i'w rhentu i eraill, neu at ddibenion gweinyddol ac y disgwylir iddynt gael eu defnyddio yn ystod mwy nag un flwyddyn ariannol eu dosbarthu fel Eiddo, Peiriannau ac Offer.

Cydnabyddiaeth

Caiff gwariant ar gaffael, creu neu wella Eiddo, Peiriannau ac Offer, a dybir sy'n gwella gwerth ased, ei gyfalafu ar sail cronïadau, cyn belled â'i bod yn debygol y bydd manteision economaidd neu botensial y gwasanaeth yn y dyfodol sy'n gysylltiedig â'r eitem yn llifo i'r Cyngor ac y gellir mesur cost yr eitem mewn modd dibynadwy. Caiff asedau o'r fath eu hadbrizio yn ystod y flwyddyn a'u gwerth yn cael ei leihau neu ei ailbrizio fel y bo'n briodol i sicrhau eu bod yn cael eu cynnal dan y gwerth cario cywir.

Caiff gwariant sy'n cynnal potensial ased i ddarparu buddion economaidd neu botensial gwasanaeth yn y dyfodol ond nad yw'n ychwanegu ato (h.y. trwsio a chynnal a chadw) ei gyfalafu yn y lle cyntaf, ond wedi hynny gan nam ar y swm cyfatebol. Mae lefel gwariant de minimis o £0.020 miliwn (ni fydd gofynion cyfrifo cyfalaf yn berthnasol i symiau is) wedi'i phennu.

DATGANIAD O BOLISIAU CYFRIFO

Mesuriad

Caiff asedau eu mesur yn ôl cost i ddechrau, gan gynnwys:-

- Pris prynu
- Unrhyw gost a briodolir i ddod â'r ased i'r lleoliad a'r cyflwr angenrheidiol er mwyn iddi allu gweithredu yn y modd y mae'r rheolwyr yn ei fwriadu.
- Amcangyfrif cychwynnol costau datgymalu a symud yr eitem ac adfer y safle y mae wedi'i leoli arno.

Yna caiff asedau eu cario yn y Fantolen yn defnyddio'r seiliau mesur canlynol:-

- Anheddau'r Cyngor - gwerth teg, a bennir gan ddefnyddio gwerth defnydd presennol ar gyfer tai cymdeithasol (gwerth defnydd presennol - Tai Cymdeithasol).
- Asedau Isadeiledd - cost hanesyddol dibrisiedig.
- Cerbydau, peiriannau, dodrefn ac offer - cost hanesyddol heb fod yn ddibrisiedig.
- Pob ased gweithredu arall – gwerth teg, a bennir fel y swm a delir am yr ased yn ei ddefnydd presennol (gwerth defnydd presennol).
- Asedau cymunedol - cost hanesyddol ac nid cost dibrisiedig.
- Asedau dros ben - mae'r mesuriad gwerth teg presennol y seiliedig ar werth teg, a amcangyfrifir yn ôl y defnydd uchaf a gorau o safbwynt cyfranogwr y farchnad.
- Asedau sy'n cael eu hadeiladu - cost hanesyddol.

Pan nad oes tystiolaeth o'r farchnad o werth presennol oherwydd natur arbenigol ased, defnyddir costau amnewid dibrisiedig fel amcangyfrif o werth presennol.

Pan fo gan asedau nad ydynt yn eiddo oes ddefnyddiol fer neu werth isel (neu'r ddau), defnyddir sail cost hanesyddol dibrisiedig yn lle gwerth ar gyfer gwerth cyfredol.

Ailbriso

Mae asedau a gynhwysir yn y Fantolen ar werth presennol yn cael eu hailbriso'n rheolaidd (o leiaf bob pum mlynedd) i sicrhau nad yw eu swm cario'n sylweddol wahanol i'w gwerth presennol ar ddiwedd y flwyddyn. Mae'r Cyngor yn bodloni'r gofyniad hwn trwy ailbriso cyfran o gyfanswm y portffolio asedau ar 1 Ebrill bob blwyddyn; yn ystod 2022/23 cafodd tua 19% o'r asedau gweithredol heb fod yn anheddau eu hailbriso. Caiff prisiadau eu cynnal yn unol â Phrasiad Sefydliad Brenhinol y Syrfewyr Siartredig (RICS) – Safonau Byd-eang 2017: atodiad cenedlaethol y DU. Cynhelir prisiadau gan briswyr RICS mewnol y Cyngor lle bynnag y bo'n bosibl, ond mewn rhai achosion defnyddir priswyr allanol.

Y fethodoleg briso a ddefnyddir ar gyfer Stoc Tai'r Cyfrif Refeniw Tai yw Dull Goleufa, techneg gwerth meddiant gwag wedi'i addasu sy'n seiliedig ar werth yr eiddo gan dybio meddiant gwag, gyda ffactor addasu i adlewyrchu meddiant parhaus gan denant. Mae'r fethodoleg hon - a ddefnyddir gan y rhan fwyaf o awdurdodau lleol yng Nghymru - yn debygol o gynhyrchu prisiadau cyson ar gyfer eiddo Cyfrif Refeniw Tai tebyg mewn gwahanol awdurdodau lleol. Mae gwerth presennol anheddau'r Cyngor yn cael ei fesur yn defnyddio gwerth defnydd presennol - tai cymdeithasol, fel y diffinnir gan Safonau Priso RICS, sef y swm a amcangyfrifwyd ar gyfer cyfnewid eiddo (ar ddyddiad y priso) rhwng prynwr parod a gwerthwr parod mewn trafodyn hyd braich.

DATGANIAD O BOLISIAU CYFRIFO

Mae cynnydd mewn prisiadau'n cael ei gyfateb gan gredydau i'r Gronfa Adbriso i gydnabod enillion heb eu gwireddu. Fel eithriad, gallai enillion gael eu credydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr pan fyddant yn codi o wrthdroi colled a godwyd yn flaenorol ar wasanaeth.

Pan nodir lleihad o ran gwerth, caiff ei gyfrif amdano fel a ganlyn:

- pan fo balans enillion ailbriso ar gyfer yr ased yn y Gronfa Ailbriso Wrth Gefn, caiff gwerth cario'r ased ei ostwng yn erbyn y balans hwnnw (hyd at swm yr enillion cronedig)
- pan nad oes balans yn y Gronfa Ailbriso neu pan fo balans annigonol, caiff swm cario'r ased ei ostwng yn erbyn y llinell(au) gwasanaeth perthnasol yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

Mae'r Gronfa Ailbriso Wrth Gefn yn cynnwys enillion ailbriso a gydnabuwyd ers 1 Ebrill 2007 yn unig, sef dyddiad ei gweithredu'n ffurfiol. Mae enillion sy'n deillio o gyfnod cyn y dyddiad hwnnw wedi'u cynnwys yn y Cyfrif Addasiadau Cyfalaf.

Amhariad

Caiff asedau eu hadolygu am amhariad, neu leihad mewn gwerth, ar ddiwedd pob cyfnod adrodd er mwyn sicrhau nad ydynt yn cael eu cario ar werth uwch na'u swm adferadwy. Mae enghreifftiau o amhariad yn cynnwys gostyngiad sylweddol mewn gwerth asedau penodol a thystiolaeth o ddifrod corfforol (e.e. difrod tân).

Caiff asedau eu hasesu ar ddiwedd pob blwyddyn i weld a oes unrhyw arwydd y gallai fod lleihad mewn gwerth. Pan fo arwyddion yn bodoli a phan amcangyfrifir bod unrhyw wahaniaethau posibl yn faterol, caiff swm y swm y gellir ei adennill ar gyfer yr ased ei amcangyfrif, a phan fo hyn yn llai na swm cario'r ased, caiff colled lleihad mewn gwerth ei chydabod ar gyfer y diffyg. Pan gaiff colledion lleihad gwerth eu nodi, cyfrifir amdanynt fel a ganlyn:-

- pan fo balans enillion ailbriso ar gyfer yr ased yn y Gronfa Ailbriso Wrth Gefn, caiff swm cario'r ased ei ostwng yn erbyn y balans hwnnw (hyd at swm yr enillion cronedig)
- pan nad oes balans yn y Gronfa Ailbriso neu pan fo balans annigonol, caiff swm cario'r ased ei ostwng yn erbyn y llinell(au) gwasanaeth perthnasol yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

Pan gaiff lleihad mewn gwerth ei wrthdroi o ganlyniad, caiff y gwrthdroi ei gredydu i'r llinell(au) gwasanaeth perthnasol yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr hyd at swm y golled wreiddiol, wedi'i haddasu ar gyfer y dibrisiant a fyddai wedi'i godi pe na bai'r golled wedi'i chydabod.

Dibrisiant

Darperir ar gyfer dibrisiant ar yr holl asedau Eiddo, Peiriannau ac Offer gydag oes ddefnyddiol gyfyngedig. Gwneir eithriad ar gyfer asedau nad oes ganddynt oes ddefnyddiol benodol y gellir ei bennu ac asedau nad ydynt ar gael i'w defnyddio eto (h.y. asedau sy'n cael eu hadeiladu). Mae dibrisiant ar asedau newydd yn cael ei godi o'r flwyddyn lawn gyntaf yn dilyn ychwanegu'r ased. Yn achos asedau a gafwyd dan brydlesi ariannol gwneir y ddarpariaeth o'r flwyddyn yr ychwanegwyd yr ased.

Cyfrifir dibrisiant ar sail llinell syth, gan dybio dim gwerthoedd gweddilliol ar gyfer yr holl eiddo, peiriannau ac offer. Yr oes ddefnyddiol fwyaf cyffredin yw:-

	Blynyddoedd
Adeiladau	50
Cerbydau, Peiriannau, Dodrefn ac Offer	3-10
Asedau Isadeiledd	40

DATGANIAD O BOLISIAU CYFRIFO

Caiff Tai Cyngor eu dibrisio yn ôl swm sy'n cyfateb i'r Lwfans Atgyweiriadau Mawr.

Caiff asedau sy'n cael eu cyfalafu dan brydlesau ariannol eu dibrisio dros fywyd penodol yr ased naill ai yn unol â'r contract sydd yn ei le neu, yn absenoldeb y wybodaeth hon, gan ymgynghorwyr prydles annibynnol y Cyngor yn eu hadolygiad o'r brydles.

Ni chaiff asedau sy'n cael eu hadeiladu eu dibrisio nes bydd yr ased yn cael ei ddefnyddio.

Cydrannu

Pan fo gan ased Eiddo, Peiriant neu Offer gydrannau mawr sydd â chost sylweddol o ran cyfanswm cost yr eitem ac sydd ag oes ddefnyddiol amcangyfrifedig wahanol iawn i oes ddefnyddiol y prif ased, caiff y cydrannau eu dibrisio ar wahân.

Mae lefel de minimis materiolaeth o £2.500 miliwn ar gyfer gwerth asedau wedi'i bennu. Dan y lefel hon ni fydd eitemau unigol o eiddo, peiriannau ac offer yn cael eu hystyried fesul cydran; bydd cydrannau arwyddocaol yn cael eu hystyried fel cydrannau y mae eu gwerth cyfredol yn 20% neu fwy o gyfanswm gwerth cyfredol yr ased.

Caiff enillion adbriso eu dibrisio hefyd, gyda swm sydd gyfwerth â'r gwahaniaeth rhwng dibrisiad gwerth presennol a godir ar asedau a'r dibrisiad a fyddai wedi'i godi ar sail eu cost hanesyddol yn cael ei drosglwyddo bob blwyddyn o'r Gronfa Adbriso Wrth Gefn i'r Cyfrif Addasiadau Cyfalaf.

Dad-gydnabod Eiddo, Peiriannau ac Offer

Caiff Eiddo, Peiriant neu Offer ei ddad-gydnabod drwy waredu neu pan na ddisgwylir unrhyw fudd economaidd yn y dyfodol neu botensial gwasanaeth o'u defnyddio.

Gwarediadau ac Asedau Anghyfredol sy'n cael eu Dal i'w Gwerthu

Pan ddaw'n debygol y bydd swm cario ased yn cael ei adennill yn bennaf drwy werthiant yn hytrach na thrwy ei ddefnyddio'n barhaus, caiff ei ailddosbarthu fel Ased a gaiff ei Dal i'w Werthu unwaith y bodlonir y meini prawf canlynol:

- Mae'n rhaid i'r ased fod ar gael i'w werthu ar unwaith yn ei gyflwr presennol yn amodol ar delerau sy'n arferol ac yn gyffredin i werthu ased o'r fath.
- Mae'n rhaid i'r gwerthiant fod yn debygol iawn; mae'n rhaid i'r lefel briodol o reolwyr fod yn ymrwymedig i gynllun i werthu'r ased ac mae'n rhaid cael rhaglen weithredol i ganfod prynwr a chwblhau'r cynllun.
- Mae'n rhaid i'r ased (neu grŵp gwaredu) gael ei farchnata i'w werthu am bris sy'n rhesymol o ran ei werth teg cyfredol.

Dylid disgwyl i'r gwerthiant fod yn gymwys i'w gydnabod fel gwerthiant wedi'i gwblhau o fewn blwyddyn i ddyddiad y dosbarthiad ac fe ddylai'r cam gweithredu sydd ei angen i gwblhau'r cynllun nodi ei fod yn annhebygol y bydd newidiadau sylweddol i'r cynllun yn cael eu gwneud neu y bydd y cynllun yn cael ei dynnu'n ôl.

Caiff yr ased ei ailbriso ar unwaith cyn eil ailddosbarthu ac yna caiff ei gario ar y swm isaf a gwerth teg namyn costau gwerthu. Pan fo lleihad dilynol i werth teg namyn costau gwerthu, caiff y golled ei phostio i'r llinell Gwariant Gweithredu Arall yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr. Cydnabyddir enillion mewn gwerth teg dim ond hyd swm unrhyw golledion a gydnabuwyd yn flaenorol yn y Gwarged neu'r Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau. Ni chaiff dibrisiant ei godi ar Asedau sy'n cael eu Dal i'w Gwerthu.

Os nad yw asedau bellach yn bodloni'r meini prawf i gael eu dosbarthu'n Asedau sy'n cael eu Dal i'w Gwerthu, cânt eu hailddosbarthu'n asedau anghyfredol a'u priso ar swm isaf eu swm cario cyn iddynt gael eu dosbarthu fel asedau sy'n cael eu dal i'w gwerthu (wedi addasu ar gyfer dibrisiant, amorteiddiad neu ailbrisiad a fyddent wedi'u cydnabod pe na bai'r asedau wedi'u dosbarthu fel rhai sy'n cael eu dal i'w gwerthu) a'u swm adferadwy ar ddyddiad y penderfyniad i beidio â gwerthu.

DATGANIAD O BOLISIAU CYFRIFO

Nid yw asedau sydd i gael gadael neu eu sgrapio'n cael eu hail-ddosbarthu'n Asedau Sy'n Cael eu Dal i'w Gwerthu.

Wrth waredu neu ddatgomiynu ased, caiff swm cario'r ased ar y Fantolen (p'un a yw'n Eiddo, Peiriannau, Offer neu'n Asedau sy'n Cael eu Dal i'w Gwerthu) ei glustnodi i'r llinell Gwariant Gweithredu Arall yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr fel rhan o'r enillion neu'r colledion wrth ei waredu. Caiff derbyniadau o warediadau eu credydu i'r un llinell yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr hefyd fel rhan o'r enillion neu golledion wrth waredu (h.y. wedi'i rwydo i ffwrdd yn erbyn gwerth cario'r ased ar adeg ei waredu). Caiff enillion ailbriso a gronnir ar gyfer yr ased yn y Gronfa Ailbriso eu trosglwyddo i'r Cyfrif Addasiadau Cyfalaf.

Caiff symiau a dderbynnir ar gyfer gwarediad mwy na of £0.010miliwn eu dosbarthu fel derbyniadau cyfalaf. Mae angen credydu balans derbynebau i'r Gronfa Derbyniadau Cyfalaf Wrth Gefn, ac yna dim ond ar gyfer buddsoddiad cyfalaf newydd y gellir ei ddefnyddio, neu ei neilltuo i leihau angen sylfaenol y Cyngor i fenthycia (y Nawdd Cyfalaf Gofynnol).Gefn.

Nid yw gwerth y gwarediadau yn cael ei osod yn erbyn treth y cyngor na rhenti, gan y darperir yn llawn ar gyfer cost asedau anghyfredol o dan drefniadau cyllido cyfalaf ar wahân. Caiff symiau eu hadfeddu i'r Cyfrif Addasiadau Cyfalaf o Falans Cronfa'r Cyngor yn y Datganiad ynglŷn â'r Symudiadau yn y Cronfeydd Wrth Gefn.

Darpariaethau, Dyledion Wrth Gefn ac Asedau Wrth Gefn

Darpariaethau

Gwneir darpariaethau pan fo digwyddiad wedi digwydd sy'n rhoi rhwymedigaeth gyfreithiol neu adeiladol i'r Cyngor sydd, fwy na thebyg, angen setliad trwy drosglwyddo buddiannau economaidd neu botensial gwasanaeth, a phan ellir gwneud amcangyfrif dibynadwy o swm y rhwymedigaeth honno.

Codir tâl am ddarpariaethau fel gwariant ar linell y gwasanaeth perthnasol yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr yn ystod y flwyddyn y daw'r Cyngor yn ymwybodol o'r rhwymedigaeth, a chânt eu mesur ar yr amcangyfrif gorau ar ddyddiad mantolen y gwariant y mae angen ei wneud er mwyn setlo'r rhwymedigaeth, gan roi ystyriaeth i risgiau ac ansicrwydd perthnasol.

Pan wneir taliadau maes o law, fe'u codir ar y ddarpariaeth sy'n cael ei chario yn y Fantolen. Caiff setliadau a amcangyfrifwyd eu hadolygu ar ddiwedd pob blwyddyn ariannol a, lle nad yw'n debygol iawn y bydd angen trosglwyddo manteision economaidd (neu lle gwneir setliad is na'r disgwyl), caiff y ddarpariaeth ei gwrthdroi a'i gredydu'n ôl i'r gwasanaeth perthnasol.

Pan fo disgwyl i beth, neu'r cyfan, o'r taliad sydd ei angen i setlo darpariaeth gael ei adfer gan barti arall (e.e. o hawliad yswiriant), ni fydd hyn yn cael ei gydnabod fel incwm ar gyfer y gwasanaeth perthnasol oni bai ei bod fwy neu lai'n sicr y derbynnir ad-daliad os yw'r Cyngor yn setlo'r rhwymedigaeth.

Rhwymedigaethau Digwyddiadol

Mae rhwymedigaeth ddigwyddiadol yn codi pan fo rhywbeth yn digwydd sy'n rhoi dyletswydd bosibl ar y Cyngor. Mae digwyddiad o'r fath yn rhywbeth ansicr na ellir ei gadarnhau tan iddo ddigwydd/beidio digwydd ac ni fydd o fewn rheolaeth lwy'r y Cyngor.

Mae rhwymedigaethau digwyddiadol hefyd yn codi mewn amgylchiadau pan fyddai darpariaeth wedi'i wneud fel arall, ond naill ai nid yw'n debygol y bydd angen all-lif o adnoddau neu na ellir mesur swm y rhwymedigaeth yn ddibynadwy. Nid yw ymrwymadau digwyddiadol yn cael eu cydnabod yn y Fantolen ond yn hytrach yn cael eu datgelu mewn nodyn ar y cyfrifon.

DATGANIAD O BOLISIÄU CYFRIFO

Asedau Digwyddiadol

Mae asedau digwyddiadol yn codi pan fo rhywbeth yn digwydd sy'n rhoi ased bosibl ar y Cyngor. Mae ased o'r fath yn rhywbeth ansicr na ellir ei gadarnhau tan i rywbeth ddigwydd/beidio digwydd ac ni fydd o fewn rheolaeth lwyr y Cyngor.

Nid yw asedau digwyddiadol yn cael eu cydnabod ar y Fantolen ond yn hytrach yn cael eu datgelu mewn nodyn ar y cyfrifon pan mae'n debygol y bydd mewnllif o fanteision economaidd neu botensial gwasanaeth.

Ysgolion

Caiff holl ysgolion a gynhelir y Cyngor eu hystyried yn endidau a reolir gan y Cyngor. Yn unol â gofynion y cod mae'r Cyngor yn cynnwys ei ysgolion a gynhelir yn ei ddatganiadau ariannol endidau unigol. Mae hyn yn cynnwys incwm, gwariant, asedau, rhwymedigaethau, cronfeydd wrth gefn a llif arian yr ysgolion.

Asedau Anghyfredol - Ysgolion

Mae asedau anghyfredol ysgolion cymunedol yn eiddo i'r Cyngor ac yn cael eu cynnwys ar y Fantolen.

Mae adeiladau Ysgolion Gwirfoddol a Gynorthwyr ac Ysgolion Gwirfoddol a Reolir yn perthyn i gyrrff crefyddol ac felly nid ydynt yn cael eu cydnabod ar y Fantolen. Mae unrhyw dir a/neu gaeau chwarae sy'n perthyn i'r Cyngor mewn ysgolion gwirfoddol a gynorthwyr / ysgolion gwirfoddol a reolir yn cael eu cynnwys ar y Fantolen. Mae unig Ysgol Sefydledig y Cyngor yn perthyn i lywodraethwyr yr ysgol a gan hynny mae wedi'i chynnwys ar y Fantolen.

Is-gwmnïau

Mae'r Cyngor yn berchen llwyr ar ddau gwmni o'r enw NEW Homes ac Arlwyo a Glanhau Newydd Ltd.

Gan mai'r Cyngor sy'n rheoli'r endidau hyn mae'r Cod yn gofyn bod eu cyfrifon yn cael eu cydgrynhoi yng nghyfrifon Grŵp y Cyngor. Yng nghyfrifon endid unigol y Cyngor, cofnodir buddiannau mewn is-gwmnïau yn ôl y gost.

Cronfeydd Wrth Gefn

Cronfeydd wrth gefn yw'r symiau a neilltuir yn y cyfrifon i'w defnyddio at ddibenion nad ydynt yn dod o fewn y diffiniad o ddarpariaethau. Maent naill ai'n arian parod wedi'i neilltuo i dalu am wariant annisgwyl yn y tymor byr, adnoddau i helpu i reoli llif arian neu adnoddau cronedig na chawsant eu gwario na'u clustnodi ar ddiwedd y cyfnod cyfrifo. Mae trosglwyddiadau i'r ac o'r cronfeydd wrth gefn wedi'u nodi fel dyraniadau yn y Datganiad Symudiadau Mewn Cronfeydd Wrth Gefn.

REFCUS

Codir am wariant a wnaed yn ystod y flwyddyn y gellir ei wneud yn gyfalaf o dan ddarpariaethau statudol ond nad yw'n arwain at greu asedau anghyfredol fel gwariant i gyfrif referniw'r gwasanaeth perthnasol yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr yn y flwyddyn.

Pan fo'r Cyngor wedi penderfynu bodloni costau'r gwariant hwn o adnoddau cyfalaf presennol neu drwy fenthyca, bydd trosglwyddiad yn y Datganiad Symudiadau Mewn Cronfeydd Wrth Gefn o Falans y Gronfa Gyffredinol / CRT i'r Cyfrif Addasiadau Cyfalaf wedyn yn gwrthdroi'r symiau a godir fel nad oes unrhyw effaith ar lefel treth y cyngor na rhenti.

Enghreifftiau o wariant REFCUS yw grantiau Cyfleusterau i'r Anabl, grantiau i fusnesau a chynlluniau gwella eiddo preifat.

Treth Ar Werth (TAW)

Caiff TAW taladwy ei gynnwys fel gwariant dim ond i'r graddau nad oes modd ei adfer gan Adran Cyllid a Thollau Ei Mawrhydi. Caiff TAW derbyniadwy ei eithrio o incwm.

CYFRIFON GRŴP

Mae'r Cod yn gofyn bod awdurdod lleol a chanddo gysylltiadau materol mewn is-gwmnïau, cyfranogion a mentrau ar y cyd yn paratoi Cyfrifon Grŵp yn ychwanegol at ei gyfrifon endid unigol.

Endid yw is-gwmni, yn cynnwys endid anghorfforedig, megis partneriaeth sydd yn cael ei rheoli gan endid arall (y Cyngor), sy'n cael ei alw'n rhiant.

At ddibenion Cyfrifon Grŵp, mae'r Cyngor wedi cydgrynhoi cyfrifon dau is-gwmni sy'n eiddo'n llwyr i'r Cyngor:

- NEW Homes, ac
- Arlwy a Glanhau NEWydd Cyf.

Mae trefniadau cydweithio eraill y Cyngor wedi cael eu hadolygu yn erbyn gofynion y Cod a phennwyd nad oes angen cynnwys unrhyw un o'r trefniadau hyn yn y Cyfrifon Grŵp.

Mae'r Cyfrifon Grŵp yn cynnwys:

- Datganiad Grŵp ynglŷn â'r Symudiadau yn y Cronfeydd Wrth Gefn
- Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr Grŵp
- Mantolen Grŵp
- Datganiad Llif Arian Grŵp

NEW Homes

Sefydlwyd NEW Homes ar 3 Ebrill 2014 i fod yn berchen ar, gosod a rheoli eiddo gyda'r nod o gynyddu nifer a safon y tai fforddiadwy ar draws y sir, gan ddarparu gwasanaeth proffesiynol i landlordiaid a thenantiaid.

Mae NEW Homes yn gwmni cyfyngedig drwy gyfranddaliadau, sy'n eiddo'n gyfan gwbl i'r Cyngor (1 am £1 par-werth), a sefydlwyd o dan adran 95 o Ddeddf Llywodraeth Leol 2003. Mae gan y Cyngor lefel uchel o reolaeth dros NEW Homes fel y cyfranddaliwr sengl, yn cymeradwyo:

- cyhoeddi cyfalaf cyfrannau
- dosbarthu gwarged masnachu
- cynllun busnes blynyddol
- unrhyw asedau a waredwyd
- unrhyw fenthg yn erbyn asedau
- penodi cyfarwyddwyr ar y bwrdd

Mae gwybodaeth bellach am NEW Homes ar gael ar y wefan www.northeastwaleshomes.co.uk

Mae NEW Homes ar hyn o bryd yn berchen ar, ac yn rheoli, 173 o unedau ar draws Sir y Fflint. Mae'r rhain yn gyfuniad o gynlluniau newydd wedi'u cyflwyno drwy Raglen Tai ac Adfywio Strategol y Cyngor (SHARP) ac eiddo a gaffaelwyd gan ddatblygwyr trwy gytundebau Adran 106. Mae 61 eiddo wedi eu rhoi gan ddatblygwyr preifat o dan gytundebau adran 106 i ddarparu tai fforddiadwy. Mae'r cytundebau hyn rhwng datblygwyr ac awdurdodau cynllunio lleol yn cael eu trefnu fel rhan o amod caniatâd cynllunio ac maent yn galluogi awdurdodau lleol i drefnu cyfraniad tuag at ystod o isadeiledd a gwasanaethau, gan gynnwys tai fforddiadwy. Cyfanswm gwerth yr eiddo hyn ar Fantolen NEW Homes yw £10.685 miliwn. Mae'r 112 eiddo sy'n weddill yn cael eu prynu (19 eiddo) a chartrefi fforddiadwy adeilad newydd (93 eiddo) i'w rhentu yn Sir y Fflint. Cyfanswm gwerth yr eiddo hyn ar Fantolen NEW Homes yw £18.018 miliwn.

CYFRIFON GRŴP

Mae'r Cyngor a NEW Homes yn creu cytundeb hawliau enwebu ar gyfer pob eiddo, sy'n rhoi hawl i'r Cyngor ddewis pob tenant a defnyddio hyn i roi cartref i bobl sydd ar gofrestr tai fforddiadwy Sir y Fflint.

Mae Cynllun Busnes NEW Homes yn cynnig ehangu'r cwmni dros y ddwy flynedd nesaf. Bydd hyn yn cynyddu nifer yr eiddo sy'n cael eu rheoli gan NEW Homes i 245 yn 2024/25.

Arlwyo a Glanhau NEWydd Cyf.

Cwmni masnach Awdurdod Lleol yw Arlwyo a Glanhau Newydd Cyf wedi'i ymgorffori ar 28 Chwefror 2017 fel cwmni sy'n gyfyngedig i gyfranddaliadau â'r Cyngor yn berchen ar yr holl gyfranddaliadau, 100 ar £1 gwerth par. Crëwyd y gwasanaeth arlwyo a glanhau â'r nod i fod yn fwy atebol i alw'r farchnad ac i fod yn rhydd i ddenu cwsmeriaid newydd i tu hwnt i'r Cyngor.

Mae gan y Cyngor lefel uchel o reolaeth dros Arlwyo a Glanhau NEWydd Cyf fel y cyfranddaliwr sengl, yn cymeradwyo:

- unrhyw amcanion a phenderfyniadau strategol
- unrhyw drosglwyddo neu drosglwyddo cyfranddaliadau yn y Cwmni
- cadw neu ddsbarthu unrhyw warged ariannol
- dosbarthiadau gan y Cwmni o unrhyw gyfranddaliadau yng nghyfalaf y Cwmni, a'r hawl a/neu gyfyngiadau i unrhyw gyfranddaliadau
- unrhyw fenthylg yn erbyn asedau

Gellir dod o hyd i fwy o wybodaeth am Arlwyo a Glanhau NEWydd Cyf ar eu gwefan www.newydd.wales.

Rheoli Risg

Mae'r berthynas rhwng y Cyngor a'i is-gwmnïau yn cynnwys cynlluniau busnes sy'n cael eu datblygu gan yr is-gwmnïau sy'n cael eu cymeradwyo gan Gabinet y Cyngor. Mae hyn yn galluogi i'r Cabinet ddeall yr amgylchedd risg eang y mae'r is-gwmnïau'n gweithredu ynddo, ystyried risgiau penodol y mae'r is-gwmnïau yn eu hwynebu ac asesu'r ffordd y mae is-gwmnïau'n rheoli ac yn lliniaru'r risgiau hynny. Mae hyn yn rhoi sicrwydd i'r Cyngor bod risgiau'n cael eu rheoli a'u lliniaru'n briodol a bod amlygiad y Cyngor ei hun i risg yn cael ei leihau. Mae'r Cyngor yn parhau i weithio gydag is-gwmnïau i reoli a lliniaru risgiau penodol sy'n deillio o effaith COVID-19.

Mae'r pwyllgor trosolwg a chraffu priodol yn craffu ar berfformiad NEW Homes ac Arlwyo a Glanhau NEWydd Cyf. Mae'r is-gwmnïau yn destun archwiliad gan dîm archwilio mewnol y Cyngor sydd hefyd yn helpu i roi sicrwydd bod risg yn cael ei rheoli a bod tystiolaeth o fecanweithiau rheoli a'u bod yn gweithredu'n effeithiol.

Polisiau Cyfrifo

Mae'r polisiau cyfrifo ar gyfer y Grŵp yn dilyn y rhai a fabwysiadwyd gan Gyngor Sir y Fflint yn y cyfriflenni endid unigol, fel sy'n cael ei nodi ar dudalennau 77 hyd at 92. Lle mae polisiau cyfrifo'r is-gwmnïau yn wahanol, mae'r cydgrynhoi wedi'i addasu er mwyn unioni unrhyw wahaniaethau mewn ymdriniaeth gyfrifo.

DATGANIAD GRŴP YNGLŶN Â'R SYMUDIADAU YN Y CRONFEYDD WRTH GEFN

	Balans Cronfa'r Cyngor £000	Eraill Cronfeydd Wrth Gefn y Gellir eu Defnyddio £000	Cyfanswm Cronfeydd Wrth Gefn y Gellir eu Defnyddio £000	Cronfeydd Wrth Gefn na Ellir eu Defnyddio £000	Cyfanswm Cronfeydd Wrth Gefn y Cyngor £000	Mae is- gwmni yn cadw'r £000	Grŵp Cyfanswm Cronfeydd Wrth Gefn £000
Ar 31 Mawrth 2022	55,627	38,239	93,866	246,725	340,591	8,170	348,761
Cyfanswm Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	(23,001)	27,891	4,890	327,795	332,685	5,904	338,589
Addasiadau rhwng cyfrifon grŵp a Chyfrifon awdurdod	(6,190)	0	(6,190)	0	(6,190)	(3,069)	(9,259)
Cynnydd/(Ileihad) net cyn trosglwyddiadau	(29,191)	27,891	(1,300)	327,795	326,495	2,835	329,330
Addasiadau rhwng cyfrifyddu a sail o dan y rheoliadau ariannu	23,285	(25,364)	(2,078)	2,078	0	0	0
Cynnydd /(gostyngiad) yn y flwyddyn	(5,906)	2,527	(3,378)	329,873	326,495	2,835	329,330
Ar 31 Mawrth 2023	49,720	40,766	90,489	576,599	667,088	11,005	678,093

Wedi'i ailbennu

	Balans Cronfa'r Cyngor £000	Eraill Cronfeydd Wrth Gefn y Gellir eu Defnyddio £000	Cyfanswm Cronfeydd Wrth Gefn y Gellir eu Defnyddio £000	Cronfeydd Wrth Gefn na Ellir eu Defnyddio £000	Cyfanswm Cronfeydd Wrth Gefn y Cyngor £000	Mae is- gwmni yn cadw'r £000	Grŵp Cyfanswm Cronfeydd Wrth Gefn £000
Ar 31 Mawrth 2021	38,500	36,823	75,323	19,792	95,115	5,417	100,532
Cyfanswm Incwm a Gwariant Cynhwysfawr*	19,674	44,224	63,898	184,366	248,264	6,065	254,329
Addasiadau rhwng cyfrifon grŵp a Chyfrifon awdurdod	(2,788)	0	(2,788)	0	(2,788)	(3,312)	(6,100)
Cynnydd/(Ileihad) net cyn trosglwyddiadau*	16,886	44,224	61,110	184,366	245,476	2,753	248,229
Addasiadau rhwng cyfrifyddu a sail o dan y rheoliadau ariannu*	241	(42,808)	(42,567)	42,567	0	0	0
Cynnydd /(gostyngiad) yn y flwyddyn	17,127	1,416	18,543	226,933	245,476	2,753	248,229
Ar 31 Mawrth 2022	55,627	38,239	93,866	246,725	340,591	8,170	348,761

*Wedi'i ailbennu. Gweler nodyn 2 (Cyfrifon Grŵp).

DATGANIAD INCWM A GWARIANT CYNHWYSFAWR GRŴP

	2022/23		Wedi'i ailbennu 2021/22			
	Gwariant Gros	Incwm Gros	Gwariant Net	Gwariant Gros	Incwm Gros	Gwariant Net
	£000	£000	£000	£000	£000	£000
Dadansoddiad Gwariant Gwasanaeth						
Prif Weithredwyr	1,888	(65)	1,823	2,543	(68)	2,475
Addysg ac Ieuenctid*	180,978	(36,736)	144,242	151,298	(42,096)	109,202
Llywodraethu	16,574	(2,072)	14,502	15,089	(3,779)	11,310
Tai a Chymunedau**	47,105	(39,303)	7,802	43,849	(38,658)	5,191
Pobl ac Adnoddau	5,998	(475)	5,523	5,399	(170)	5,229
Cynllunio, yr Amgylchedd a'r Economi	15,872	(7,066)	8,806	14,864	(8,134)	6,730
Gwasanaethau Cymdeithasol	126,723	(30,790)	95,933	124,385	(35,621)	88,764
Rhaglenni Statudol*	16,814	(4,888)	11,926	14,713	(3,689)	11,024
Strydlun a Thrafnidiaeth	74,703	(25,424)	49,279	71,473	(32,899)	38,574
Cyllid Corfforaethol a Chanolog*	6,905	(2,488)	4,417	8,447	(3,109)	5,338
CRT*	13,082	(38,812)	(25,730)	(2,888)	(38,219)	(41,107)
Cost Gwasanaethau*	506,642	(188,119)	318,523	449,172	(206,442)	242,730
Gwariant Gweithredol Arall			33,335			30,322
Incwm a Gwariant Cyllido a Buddsoddi			17,279			18,490
Trethiant ac Incwm Grant Amhenodol			(366,899)			(351,969)
(Arian Dros Ben)/diffyg ar ddarpariaeth gwasanaethau*			2,238			(60,427)
Treuliau treth is-gwmni			(76)			(182)
Grŵp (Gwarged) / Diffyg*			2,162			(60,609)
(Arian dros ben)/diffyg ar ailbriso asedau anghyfredol*			(15,433)			(96,020)
(Arian dros ben)/diffyg ar ailbriso asedau ariannol ar gael i'w gwerthu			0			0
Treth sy'n ymwneud ag incwm			1,207			385
(Enillion) neu gollodion actiwaraidd ar asedau a rhwymedigaethau			(317,189)			(90,619)
Cyfanswm (Incwm) a Gwariant Cynhwysfawr			(329,253)			(246,863)

*Wedi'i ailbennu. Gweler nodyn 2 (Cyfrifon Grŵp).

**Ail-enwi portfolio'n Portfolio Tai a Chymunedau (Tai ac Asedau yn flaenorol). Mae'r symiau a ddatgelwyd yn cynnwys symiau y gellir eu priodoli i Raglen Gyfalaf ac Asedau'r gwasanaeth.

MANTOLEN GRŴP

	Nodyn	31 Mawrth 2023		31 Mawrth 2022	
		£000	£000	£000	£000
ASEDAU ANGHYFREDOL					
Eiddo, Peiriannau ac Offer					
Anheddau'r Cyngor		301,283		274,122	
Tir ac Adeiladau Eraill		497,759		481,376	
Cerbydau, Peiriannau, Dodrefn ac Offer		20,413		19,791	
Asedau dros ben		4,319		5,880	
Asedau Isadeiledd		156,994		157,785	
Asedau Cymunedol		5,408		4,921	
Asedau sy'n cael eu hadeiladu ar hyn o bryd		16,160		12,125	
Cyfanswm eiddo, peiriannau ac offer	1	1,002,336		956,000	
Eiddo Buddsoddi ac Ystâd Amaethyddol			29,092		27,694
Asedau Anniriaethol			0		0
Buddsoddiadau Hirdymor			0		0
Dyledwyr Hirdymor*			2,303		2,253
Ased Treth Gohiriedig*			0		1,079
CYFANSWM ASEDAU ANGHYFREDOL			1,033,731		987,026
ASEDAU CYFREDOL					
Rhestrau Eiddo		850		784	
Dyledwyr Byrdymor (darpariaeth lleihad mewn gwerth net)		78,869		71,219	
Buddsoddiadau Byrdymor		5,054		5,001	
Arian Parod a Chywerthoedd Arian Parod		29,369		45,671	
Asedau i'w Gwerthu		306		383	
CYFANSWM ASEDAU CYFREDOL			114,448		123,058
DYLEDION CYFREDOL					
Benthyciadau i'w Had-dalu ar gais neu o fewn 12 mis		(19,908)		(18,036)	
Credydwyr Byrdymor		(56,887)		(63,333)	
Darpariaeth ar gyfer absenoldebau cronodig		(6,722)		(5,563)	
Dyledion gohiriedig		(621)		(591)	
Derbyniadau Grantiau Ymlaen Llaw		(3,737)		(6,697)	
Darpariaethau*		(52)		(45)	
CYFANSWM DYLEDION CYFREDOL			(87,927)		(94,265)
DYLEDION ANGHYFREDOL					
Credydwyr Hirdymor		(1,140)		(1,389)	
Benthyca Hirdymor		(290,201)		(289,517)	
Dyledion gohiriedig		(2,128)		(2,748)	
Darpariaethau		(1,067)		(957)	
Dyledion Hirdymor Eraill		(77,723)		(367,258)	
Derbyniadau Grantiau Ymlaen Llaw		(6,268)		(1,535)	
Atebolwydd Treth Gohiriedig*		(3,632)		(3,653)	
CYFANSWM DYLEDION ANGHYFREDOL			(382,159)		(667,057)
ASEDAU NET			678,093		348,762

*Ffigurau 2021/22 wedi'u hailbennu i aildosbarthu Atebolwydd/Ased Treth Gohiriedig Nid yw cyfanswm y Fantolen wedi newid.

MANTOLEN GRŴP

Nodyn	31 Mawrth 2023		Wedi'i ailbennu 31 Mawrth 2022	
	£000	£000	£000	£000
CRONFEYDD WRTH GEFN Y GELLIR EU DEFNYDDIO				
Cronfa Wrth Gefn Derbyniadau Cyfalaf	19,149		17,959	
Grantiau Cyfalaf heb eu Cymhwysio	15,142		15,043	
Cronfa'r Cyngor	19,162		18,438	
Cronfeydd Wrth Gefn sydd wedi'u Clusthodi	2,806		(657)	
Elw a Cholled Wrth Gefn	30,558		37,187	
CRT	6,477		5,239	
CYFANSWM CRONFEYDD WRTH GEFN Y GELLIR EU DEFNYDDIO		93,294		93,209
 CRONFEYDD WRTH GEFN NA ELLIR EU DEFNYDDIO				
Y Gronfa Adbriso Wrth Gefn*	208,280		201,742	
Cyfrif Addasiadau Cyfalaf*	465,567		427,276	
Cyfrif Addasiadau Offerynnau Ariannol	(4,652)		(5,011)	
Y Gronfa Bensignau Wrth Gefn	(77,723)		(362,940)	
Derbyniadau Cyfalaf Gohiriedig	49		49	
Cyfrif absenoldebau cronedig	(6,722)		(5,563)	
CYFANSWM CRONFEYDD WRTH GEFN NA ELLIR EU DEFNYDDIO		584,799		255,553
 CYFANSWM CRONFEYDD WRTH GEFN		678,093		348,762

*Wedi'i ailbennu. Gweler nodyn 2 (Cyfrifon Grŵp).

DATGANIAD LLIF ARIAN GRŴP

	2022/23		Wedi'i ailbennu 2021/22	
	£000	£000	£000	£000
Gwarged neu (ddiffyg) net ar ddarparu gwasanaethau*	(1,588)		61,184	
Addasiad i warged neu ddiffyg ar ddarparu gwasanaethau ar gyfer symudiadau anariannol*	33,599		46,432	
Addasiad ar gyfer eitemau a gynhwysir yn y gwarged neu ddiffyg net ar gwasanaethau sy'n weithgareddau buddsoddi neu ariannu	<u>(33,033)</u>		<u>(45,486)</u>	
All-lif arian parod net o weithgareddau gweithredu		(1,022)		62,130
Lif arian parod net o weithgareddau buddsoddi	(17,114)		(13,232)	
Lif arian parod net o weithgareddau ariannu	<u>1,835</u>		<u>(42,432)</u>	
		<u>(15,279)</u>		<u>(55,664)</u>
(Cynnydd) / Gostyngiad net mewn arian parod a chyfwerth ag arian parod		(16,301)		6,466
Arian parod a chyfwerth ag arian parod ar ddechrau'r cyfnod adrodd		45,668		39,202
Arian parod a chyfwerth ag arian parod ar ddiwedd y cyfnod adrodd		29,367		45,668

*Wedi'i ailbennu. Gweler nodyn 2 (Cyfrifon Grŵp).

NODIADAU YNGLŶN Â'R CYFRIFON GRŴP

1. EIDDO, PEIRIANNAU AC OFFER

	Cyngor Sir y Fflint £000	NEW Homes £000	Arlwyo a Glanhau NEWydd Cyf £000	Grŵp £000
Llyfrwerth Net 31 Mawrth 2023				
Anheddau cyngor	301,283	0	0	301,283
Tir ac adeiladau eraill	471,601	26,159	0	497,760
Cerbydau, offer, dodrefn a chyfarpar	20,212	0	201	20,413
Asedau dros ben	4,319	0	0	4,319
Asedau isadeiledd	156,994	0	0	156,994
Asedau cymunedol	5,408	0	0	5,408
Asedau sydd wrthi'n cael eu hadeiladu	16,160	0	0	16,160
	975,977	26,159	201	1,002,337

	Cyngor Sir y Fflint £000	NEW Homes £000	Arlwyo a Glanhau NEWydd Cyf £000	Grŵp £000
Llyfrwerth Net 31 Mawrth 2022				
Anheddau cyngor	274,122	0	0	274,122
Tir ac adeiladau eraill	454,643	26,733	0	481,376
Cerbydau, offer, dodrefn a chyfarpar	19,581	0	210	19,791
Asedau dros ben	5,880	0	0	5,880
Asedau isadeiledd	157,785	0	0	157,785
Asedau cymunedol	4,921	0	0	4,921
Asedau sydd wrthi'n cael eu hadeiladu	12,125	0	0	12,125
	929,057	26,733	210	956,000

2. ADDASIAD Y CYFNOD BLAENOROL - ASEDU ANGHYFREDOL

Fel y manylwyd yn y datganiadau endid sengl (Nodyn 44), mae'r Cyngor wedi ail-ddatgan y datganiadau ariannol 2021/22. Mae'r ail-ddatganiadau sy'n effeithio ar Gyfrifon Grŵp wedi'u hamlinellu isod.

Datganiad Grŵp ynglŷn â'r Symudiadau yn y Cronfeydd Wrth Gefn

	Balans Cronfa'r Cyngor			Eraill Cronfeydd Wrth Gefn y Gellir eu Defnyddio				Cronfeydd Wrth Gefn na Ellir eu Defnyddio				
	Cyfrifon		Cyfrifon 2021/2022 Wedi'u Hailbennu £000	Cyfrifon		Cyfrifon		Cyfrifon		Cyfrifon		
	2021/2022	Addasiad		2021/2022	Addasiad	2021/2022	Addasiad	2021/2022	Addasiad	2021/2022	Addasiad	
	Gwreiddiol	1	2	Gwreiddiol	1	2	Gwreiddiol	1	Gwreiddiol	1	2	
£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000	
Cyfanswm Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	14,126	15,219	(9,671)	19,674	30,275	13,949	0	44,224	203,863	(29,168)	9,671	184,366
Addasiadau rhwng cyfrifyddu a sail o dan y rheoliadau ariannu	5,789	(15,219)	9,671	241	(28,859)	(13,949)	0	(42,808)	23,070	29,168	(9,671)	42,567

NODIADAU YNGLŶN Â'R CYFRIFON GRŴP

Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr Grŵp

	Gwariant Gros				Gwariant Net			
	Cyfrifon 2021/2022	Addasiad 1	Addasiad 2	Cyfrifon 2021/2022 Wedi'u Hailbennu	Cyfrifon 2021/2022 Gwreiddiol	Addasiad 1	Addasiad 2	Cyfrifon 2021/2022 Wedi'u Hailbennu
	£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000
Dadansoddiad Gwariant Gwasanaeth								
Prif Weithredwyr	2,543	0	0	2,543	2,475	0	0	2,475
Addysg ac Ieuenctid	153,844	(11,498)	8,952	151,298	111,748	(11,498)	8,952	109,202
Llywodraethu	15,089	0	0	15,089	11,310	0	0	11,310
Tai ac Asedau	43,779	0	70	43,849	5,121	0	70	5,191
Pobl ac Adnoddau	5,399	0	0	5,399	5,229	0	0	5,229
Cynllunio, yr Amgylchedd a'r Economi	14,827	0	37	14,864	6,693	0	37	6,730
Gwasanaethau Cymdeithasol	124,385	0	0	124,385	88,764	0	0	88,764
Rhaglenni Statudol	17,815	(3,756)	654	14,713	14,126	(3,756)	654	11,024
Strydlun a Thrafnidiaeth	71,515	0	(42)	71,473	38,616	0	(42)	38,574
Cyllid Corfforaethol a Chanolog	8,412	35	0	8,447	5,303	35	0	5,338
CRT	11,060	(13,949)	0	(2,889)	(27,159)	(13,949)	0	(41,107)
Cyfanswm	468,668	(29,168)	9,671	449,171	262,226	(29,168)	9,671	242,730
(Arian Dros Ben)/diffyg ar ddarpariaeth gwasanaethau Grŵp (Gwarged) / Diffyg (Arian dros ben)/diffyg ar ailbriso asedau anghyfredol					(40,931) (41,113) (115,517)	(29,168) (29,168) 29,168	9,671 9,671 (9,671)	(60,427) (60,609) (96,020)

	Cyfrifon 2021/2022 Gwreiddiol £000	Addasiad 1 £000	Addasiad 2 £000	Cyfrifon 2021/2022 Wedi'u Hailbennu £000
Mantolen Grŵp				
Y Gronfa Adbriso Wrth Gefn	235,729	(29,168)	(4,818)	201,702
Cyfrif Addasiadau Cyfalaf	393,289	29,168	4,818	427,276
Datganiad Llif Arian Grŵp				
Gwarged neu (ddiffyg) net ar ddarparu gwasanaethau	41,687	29,168	(9,671)	61,184
Addasiad i warged neu ddiffyg ar ddarparu gwasanaethau ar gyfer symudiadau anariannol	65,929	(29,168)	9,671	46,432

ADRODDIAD ARCHWILYDD ANNIBYNNOL ARCHWILYDD CYFFREDINOL CYMRU I AELODAU CYNGOR SIR Y FFLINT

Barn ar ddatganiadau ariannol

Rwyf wedi archwilio'r datganiadau ariannol o:

- Cyngor Sir y Fflint; a
- Grŵp Cyngor Sir y Fflint

am y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2023 o dan Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004.

Mae datganiadau ariannol Cyngor Sir y Fflint yn cynnwys y Datganiad Symud mewn Cronfeydd Wrth Gefn, y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr, y Fantolen, y Datganiad Llif Arian, y Mudiad Cyfrif Refeniw Tai mewn Datganiad Wrth Gefn, Datganiad Incwm a Gwariant y Cyfrif Refeniw Tai a'r nodiadau cysylltiedig, gan gynnwys crynodeb o bolisiau cyfrifo sylweddol.

Mae datganiadau ariannol Grŵp Cyngor Sir y Fflint yn cynnwys y Datganiad Symudiad Grŵp mewn Cronfeydd Wrth Gefn, Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr y Grŵp, y Fantolen Grŵp, Datganiad Llif Arian y Grŵp a'r nodiadau cysylltiedig.

Mae'r fframwaith adrodd ariannol sydd wedi'i gymhwyso wrth baratoi yn gyfraith berthnasol ac mae'r DU wedi mabwysiadu safonau cyfrifyddu rhyngwladol fel y'u dehonglir a'u haddasu gan y Cod Ymarfer ar Gyfrifeg Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2022-23.

Yn fy marn i, ym mhob agwedd faterol, y datganiadau ariannol:

- rhoi darlun cywir a theg o sefyllfa ariannol Cyngor Sir y Fflint a Grŵp Cyngor Sir y Fflint ar 31 Mawrth 2023 ac o'i incwm a'i wariant ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben bryd hynny; ac
- wedi eu paratoi'n briodol yn unol â gofynion deddfwriaethol a safonau cyfrifeg rhyngwladol a fabwysiadwyd yn y DU fel y dehonglwyd ac a addaswyd gan y Cod Ymarfer ar Gyfrifeg Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2022-23.

Sail barn

Cynhaliais fy archwiliad yn unol â'r gyfraith berthnasol a'r Safonau Rhyngwladol ar Archwilio yn y DU (ISAs (DU)) a Nodyn Ymarfer 10 'Archwilio Datganiadau Ariannol Endidau Sector Cyhoeddus yn y Deyrnas Unedig'. Disgrifir fy nghyfrifoldebau o dan y safonau hynny ymhellach yng nghyfrifoldebau'r archwilydd dros archwilio adran datganiadau ariannol fy adroddiad.

Mae fy staff a minnau'n annibynnol ar Gyngor Sir y Fflint a'r grŵp yn unol â'r gofynion moesegol sy'n berthnasol i'm harchwiliad o'r datganiadau ariannol yn y DU gan gynnwys Safon Foesegol y Cyngor Adrodd Ariannol, ac rwyf wedi cyflawni fy nghyfrifoldebau moesegol eraill yn unol â'r gofynion hyn. Credaf fod y dystiolaeth archwilio a gefais yn ddigonol ac yn briodol i roi sail i'm barn.

Casgliadau'n ymwneud â busnes gweithredol

Wrth archwilio'r datganiadau ariannol, rwyf wedi dod i'r casgliad bod y defnydd o'r sail gyfredol o gyfrifo wrth baratoi'r datganiadau ariannol yn briodol.

Yn seiliedig ar y gwaith rwyf wedi'i gyflawni, nid wyf wedi nodi unrhyw ansicrwydd perthnasol sy'n ymwneud â digwyddiadau neu amodau a allai, yn unigol neu gyda'i gilydd, fwrw amheuaeth sylweddol ar Gyngor Sir y Fflint a gallu'r grŵp i barhau i fabwysiadu'r sail gyfrifyddu busnes gweithredol am gyfnod o ddeuddeg mis o leiaf o'r adeg y mae'r datganiadau ariannol wedi'u hawdurdodi i'w cyhoeddi.

ADRODDIAD ARCHWILYDD ANNIBYNNOL ARCHWILYDD CYFFREDINOL CYMRU I AELODAU CYNGOR SIR Y FFLINT

Disgrifir fy nghyfrifoldebau a chyfrifoldebau'r swyddog ariannol cyfrifol mewn perthynas â busnes gweithredol yn yr adrannau perthnasol o'r adroddiad hwn.

Gwybodaeth Arall

Mae'r wybodaeth arall yn cynnwys yr wybodaeth a gynhwysir yn yr adroddiad blynyddol ac eithrio'r datganiadau ariannol ac adroddiad fy archwilydd ar hynny. Y Swyddog Ariannol Cyfrifol sy'n gyfrifol am yr wybodaeth arall sydd yn yr adroddiad blynyddol. Nid yw fy marn ar y datganiadau ariannol yn cwmpasu'r wybodaeth arall ac, ac eithrio i'r graddau a nodir fel arall yn benodol yn fy adroddiad, nid wyf yn mynegi unrhyw fath o gasgliad sicrwydd ar hynny.

Fy nghyfrifoldeb i yw darllen y wybodaeth arall ac, wrth wneud hynny, ystyried a yw'r wybodaeth arall yn sylweddol anghyson â'r datganiadau ariannol neu'r wybodaeth a gafwyd yn ystod yr archwiliad, neu fel arall mae'n ymddangos ei bod wedi'i chamddatgan yn sylweddol. Os byddaf yn nodi anghysondebau materol o'r fath neu gamddatganiadau materol ymddangosiadol, mae'n ofynnol i mi benderfynu a yw hyn yn arwain at gamddatganiad perthnasol yn y datganiadau ariannol eu hunain. Os byddaf i, yn seiliedig ar y gwaith rwyf wedi'i gyflawni, yn dod i'r casgliad bod camddatganiad materol o'r wybodaeth arall hon, mae'n ofynnol i mi adrodd am y ffaith honno.

Nid oes gennyf unrhyw beth i'w adrodd yn hyn o beth.

Barn ar faterion eraill

Yn fy marn i, yn seiliedig ar y gwaith a wnaed yn ystod fy archwiliad:

- mae'r wybodaeth a gynhwysir yn yr Adroddiad Naratif ar gyfer y flwyddyn ariannol y mae'r datganiadau ariannol yn cael eu paratoi ar ei chyfer yn gyson â'r datganiadau ariannol ac mae'n unol â'r Cod Ymarfer ar Gyfrifeg Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2022-23.
- mae'r wybodaeth a roddir yn y Datganiad Llywodraethu Blynyddol ar gyfer y flwyddyn ariannol y mae'r datganiadau ariannol yn cael eu paratoi ar ei chyfer yn gyson â'r datganiadau ariannol ac mae'n unol â'r canllawiau .

Materion yr wyf yn adrodd amdanynt drwy eithriad

Yng ngoleuni gwybodaeth a dealltwriaeth Cyngor Sir y Fflint a'r grŵp a'i amgylchedd a gafwyd yn ystod yr archwiliad, nid wyf wedi nodi camddatganiadau perthnasol yn yr Adroddiad Naratif na'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol.

Nid oes gennyf unrhyw beth i'w adrodd mewn perthynas â'r materion canlynol, yr wyf yn eu hadrodd i chi, os, yn fy marn i:

- nid wyf wedi derbyn yr holl wybodaeth ac esboniadau sydd eu hangen arnaf ar gyfer fy archwiliad.
- nid yw cofnodion cyfrifeg digonol wedi'u cadw, neu ni dderbyniwyd ffurflenni sy'n ddigonol ar gyfer fy archwiliad gan ganghennau nad ymwelwyd â hwy gan fy nhîm.
- nid yw'r datganiadau ariannol yn cytuno â'r cofnodion a'r ffurflenni cyfrifyddu.

Cyfrifoldebau'r swyddog ariannol cyfrifol am y datganiadau ariannol

Fel yr esboniwyd yn llawnach yn y Datganiad Cyfrifoldebau ar gyfer y Datganiad Cyfrifon a nodir ar dudalen 11 y Datganiad Cyfrifon, mae'r swyddog ariannol cyfrifol yn gyfrifol am:

- paratoi'r datganiad cyfrifon, gan gynnwys Cyfrifon Grŵp Cyngor Sir y Fflint, sy'n rhoi darlun cywir a theg ac yn cydymffurfio ag arferion priodol.
- cynnal cofnodion cyfrifyddu priodol.

ADRODDIAD ARCHWILYDD ANNIBYNNOL ARCHWILYDD CYFFREDINOL CYMRU I AELODAU CYNGOR SIR Y FFLINT

- mae rheolaethau mewnol fel y mae'r swyddog ariannol cyfrifol yn penderfynu arnynt yn angenrheidiol er mwyn galluogi paratoi datganiadau cyfrifon sy'n rhydd o gamddatganiadau perthnasol, boed hynny oherwydd twyll neu gamgymeriad.
- asesu gallu'r Cyngor Sir y Fflint a'r grŵp i barhau fel mater o drefn, datgelu fel y bo'n berthnasol, materion sy'n ymwneud â nusnes gweithredol a defnyddio sail barhaus cyfrifyddu oni bai bod y swyddog ariannol cyfrifol yn rhagweld na fydd y gwasanaethau a ddarperir gan Gyngor Sir y Fflint a'r grŵp yn parhau i gael eu darparu yn y dyfodol.

Cyfrifoldebau'r Archwilydd dros archwilio'r datganiadau ariannol

Fy nghyfrifoldeb i yw archwilio'r datganiadau ariannol yn unol â Deddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004.

Fy amcanion yw cael sicrwydd rhesymol ynghylch a yw'r datganiadau ariannol yn eu cyfanrwydd yn rhydd o gamddatganiadau perthnasol, boed hynny oherwydd twyll neu gamgymeriad, a chyhoeddi adroddiad archwilydd sy'n cynnwys fy marn i. Mae sicrwydd rhesymol yn lefel uchel o sicrwydd ond nid yw'n warant y bydd archwiliad a gynhelir yn unol ag ISAs (DU) bob amser yn canfod camddatganiad perthnasol pan fydd yn bodoli. Gall camddatganiadau godi o dwyll neu gamgymeriad ac fe'u hystyrir yn ddeunydd os gellid disgwyl yn rhesymol iddynt ddylanwadu ar benderfyniadau economaidd defnyddwyr a wneir ar sail y datganiadau ariannol hyn.

Mae afreoleidd-dra, gan gynnwys twyll, yn achosion o ddiffyg cydymffurfio â deddfau a rheoliadau. Rwy'n dylunio gweithdrefnau yn unol â'm cyfrifoldebau, a amlinellir uchod, i ganfod camddatganiadau perthnasol mewn perthynas ag afreoleidd-dra, gan gynnwys twyll.

Roedd fy ngweithdrefnau yn cynnwys y canlynol:

- ymchwilio i reolaeth, pennaeth archwilio mewnol y Cyngor a'r rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu, gan gynnwys cael ac adolygu dogfennau ategol sy'n ymwneud â Chyngor Sir y Fflint a pholisïau a gweithdrefnau grŵp sy'n ymwneud â:
  - nodi, gwerthuso a chydymffurfio â deddfau a rheoliadau ac a oeddent yn ymwybodol o unrhyw achosion o ddiffyg cydymffurfio;
  - canfod ac ymateb i risgiau twyll ac a oes ganddynt wybodaeth am unrhyw dwyll gwirioneddol, amheuaeth neu honedig; ac
  - y rheolaethau mewnol a sefydlwyd i liniaru risgiau sy'n gysylltiedig â thwyll neu ddiffyg cydymffurfio â deddfau a rheoliadau.
- ystyried fel tîm archwilio sut a ble y gallai twyll ddigwydd yn y datganiadau ariannol ac unrhyw ddangosyddion posibl o dwyll. Fel rhan o'r drafodaeth hon, nodais botensial ar gyfer twyll yn y meysydd canlynol: cydnabod reffeniw, cydnabyddiaeth gwariant, postio cyfnodolion anarferol, rhagfarn mewn amcangyfrifon cyfrifeg a thrafodiad sylweddol y tu allan i gwrs busnes arferol.
- cael dealltwriaeth o fframwaith awdurdod Cyngor Sir y Fflint a'r grŵp yn ogystal â fframweithiau cyfreithiol a rheoleiddiol eraill y mae Cyngor Sir y Fflint a'r grŵp yn gweithredu ynddynt, gan ganolbwyntio ar y cyfreithiau a'r rheoliadau hynny a gafodd effaith uniongyrchol ar y datganiadau ariannol neu a gafodd effaith sylfaenol ar weithrediadau cyngor a grŵp Sir y Fflint.
- cael dealltwriaeth o berthnasoedd parti cysylltiedig.

Yn ogystal â'r uchod, roedd fy ngweithdrefnau i ymateb i risgiau a nodwyd yn cynnwys y canlynol:

- adolygu'r datganiadau ariannol a phroffion i ddogfennau ategol i asesu cydymffurfiaeth â deddfau a rheoliadau perthnasol a drafodwyd uchod.
- holi rheolaeth, y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio a chyngorwyr cyfreithiol ynghylch ymgyfreitha a hawliadau gwirioneddol a posibl.
- darllen cofnodion cyfarfodydd y rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu.

ADRODDIAD ARCHWILYDD ANNIBYNNOL ARCHWILYDD CYFFREDINOL CYMRU I AELODAU CYNGOR SIR Y FFLINT

- wrth fynd i'r afael â'r risg o dwyll trwy orwneud rheolaethau, profi priodoldeb cofnodion cyfnodolion ac addasiadau eraill; asesu a yw'r dyfarniadau a wnaed wrth wneud amcangyfrifon cyfrifyddu yn arwydd o ragfarn bosibl; a gwerthuso rhesymeg busnes unrhyw drafodion sylweddol sy'n anarferol neu y tu allan i gwrs busnes arferol.

Fe wnes i hefyd gyfleu deddfau a rheoliadau a nodwyd yn berthnasol a risgiau posibl i dwyll i bob aelod o'r tîm archwilio a pharhau i fod yn effro i unrhyw arwyddion o dwyll neu ddiffyg cydymffurfio â chyfreithiau a rheoliadau drwy gydol yr archwiliad.

Mae'r graddau y mae fy ngweithdrefnau'n gallu canfod afreoleidd-dra, gan gynnwys twyll, yn cael ei effeithio gan yr anhawster cynhenid wrth ganfod afreoleidd-dra, effeithiolrwydd Cyngor Coutu Sir y Fflint a rheolaethau grŵp, a natur, amseriad a maint y gweithdrefnau archwilio a gyflawnir.

Ceir disgrifiad pellach o gyfrifoldebau'r archwilydd dros archwilio'r datganiadau ariannol ar wefan y Cyngor Adrodd Ariannol www.frc.org.uk/auditorsresponsibilities. Mae'r disgrifiad hwn yn rhan o adroddiad fy archwilydd.

Cyfrifoldebau archwilydd eraill

Rwy'n cyfathrebu â'r rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu ynghylch cwmpas ac amseriad arfaethedig yr archwiliad a chanfyddiadau archwilio sylweddol ymhlith materion eraill, gan gynnwys unrhyw ddiffygion sylweddol mewn rheolaeth fewnol a nodaf yn ystod fy archwiliad.

Tystysgrif cwblhau archwiliad

Rwy'n ardystio fy mod wedi cwblhau'r archwiliad o gyfrifon Cyngor Sir y Fflint a'r grŵp yn unol â gofynion Deddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004 a Chod Ymarfer Archwilio Archwilydd Cyffredinol Cymru.

Adrian Crompton
Archwilydd Cyffredinol Cymru
Ebrill 2024

1 Cwr y Ddinas
Stryd Tyndall, Caerdydd
CF10 4BZ

2022/23

Cyngor Sir y Fflint
Ein Dull o Weithredu'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol
Dogfen Amgaaedig 1

Beth yw pwrpas y ddogfen hon?

Mae'r ddogfen hon yn amlinellu ein dull o asesu trefniadau llywodraethu'r Cyngor a chwblhau'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol. Mae'r ddogfen hon 'Ein Dull o Weithredu'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol' (Rhan un) yn esbonio:

- Beth yw Llywodraethu
- Beth yw'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol
- Sut mae'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol wedi'i baratoi
- Prif egwyddorion y Fframwaith Llywodraethu Corfforaethol
- Cyfraniadau at Fframwaith Llywodraethu Effeithiol
- Sut ydym wedi monitro a gwerthuso effeithiolrwydd ein trefniadau llywodraethu

Mae manylion canlyniadau ein hasesiad i nodi meysydd arfer orau a meysydd i'w gwella ymhellach i'w gweld yn nogfen Datganiad Llywodraethu Blynyddol 2022/23 – Rhan 2

Beth yw Llywodraethu?

“Mae llywodraethu yn ganolbwynt i wasanaethau cyhoeddus. Mae’n sail i’r ffordd y caiff adnoddau eu rheoli, y ffordd y caiff penderfyniadau eu gwneud, y ffordd y caiff gwasanaethau eu darparu a’r effaith y maent yn eu cael, nawr ac yn y dyfodol. Mae hefyd yn hydreiddio i’r ffordd y mae sefydliadau yn cael eu harwain a sut maent yn rhyngweithio gyda’r cyhoedd. Mae angen i lywodraethu fod yn gadarn ond mae’n rhaid iddo hefyd fod yn gymesur. Mae sefydliadau a lywodraethir yn dda yn ddeinamig ac yn cymryd risgiau sy’n cael eu rheoli’n dda; nid ydynt yn farwaidd nac yn fiwrocraidd.”¹

Mae’r fframwaith llywodraethu yn cynnwys diwylliant, gwerthoedd, systemau a phrosesau sy’n sail i’r ffordd y caiff sefydliad ei gyfarwyddo a’i reoli. Mae’r fframwaith yn dod â chyfres sylfaenol o ofynion deddfwriaethol, egwyddorion arfer da a phrosesau rheoli at ei gilydd.

Mae Cyngor Sir y Fflint yn cydnabod ein cyfrifoldeb am sicrhau bod system lywodraethu gadarn yn ei lle. Mae’r Cyngor wedi datblygu Cod Llywodraethu Corfforaethol Lleol sy’n diffinio’r egwyddorion sy’n sail i lywodraethu’r sefydliad. Mae’r Cod Lleol yn ffurfio rhan o Gyfansoddiad y Cyngor a gellir ei weld ar wefan y Cyngor. Mae crynodeb o’r egwyddorion sy’n sail iddo i’w gweld yn ddiweddarach yn y ddogfen hon.

Mae ein fframwaith llywodraethu yn cefnogi ein nod fel corff cyhoeddus modern, sydd â’r **athroniaeth** o weithredu fel busnes cymdeithasol sydd:

- Yn ddarbodus, modern, effeithlon ac effeithiol;
- Wedi’i lunio, ei drefnu a’i weithredu i ddiwallu anghenion cymunedau a’r cwsmer
- Yn gweithio gyda’n partneriaid i gyrraedd y safonau gwasanaeth cyhoeddus uchaf posibl er lles Sir y Fflint fel sir

I wireddu’r dyheadau hyn, rydym wedi gosod y **safonau** canlynol:-

- Cyflawni rhagoriaeth mewn llywodraethu corfforaethol ac enw da
- Cyflawni rhagoriaeth mewn perfformiad yn erbyn ein targedau ein hunain ac yn erbyn targedau sefydliadau eraill tebyg i ni sy’n perfformio ar lefel uchel
- Bod yn fodern ac yn hyblyg, gan addasu’n gyson i ddarparu gwasanaeth a chymorth o’r safon uchaf i’r cyhoedd, cwsmeriaid a chleientiaid
- Defnyddio ei bedwar adnodd – arian, asedau, pobl a gwybodaeth, yn strategol, effeithiol ac effeithlon
- Croesawu a gweithredu systemau a phrosesau busnes darbodus, effeithiol, effeithlon a llai biwrocraidd

¹Swyddfa Archwilio Cymru: “Papur Trafod: Yr heriau llywodraethu sy’n cael eu creu gan wasanaethau a ddarperir yn anuniongyrchol ac a ariennir gan y cyhoedd yng Nghymru” 2017

DATGANIAD LLYWODRAETHU BLYNYDDOL

I gyrraedd y safonau hyn bydd ein **hymddygiad** yn:-

- Dangos arweinyddiaeth strategol yn y sefydliad ac yn ein partneriaethau
- Herio, adolygu, newid a moderneiddio'r ffordd yr ydym yn gwneud pethau yn barhaus
- Bod mor ddarbodus ag sy'n bosibl a chadw biwrocratiaeth i'r lefel isaf bosibl
- Manteisio i'r eithaf ar dechnoleg newydd
- Manteisio i'r eithaf ar drefniadau gweithio hyblyg

Rydym yn ymroddedig i'r **egwyddorion** canlynol:-

- Bod yn gyflogwr modern, teg a gofalgwr
- Bod yn deg, cyfiawn a chynhwysol yn ein polisiau a'n hymarferion
- Bod yn gydwybodol wrth gynllunio a rheoli ein gweithgareddau a gwneud penderfyniadau mewn modd cynaliadwy

Rydym yn ymrwmo i werthoedd ac egwyddorion penodol wrth weithio gyda'i bartneriaid a phartneriaethau allweddol. Mae'r rhain yn cynnwys partneriaethau strategol megis y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus a'r trydydd sector, gan gynnwys cytuno ar set o egwyddorion Ariannu'r Sector Gwirfoddol.

Beth yw'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol?

Mae Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2018 yn mynnu ein bod yn paratoi datganiad ar reolaeth fewnol. Fel sawl awdurdod yng Nghymru, cyfeirir ato fel y 'Datganiad Llywodraethu Blynyddol'. Dogfen gyhoeddus yw hon sydd yn adrodd am y graddau rydym ni fel Cyngor yn cydymffurfio â'n cod llywodraethu ein hunain.

Yn y ddogfen hon byddwn ni, y Cyngor yn:

- Cydnabod ein cyfrifoldeb am sicrhau bod system lywodraethu gadarn mewn lle
- Crynhoi elfennau allweddol y fframwaith llywodraethu a rolau'r rhai sy'n gyfrifol am ddatblygu a chynnal a chadw'r amgylchedd llywodraethu
- Disgrifio sut rydym wedi monitro a gwerthuso effeithlonrwydd ein trefniadau llywodraethu yn y flwyddyn, ac unrhyw newid sydd wedi'i gynllunio yn y cyfnod i ddod
- Rhoi manylion ar sut rydym wedi ymateb i unrhyw fater a nodwyd yn natganiad llywodraethu'r llynedd
- Adrodd ar unrhyw fater llywodraethu a nodwyd o'r adolygiad hwn ac ymrwymo i fynd i'r afael â nhw

Mae'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol yn adrodd ar y fframwaith llywodraethu sydd wedi bod ar waith yng Nghyngor Sir y Fflint yn ystod blwyddyn ariannol 2022/23 ac mae wedi'i ddiweddarau gyda chymeradwyaeth Datganiad Cyfrifon Blynyddol.

Sut mae'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol wedi'i baratoi?

Cafodd adolygiad cychwynnol ein fframwaith llywodraethu ei gynnal gan y Gweithgor Llywodraethu Corfforaethol. Fe wnaeth y grŵp hwn baratoi holiaduron ar gyfer pob Prif Swyddog corfforaethol a hefyd rhai swyddogaethau llywodraethu penodol fel cyllid, adnoddau dynol a chyfreithiol. Roedd ein dull yn seiliedig ar y saith egwyddor sy'n dilyn y brif ran o'r ddogfen hon, a chawsant eu hasesu i nodi unrhyw faes ar gyfer gwelliant. Cynhaliwyd gweithdy herio ar gyfer aelodau'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio er mwyn mynd drwy sgoriau cychwynnol y Datganiad Llywodraethu Blynyddol a bu i ran aelodau o'r Cabinet a Chadeiryddion Pwyllgorau Trosolwg a Chraffu lenwi holiadur a oedd yn crynhoi'r gweithdy.

Mae gwaith paratoi a chynnwys y fframwaith llywodraethu eleni wedi'i ystyried gan y swyddogion statudol, gyda chefnogaeth sicrwydd gan Archwilio Mewnol, y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio ac Archwilio Cymru. Rydym yn cydnabod nad yw ein fframwaith llywodraethu'n gallu dileu pob risg o fethu cyflawni'r targedau yn ein polisiau, nodau ac amcanion ac felly gall ddarparu sicrwydd cymesur ac nid sicrwydd llwyr o effeithiolrwydd.

Wrth baratoi'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol, rydym wedi:

- Adolygu trefniadau llywodraethu presennol y Cyngor yn erbyn y Cod Llywodraethu Corfforaethol Lleol
- Diweddarau'r Cod Llywodraethu Corfforaethol Lleol lle bo hynny'n angenrheidiol, i adlewyrchu newidiadau yn nhrefniadau llywodraethu'r Cyngor a gofynion newydd CIPFA / Solace 2016 – Nodiadau Cyfarwyddyd ar gyfer Awdurdodau Cymru
- Asesu effeithiolrwydd trefniadau llywodraethu'r Cyngor ac amlygu unrhyw newid a gynlluniwyd yn y cyfnod sydd i ddod

Mae Tîm y Prif Swyddogion, dan arweiniad y Prif Weithredwr; hefyd wedi ystyried y materion llywodraethu a'r egwyddorion sy'n wynebu'r Cyngor. Ceir tystiolaeth o'r rhain yn y Datganiad Llywodraethu Blynyddol (Rhan 2) ar dudalen 135. Mae egwyddorion a gafodd eu hasesu fel bod angen gwelliant pellach wedi'u manylu ar dudalen 138.

Mae ein Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio yn rhoi sicrwydd i'r Cyngor ar effeithiolrwydd ei drefniadau llywodraethu, fframwaith rheoli risg ac amgylchedd rheoli mewnol. Fel rhan o'r rôl hon mae'r Pwyllgor yn adolygu a chymeradwyo'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol. Gofynnwyd i'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio hefyd i ystyried a rhoi sylwadau am y cynnydd a wnaed ar y Datganiad Llywodraethu Blynyddol diwethaf ac unrhyw fater pellach i'w hystyried. Roeddent yn fodlon â'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol yn gyffredinol.

Mae'r pum cadeirydd Trosolwg a Chraffu hefyd wedi ystyried a gwneud sylwadau ar y materion o fewn cylch gwaith eu pwyllgorau priodol yn ogystal ag aelodau Cabinet. Ar y cyfan, roeddynt yn fodlon ac yn cytuno â'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol.

Beth yw prif egwyddorion y Fframwaith Llywodraethu Corfforaethol?

Rydym yn bwriadu cyflawni safon lywodraethu dda drwy gadw at saith egwyddor CIPFA/Solace 2016 – Nodiadau Canllaw i Awdurdodau Cymru, sy'n ffurfio sail y Cod Llywodraethu Corfforaethol Lleol. Y saith egwyddor allweddol yw:

Egwyddor A	Ymddwyn gyda chywirdeb, dangos ymrwymiad cryf i werthoedd moesegol, a pharchu rheol y gyfraith
Egwyddor B	Sicrhau bod y Cyngor yn agored a'i fod yn ymgysylltu â budd-ddeiliaid yn drylwyr
Egwyddor C	Diffinio canlyniadau o ran buddion economaidd, cymdeithasol ac amgylcheddol cynaliadwy
Egwyddor D	Penderfynu ar yr ymyraethau sy'n angenrheidiol i gyflawni'r canlyniadau a fwriedir cystal ag sy'n bosibl
Egwyddor E	Datblygu gallu ein sefydliad, gan gynnwys gallu ei arweinyddiaeth a'r unigolion oddi mewn iddo
Egwyddor F	Rheoli risgiau a pherfformiad drwy reolaeth fewnol gadarn a rheolaeth ariannol gyhoeddus gryf
Egwyddor G	Gweithredu arferion da o ran tryloywder, adrodd ac archwilio i ddarparu atebolrwydd effeithiol

Er bod y Cod yn cyfeirio at 'endid', er mwyn sicrhau eglurdeb rydym ni wedi defnyddio 'ein sefydliad' yn lle.

DATGANIAD LLYWODRAETHU BLYNYDDOL

Cyfraniadau at Fframwaith Llywodraethu effeithiol

Y Cyngor	• Cymeradwyo Cynllun y Cyngor • Cefnogi'r Cyfansoddiad
Y Cabinet	• Prif gorff gwneud penderfyniadau'r Cyngor • Yn cynnwys Arweinydd y Cyngor ac aelodau Cabinet sy'n gyfrifol am bortffolios penodol
Y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio	• Helpu i godi proffil rheolaeth fewnol, rheoli risg a materion adrodd ariannol o fewn y Cyngor, yn ogystal â rhoi fforwm i drafod y materion a godwyd gan archwilwyr mewnol ac allanol
Pwyllgor Safonau	• Mae'r Pwyllgor Safonau'n hyrwyddo safonau uchel o ymddygiad gan aelodau etholedig a chyfetholedig, ac yn monitro gweithrediad Cod Ymddygiad yr Aelodau • Mae Pwyllgor y Cyfansoddiad a Gwasanaethau Democraidd yn ystyried ac yn cynnig newidiadau i'r Cyfansoddiad a'r Cod Llywodraethu Corfforaethol
Portffolio	• Monitro arbedion effeithlonrwydd, amlygu risg a champau lliniaru • Ystyried cadernid cynllunio rhag argyfwng a rhagweld ac ystyried darparu adnoddau ar gyfer darpariaeth a gynlluniwyd
Pwyllgorau Trosolwg a Chraffu	• Adolygu a chraffu ar benderfyniadau a pherfformiad y Cyngor, y Cabinet a Phwyllgorau • Adolygu a chraffu ar benderfyniadau • Adolygu a chraffu ar benderfyniadau a pherfformiad cyrff cyhoeddus eraill gan gynnwys partneriaethau • Cynorthwyo'r Cyngor a'r Cabinet i ddatblygu'r fframwaith Cyllideb a Pholisi drwy ddadansoddiad manwl o faterion polisi • Sefydlu Grŵp Cyswllt Cadeiryddion/Is-Gadeiryddion
Tîm y Prif Swyddogion a Rheolwyr Gwasanaeth	• Gosod safonau llywodraethu • Arwain a chymhwyso safonau llywodraethu ar draws portffolios • Cynnal hunanasesiad blynyddol
Archwilio Mewnol	• Darparu barn annibynnol a gwrthrychol flynyddol ar ddigonolrwydd ac effeithiolrwydd rheolaeth fewnol, rheoli risg a threfniadau llywodraethu • Ymchwilio i dwyll ac anghysondebau

DATGANIAD LLYWODRAETHU BLYNYDDOL

Sut ydym wedi monitro a gwerthuso effeithiolrwydd ein trefniadau llywodraethu?

Yn flynyddol, rydym yn adolygu effeithiolrwydd ein fframwaith llywodraethu gan gynnwys y system reoli fewnol. Manylir ar elfennau allweddol sicrwydd sy'n sail i'r adolygiad llywodraethu hwn isod:

Tîm y Prif Swyddogion	Swyddog Monitro	Swyddog Adran 151	Llywodraethu Gwybodaeth	Archwilio Mewnol
• Trosolwg corfforaethol a chynllunio strategol • Asesiad Llywodraethu Corfforaethol Blynyddol • Gweithredu a monitro protocolau rheoleiddio a phrotocolau llywodraethu eraill	• Sicrwydd cyfreithiol a rheoleiddiol • Monitro gweithrediad y Cyfansoddiad • Ymchwiliadau'r Ombwdsmon • Uwch-Berchennog Risg Gwybodaeth	• Gweinyddu materion ariannol y Cyngor yn briodol	• Mae'r Swyddog Monitro wedi'i ddynodi fel Uwch-berchennog Risg Gwybodaeth y Cyngor • Y Rheolwr Llywodraethu Gwybodaeth yw ein Swyddog Diogelu Data • Cydymffurfiaeth Gwybodaeth gan gynnwys polisiau, gweithdrefnau a systemau cysylltiedig (Diogelu Data, Rhyddid Gwybodaeth) • Diogelwch Gwybodaeth, Safonau Gwybodaeth a Rheoli Cofnodion	• Adroddiad barn blynyddol ar ddigonolrwydd trefniadau rheoli mewnol, rheoli risg a threfniadau llywodraethu • Cynllun Archwilio Mewnol ac olrhain adroddiadau / perfformiad gan y Pwyllgor Archwilio • Darparu cyngor ac ymgynghoriaeth
Pwyllgorau Trosolwg a Chraffu	Y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio	Rheoli Risg	Archwilio Allanol / Archwiliadau	Gwrth-dwyll
• Adolygu a herio polisi • Trosolwg a chraffu pynciau • Monitro Perfformiad a Risg Corfforaethol a Phortffolios	• Hunanasesu'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio • Adolygu effeithiolrwydd archwilio mewnol ac allanol • Ystyried digonolrwydd y trefniadau rheoli mewnol, rheoli risg a Llywodraethu	• Polisi a Strategaeth Rheoli Risg • Monitro ac adrodd ar Risgiau Strategol bob chwarter	• Archwilio Datganiadau Ariannol • Adolygiadau thematig a chenedlaethol • Archwiliadau allanol eraill	• Trefniadau gwrth-dwyll a llygredigaeth a rhannu pryderon • Codau Ymddygiad i Swyddogion ac Aelodau • Rheolau Gweithdrefnau Ariannol a Chontractau

DATGANIAD LLYWODRAETHU BLYNYDDOL

Fframwaith Llywodraethu Corfforaethol Cyngor Sir y Fflint

Dogfennau Allweddol Cyhoeddus: Adolygiad Blynyddol / Cynhyrchu

- Datganiad Llywodraethu Blynyddol
- Adroddiad Cyllid Alldro Blynyddol
- Adroddiad Perfformiad Blynyddol
- Datganiad Llywodraethu Gwybodaeth Blynyddol
- Y Strategaeth Gyfalaf a'r Cynllun Rheoli Asedau
- Cod Llywodraethu Corfforaethol
- Cod Ymarfer Moesegol ar gyfer Caffael
- Rheolau'r Weithdrefn Gontractau
- Strategaeth Ddigidol
- Archwiliad Cyflog Cyfartal (Adroddiadau Cyflogau yn ôl Rhyw)
- Rheoliadau Ariannol
- Cynllun y Cyngor
- Strategaeth Ariannol Tymor Canolig
- Cynllun Lwfansau Aelodau
- Adroddiad Blynyddol Trosolwg a Chraffu
- Strategaeth Pobl
- Cynlluniau Busnes Portffolio
- Cynllun Lles y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus
- Datganiad Cyfrifon
- Cynllun Cydraddoldeb Strategol
- Cofrestr Risg Strategol
- Strategaeth Rheoli'r Trysorlys
- Adroddiad Archwilio Cymru
- Datganiad Polisi Tâl

Dogfennau Allweddol: Adolygiad Ad-hoc / Cynhyrchu

- Cynllun Gwaith Gwrth-dwyll
- Cynlluniau Parhad Busnes
- Egwyddorion Cyfathrebiadau
- Y Cyfansoddiad
- Strategaeth Ddigidol
- Polisi Diogelu Data
- Polisiau Cydraddoldeb ac Amrywiaeth
- Polisiau Cyflogaeth
- Polisiau Iechyd a Diogelwch
- Protocol Archwilio Mewnol/Allanol
- Polisiau TG
- Cod Ymddygiad Aelodau
- Cod Ymddygiad Swyddogion
- Strategaeth Gaffael
- Polisi Cyfryngau Cymdeithasol
- Safonau'r Gymraeg
- Polisi Rhannu Pryderon

Prosesau sy'n Cyfrannu at Fonitro Rheoleiddiol

- Gwerthuso a Goruchwylio
- Rheoli Presenoldeb
- Y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio
- Adroddiadau Monitro'r Gyllideb
- Sylwadau, Cwynion a Chanmoliaethau
- Llywodraethu Corfforaethol
- Iechyd a Diogelwch Corfforaethol
- Fframwaith Llywodraethu (Cynllun) y Cyngor
- Cyfarfodydd y Cyngor
- Ymgysylltu ac Ymgynghori
- Archwilio Allanol
- Gwefan CSyFf
- Adroddiadau Arolygiaeth
- Ymsefydlu (Corfforaethol a Gwasanaethau)
- Archwilio Mewnol
- Swydd-ddisgrifiadau a Manylion am yr Unigolyn
- Pecynnau Gwaith Rheolwyr
- Hyfforddiant i Aelodau
- Swyddog Monitro
- Hunanasesiadau Partneriaethau
- Rheoli Perfformiad
- Rheoli Risg
- Fframwaith Craffu
- Newyddlen Eich Cyngor Chi

2022/23

Datganiad Llywodraethu Blynyddol
Cyngor Sir y Fflint
Dogfen Amgaaedig 2

Beth yw pwrpas y ddogfen hon?

Mae'r ddogfen hon yn manylu ar ein hasesiad yn erbyn Fframwaith Llywodraethu Corfforaethol y Cyngor ac mae'n sôn am feysydd o arferion gorau a meysydd sydd angen gwelliant pellach. Mae'r ddogfen yn egluro:

- Beth yw'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol
- Lle rydym ni arni rŵan ers pandemig COVID-19
- Cymharu Effeithiolrwydd Fframwaith Llywodraethu'r Cyngor
- Prif egwyddorion y Fframwaith Llywodraethu Corfforaethol a'n datganiad:
  - Egwyddor A – Ymddwyn gyda chywirdeb, dangos ymrwymiad cryf i werthoedd moesegol, a pharchu rheol y gyfraith
  - Egwyddor B – Sicrhau bod y Cyngor yn agored a'i fod yn ymgysylltu â budd-ddeiliaid yn drylwyr
  - Egwyddor C – Diffinio canlyniadau o ran buddion economaidd, cymdeithasol ac amgylcheddol cynaliadwy
  - Egwyddor D – Penderfynu ar yr ymyraethau sy'n angenrheidiol i gyflawni'r canlyniadau a fwriedir cystal ag sy'n bosibl
  - Egwyddor E – Datblygu capasiti ein sefydliadau, gan gynnwys gallu'r arweinwyr a'r unigolion oddi mewn iddo
  - Egwyddor F – Rheoli risgiau a pherfformiad drwy reolaeth fewnol gadarn a rheolaeth ariannol gyhoeddus gryf
  - Egwyddor G – Gweithredu arferion da o ran tryloywder, adrodd ac archwilio i ddarparu atebolrwydd effeithiol
- Sut mae'r Cyngor wedi mynd i'r afael â materion llywodraethu a strategol Datganiad Llywodraethu Blynyddol 2021/22
- Beth yw'r materion llywodraethu a nodwyd yn ystod 2022/23
- Beth yw'r materion strategol a nodwyd yn ystod 2022/23
- Ardystio'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol

Beth yw'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol?

Mae Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2018 yn mynnu ein bod yn paratoi datganiad ar reolaeth fewnol. Fel sawl awdurdod yng Nghymru, cyfeirir ato fel y 'Datganiad Llywodraethu Blynyddol'. Dogfen gyhoeddus yw hon sydd yn adrodd am y graddau rydym ni fel Cyngor yn cydymffurfio â'n cod llywodraethu ein hunain.

Yn y ddogfen hon byddwn ni, y Cyngor yn:

- Cydnabod ein cyfrifoldeb am sicrhau bod system lywodraethu gadarn mewn lle
- Crynhoi elfennau allweddol y fframwaith llywodraethu a rolau'r rhai sy'n gyfrifol am ddatblygu a chynnal a chadw'r amgylchedd llywodraethu
- Disgrifio sut rydym wedi monitro a gwerthuso effeithlonrwydd ein trefniadau llywodraethu yn y flwyddyn, ac unrhyw newidiadau sydd wedi'u cynllunio yn y cyfnod i ddod
- Darparu manylion ynglŷn â sut rydym wedi ymateb i'r materion a nodwyd yn natganiad llywodraethu'r llynedd
- Adrodd ar unrhyw fater llywodraethu a nodwyd o'r adolygiad hwn ac ymrwymo i fynd i'r afael â nhw
- Wrth gyfeirio at y Cyngor, mae hyn yn cynnwys ei berthynas grŵp gydag endidau eraill fel New Homes a Newydd.

Mae'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol yn adrodd ar y fframwaith llywodraethu sydd wedi bod ar waith yng Nghyngor Sir y Fflint yn ystod blwyddyn ariannol 2022/23 ac mae wedi'i ddiweddarau gyda chymeradwyaeth Datganiad Cyfrifon Blynyddol.

Lle rydym ni arni rŵan ers pandemig COVID-19?

Roedd pandemig COVID-19 yn gyfnod anodd dros ben i lawer o bobl a hyd yn oed yn 2022 roeddem ni, y Cyngor, yn parhau i wynebu nifer o heriau. Fodd bynnag, mae'r pandemig wedi bod yn gyfle i ni ailddiffinio a gwerthuso ein strategaethau, ei nodau a'n cynlluniau. Mae'r hyn a oedd yn ymateb y Cyngor i'r pandemig, i raddau helaeth, erbyn hyn yn fodel 'busnes fel arfer' newydd.

Mae'r Tîm Ymateb a Rheoli Argyfwng, dan arweiniad y Prif Weithredwr, sydd wedi gweithio drwy newidiadau sylweddol i'n bywyd a'n diwylliant gwaith, bellach wedi'i ddiddymu. Daeth y gwasanaeth Profi, Orlhain, Diogelu hefyd i ben fis Mawrth 2023, gan newid i Wasanaeth Amddiffyn Iechyd dan arweiniad Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr.

Gweithredwyd polisi newydd (Polisi Gweithio Hybrid) yn 2022 oherwydd bod y ffordd y mae llawer o weithwyr yn gweithio bob dydd wedi newid yn sylweddol oherwydd y pandemig. Mae Llywodraeth Cymru hefyd wedi datgan ei huchelgais hirdymor i weld oddeutu 30% o weithwyr Cymru yn gweithio o gartref neu'n agos at eu cartrefi, hyd yn oed ar ôl i fygythiad COVID-19 leihau. Bydd Ymgynghoriad Gweithlu yn cael ei gynnal fis Mehefin 2023 i asesu sut mae'r trefniadau gweithio hybrid yn mynd hyd yma; bydd rhagor o ddata ar gael yn ystod y misoedd nesaf mewn ymateb i'r ymgynghoriad. Fel rhan o'r polisi newydd mae'r Cyngor yn darparu mwy o opsiynau hybrid ac fe geir cyfleoedd i drefnu cyfarfodydd wyneb yn wyneb ac o bell ar yr un pryd, gan wneud cyfarfodydd yn fwy hygyrch yn unol â'r gofynion yn Neddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru).

Sicrwydd Annibynnol

Crynodeb Archwilio Blynyddol Archwilio Cymru

Mae'r Crynodeb Archwilio Blynyddol yn nodi gwaith archwilio a rheoleiddio sydd wedi'i wneud gan Archwilio Cymru mewn perthynas â Chyngor Sir y Fflint ers yr adroddiad blynyddol diwethaf a gyhoeddwyd fis Ionawr 2022. Ar y cyfan, daeth Archwilydd Cyffredinol Cymru i gasgliad cadarnhaol. *"Fe gadarnhaodd yr Archwilydd Cyffredinol fod y Cyngor wedi cyflawni ei ddyletswyddau sy'n weddill o Fesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2009 ar gyfer blwyddyn ariannol 2021-22, fel a gafodd ei nodi gan orchymyn a wnaed dan Ddeddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021."* Ni wnaed unrhyw argymhelliad ffurfiol yn ystod y flwyddyn.

Cynhaliwyd Cyfarfod Cyffredinol Blynyddol y Cyngor ar 4 Mai, a bryd hynny, cytunwyd ar strwythur y pum Pwyllgor Trosolwg a Chraffu.

Barn Flynyddol Archwilio Mewnol

"Ar gyfer y flwyddyn sy'n dod i ben ar 31 Mawrth 2023, ar sail gwaith y mae Gwasanaeth Archwilio Mewnol wedi'i wneud, fy marn i yw bod gan Gyngor Sir y Fflint fframwaith llywodraethu, rheoli risg a rheolaeth fewnol effeithiol". Rheolwr Archwilio Mewnol, Perfformiad a Risg, Cyngor Sir y Fflint

Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio

Mae'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio yn elfen allweddol o fframwaith llywodraethu awdurdod. Maent yn darparu ffocws lefel uchel ac annibynnol ar ddigonolrwydd trefniadau llywodraethu, risg a rheoli'r Cyngor. Yn unol ag arferion gorau Sefydliad Siartredig Cyllid Cyhoeddus a Chyfrifyddiaeth mae'r Cyngor yn dwyn y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio i gyfrif o ran y gwaith mae'n ei wneud. I gefnogi hyn cyflwynodd y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio ei Adroddiad Blynyddol i'r Cyngor ym mis Ionawr 2023, lle cadarnhaodd y Pwyllgor ei fod wedi ymgymryd â'i ddyletswyddau yn unol â'r cylch gorchwyl, wedi asesu eu heffeithiolrwydd ar wahân fel pwyllgor ac wedi sefydlu cynllun gweithredu i gefnogi'r Pwyllgor, yr aelodau newydd a gwelliant parhaus.

Datganiad y Prif Swyddog Cyllid ynghylch Cydymffurfiaeth â'r Cod Rheolaeth Ariannol

Mae Cod Rheolaeth Ariannol Sefydliad Siartredig Cyllid Cyhoeddus a Chyfrifyddiaeth (CIPFA) (Cod RhA CIPFA) yn nodi'r egwyddorion a ddylai arwain awdurdodau wrth reoli eu cyllid. Cafodd ei lunio er mwyn cefnogi arferion da o ran rheolaeth ariannol a chynorthwyo awdurdodau lleol i arddangos eu cynaliadwyedd ariannol. Mae Cod RhA CIPFA yn nodi'r safonau penodol y dylai awdurdodau geisio eu cyflawni ar y lleiaf.

Mae'r Cod wedi'i seilio ar gyfres o egwyddorion yn cynnwys Datganiad Egwyddorion o Rheolaeth Ariannol Dda CIPFA. Yr egwyddorion yma yw'r meincnodau er mwyn i'r awdurdodau fesur effeithiolrwydd eu rheolaeth ariannol a chynaliadwyedd er mwyn i awdurdodau allu:

- Cadw rheolaeth ariannol ar gyllid awdurdod lleol yn y tymor byr, tymor canolig a'r tymor hir
- Rheoli gwydnwch ariannol er mwyn gallu bodloni galw na ellir ei ragweld ar wasanaethau
- Cadw rheolaeth ariannol ar unrhyw ddatblygiadau syfrdanol ac annisgwyl yn eu sefyllfaoedd ariannol

Mae egwyddorion penodol yn y cod yn cynnwys elfennau o Arweinyddiaeth Sefydliadol, Atebolrwydd, Tryloywder, Safonau Proffesiynol, Sicrwydd a Chynaliadwyedd.

Mae'n rhaid i bob awdurdod lleol ddangos ei fod yn bodloni gofynion y Cod.

Fel Swyddog Adran 151 mae arnaf Gyfrifoldeb Statudol (gyda chefnogaeth Dîm y Prif Swyddog ac Aelodau Etholedig) i sicrhau cydymffurfiaeth â'r Cod Rheolaeth Ariannol.

Yn rhan o'r adolygiad blynyddol o'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol, rwyf wedi adolygu cydymffurfiaeth Sir y Fflint â'r Cod RhA, a gallaf gadarnhau bod Sir y Fflint yn cydymffurfio â'r Cod yn y rhan helaeth o feysydd.

Ategir hyn gan Adolygiad Cynaliadwyedd Ariannol Archwilio Cymru a gynhaliwyd yn 2021 lle ni wnaed unrhyw argymhellion ac nid oedd angen gweithredu ymhellach.

Serch hynny, mae'r asesiad yn cydnabod y bydd angen adolygu a gwella'r meysydd canlynol yn barhaus oherwydd yr heriau ariannol sy'n wynebu pob awdurdod lleol.

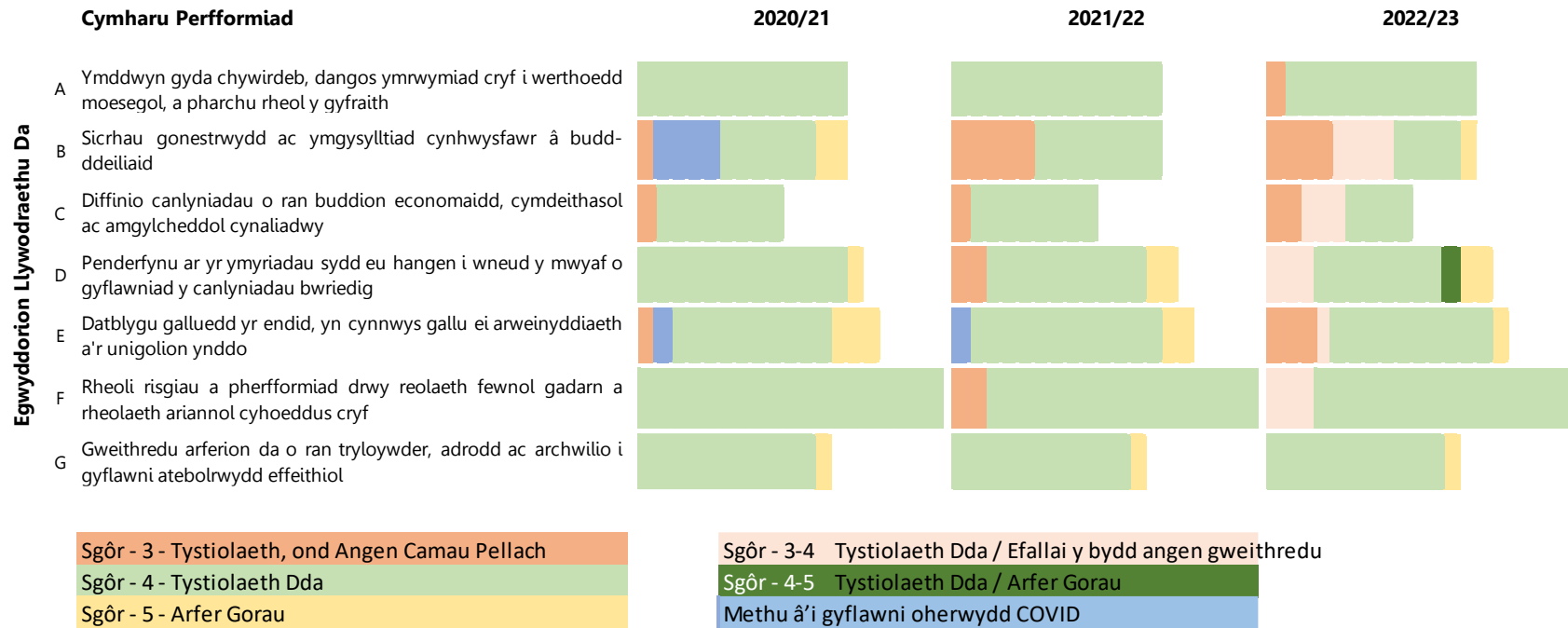
- Rydym ni bellach yn gwybod beth yw'r setliad dangosol ar gyfer 2024/25, ac felly mae angen blaenoriaethu ein gwaith cynllunio cyllidebol ar frys

DATGANIAD LLYWODRAETHU BLYNYDDOL

- Yn rhan o'r uchod, mae angen datblygu'r Strategaeth Ariannol Tymor Canolig (SATC) diweddaraf a chychwyn ystyried yn gynnar opsiynau ar gyfer sicrhau cyllideb gynaliadwy, yn cynnwys archwilio unrhyw gyfle i drawsnewid gwasanaethau yn ystod y tymor canolig
- Sicrhau cydymffurfiaeth gyda'r broses ar gyfer rhagor o ymgysylltu â gwasanaethau o ran cymeradwyo a chyfrannu at ddatganiadau dull ar gyfer pwysau a lleihau costau
- Llenwi asesiad Cod Darbodus ar gyfer Cyfalaf diwygiedig CIPFA er mwyn sicrhau cydymffurfiaeth a sicrhau bod cynlluniau cyfalaf yn y dyfodol yn fforddiadwy, yn ddarbodus ac yn gynaliadwy
- Adolygu a datblygu dull ymgynghori ar y gyllideb yn rhan o Ymgysylltu â Budd-ddeiliaid yn y dyfodol

DATGANIAD LLYWODRAETHU BLYNYDDOL

Cymharu Effeithiolrwydd Fframwaith Llywodraethu'r Cyngor

Ni fydd cam gweithredu ar wahân ar gyfer y rhai a gafodd sgôr o 3-4 os yw'r mater eisoes wedi'i gwmpasu gan gamau gweithredu i fynd i'r afael â'r rhai a gafodd sgôr o 3.

Meysydd o Arfer Orau:

- (D49) Sicrhau cyflawniad 'gwerth cymdeithasol' neu 'manteision cymunedol' drwy gynllunio gwasanaethau a chomisiynu. Mae Deddf Gwasanaethau Cyhoeddus (Gwerth Cymdeithasol) 2012 yn nodi mai dyma "mantais ychwanegol i'r gymuned yn ogystal â'r pryntiant uniongyrchol"
- (E52) Cydnabod manteision partneriaethau a chydweithio lle gellir cyflawni gwerth ychwanegol
- (G92) Croesawu her cyfoedion, adolygiadau ac archwiliadau gan gyrrff rheoleiddiol a gweithredu argymhellion mewn modd agored a derbyniol

DATGANIAD LLYWODRAETHU BLYNYDDOL

Dim angen gweithredu ymhellach:

- (A1) Sicrhau bod aelodau a swyddogion yn ymddwyn yn briodol ac yn arwain diwylliant ble mae gweithredu er budd y cyhoedd yn amlwg ac yn cael ei arddangos yn gyson, gan amddiffyn enw da'r sefydliad
- (B17, B18, B21, B23, B24, B25) Mae amgylchiadau wedi amharu ar ein gallu i ymgynghori ac ymgysylltu, ond nid y parodrwydd i wneud hynny. Roedd angen rhagor o gynllunio yn dilyn deddfwriaeth Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021
- (C29, C32) Cyflawni canlyniadau diffiniedig mewn ffordd gynaliadwy yn defnyddio'r adnoddau sydd ar gael a thrwy ystyried a chydbwysio effaith economaidd, cymdeithasol ac amgylcheddol gyfunol ein polisiau, cynlluniau a'n penderfyniadau wrth wneud penderfyniadau ynglŷn â darparu gwasanaeth
- (E51, E53, E57, E61) Gwella'r defnydd o adnoddau drwy ddefnyddio technegau priodol fel meincnodi a dewisiadau eraill er mwyn penderfynu sut caiff adnoddau'r awdurdod eu dyrannu er mwyn cyflawni canlyniadau yn effeithiol ac effeithlon
- (F66, F73, F74) Cynhaliwyd adolygiad Archwilio Mewnol o'r fframwaith rheoli risg a'r gofrestr risgiau yn ystod 22/23 gan dynnu sylw at feysydd i'w gwella er mwyn adeiladu ar y fframwaith a phrosesau rheoli risg wrth symud ymlaen

Y Prif Themâu ar gyfer Gwella yn 2022/23

Mae'r Cyngor yn wynebu hyd yn oed mwy o heriau fel sefydliad, yn sgil y lefel isel o gyllid a dderbynnir a'r heriau cynyddol a wynebai mewn perthynas â gwydnwch y gweithlu. Mae'r farchnad recriwtio yn dilyn y pandemig yn un wahanol iawn ac nid yw'r Cyngor yn gallu cystadlu, sy'n golygu llawer o swyddi gwag a cholli staff allweddol. Mae hyn, ochr yn ochr â phoblogaeth gynyddol sy'n heneiddio a'r galw am wasanaethau, yn her o ran a oes modd cynnig yr un lefel o wasanaeth yn ogystal â sut fedrwn ni wella gwasanaethau.

Gan roi hyn mewn cyd-destun, yn ystod 2022/23 adolygodd y Gweithgor Llywodraethu sefyllfa'r Cyngor yn erbyn y 7 Egwyddor Llywodraethu Da a'r 94 Is-Egwyddorion. Ym mis Mai 2023 cynhaliwyd gweithdy i aelodau'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio er mwyn iddynt adolygu sgôr y Datganiad Llywodraethu Blynyddol mewn perthynas â'r Egwyddorion Llywodraethu Da.

Ymhellach i hynny, darparwyd Holiadur Llywodraethu Blynyddol i'r Cabinet a Chadeiryddion ac Is-Gadeiryddion Pwyllgorau Trosolwg a Chraffu er mwyn gweld a yw'r aelodau yn cytuno â'r themâu sydd wedi'u nodi fel meysydd i'w gwella.

Y pedwar thema a nodwyd ar gyfer Gwella yw:

- **Gwella trefniadau cynnwys, ymgysylltu ac ymgynghori â budd-ddeiliaid mewnol ac allanol**
  - Gwella penderfyniadau i wneud yn siŵr bod y camau gweithredu mwyaf priodol yn cael eu cymryd
  - Y gallu i dderbyn a defnyddio adborth i wella gwasanaethau, yn cynnwys trin cwynion yn well
  - Sicrhau cynwysoldeb gyda grwpiau budd-ddeiliad ac annog y cyhoedd i gymryd rhan
  - Gwella ein presenoldeb ar y cyfryngau cymdeithasol
- **Datblygu Aseidiadau Effaith Integredig**
  - Bydd hyn yn sicrhau bod CSyFf yn asesu effaith ei benderfyniadau a'i bolisiau ar grwpiau cydraddoldeb, yr amgylchedd, yr economi ac ar feysydd eraill o ddiddordeb cyn i unrhyw bolisi neu strategaeth newid.
- **Cynaliadwyedd yr Adnoddau a Gwydnwch y Gweithlu**
  - Rheoli disgwyliadau gwasanaeth yn effeithiol gyda'r adnoddau sydd ar gael a'r budd-ddeiliaid
  - Datblygu, recriwtio a chadw capasiti'r gweithlu yn dilyn yr adolygid o'r model cyflogau
  - Cynyddu'r defnydd o Gymraeg o fewn y gweithlu
- **Hyfforddiant i aelodau oherwydd nifer fawr yr aelodau newydd**
  - Gwell prosesau gwneud penderfyniadau a herio drwy hyfforddiant penodol, sesiynau wedi'u hwyluso rhwng prif swyddogion ac aelodau, a sefydlu cynllun gweithredu

DATGANIAD LLYWODRAETHU BLYNYDDOL

Cafwyd 5 holiadur yn ôl gan yr aelodau ac roedd bob un yn cytuno â'r pedair thema a nodwyd ar gyfer gwella, gan nodi:

- Bydd gwneud gwelliannau dan y themâu hyn yn arwain at benderfyniadau gwell ac yn siapio gwelliannau i wasanaethau
- Mae datblygu a chadw capasiti'r gweithlu yn hanfodol i ddarparu gwasanaethau
- Mae'n hollbwysig bod bob aelod a gweithiwr newydd yn derbyn hyfforddiant perthnasol ar eu rolau a'u cyfrifoldebau
- Bydd cynyddu nifer yr Aseidiadau Effaith Integredig sy'n cael eu cwblhau yn sicrhau bod CSyFf yn asesu effaith unrhyw benderfyniad a wneir
- Mae pob aelod yn cytuno bod y Gymraeg yn hollbwysig a bod angen cynyddu defnydd o'r Gymraeg yn y gweithlu

Prif egwyddorion y Fframwaith Llywodraethu Corfforaethol

Rydym yn bwriadu cyflawni safon llywodraethu dda drwy gadw at saith egwyddor CIPFA/Solace 2016 – Nodiadau Canllaw i Awdurdodau Cymru, sy'n ffurfio sail y Cod Llywodraethu Corfforaethol Lleol. Yn y rhan ganlynol, rydym wedi diffinio sut y byddwn yn cyflawni'r safon yn erbyn y saith prif egwyddor, sef:

Egwyddor A	Ymddwyn gyda chywirdeb, dangos ymrwymiad cryf i werthoedd moesegol, a pharchu rheol y gyfraith
Egwyddor B	Sicrhau bod y Cyngor yn agored a'i fod yn ymgysylltu â budd-ddeiliaid yn drylwyr
Egwyddor C	Diffinio canlyniadau o ran buddion economaidd, cymdeithasol ac amgylcheddol cynaliadwy
Egwyddor D	Penderfynu ar yr ymyraethau sy'n angenrheidiol i gyflawni'r canlyniadau a fwriedir cystal ag sy'n bosibl
Egwyddor E	Datblygu gallu'r endid, gan gynnwys gallu ei arweinyddiaeth a'r unigolion oddi mewn iddo
Egwyddor F	Rheoli risgiau a pherfformiad drwy reolaeth fewnol gadarn a rheolaeth ariannol gyhoeddus gryf
Egwyddor G	Gweithredu arferion da o ran tryloywder, adrodd ac archwilio i ddarparu atebolrwydd effeithiol

DATGANIAD LLYWODRAETHU BLYNYDDOL

Egwyddor A – Ymddwyn gyda chywirdeb, dangos ymrwymiad cryf i werthoedd moesegol, a pharchu rheol y gyfraith

Is-egwyddorion	Sut ydym ni'n gwneud hyn / Sut ydym ni'n cyflawni hyn
Ymddwyn gydag uniondeb	• Mae ymddygiad a disgwyliadau Swyddogion ac Aelodau wedi'u nodi yng Nghod Ymddygiad y Cyngor, y Cyfansoddiad, a chyfres o bolisiau a gweithdrefnau • Mae Codau Ymddygiad ar gyfer Aelodau a Swyddogion yn nodi gofynion yn ymwneud â datgan cysylltiad yn ffurfiol ar ddechrau cyfarfodydd, rhoddion, lletygarwch, ac ati. • Rydym yn cymryd twyll o ddifri. Mae polisiau allweddol ar waith er mwyn atal, lleihau a rheoli digwyddiadau o'r fath. • Cydymffurfiaeth â pholisiau a phrotocolau e.e. Rheolau'r Weithdrefn Gontractau • Proffil uwch o Archwilio Mewnol
Dangos ymrwymiad cadarn i werthoedd moesegol	• Mae cyfres o gymwyseddau arwain yn cael eu rhoi ym mhob Portffolio a'u harwain gan bob Prif Swyddog • Mae ein polisi recriwtio, hyfforddi a chymwyseddau yn seiliedig ar brosesau gwerthuso'n sail i ymddygiadau personol gyda gwerthoedd moesegol • Mae polisiau a gweithdrefnau cadarn ar waith, yn amodol ar gymeradwyaeth ffurfiol cyn eu mabwysiadu gan bwyllgorau ffurfiol • Mae pob contract a darparwr gwasanaeth allanol, yn cynnwys partneriaethau yn ymgysylltu trwy broses gaffael gadarn ac yn dilyn rheoliadau Rheolau'r Weithdrefn Gontractau • Cymhwyso'r model gweithredu corfforaethol; gweithio'n fewnol i hyrwyddo safonau uchel o berfformiad proffesiynol ac ymddygiad moesegol i gyflawni blaenoriaethau ac amcanion sefydliadol
Parchu rheol y gyfraith	• Rydym yn sicrhau bod ein Haelodau a Swyddogion yn cyflawni gofynion deddfwriaethol a rheoliadol • Rydym yn sicrhau y manteisir ar bwerau llawn y Cyngor drwy her reolaidd a dilyn datblygiadau deddfwriaeth newydd i gyflawni blaenoriaethau corfforaethol sydd â fframwaith Gwrth-Dwyll a Llygredigaeth Effeithiol • Ein Swyddog Monitro sy'n gyfrifol am sicrhau bod y Cyngor yn cydymffurfio â'r gyfraith ac yn osgoi camweinyddu. Mae ein Cyfansoddiad a'n Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd yn hyrwyddo safonau ymddygiad uchel a gaiff eu monitro gan y Pwyllgor Safonau

Meysydd o Dystiolaeth Dda 2022/23 (Sgôr o 4)	Meysydd i'w Gwella Ymhellach 2022/23 (Sgôr o 3)
• Mae gwneud penderfyniadau ar sail tystiolaeth ac is-egwyddor dan Egwyddor A wrth wraidd y ffurf safonol o adrodd i'r Cyngor, y Cabinet a'r pwyllgorau	• (A1) Sicrhau bod aelodau a swyddogion yn ymddwyn yn briodol ac yn arwain diwylliant ble mae gweithredu er budd y cyhoedd yn amlwg ac yn cael ei arddangos yn gyson, gan amddiffyn enw da'r sefydliad

DATGANIAD LLYWODRAETHU BLYNYDDOL

Egwyddor B – Sicrhau bod y Cyngor yn agored a'i fod yn ymgysylltu â budd-ddeiliaid yn drylwyr

Is-egwyddorion	Sut ydym ni'n gwneud / cyflawni hyn
Bod yn agored	• Ymrwmo i greu diwylliant agored, a ddangosir drwy wefan, polisiau a gweithdrefnau hygyrch a chyfarfodydd amgylchedd agored ○ Penderfynir ar yr ymyriadau / dulliau gweithredu mwyaf addas ac effeithiol drwy ddefnyddio ymgynghoriad ac ymgysylltiad ffurfiol ac anffurfiol. Egwyddorion ymgynghori ○ Modelau ymgysylltu ffurfiol ac anffurfiol gyda gweithwyr a chymunedau e.e. gweithdai model cyflawni amgen i Aelodau ○ Fforwm y Sir (Cynghorau Tref a Chymuned) ○ Ymgysylltu cadarnhaol gydag Undebau Llafur yn ffurfiol ac anffurfiol
Ymgysylltu'n gynhwysfawr â budd-ddeiliaid sefydliadol	• Ymgysylltu'n effeithiol gyda budd-ddeiliaid i sicrhau canlyniadau llwyddiannus a chynaliadwy drwy: ○ Gymhwyso a darparu strategaethau cyfathrebu effeithiol i gefnogi'r ddarpariaeth ○ Targedu cymunedau a defnydd effeithiol o Gyfryngau Cymdeithasol (cyfyngedig ar hyn o bryd) ○ Ymgysylltu'n effeithiol â budd-ddeiliaid ar faterion strategol ○ Holiaduron adborth dan arweiniad gwasanaeth a digwyddiadau • Defnyddio adnoddau'n effeithiol a chyflawni canlyniadau drwy bartneriaethau anffurfiol a ffurfiol: ○ Amrediad helaeth o bartneriaethau i gefnogi blaenoriaethau strategol y Cyngor, yn cynnwys y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus ○ Trefniadau partneriaeth agored a chynhyrchiol wedi'u cefnogi gan fframwaith llywodraethu effeithiol ○ Mae ymddiriedaeth a pherthnasau da'n arwain at ganlyniadau arfaethedig e.e. trosglwyddiadau asedau cymunedol
Ymgysylltu'n effeithiol â budd-ddeiliaid, yn cynnwys dinasyddion a defnyddwyr gwasanaeth	• Defnyddio ystod o ganllawiau ystyrlon ar ymgysylltu, ymgynghori a derbyn adborth gan ddinasyddion unigol, defnyddwyr gwasanaeth a budd-ddeiliaid eraill er mwyn cyflawni'r canlyniadau dymunol • Ceir strwythurau i annog cyfranogiad cyhoeddus, sydd wedi'u llywodraethu gan y Polisiau Cyfathrebu a Chyfyngau Cymdeithasol. Mae'r rhain yn cynnwys (nid yw pob un wedi bod yn bosibl yn ystod y flwyddyn ddiwethaf oherwydd cyfyngiadau Covid): E-newyddlenni, gwefan y Cyngor, Fforwm Tenantiaid, grwpiau Defnyddwyr Gwasanaeth, cylchoedd ansawdd, defnyddio ffeithluniau

Meysydd o Dystiolaeth Dda 2022/23 (Sgôr o 4)	Meysydd i'w Gwella Ymhellach 2022/23 (Sgôr o 3)
• Partneriaethau ffurfiol ac anffurfiol strategol (Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus) a phartneriaethau gweithredol (Cronfa Waddol Gymunedol/ Partneriaeth y Lluoedd Arfog Rhanbarthol) • Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Sir y Fflint a Wrecsam a Phartneriaeth Ymchwil a Dealltwriaeth Gogledd Cymru yn parhau i weithio'n dda • Perthynas reoli dda gyda phartneriaid allanol • Cyfle i drafod yn sicrhau bod y Cyngor yn derbyn barn a safbwyntiau amrywiol, sy'n cael eu hystyried wrth wneud penderfyniadau ac yn ychwanegu gwerth go iawn	• (B17, B18, B21, B23, B24, B25) Mae amgylchiadau wedi amharu ar ein gallu i ymgynghori ac ymgysylltu, ond nid y parodrwydd i wneud hynny. Mae angen Strategaeth Cwsmeriaid ac Ymgysylltu ffurfiol a bydd hynny yn flaenoriaeth allweddol i'r Rheolwr Gwasanaethau Cwsmeriaid ac Ymgysylltu newydd (swydd newydd sydd wedi'i chreu yn 2023)

DATGANIAD LLYWODRAETHU BLYNYDDOL

Egwyddor C – Diffinio canlyniadau o ran buddion economaidd, cymdeithasol ac amgylcheddol cynaliadwy

Is-egwyddorion	Sut ydym ni'n gwneud / cyflawni hyn
Diffinio canlyniadau	• Mae gennym weledigaeth glir yn disgrifio pwrpas a chanlyniadau arfaethedig y sefydliad, a gyflawnir drwy: ○ Gysylltu gweledigaeth a bwriad i'r SATC ○ Ystyriaeth o Gynllunio Gwasanaeth yn cynnwys cynaliadwyedd darparu gwasanaeth • Caiff rheoli risg ei ddefnyddio'n gyson ar bob lefel gan sicrhau defnydd cyson o'r broses risg a therminoleg • Mae datblygu Cynllun Lles y Sir a darparu blaenoriaethau'r Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus yn sicrhau bod gwasanaethau cyhoeddus yn gweithio'n effeithiol gyda'i gilydd i ychwanegu gwerth • Mae Adroddiad Perfformiad Blynyddol yn cynnwys argymhellion o welliannau neu faes o flaenoriaeth gwaith ar gyfer y flwyddyn ganlynol
Buddion economaidd, cymdeithasol ac amgylcheddol cynaliadwy	• Wrth benderfynu ar ddarpariaeth gwasanaeth yn y dyfodol, rydym yn cymryd golwg tymor hwy ac yn cydbwysio effeithiau economaidd, cymdeithasol ac amgylcheddol ynghyd â budd y cyhoedd yn ehangach. Cefnogir hyn drwy: ○ Gynllunio busnes a chyllidebu hir dymor gan ddefnyddio model rhagamcanu effeithiol ○ Dull aml-ddisgyblaeth i ddatblygu polisi gan ddarparu canlyniadau diffiniedig a sicrhau mynediad teg at wasanaethau ○ Mae strategaeth gaffael yn diffinio disgwyliadau o amgylch buddion economaidd, cymdeithasol ac amgylcheddol sy'n llywio manylbau, tendrau a chontractau gwasanaeth ○ Cynlluniau cyfathrebu ar gyfer ymgysylltiad cyhoeddus a chymunedol

Meysydd o Dystiolaeth Dda yn 2022/23 (Sgôr o 4)	Meysydd i'w Gwella Ymhellach, 2022/23 (Sgôr o 3)
• Gweithdai/sesiynau briffio i aelodau • Yn ychwanegol at y broses reoli gyllidebol arferol, cynhaliwyd gwaith monitro sylweddol i reoli'r gwariant / cyllid ychwanegol a dderbyniwyd / ail-ddyrannwyd i leddfu'r pwysau cyllidebol – digwyddiadau / cyfarfodydd corfforaethol gyda phortffolios ynglŷn â phwysau cyllidebol • Mae'r Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus wedi llunio dogfen ymgynghori ynghylch ei Gynllun Lles ar gyfer 2023-2028 ac yn gofyn am sylwadau cyn cyhoeddi'r fersiwn derfynol, i wella lles yn yr ardal a chefnogi cyflawniad Saith Nod Lles Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015	• (C29) Darparu canlyniadau diffiniedig mewn ffordd gynaliadwy yn defnyddio'r adnoddau a fydd ar gael a rheoli disgwyliadau gwasanaeth yn effeithiol gyda budd-ddeiliaid ac aelodau • (C32) Ystyried a chydbwysio effaith economaidd, cymdeithasol ac amgylcheddol gyfunol polisiau, cynlluniau a phenderfyniadau wrth wneud penderfyniadau am ddarparu gwasanaethau

DATGANIAD LLYWODRAETHU BLYNYDDOL

Egwyddor D – Penderfynu ar yr ymyraethau sy'n angenrheidiol i gyflawni'r canlyniadau a fwriedir cystal ag sy'n bosibl

Is-egwyddorion	Sut ydym ni'n gwneud / cyflawni hyn
Pennu ymyraethau	• Ymgysylltu'n llawn gydag Aelodau ar sail hirdymor, e.e. SATC, Cynllun y Cyngor, Cynllunio Busnes a strategaethau gweithlu allweddol eraill e.e. digidol a chaffael • Mae'r SATC a phroses gosod y gyllideb yn rhoi cyfle i'r cyhoedd, budd-ddeiliaid i ymgysylltu a bod yn rhan o ystyried opsiynau. • Ymgysylltiad gweithredol wrth wneud penderfyniadau allweddol i ddatblygu syniadau cychwynol, opsiynau a chanlyniadau a risgiau posibl e.e. Rhaglen ADM, Gateways • Gwerthusiadau opsiwn clir, yn cynnwys defnyddio modelau rhagamcanu, er mwyn sicrhau y cyflawnir y gwerth gorau • Monitro'r gyllideb yn rheolaidd ar gyfer pob Portffolio • Defnyddio Asesiadau o Effaith Integredig
Cynllunio ymyraethau	• Rydym wedi sefydlu a gweithredu cylchedau cynllunio a rheoli cadarn yn ymwneud ag ymateb ac adferiad drwy'r Tîm Ymateb i Reoli Argyfwng • Defnyddiwyd yr egwyddorion rheoli risg wrth lunio'r Strategaeth Adferiad a'r Cynlluniau Adfer Busnes • Monitro cynllunio busnes, effeithlonrwydd a dibynadwyedd rheolaidd, yn cynnwys adborth • Caiff perfformiad gwasanaeth ei fesur drwy sefydlu cyfres o ddangosyddion lleol, sydd yn cael eu monitro, eu hadrodd a'u defnyddio'n rheolaidd ar gyfer monitro adferiad
Cyflawni'r canlyniadau a fwriedir i'r eithaf	• Caiff y gofynion am adnoddau eu nodi drwy'r broses cynllunio busnes, yn cynnwys unrhyw ddiffyg a ragwelir yn y gofynion hynny. • Mae ymgysylltu rheolaidd a pherchenogaeth o'r broses gyllido yn digwydd drwy'r Tîm Prif Swyddog ac mewn ymgynghoriad ag Aelodau trwy weithdai a'r broses graffu • Caiff gwerthoedd cymdeithasol eu cyflawni drwy gomisiynu gwasanaethau yn effeithiol a chydymffurfio â gweithdrefnau'r Cyngor • Digwyddiadau ymgynghori ac ymgysylltu, yn benodol yn ymwneud â phenderfyniadau parhaus ar faterion cyflawni gwasanaeth neu i newidiadau yn yr amgylchedd allanol a osodir yng nghyd-destun SATC ar gyfer preswylwyr a gweithwyr

Meysydd o Arfer Orau yn 2022/23 (Sgôr o 5)	Meysydd o Dystiolaeth Dda 2022/23 (Sgôr o 4)
• (D49) Sicrhau cyflawniad 'gwerth cymdeithasol' neu 'manteision cymunedol' drwy gynllunio gwasanaethau a chomisiynu. Mae Deddf Gwasanaethau Cyhoeddus (Gwerth Cymdeithasol) 2012 yn nodi mai dyma "mantais ychwanegol i'r gymuned yn ogystal â'r pryniant uniongyrchol"	• Sicrhau bod gwerth cymdeithasol drwy weithgaredd y Cyngor a chaffael yn arfer sefydledig y mae'r Cyngor yn enwog amdano • Defnyddio data hanesyddol i lywio'r SATC ac edrych ymlaen o ran beth fydd y dirwedd yn y dyfodol i wasanaethau a defnyddio dull sy'n seiliedig ar risg wrth wneud penderfyniadau ynglŷn â phroses gosod y gyllideb

DATGANIAD LLYWODRAETHU BLYNYDDOL

Egwyddor E – Datblygu capasiti ein sefydliadau, gan gynnwys gallu'r arweinwyr a'r unigolion oddi mewn iddo

Is-egwyddorion	Sut ydym ni'n gwneud / cyflawni hyn
Datblygu capasiti ein sefydliad	• Rydym yn adolygu ein gweithrediadau, perfformiad a defnydd o asedau yn rheolaidd er mwyn sicrhau eu heffeithiolrwydd parhaus drwy adolygiadau cyflawni gwasanaethau, perfformiad a rheoli risg a datblygu a monitro Byrddau Rhaglen. • Rydym yn adolygu digonolrwydd a phriodoldeb adnoddau a glustnodir drwy dechnegau megis meincnodi yn fewnol yn erbyn perfformiadau blaenorol a chefnogi heriau mewnol, ac yn allanol fel arfer er mwyn adnabod cyfleoedd gwelliant. • Buddion cydweithio a gwaith partneriaeth yn rhanbarthol ac yn lleol i sicrhau y cyflawnir gwerth ychwanegol drwy gysylltu blaenoriaethau gwasanaethau a sefydliadau o ran gwaith partneriaeth • Datblygu a chynnal cynllun y gweithle i wella dyraniad strategol adnoddau a gweithlu a chynllunio ar gyfer olyniaeth yn y dyfodol
Datblygu gallu arwain ein sefydliad ac unigolion eraill	• Mae arweinyddiaeth ar y cyd effeithiol sydd yn ein galluogi i ymateb yn llwyddiannus i ofynion a risgiau allanol sy'n newid yn cael ei gefnogi gan amrywiaeth o raglenni datblygu rheolwyr ac arweinwyr, sy'n cael eu cynnal mewn partneriaeth gyda Choleg Cambria ○ Mae gan Arweinydd y Cyngor a'r Prif Weithredwr rolau arwain gwahanol sydd wedi'u diffinio'n glir • Cefnogir gofynion unigol a sefydliadol drwy: ○ Cyflwyniadau sefydlu corfforaethol i weithwyr newydd yn y Cyngor a chyfarfodydd sefydlu gwasanaeth penodol i weithwyr mewn swyddi newydd ○ Cyfleoedd dysgu a datblygu parhaus ar gyfer gweithwyr ○ Mae amrywiaeth gynhwysfawr o gyfleoedd dysgu a datblygu ar gael ○ Adborth a dysgu a rennir i'r sefydliadau drwy adroddiadau a sesiynau rhyngweithiol fel yr 'Academi' i'w Uwch Arweinwyr • Cefnogi a chynnal lles corfforol a meddyliol y gweithlu, drwy ein Gwasanaeth Iechyd Galwedigaethol mewnol Care First (Rhaglen Cymorth i Weithwyr) ac amrywiaeth o hyfforddiant a sesiynau ymwybyddiaeth mewnol i gefnogi materion sy'n ymwneud ag iechyd meddyliol, ariannol a chorfforol

Meysydd o Arfer Orau 2022/23 (Sgôr o 5)	
• (E52) Cydnabod manteision partneriaethau a chydweithio lle gellir cyflawni gwerth ychwanegol.	
Meysydd o Dystiolaeth Dda 2022/23 (Sgôr o 4)	
• Partneriaethau a chydweithio – yn lleol, rhanbarthol ac yn genedlaethol • Mae cyflwyniadau sefydlu penodol i wasanaeth yn dal yn cael eu cynnal	• Arwain partneriaethau rhanbarthol e.e. y prosiect gwastraff gweddilliol • Cydnabyddiaeth gref o les gweithwyr a darperir rhwydweithiau cefnogi
Meysydd i'w Gwella Ymhellach 2022/23 (Sgôr o 3)	
• (E51) Gwella'r defnydd o adnoddau drwy ddefnyddio technegau priodol fel meincnodi a dewisiadau eraill er mwyn penderfynu sut caiff adnoddau'r awdurdod eu dyrannu er mwyn cyflawni canlyniadau yn effeithiol ac effeithlon. • (E53) Datblygu a chynnal cynllun gweithlu effeithiol i wella dyraniad strategol adnoddau yn dilyn yr adolygiad o'r model cyflogau • (E57) Datblygu gallu aelodau ac uwch-reolwyr i arwain ar y cyd yn llwyddiannus ac i alluogi'r awdurdod i ymateb yn llwyddiannus i ofynion cyfreithiol a pholisi sy'n newid, yn ogystal â newidiadau economaidd, gwleidyddol ac amgylcheddol • (E61) Sicrhau bod strwythurau yn eu lle i annog y cyhoedd i gymryd rhan	

DATGANIAD LLYWODRAETHU BLYNYDDOL

Egwyddor F – Rheoli risgiau a pherfformiad drwy reolaeth fewnol gadarn a rheolaeth ariannol gyhoeddus gryf

Is-egwyddorion	Sut ydym ni'n gwneud / cyflawni hyn
Rheoli risg	Mae gan y Cyngor fframwaith rheoli risg clir a chryno. Mae yna nifer o gofrestri risg sydd yn cael eu hadrodd yn rheolaidd sydd yn amlinellu'r risgiau y mae'r Cyngor a'i feysydd gwasanaeth yn eu hwynebu. Mae'r rhain yn cynnwys sgoriau risg presennol a sgoriau targed y risg wedi'u cefnogi gan sylwadau lliniaru
Rheoli perfformiad	- Mae Aelodau ac uwch reolwyr yn derbyn adroddiadau rheolaidd ar berfformiad y gwasanaeth yn erbyn dangosyddion perfformiad allweddol a cherrig milltir amcanion adferiad - Caiff yr aelodau wybodaeth glir a rheolaidd am y sefyllfa a'r goblygiadau ariannol, gan gynnwys yr effeithiau ar yr amgylchedd ac ar adnoddau
Rheolaeth fewnol gadarn	- Mae Archwilio Mewnol, drwy'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio, yn rhoi barn flynyddol annibynnol a gwrthrychol i'r Cyngor, ar ddigonolrwydd ac effeithiolrwydd rheolaeth fewnol, rheolaeth risg, trefniadau llywodraethu a pholisïau cysylltiedig y Cyngor. - Rydym yn ymrwmo i fynd i'r afael â'r ymddygiadau a nodir yn y Strategaeth Gwrth-dwyll a Llygredigaeth, Cynllun Ymateb i Dwyll a'r Polisi Rhannu Pryderon
Rheoli data	- Mae gennym gyfeiriad strategol effeithiol, cyngor a chamau monitro gwybodaeth gyda pholisïau a gweithdrefnau clir ar ddata personol, ac rydym yn darparu hyfforddiant rheolaidd i sicrhau cydymffurfiaid â'r rhain. - Mae gennym Brotocolau Rhannu Gwybodaeth priodol ar waith o ran yr holl wybodaeth a rennir gyda chyrrff eraill. - Mae ansawdd a chywirdeb y data a ddefnyddir ar gyfer gwneud penderfyniadau a monitro perfformiad yn cael eu cefnogi trwy ganllawiau gan amrediad o gyrff proffesiynol. - Mae Archwilio Mewnol yn adolygu ac yn archwilio ansawdd a chywirdeb y data a ddefnyddir wrth wneud penderfyniadau a monitro perfformiad yn rheolaidd
Rheolaeth gref o arian cyhoeddus	- Mae ein trefniadau rheolaeth ariannol yn cefnogi cyflawniad tymor hir o ganlyniadau a pherfformiad ariannol tymor byr drwy ddarparu'r SATC - Gosod Darpariaeth Isafswm Refeniw i ad-dalu'r ddyled - Cafodd integreiddio'r holl reolaeth ariannol ei adolygu fel rhan o'r prosiect moderneiddio cyllid

Tystiolaeth Dda 2022/23 (Sgôr o 4)	Meysydd i'w Gwella Ymhellach, 2022/23 (Sgôr o 3)
- Wedi parhau i fonitro perfformiad yng nghanol ac ar ddiwedd y flwyddyn - Mae'r System Perfformiad a Rheoli Risg newydd (InPhase) yn parhau i gael ei datblygu a'i gwella.	(F66) Sefydlu'r fframwaith rheoli risg (F73) Parhau i alinio'r fframwaith rheoli risg a'r polisïau ar reolaeth fewnol â chyflawni amcanion y Cyngor

DATGANIAD LLYWODRAETHU BLYNYDDOL

Egwyddor G – Gweithredu arferion da o ran tryloywder, adrodd ac archwilio i ddarparu atebolrwydd effeithiol

Is-egwyddorion	Sut ydym ni'n gwneud / cyflawni hyn
Gweithredu arferion da ynghylch tryloywder	• Rydym wedi gwella cynllun a chyflwyniad ein hadroddiadau'n ddiweddar, er mwyn gwella cyflwyniad o'r wybodaeth allweddol i'r rhai sy'n gwneud penderfyniadau a monitro hyn yn rheolaidd. • Mae'r Cyngor yn ymwybodol o'r angen i roi'r hynny o wybodaeth sy'n angenrheidiol i sicrhau tryloywder • Cynhaliwyd adolygiad o brotocolau rhannu gwybodaeth a mabwysiadwyd egwyddorion newydd
Gweithredu arferion da wrth adrodd	• Rydym yn adrodd o leiaf bob blwyddyn ar gyflawniad a chynnydd ein canlyniadau arfaethedig a sefyllfa ariannol. Caiff hyn ei gyflwyno drwy'r Adroddiad Perfformiad Blynyddol yn asesu perfformiad yn erbyn y Cynllun y Cyngor • Cynnydd yn erbyn y Cynllun Lles • Datganiad Cyfrifon Blynyddol • Cyhoeddir ein Datganiad Cyfrifon Blynyddol yn dilyn herio cadarn a llym er mwyn asesu a dangos llywodraethu da
Sicrwydd ac atebolrwydd effeithiol	• Drwy ddulliau sicrwydd cadarn, gallwn ddangos atebolrwydd effeithiol. Mae'r dulliau hyn yn cynnwys: ○ Archwilio Mewnol yn cynnal adolygiadau annibynnol i roi barn sicrwydd flynyddol ar reolaeth, rheoli risg a fframwaith llywodraethu'r Cyngor. I ganiatáu hyn, mae gan Archwilio Mewnol fynediad uniongyrchol at y Prif Swyddog ag Aelodau o'r Cyngor ○ Mae pob cam y cytunir arno o adolygiadau Archwilio Mewnol yn cael eu monitro'n rheolaidd drwy adroddiadau misol i'r Prif Swyddogion bob mis, a phob Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio. ○ Caiff opsiynau sicrwydd 'cyfyngedig/coch' eu hadrodd i'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio yn llawn, a chaiff cynnydd ei fonitro'n agos ○ Heriau cyfoedion ac archwiliadau gan gyrff rheoleiddio ac adolygiadau cydymffurfiad allanol. Defnyddir deilliannau'r archwiliadau yma i lywio a gwella cyflawni gwasanaeth ○ Drwy drefniadau comisiynu a monitro effeithiol a chydymffurfiad â gweithdrefnau'r Cyngor, rydym yn cael sicrwydd ar risgiau sy'n gysylltiedig â darparu gwasanaethau drwy drydydd parti sy'n gysylltiedig â darparu gwasanaethau drwy drydydd parti ac unrhyw risg drosiannol. ○ Mae adroddiadau'n cael eu cyflwyno i'r Cabinet ac adroddiad blynyddol i'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio am adborth allanol gan waith rheoleiddiol ac adolygiadau cymheiriaid, ynghyd ag ymatebion y Cyngor

Meysydd o Arfer Orau 2022/23 (Sgôr o 5)	Tystiolaeth Dda 2022/23 (Sgôr o 4)
• (G92) Croesawu her cyfoedion, adolygiadau ac archwiliadau gan gyrff rheoleiddiol a gweithredu argymhellion mewn modd agored a derbyniol	• Agwedd agored a chroesawgar / tystiolaeth dda. Mwy o weithio drwy'r gweithdai ar gyfer cyrff rheoleiddio yn gynnar yn 2021 i roi trosolwg o gynlluniau a meysydd gwaith a awgrymwyd

DATGANIAD LLYWODRAETHU BLYNYDDOL

Sut ydym ni wedi mynd i'r afael â materion llywodraethu a strategol Datganiad Llywodraethu Blynyddol 2021/22?

Roedd Datganiad Llywodraethu Blynyddol 2021/22 yn cynnwys 8 mater llywodraethu a 9 mater strategol. O'r meysydd yma:

- Cafodd un mater Llywodraethu Mewnol ei gau (gweler y tabl isod)
- Mae dau fater Llywodraethu Mewnol wedi'u lleihau i wyrdd, gyda bron bob cam gweithredu wedi'i wneud. Mae hyn wedi'i nodi yn y tabl isod
- Mae saith mater Llywodraethu Mewnol yn parhau ar agor ac wedi'u cynnwys yng nghamau gweithredu 2022/23
- Ni chafodd y materion strategol hyn eu cau yn Natganiad Llywodraethu Blynyddol 2020/21 ac felly yn dal ar agor yn 22/23
- Mae dwy risg strategol wedi'u lleihau oherwydd y camau lliniaru sydd ar waith:
  - i) o goch i oren
  - ii) o goch i wyrdd

Y diweddaraf am gynnydd Materion Llywodraethu Sylweddol a nodwyd yn Natganiad Llywodraethu Blynyddol 2021/22

Wrth adolygu effeithiolrwydd fframwaith llywodraethu'r Cyngor daethpwyd o hyd i 9 mater strategol yn ystod 2021/22. Mae manylion ynglŷn â sut yr aed i'r afael â'r risg ac os ydyw'n parhau ar agor wedi'i ddarparu isod:

Materion Llywodraethu Mewnol	Camau Lliniaru	Statws Cyfredol	Y Diweddaraf am Gynnydd	Cynnydd COG
(B17, B21, B23, B24, B25) Mae amgylchiadau wedi amharu ar ein gallu i ymgynghori ac ymgysylltu, ond nid y parodrwydd i wneud hynny. Roedd angen rhagor o gynllunio yn dilyn deddfwriaeth Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021	Mae cynllun gweithredu wrthi'n cael ei lunio i wneud gwelliannau yn y flwyddyn sydd i ddod, adolygiad o Strategaeth Ymgynghori'r Cyngor	Ar agor	Yn dilyn adolygiad gwasanaeth ddiwedd 2022, bydd Rheolwr Gwasanaethau Cwsmeriaid a Chyfathrebu newydd yn cael ei benodi ddechrau'r flwyddyn newydd. Bydd datblygu Strategaeth Ymgynghori ac Ymgysylltu yn flaenoriaeth i'r Cyngor, gan weithio ochr yn ochr â'r Swyddog Cyfathrebu. Bwriad y strategaeth yw datblygu dull clir a chyson ar gyfer ymgynghori ac ymgysylltu ar draws yr holl wasanaethau, a fydd yn helpu i rannu barn cwsmeriaid yn well. Bydd y strategaeth yn becyn cymorth i helpu gwasanaethau ymgynghori ac ymgysylltu â chymunedau yn llwyddiannus.	Oren

DATGANIAD LLYWODRAETHU BLYNYDDOL

Materion Llywodraethu Mewnol	Camau Lliniaru	Statws Cyfredol	Y Diweddaraf am Gynnydd	Cynnydd COG
(C30) Adnabod a rheoli risgiau i gyflawni canlyniadau.	Cafodd Cynllun Gweithredu llawn ei lunio a'i rannu gyda'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio ym mis Mehefin 2022	Ar agor	Mae hyn yn mynd rhagddo. Cymeradwyodd y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio y Fframwaith Rheoli Risg diwygiedig ym mis Tachwedd 2022, ac mae wedi'i rannu â swyddogion ac ar gael ar Infonet y Cyngor. Mae swyddogion yn adolygu'r risgiau yn unol â'r fframwaith newydd. Bydd y rhain yn cael eu trosglwyddo i'r System Cynllunio Busnes, Perfformiad a Rheoli Risg newydd.	Oren
(D39) Ymgysylltu gyda budd-ddeiliaid mewnol ac allanol wrth benderfynu sut orau i gyflawni gwasanaethau ac ymyraethau eraill.	Mewn cysylltiad â Bwrdd y Gwasanaethau Cyhoeddus, gellir gwneud gwelliannau er mwyn sicrhau mwy o ymgysylltu â budd-ddeiliaid mewnol ac allanol wrth benderfynu ar ymyraethau a fyddai'n darparu mwy o synergedd rhwng y bartneriaeth strategol a chyflawni gweithredol	Ar agor	Mae hyn wedi'i wneud ac mae gweithwyr sefydliadau'r Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus yn ymwybodol o'r ymgynghoriad ynghylch y cynllun drafft a sut i gymryd rhan. Roedd yr ymgynghoriad hefyd ar agor i fudd-ddeiliaid eraill a chafodd ei gynnal yn unol â'r canllawiau statudol. Mae'r Cynllun Lles ar ei gamau olaf, a bydd yn cael ei gyflwyno i'w gymeradwyo gan aelodau statudol y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus. Bydd y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus wedyn yn ymgysylltu â chydweithwyr y sefydliadau partner i ffurfio gweithgorau i sicrhau bod amcanion lles y Bwrdd yn cael eu cyflawni.	Gwyrdd
(D40) Ystyried a monitro risgiau sy'n wynebu pob partner wrth gydweithio, yn cynnwys risgiau a rennir.	Cafodd Cynllun Gweithredu llawn ei lunio a'i rannu gyda'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio ym mis Mehefin 2022	Ar agor	Mae'r Cyngor yn gweithio'n agos gyda Modelau Darparu Amgen a Throsglwyddiadau Asedau Cymunedol, a bydd risgiau yn cael eu nodi a'u monitro drwy hynny. Mae Asedau a'r Rhaglen Gorfforaethol yn edrych ar wella trefniadau monitro a chofnodi risgiau, felly fe all hyn fod yn gyfrifoldeb arnynt hwy yn y dyfodol Mae'r gofyniad hwn wedi'i gynnwys yn adolygiad y Fframwaith Rheoli Risg.	Oren
(F66, 73, 74) Cynhaliwyd adolygiad Archwilio Mewnol o'r fframwaith rheoli risg yn	Cafodd Cynllun Gweithredu llawn ei lunio a'i rannu gyda'r Pwyllgor	Ar gau	Wedi'i gwblhau – mae'r Cynllun Gweithredu wedi'i gyflwyno ac mae'r Fframwaith Rheoli Risg newydd wedi'i gymeradwyo gan y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio ym mis Tachwedd 2022.	Gwyrdd

DATGANIAD LLYWODRAETHU BLYNYDDOL

Materion Llywodraethu Mewnol	Camau Lliniaru	Statws Cyfredol	Y Diweddaraf am Gynnydd	Cynnydd COG
21/22 gan dynnu sylw at feysydd i'w gwella er mwyn adeiladu ar y fframwaith a phrosesau rheoli risg wrth symud ymlaen.	Llywodraethu ac Archwilio ym mis Mehefin 2022			
Archwiliad Sicrwydd Coch/Cyfyngedig – Ysgol Gynradd Drury	Cafodd Cynllun Gweithredu llawn ei lunio a'i rannu gyda'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio ym mis Mehefin 2022	Ar agor	Mae un cam gweithredu heb ei gwblhau'n iawn. Mae hwn yn ymwneud â sefydlu cytundeb rhentu. Mae'r dyddiad wedi'i newid i 30 Mehefin 2023.	Gwyrdd
Archwiliad Sicrwydd Coch/Cyfyngedig – Digartrefedd a Llety Dros dro	Cafodd Cynllun Gweithredu llawn ei lunio a'i rannu gyda'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio ym mis Mawrth 2022	Ar agor	Mae gwaith yn mynd rhagddo i fynd i'r afael â'r materion hyn ond ar hyn o bryd mae'r holl gamau gweithredu ar agor. Mae argaeledd adnoddau o fewn y gwasanaeth wedi effeithio ar gwblhau'r camau gweithredu.	Coch
Archwiliad Sicrwydd Coch/Cyfyngedig – Rheoli Contractau Datblygiad Preswyl	Cafodd Cynllun Gweithredu llawn ei lunio a'i rannu gyda'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio ym mis Tachwedd 2021	Ar agor	Mae gwaith yn mynd rhagddo i fynd i'r afael â'r materion hyn. Mae dau gam gweithredu wedi'u rhoi ar waith. Roedd swyddogion o'r gwasanaeth yn bresennol yn y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio ym mis Tachwedd i ddarparu'r wybodaeth ddiweddaraf.	Oren

DATGANIAD LLYWODRAETHU BLYNYDDOL

Y diweddaraf am gynnydd Materion Strategol Sylweddol a nodwyd yn Natganiad Llywodraethu Blynyddol 2021/22

Wrth adolygu effeithiolrwydd fframwaith llywodraethu'r Cyngor daethpwyd o hyd i 9 mater strategol yn ystod 2021/22. Mae manylion ynglŷn â sut yr aed i'r afael â'r risg ac os ydyw'n parhau ar agor wedi'i ddarparu isod:

Materion Strategol ar gyfer 2021/22	Graddfa Risg Bresennol	Camau Lliniaru	Statws Cyfredol	Y Diweddaraf am Gynnydd	Cynnydd COG
CF05 – Cynnydd yn lefel y ddyled sy'n ddyledus i'r Cyngor	Oren	• Mae casglu incwm yn parhau • Ymgysylltu gweithgar gyda threthdalwyr, tenantiaid, cwsmeriaid a busnesau i gynnig trefniadau hyblyg • Mae gorfodaeth wedi dechrau ar gyfer trethdalwyr a thenantiaid sydd yn disgyn i ddyled a heb gysylltu â ni • Mae risg yn cael ei ystyried wrth adolygu'r SATC yn cynnwys adolygu lefelau digonol o ddarpariaethau drwgddyledion ar draws y Cyngor • Mae cyllid ychwanegol (tua £1.05m) gan Lywodraeth Cymru i ddigolledu am golledion casgliadau treth y cyngor 2020/21 yn helpu i ddarparu cadernid ariannol wrth i ni fynd i'r cam adferiad	Ar agor	Mae gwaith Adennill Dyledion yn mynd rhagddo ac wedi'i dargedu at aelwydydd a busnesau sy'n mynd i ddyledion o fwy na deufis. Os oes angen, cymerir camau cyfreithiol drwy'r llysoedd yn fisol. Mae Casgliadau Treth y Cyngor ychydig yn ia na'r flwyddyn flaenorol (0.2% yn is) ond mae'n adlewyrchu'r argyfwng costau byw a'r effaith ar aelwydydd a busnesau.	Oren

DATGANIAD LLYWODRAETHU BLYNYDDOL

CF14 – Mae cynnydd mewn ôl-ddyledion rhent yn effeithio ar sefydlogrwydd Cynllun Busnes y Cyfrif Refeniw Tai	Coch	• Monitro wythnosol o'r effaith ariannol gan Dîm Rhenti Tai er mwyn olrhain lefelau casgliadau rhent yn ystod y flwyddyn a'i gymharu â'r flwyddyn flaenorol • Parhau i ddefnyddio Mobysoft 'Rent Sense' i amlygu achosion cynnar o ôl-ddyledion i ganiatáu i'r tîm ymgysylltu a chynorthwyo'r tenantiaid yma drwy roi gwybod iddynt am gymorth a all fod ar gael iddynt i dalu rhent • Adrodd effeithiau i'r Grŵp Cydgysylltu Tactegol Ariannol yn rheolaidd • Atgyfeirio achosion yn rheolaidd i Banel Adolygu Achosion dan arweiniad swyddog er mwyn sicrhau fod pob ymyrraeth tai yn cael eu cydlynu a bod achosion mewn risg o fod yn ddigartref yn cael eu holrhain gan bob tîm • Cynyddu lefelau adnoddau i gefnogi'r gwaith yn y gwasanaeth incwm rhent	Ar agor	Mae casglu ôl-ddyledion rhent yn dal yn her i'r gwasanaeth o gofio bod gan yr argyfwng costau byw effaith anghymesur ar drigolion sydd â chwmpas a gwydnwch ariannol cyfyngedig i gwrdd â'r costau byw cynyddol. Mae'r camau lliniaru yn parhau i reoli, ble bo'n bosibl, y lefelau cynyddol o ôl-ddyledion, yn ogystal â chefnogi tenantiaid ac atal digartrefedd. Mae'r ôl-ddyledion rhent, ar gyfartaledd, yn £250,000 yn uwch na'r flwyddyn ariannol ddiwethaf.	Coch
CW10 – Effeithiau trydedd don yn y pandemig ar argaeledd parhaus gweithwyr allweddol i weithredu gwasanaethau mewn cyfnod pellach o adferiad	Gwyrdd	• Bydd gweithwyr allweddol yn cael eu gwahodd i gael brechiad rhag y fflw pan fyddant ar gael	Ar agor	Aeth Iechyd Galwedigaethol i 86 lleoliad (ysgolion, Alltami, Tŷ Dewis Sant a Llwynegrin) a darparu 2,645 brechlyn rhwng 14 Medi ac 1 Tachwedd 2022. Fel rhan o ddull partneriaeth bu iddynt hefyd ddarparu brechlynnau atgyfnerthu COVID-19 gyda BIPBC yn Nhŷ Dewis Sant.	Gwyrdd

DATGANIAD LLYWODRAETHU BLYNYDDOL

EY01 – Ysgolion uwchradd ddim yn ariannol hyfyw oherwydd cyllid sylfaenol annigonol	Coch	• Risg yn gysylltiedig â chyllidebau sylfaenol annigonol ar gyfer ysgolion uwchradd wedi'i gynnwys yn y SATC • Adolygu'r Fformiwla Ariannu	Ar agor	Cyllid ychwanegol wedi'i ddyrannu i gefnogi ysgolion oedd â diffyg ariannol yng nghyllideb 2021/22. Mae'r gyllideb gylchol hon yn cael ei defnyddio i dargedu cefnogaeth i ysgolion uwchradd â diffyg ariannol.	Oren
EY06 – Cyllid annigonol i ddarparu'r eiddo archifau newydd	Coch	• Cyfarfodydd monitro cynnydd rheolaidd rhwng uwch swyddogion ac arweinwyr gwleidyddol Bwrdd Prosiect Archifau • Cefnogaeth y Cabinet a'r Adran Weithredol ar gyfer y cais i Gronfa Treftadaeth y Loteri Genedlaethol gydag ymrwymiad ffurfiol i ddarparu cyllid cyfalaf fel swm atodol i'r cynllun gan Sir y Fflint a Sir Ddinbych • Rheoli prosiect effeithiol gan sicrhau bod y prosiect yn datblygu o fewn y gyllideb ac ar amser • Diwygio prosiect i leihau costau, datblygu ceisiadau pellach i Gronfa Treftadaeth y Loteri Genedlaethol ac edrych ar ffrydiau cyllid eraill (Aflwyddiannus fu cais Cam 1 a gyflwynwyd i Gronfa Treftadaeth y Loteri Genedlaethol. Mae hyn wedi creu diffyg ariannol sylweddol o £8.5 miliwn)	Ar agor	Mae Bwrdd Prosiect Archifau Sir y Fflint a Sir Ddinbych, sy'n cynnwys swyddogion ac aelodau, yn parhau i weithio i geisio sicrhau cyllid ar gyfer y prosiect. Bydd yr adroddiadau i gabinetau'r ddwy sir yn cael eu cyflwyno yn y gwanwyn, a fydd yn darparu trosolwg manwl o'r cynnig cyfalaf a'r ceisiadau posibl i Gronfa Treftadaeth y Loteri (Cymru).	Coch

DATGANIAD LLYWODRAETHU BLYNYDDOL

HA06 – Effaith ar y ffrwd incwm yn sgil oedi/peidio ag adennill gordaliadau budd-dal tai	Coch	• Monitro ariannol – Cyllideb ac Incwm • Cysylltu â chwsmeriaid i drefnu cynlluniau ad-dalu ar lefel sydd yn gweddu i’w hincwm newydd • Cynnig cefnogaeth a chyngor i gwsmeriaid i hawlio budd-daliadau sydd ar gael	Ar agor	Mae’r swm a adenillwyd yn 2022/23 yn £387,664.52 Roedd hyn yn ia na’r targed o £450,000 ac mae’n bur debyg y bydd yn aros felly yn y flwyddyn ariannol bresennol. Mae adferiad yn dal yn digwydd ar raddfa arafach na’r cyfnod cyn y pandemig, yn rhannol oherwydd y sefyllfa ariannol sydd ohoni a’r costau byw cynyddol, ond hefyd oherwydd gostyngiad yn llwyth achosion Budd-dal Tai ac adnoddau staff yn cael eu dargyfeirio i gefnogi pwysau mewn gwasanaethau eraill. Mae hefyd yn bwysig nodi bod gostyngiad sylweddol wedi bod yng ngwerth y gordaliadau Budd-dal Tai, felly mae’n anorfod y byddai’r swm sy’n cael ei adennill yn llai. Mae’r targed o £450,000 felly yn anoddach i’w gyrraedd bellach o gymharu â 2019/20 pan grëwyd gwerth £839,396 o ordaliadau budd-dal tai.	Coch
ST24a – Methu symud ymlaen â phrosiectau gwella seilwaith allweddol oherwydd diffyg cadernid mewn staff, contractwyr a’r gadwyn gyflenwi.	Coch	• Mae’r gwasanaeth yn parhau i weld problem yn y gadwyn gyflenwi i ddatblygu prosiectau isadeiledd. Mae yn hyn yn arwain at oedi i gynlluniau, serch hynny nid yw effaith cyffredinol y cynnydd yn arwain at fethiant prosiect • Mae pob prosiect cyllid grant yn cael tîm prosiect i reoli’r gwaith o’i ddarparu o fewn amserlen benodol. Mae partneriaid ychwanegol (ymgyngorwyr; WRAP) wedi bod yn rhan o brosiectau i gefnogi staff i’w darparu.	Ar agor	Oherwydd amodau’r farchnad, nid yw’r sefyllfa o ran y materion gyda’r gadwyn gyflenwi wedi newid. Yn ogystal, nid yw ein sefyllfa staffio bresennol wedi gwella chwaith – mae hyn yn broblem ar draws y wlad ac nid un sy’n benodol i Sir y Fflint yn unig. <i>Yn dilyn adolygiad o’r holl risgiau portffolio, mae bellach wedi’i nodi yn risg weithredol yn hytrach nag un strategol.</i>	Coch

DATGANIAD LLYWODRAETHU BLYNYDDOL

SS01 – Gwariant ar leoliadau y tu allan i'r sir yn cynyddu wrth i gostau lleoliadau gynyddu mewn marchnad sy'n cael ei arwain gan y galw	Coch	• Datblygu gwasanaethau gofal preswyl mewnol ar gyfer plant sydd ag anghenion cymhleth a fyddai'n cael eu gosod y tu allan i'r sir fel arall. • Datblygu ein gwasanaeth maethu mewnol i gefnogi mwy o blant sy'n derbyn gofal yn Sir y Fflint	Ar agor Rydym ni ar y trywydd cywir i weld tri chartref gofal preswyl mewnol yn cofrestru erbyn 31/3/23 – yn amodol ar gymeradwyaeth AGC a'r amseroedd prosesu. Mae estyn y gwasanaeth maethu mewnol yn cynnwys cymeradwyo dau ofalwr maeth cyffredinol, gyda thri arall yn mynd drwy'r broses asesu Mae tri unigolyn cysylltiedig wedi'u cymeradwyo, a phedwar wedi derbyn cymeradwyaeth dros dro Mae gwasanaeth y Gorchmynion Gwarchodaeth Arbennig wedi mynd o nerth i nerth gyda phump Gorchymyn Gwarchodaeth Arbennig wedi'u rhoi a thri achos yn aros am ddyddiad llys. Mae elfen datblygu'r farchnad y risg yma yn oren ond mae'r risg i'r gyllideb yn dal yn goch	Oren / Coch
SS29 – Mae capasiti annigonol yn y gweithlu gofal cymdeithasol (gwaith cymdeithasol a therapi galwedigaethol) yn risg i enw da'r Cyngor a'i allu i gyflawni ei swyddogaethau statudol a hanfodol gyda pharch i ofal cymdeithasol	Coch	• Rydym ni'n wynebu heriau sylweddol yn recriwtio gweithlu gyda marchnad hynod gystadleuol, lle mae pobl yn dewis dewisiadau gyrfaol eraill sydd â chyflog gwell. Mae dadansoddiad rhanbarthol a lleol o'r materion sylfaenol a chamau i liniaru wedi cael eu llunio a byddant angen cefnogaeth genedlaethol a chyllid yn ogystal â chamau lleol. • Mae tîm y prosiect yn cyfarfod bob pythefnos ac yn adrodd i Fwrdd Rhaglen Portffolio. • Yn y tymor byr rydym wedi symud i atchwanegiad marchnad 12 mis ar gyfer Gweithwyr Cymdeithasol Gofal Plant Lefel 3	Ar agor Mae adolygiad o waith cymdeithasol wedi'i gynnal i geisio datblygu strwythur sy'n cefnogi recriwtio a chadw staff. Yn amodol ar yr ymgynghoriad terfynol, bydd y fframwaith newydd yn ei le fis Chwefror 2023 ac yn darparu strategaeth gwblhau ar gyfer tâl atodol ar sail y farchnad i weithwyr cymdeithasol gofal plant lefel 3. Mae ymgyrch farchnata gynhwysfawr wedi'i dylunio i gefnogi'r recriwtio. Hyd nes bod y swyddi gweigion wedi'u llenwi, mae'r pwysau o ran y gweithlu yn parhau ac rydym ni'n dibynnu ar weithwyr cymdeithasol asiantaethol i gefnogi darpariaeth swyddogaethau statudol.	Coch

DATGANIAD LLYWODRAETHU BLYNYDDOL

Beth yw'r materion Llywodraethu a nodwyd yn ystod 2022/23?

Wrth adolygu effeithiolrwydd fframwaith llywodraethu'r Cyngor daethpwyd o hyd i un mater llywodraethu mewnol yn ystod 2021/22. Mae manylion ynglŷn â sut yr aed i'r afael â'r mater ac os ydyw'n parhau ar agor wedi'i ddarparu isod:

Materion Llywodraethu Mewnol y Cyngor ar gyfer 2022/23	Camau Lliniaru
(A1) Sicrhau bod aelodau a swyddogion yn ymddwyn yn briodol ac yn arwain diwylliant ble mae gweithredu er budd y cyhoedd yn amlwg ac yn cael ei arddangos yn gyson, gan amddiffyn enw da'r sefydliad	- Cynllun gweithredu i wella dealltwriaeth aelodau newydd o'u rolau - Gweithdy i aelodau - Darparu hyfforddiant a chyfleoedd dysgu perthnasol
(B17, B18, B21, B23, B24, B25) Mae amgylchiadau wedi amharu ar ein gallu i ymgynghori ac ymgysylltu, ond nid y parodrwyd i wneud hynny. Roedd angen rhagor o gynllunio yn dilyn deddfwriaeth Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021	- Penodi Rheolwr Gwasanaethau Cwsmeriaid ac Ymgysylltu - Creu strategaethau Cwsmeriaid ac Ymgysylltu a Chyfranogiad y Cyhoedd - Gwella presenoldeb y Cyngor ar y cyfryngau cymdeithasol - Defnyddio cwynion ac adborth i wella gwasanaethau'r Cyngor
(C29, C32) Cyflawni canlyniadau diffiniedig mewn ffordd gynaliadwy yn defnyddio'r adnoddau sydd ar gael a thrwy ystyried a chydbwyso effaith economaidd, cymdeithasol ac amgylcheddol gyfunol ein polisiau, cynlluniau a'n penderfyniadau wrth wneud penderfyniadau ynglŷn â darparu gwasanaeth	- Adolygu'r model cyflogau - Defnyddio Asesiadau Effaith Integredig yn gyson ar draws y portffolios - Adolygu'r heriau wrth reoli swyddi gweigion
(E51, E53, E57, E61) Gwella'r defnydd o adnoddau drwy ddefnyddio technegau priodol fel meincnodi a dewisiadau eraill er mwyn penderfynu sut caiff adnoddau'r awdurdod eu dyrannu er mwyn cyflawni canlyniadau yn effeithiol ac effeithlon	- Datblygu'r defnydd o APSE - Sgwrs datblygiad gyrfa i fod yn rhan o werthusiadau - Adolygiad o Ddatblygiad Aelodau
(F66, F73) Cynhaliwyd adolygiad Archwilio Mewnol o'r fframwaith rheoli risg a'r gofrestr risgiau yn ystod 22/23 gan dynnu sylw at feysydd i'w gwella er mwyn adeiladu ar y fframwaith a phrosesau rheoli risg wrth symud ymlaen	- Parhau i sefydlu'r fframwaith rheoli risg - Mae datblygiad a gweithrediad InPhase yn parhau - Cyflwyno'r modiwl hyfforddiant rheoli risg ar-lein

DATGANIAD LLYWODRAETHU BLYNYDDOL

Beth yw'r materion Strategol a nodwyd yn ystod 2022/23?

Wrth adolygu effeithiolrwydd fframwaith llywodraethu'r Cyngor daethpwyd o hyd i 28 mater strategol (risgiau coch) yn ystod 2022/23. Mae manylion ynglŷn â sut yr aed i'r afael â'r mater ac os ydyw'n parhau ar agor wedi'i ddarparu isod:

Materion Strategol ar gyfer 2022/23	Camau Lliniaru
EY01 – Ysgolion uwchradd ddim yn ariannol hyfyw oherwydd cyllid sylfaenol annigonol a llai o ddisgyblion	• Cyfarfodydd herio a chefnogi gyda Phennaeth/Rheolwr Busnes yr ysgol a sesiynau monitro'r gyllideb rheolaidd gydag ysgolion i sicrhau eu bod yn cadw at y protocol diffygion trwyddedig • Cyfarfodydd y Grŵp Monitro Perfformiad Ariannol • Adolygiad o Fformiwla Ariannu Ysgolion • Mekanweithiau cymeradwyo'r awdurdod lleol ar gyfer recriwtio staff mewn ysgolion sydd â diffyg ariannol
EY06 – Cyllid annigonol i ddarparu'r eiddo archifau newydd	• Mae uwch swyddogion ac arweinwyr gwleidyddol y Bwrdd Prosiect Archifau yn cwrdd yn rheolaidd i fonitro cynnydd y cais • Cefnogaeth y Cabinet a'r Adran Weithredol ar gyfer y cais i Gronfa Treftadaeth y Loteri Genedlaethol gydag ymrwymiad ffurfiol i ddarparu cyllid cyfalaf fel swm atodol i'r cynllun ac adrodd drwy gylch y Cabinet • Mae cael cynllun prosiect effeithiol, cofrestr risgiau a rheolwr prosiect yn sicrhau bod y prosiect yn datblygu o fewn y gyllideb a'r amserlen, gydag adroddiadau rheolaidd i'r Bwrdd Prosiect i olrhain y cynnydd • Gweithio'n effeithiol gydag Is-Adran Amgueddfeydd a Llyfrgelloedd Llywodraeth Cymru, sy'n darparu cyngor arbenigol • Cefnogaeth yr Archifau Gwladol i'r cais a'r gwaith partneriaeth – sy'n rhoi mwy o goel ar bethau Mae Llywodraeth Cymru a'r Archifau Gwladol yn llwyr gefnogi'r prosiect • Ymgynghorydd arbenigol wedi'i gaffael, sy'n arbenigo mewn datblygu ceisiadau am gyllid treftadaeth
EY13 – Methu cyflawni Rhaglen Cymunedau Dysgu Cynaliadwy Llywodraeth Cymru yn iawn oherwydd goblygiadau ariannol a phroblemau gyda'r gweithlu a'r contractwr	• Mae cael cynlluniau prosiect effeithiol, cofrestr risgiau a swyddogion prosiect yn eu lle yn sicrhau bod prosiectau yn datblygu o fewn y gyllideb a'r amserlen, gydag adroddiadau rheolaidd i'r Bwrdd Addysg a Bwrdd y Rhaglen Gyfalaf ac Asedau i olrhain y cynnydd • Adroddiadau a sgysiau rheolaidd gyda Llywodraeth Cymru • Sgysiau rheolaidd gyda chontractwyr a chadwn gyflenwi Partneriaeth Adeiladu Gogledd Cymru

DATGANIAD LLYWODRAETHU BLYNYDDOL

Materion Strategol ar gyfer 2022/23	Camau Lliniaru
EY36 – Grantiau Allanol ar gyfer Gwariant Refeniw	• Monitro drwy gyfarfodydd misol y Portffolio Cyllid; Bwrdd y Rhaglen Addysg
CG02 – Achos difrifol o golli data corfforaethol a systemau oherwydd digwyddiad diogelwch / amgylcheddol / technegol	• Cadw PSN dilys a pharatoi ar gyfer Achrediad Hanfodion Seiber • Cymryd rhan mewn Grwpiau Diogelwch Cenedlaethol, fel Warp, ac adolygu canllawiau'r Ganolfan Seiber-Ddiogelwch Genedlaethol yn rheolaidd • Defnyddio technoleg Citrix i sicrhau amgylchedd diogel – y dechnoleg hon sy'n darparu'r rhan fwyaf o'n systemau busnes • Mae cael ail ganolfan ddata weithredol yn caniatáu i ni barhau i ddarparu systemau hanfodol • Defnyddio rheolaethau diogelwch cryf, rheoli gwendidau a mecanweithiau darparu i leihau'r risg • Datblygu cynllun ymateb ac adfer digwyddiad seiber • Adolygu a phrofi'r Cynllun Adfer Trychineb TG yn rheolaidd • Creu rhestr o raglenni busnes hanfodol • Adolygiad llawn o Bolisiâu Diogelwch TG Mae risg yn cael ei ystyried wrth adolygu'r SATC yn cynnwys adolygu lefelau digonol o ddarpariaethau drwgddyledion ar draws y Cyngor • Mae cyllid ychwanegol (tua £1.05m) gan Lywodraeth Cymru i ddigolledu am golledion casgliadau treth y cyngor 2020/21 yn helpu i ddarparu cadernid ariannol wrth i ni fynd i'r cam adferiad
CC01 – Diffyg cydymffurfio a safonau Llywodraeth Cymru	• Ymrwymiad i hysbysebu'r Gymraeg fel sgil hanfodol y tro cyntaf yr eir ati i recriwtio i swyddi rheng flaen, i sicrhau ein bod yn cydymffurfio a Safonau'r Gymraeg a bod siaradwyr Cymraeg yn gallu derbyn gwasanaethau yn eu dewis iaith • Recriwtio canran o siaradwyr Cymraeg rhugl
GO10 – Methu cwrdd â therfynau amser cytunedig y Strategaeth Ddigidol	• Ymchwilio posibilrwydd o broses awtomatiaeth i ryddhau adnoddau o fewn y Gwasanaeth TG • Parhau a phroses flaenoriaethu'r GDG i leihau'r baich
CF14 – Effaith colli rhenti ar y Cyfrif Refeniw Tai, yn sgil sefyllfa ariannol y tenantiaid.	• Adolygu darpariaethau drwgddyledion rhenti tai yn barhaus • Gosodir y cyfraddau darparu yn uchel ar gyfer hen ddyledion; felly tybir bod y cyfrifiadau yn iawn ar y funud, ond mae angen adolygu hyn yn rheolaidd. • Panel adolygu achosion bob pythefnos i amlygu ac olrhain achosion o ôl-ddyledion difrifol a nodi a chydlynu ymateb ar draws y portffolio

DATGANIAD LLYWODRAETHU BLYNYDDOL

Materion Strategol ar gyfer 2022/23	Camau Lliniaru
NR03 – Nid yw'r Cyngor yn gallu cwrdd â'i oblygiadau digartrefedd statudol oherwydd prinder staff, pwysau cyllidebol a diffyg llety	• Monitro'r galw am wasanaethau digartrefedd gyda'r bwriad o hysbysu'r gweithlu, gweithgareddau atal a chynllunio llety pobl ddigartref • Monitro defnydd llety brys gyda'r bwriad o hysbysu'r gweithlu, gweithgareddau symud ymlaen a chynllunio llety pobl ddigartref
NR04 – Nid oes gan y Cyngor fynediad at gyflenwad tai digonol/cywir i gwrdd ag anghenion yr unigolion hynny ar y gofrestr tai gyffredin ac oherwydd y cynnydd yn nifer y bobl sy'n ddigartref	• Monitro data'r Gofrestr Tai Gyffredin i sicrhau bod gan yr awdurdod lleol drosolwg strategol o'r anghenion o ran tai, yn cynnwys cynlluniau adeiladu neu ailddatblygu'r stoc tai yn y dyfodol a/neu newidiadau i bolisiâu • Sicrhau ein bod ni'n cadw at y Polisi Dyrannu Cyffredin wrth asesu anghenion o ran tai a chymhwysra i fod ar y Gofrestr Tai Gyffredin • Defnyddio data'r Gofrestr Tai Gyffredin i hysbysu'r Strategaeth Tai a chynlluniau ailddatblygu neu newydd ar gyfer tai fforddiadwy, yn flynyddol drwy'r Prosbectws Tai • Monitro hysbysiadau gan y sector preifat sy'n arwain at bobl yn datgan eu bod yn ddigartref i hysbysu strategaethau ymgysylltu ar gyfer landlordiaid ac asiantau a chwmpas ar gyfer dewisiadau prynu ar gefn newidiadau Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru i raglen y Grant Tai Cymdeithasol • Monitro'r gwariant ar lety brys i bobl ddigartref, gyda'r bwriad o hysbysu'r risg ariannol a chynllunio'r SATC / y gyllideb
NR05 – Oedi yn y broses cyn adeiladu oherwydd ceisiadau cynllunio a Chorff Cymeradwyo Draenio Cynaliadwy	• Monitro deilliannau'r rhaglen yn unol â'r amserlen ar gyllideb gytunedig • Amlygu risgiau cyflawni yn rheolaidd i Fwrdd y Rhaglen Tai, Bwrdd Asedau ac i'r Prif Swyddog Tai a Chymunedau, a nodi a gweithredu unrhyw gam lliniaru • Monitro cerrig milltir allweddol yn ystod y broses cyn adeiladu, fesul cynllun, gyda thimau datblygu prosiectau CSyFf a Landlordiaid Cymdeithasol Cofrestredig sy'n rhan o'r bartneriaeth ar gyfer y Rhaglen Ddatblygu Gynlluniedig, sef cymeradwyaeth dechnegol CLLLC, caniatâd cynllunio, cymeradwyaeth y Corff Cymeradwyo Draenio Cynaliadwy, penodi contractwr a chymeradwyo'r cynllun. • Bydd y camau lliniaru yn dybiaethau realistig ar gyfer y Corff Cymeradwyo Draenio Cynaliadwy, cymeradwyaeth dechnegol CLLLC a'r prosesau cynllunio, adnoddau, adleoli i fynd i'r afael â "gwasgbwyntiau" ac addasiadau i Gynllun Datblygu'r Rhaglen i fwrw ymlaen â chynlluniau amgen i wneud y gorau o ddyraniadau Grant Tai Cymdeithasol CSyFf
HA06 – Effaith ar y ffrwd incwm yn sgil oedi/peidio ag adennill gordaliadau budd-dal tai	• Monitro ariannol – Cyllideb ac Incwm • Cysylltu â chwsmeriaid i drefnu cynlluniau ad-dalu ar lefel sydd yn gweddu i'w hincwm newydd • Cynnig cefnogaeth a chyngor i gwsmeriaid i hawlio budd-daliadau sydd ar gael

DATGANIAD LLYWODRAETHU BLYNYDDOL

Materion Strategol ar gyfer 2022/23	Camau Lliniaru
PE12 – Goblygiadau Clefyd Coed Ynn ar gyllid ac enw da’r Cyngor oherwydd maint y broblem a’r gallu i wneud coed ar neu wrth ymyl priffyrdd a thir amwynder y Cyngor yn ddiogel, sy’n peri perygl i fywyd neu eiddo	• Nid yw’r amserlen wedi’i diwygio ar gyfer yr arolygon arfaethedig na chynhaliwyd yn ystod y cyfnod clo er mwyn gwneud y defnydd gorau o’r ffenestr arolygu gyfyngedig rhwng mis Gorffennaf a mis Medi ac er mwyn gwneud gwaith adfer rhwng mis Hydref a mis Chwefror, i wneud yr ardaloedd hynny a nodwyd yn yr arolwg yn ddiogel • Yn ystod cyfnod yr arolwg rydym ni wedi nodi safleoedd sydd angen rhagor o waith ymchwil, a bydd hyn yn cael ei gynnwys yn y rhaglenni gwaith • Blaenoriaethu arolygon o lwybrau priffyrdd a thiroedd eraill CSyFf sydd â mynediad i’r cyhoedd, yn cynnwys tiroedd ysgolion, gan eu bod yn ardaloedd sydd â’r risg fwyaf o ran anafiadau neu ddifrod • Ymgysylltwyd â Chwnsler Cyfreithiol i dderbyn cyngor ar y cynllun Clefyd Coed Ynn, yr asesiadau risg a’r trefniadau archwilio, i brofi priodoldeb a rhesymoldeb
PE33 – Atal oedi mewn datblygiadau drwy leihau effaith ffosffadau	• Mae gan y Cynllun Datblygu Lleol (CDLL) bolisi cefndirol (EN6) i sicrhau na ellir cymeradwyo datblygiadau newydd heb gamau lliniaru addas wedi’u nodi neu ar waith • Bydd mesurau Strategaeth Lleihau Ffosfforws Dalgylch Afon Dyfrdwy yn ddigon i ganiatáu i’r arolygydd ddod i’r casgliad bod modd mabwysiadu’r cynllun ond mae’n hollbwysig bod y Cyngor yn dilyn yr argymhelliad hwn ac yn mabwysiadu’r CDLL. • Mae gwaith pellach yn mynd rhagddo i sicrhau bod y Cyngor, fel corff cyfrifol dan y Rheoliadau Cynefinoedd, yn gallu nodi camau lliniaru addas a dichonadwy ar gyfer ffosffadau. Mae hyn yn cynnwys asesu dichonolrwydd datblygu gwlypdiroedd i lawr yr afon o’r gwaith trin dŵr, yn ogystal â datblygu cynllun gweithredu tymor byr i gynorthwyo datblygwyr a’r Cyngor i hwyluso datblygiadau newydd yn yr ardaloedd a effeithir arnynt • Dylai’r Cyngor gytuno i gael cynrychiolaeth ar y Bwrdd Rheoli Maetholion pan fydd yn cael ei sefydlu (dan arweiniad CBSW) a defnyddio’r aelodaeth i ymgysylltu â budd-ddeiliaid allweddol eraill y dalgylch yn ogystal â cheisio dal y rheiny sy’n gyfrifol am ffosffadau i gyfrif
PE34 – Methu diweddarau Strategaeth Rheoli Perygl Llifogydd y Cyngor i liniaru’r perygl llifogydd i gymunedau diamddiffyn	• Cynhyrchwyd y strategaeth bresennol yn 2013 ac nid yw’n nodi’r ardaloedd mewn perygl na chynllun gweithredu i leihau’r perygl hwnnw. Cafodd ei gynhyrchu fel dogfen lefel uchel sydd yn bennaf yn nodi cyfrifoldebau’r Cyngor fel Awdurdod Llifogydd Lleol Arweiniol a chyfrifoldebau sefydliadau rheoli perygl llifogydd eraill fel Dŵr Cymru a Chyfoeth Naturiol Cymru • Mae dull y Cyngor ar gyfer delio â llifogydd a pherygl llifogydd ar hyn o bryd yn un rhagweithiol yn bennaf, gan ymateb i ganlyniadau digwyddiadau tywydd difrifol. Nid oes chwaith dîm penodol sy’n delio gyda’r holl agweddau ar ddraenio a pherygl llifogydd a thra bod gwaith yn cael ei gydlynu rhwng y Tîm Rheoli Perygl Llifogydd a’r Gwasanaethau Stryd, mae problemau recriwtio difrifol yn golygu nad oes swyddog technegol mewnol i ddelio â rôl yr Awdurdod Llifogydd Lleol Arweiniol na’r Corff Cymeradwyo Draeniau Cynaliadwy

DATGANIAD LLYWODRAETHU BLYNYDDOL

Materion Strategol ar gyfer 2022/23	Camau Lliniaru
	Mae'r Cyngor wedi ymrwymo i gontract cefnogi tair blynedd gyda Hydrological Consultancy, sy'n caniatáu i'r Cyngor gyflawni ei rôl fel Corff Cymeradwyo Draenio Cynaliadwy a chyflawni ei ddyletswyddau o ran ymchwilio i lifogydd. Hyd yn oed os yw'r Cyngor yn llwyddo i recriwtio, argymhellir bod y berthynas hon yn cael ei chadw ar ryw ffurf i'r dyfodol
PE42 – Cynnydd araf o ran y Cynllun Datblygu Strategol yn methu gosod y cyd-destun ar gyfer Cynllun Datblygu Lleol 2	Trafod cynnydd y Cynllun Datblygu Strategol gyda Llywodraeth Cymru ac Awdurdodau Cynllunio Lleol y gogledd
SS01 – Gwariant ar leoliadau y tu allan i'r sir yn cynyddu wrth i gostau lleoliadau gynyddu mewn marchnad sy'n cael ei arwain gan y galw	- Gweithio gyda darparwyr lleol i ail-lunio'r farchnad breswyl. - Gwneud y gorau o'r opsiynau tai lleol.
SS09 – Dim digon o welyau preswyl na nyrsio i gwrdd â'r galw oherwydd bregusrwydd ac ansefydlogrwydd hirdymor y sector cartrefi gofal a heriau o ran recriwtio staff	- Sicrhau bod camau gweithredu yn rheoli'r ansefydlogrwydd cynhenid yn y farchnad gofal preswyl a gofal nyrsio, yn cynnwys dulliau i farchnata a recriwtio - Parhau i weithio gyda chydweithwyr corfforaethol o ran buddsoddiadau cyfalaf i gefnogi datblygiad darpariaeth fewnol ar gyfer unigolion gyda dementia neu anabledau dysgu, a darpariaeth gofal ychwanegol - Parhau i gryfhau gwasanaethau i gynnal ac ehangu'r ddarpariaeth bresennol - Gweithio gyda darparwyr i nodi materion hyfywedd busnes posibl yn sgil colli incwm o ganlyniad i COVID-19 - Parhau i ddefnyddio'r capasiti ychwanegol a sefydlwyd yn y sector annibynnol fel ymateb gwasanaeth i COVID-19 (The Oaks) - Asesu effaith yr angen am ragor o gapasiti a ddarperir gan Dŷ Treffynnon i barhau â'r ôl-adferiad (ymateb gwasanaeth mewnol)
SS10 – Dim digon o gapasiti i ddarparu'r gofal sydd ei angen ar gleientiaid gartref ac yn y gymuned oherwydd heriau wrth recriwtio gweithwyr gofal uniongyrchol ac ansefydlogrwydd yn y farchnad ofal	- Defnyddio porth Care@Flintshire i hysbysebu swyddi gwag - Gweithio gyda darparwyr i bennu ffioedd priodol - Cytundeb Gofal yn y Cartref rhanbarthol yn ei le - Recriwtio ar sail gwerth
SS22 – Dim digon o leoliadau yn golygu bod pobl ifanc yn cael eu rhoi mewn lleoliadau heb eu cofrestru	- Sefydlu Tîm Cefnogi Amlasiantaeth i weithio gyda theuluoedd pobl ifanc sydd ar ymylon gofal ac atal lleoliadau rhag chwalu - Mynd i'r afael â chamfanteisio drwy'r grŵp MET (Ar Goll, Camfanteisio, Masnachu) - Datblygu polisiâu a dulliau i ddenu gofalwyr maeth newydd ac ymestyn y math o leoliadau a gynigir. - Gweithio gyda darparwyr lleol i ail-lunio'r farchnad breswyl

DATGANIAD LLYWODRAETHU BLYNYDDOL

Materion Strategol ar gyfer 2022/23	Camau Lliniaru
	Gwneud y gorau o'r opsiynau tai lleol
SS29 – Mae capasiti annigonol yn y gweithlu gofal cymdeithasol (gwaith cymdeithasol a therapi galwedigaethol) yn risg i enw da'r Cyngor a'i allu i gyflawni ei swyddogaethau statudol a hanfodol gyda pharch a gofal	Mae strwythur staffio gwaith cymdeithasol wedi'i adolygu i ddarparu cyfleoedd gwell ar gyfer recriwtio a lleihau'r angen am staff asiantaeth, gyda'r bwriad o greu profiad a gallu yn y gweithlu gyda strwythur cyflogau cystadleuol a lleihau'r perygl o gostau cynyddol wrth dalu gweithwyr asiantaeth
ST-S07 – Methu cyrraedd y targedau ailgylchu cenedlaethol oherwydd ein bod yn casglu mwy o wastraff gweddilliol	Adolygu Strategaeth Wastraff y Cyngor i nodi gwelliannau i nodi dulliau i leihau'r gwastraff sy'n cael ei waredu a chynyddu cyfraddau ailgylchu
HR09 – Gall y model cyflogau a'r costau cysylltiedig gynyddu/leihau yn dibynnu ar a) y cytundeb a wneir a b) pryd fydd y model cyflogau newydd yn cael ei roi ar waith yn sgil y newidiadau i'r strwythur a/neu'r niferoedd	Bydd gwaith modelu cyflogau yn cael ei wneud yn defnyddio set data diweddar. Y dyddiad gweithredu arfaethedig yw 01/10/2023 er mwyn lleihau costau yn ystod y flwyddyn (effaith hanner blwyddyn)
HR24 – Newidiadau i gyfrifiadau tâl gwyliau ac arferion yng ngoleuni dyfarniad Harper Trust a Brazel y Goruchel Lys	- Cafodd cyfrifiad amser tymor gwahanol (sy'n berthnasol i'r gweithwyr hynny sy'n gweithio llai na 52.14 wythnos y flwyddyn) ei roi ar waith ar 1 Ebrill 2023. Ystyrir bod y cyfrifiad hwn yn cyd-fynd â chanlyniadau dyfarniad Harper Trust a Brazel y Goruchel Lys, ac yn cynnwys y cynnydd parhaol o un diwrnod (pro rata ar gyfer gweithwyr rhan-amser) ychwanegol at hawl gweithwyr i wyliau blynyddol a ddarperir yng Nghytundeb Cyflogau Gwasanaethau Llywodraeth Leol 2022-23 - Mae elfennau eraill (yn cynnwys iawndal yn lle ôl-daliad) yn derbyn sylw gan weithgor ar y cyd (AD, Cyllid ac Undebau Llafur)
CF18 – Effaith ar sefydlogrwydd y Cynllun Ariannol Tymor Canolig o ystyried y cynnydd yn y galw am wasanaethau, chwyddiant uchel a setliadau is Llywodraeth Cymru i'r llywodraeth leol	- Monitro'r effaith ariannol yn rheolaidd ar draws y sefydliad - Dadansoddi cyhoeddiadau cyllid Llywodraeth Cymru yn unol â'r uchod - Adrodd ar yr effeithiau i'r Grŵp Cydgysylltu Tactegol Ariannol yn wythnosol - Ymgysylltu'n wythnosol gyda Chymdeithas Trysoryddion Cymru i weld beth yw'r sefyllfa ar draws y wlad - Cysylltu'n rheolaidd â CLILC ynglŷn ag uwchgyfeirio gyda Llywodraeth Cymru
CPA01 – Effaith ailstrwythuro ac arbedion effeithlonrwydd dros amser sydd wedi arwain	- Comisiynu gwasanaeth, gyda chyllideb ategol - Archwilio dulliau gweithio gwahanol - Adolygu llwyth gwaith/galw ac adnoddau

DATGANIAD LLYWODRAETHU BLYNYDDOL

Materion Strategol ar gyfer 2022/23	Camau Lliniaru
at lai o staff AD a'r galw presennol a chynyddol yn anghynaliadwy	
CPA12 – Gall methu dod i gytundeb gydag Aura / Newydd arwain at oblygiadau ariannol a chyfreithiol a niwed i'r gwasanaeth ac i enw da'r Cyngor	• Ymgynghorwyr ac arbenigwyr allanol wedi'u comisiynu i ddarparu cefnogaeth • Cyfarfodydd partneriaeth Model Darparu Amgen/CSyFf
CPA13 – Diffyg adnoddau i ymateb yn gyflym i alw cynyddol prosiectau cyfalaf, gyda chyllid grant angen ei wario'n gyflym/yn ystod y flwyddyn. Gall hyn arwain at golli cyllid grant a/neu brosiectau proffil uchel aflwyddiannus	• Mae'n rhaid i wasanaethau sy'n comisiynu herio drwy lwybrau sefydledig
CPA17 – Effaith y llwyth gwaith a materion AD ar y gweithwyr sy'n weddill	• Adolygu gwasanaethau a cheisio dod â rhai i ben • Recriwtio mwy o weithwyr

* Mae'r risgiau strategol a nodwyd ar gyfer 2022/23 yn cael ei hadolygu'n rheolaidd ac mae'n bosibl y bydd y materion yn uno neu'r codau cyfeirio yn newid wrth i ni ddechrau defnyddio'r system reoli newydd *

Ardystiad

Mae'r ardystiad yn rhoi sicrwydd cyffredinol dda bod trefniadau Cyngor Sir y Fflint yn parhau i fod yn addas i'r diben yn unol â gofynion fframwaith llywodraethu ar gyfer awdurdodau lleol yng Nghymru.

Mae cyfleoedd i gynnal a datblygu trefniadau llywodraethu'r Cyngor wedi'u nodi drwy'r adolygiad hwn. Rydym yn addo ein hymrwymiad i fynd i'r afael â'r materion hyn dros y flwyddyn sydd i ddod a byddwn yn monitro eu gweithredu a'u gweithrediad yn rhan o'n hadolygiad blynyddol nesaf.

Llofnodwyd ar ran Cyngor Sir y Fflint

Neal Cockerton – Prif Weithredwr

Y Cyng. Ian B Roberts – Arweinydd y Cyngor